

GLASUL BISERICII

REVISTA OFICIALĂ A SFINTEI MITROPOLII A UNGRO-VLAHIEI

6-7

IUNIE-IULIE

GLASUL BISERICII

REVISTA OFICIALĂ A SFINTEI MITROPOLII A UNGRO-VLAHIEI

APARE LUNAR SUB CONDUCEREA UNUI COMITET DE REDACȚIE

Redacția și Ad-ția : Sectorul Social-Cultural al Arhiepiscopiei Bucureștilor
Str. Patriarhiei Nr. 21 — Raionul Nicolae Bălcescu.

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte: P. F. JUSTINIAN, Mitropolitul Ungro-Vlahiei și Patriarhul României.

Vice-Președinți: P. S. ANTIM, Episcopul Buzăului
P. S. CHESARIE, Episcopul Dunării de Jos.

Membri: P. S. THEOCTIST, Episcop Vicar; P. C. Pr. AL. IONESCU, Vicar al Mitropoliei; P. C. Pr. M. BOGOIU, Vicarul Eparhiei Buzăului; P. C. Arhim. IERONIM MOTOC, Vicarul Eparhiei Dunării de Jos.

Redactor responsabil: P. C. Pr. Petre F. Alexandru, Consilier Administrativ al Mitropoliei.

6 IUNIE 1948 — 6 IUNIE 1956

În viața frământată a individului, ca și în viața zbuciumată a colectivităților omenești sînt unele împrejurări care depășesc nivelul împrejurărilor comune și care pot constitui atît pentru individ, cît și pentru colectivitate, adevărate pietre de hotar, adevărate suișuri în lumină, adevărate începuturi ale marilor pliniri istorice, care urmează să se desfășoare în timp.

Este momentul suprem cînd individul, detașîndu-se oarecum de ceilalți semeni ai lui și dînd ascultare din ce în ce mai atentă unui glas lăuntric, cu persistență de obsesie, își concentrează toată voința în vederea unui scop mare și înălțător și cînd colectivitatea omenească, zmulgîndu-se și ea din mijlocul celorlalte colectivități omenești, pornește hotărîtă înainte, sub jaldurile stîndardului progresului, constituind model și imbold pentru toate celelalte. Cînd între strădaniile unui individ care s-a ridicat cu totul deasupra celorlalți și acelea ale colectivității din care face parte intervine o concordanță desăvîrșită el devine conducătorul, îndrumătorul entuziast și, ca să zicem așa, sușletul acelei colectivități, iar colectivitatea scutită de șovăelile inerente drumului celui nou pe care s-a angajat, pășește cu hotărîre și cu succes treaptă cu treaptă pe calea luminoasă a progresului.

Ce poate fi mai mare și mai înălțător decît clipa logodnei aceleia spirituale dintre conducător și colectivitate, dintre cel ce se simte chemat să îndrumeze și cei ce se simt dornici de a fi îndrumați, dintre cel ce se devotează cu desăvîrșire mai binelui colectivității și colectivitatea care dorește, la rîndul ei să se devoteze mai binelui general al omenirii? Clipa aceasta este izvorul tuturor succeselor de mai tîrziu, care nu mai sînt ale unuia, ci ale tuturor; ale tuturor înjăptuirilor care se cer din ce în ce mai înmulțite; ale stării înfloritoare de azi, care nu este decît un scurt popas între starea nenorocită de ieri și starea fericită de mîine.

Considerată sub unghiul acesta de vedere, amintirea anuală a zilei de 6 iunie 1948 — dată memorabilă cînd frînele Bisericii Ortodoxe Romîne au fost preluate de Prea Fericitul Patriarh Iustinian — departe de a însemna un prilej de laude servile, aduse persoanei, constituie prilejul cel mai nimerit pentru colectivitatea creștină ortodoxă — cler și credincioși — de a privi plină de satisfacție toate succesele pe care le-a reperțat, sub înțeleapta conducere a arhipăstorului ei și de a-și aduna toate puterile în vederea unor noi realizări de seamă, atît pe tărîmul spiritual, cît și pe cel social, pentru a se apropia pînă la indentificare de idealul sublim pe care l-a așezat ca scop ultim Bisericii creștine, Intemeietarul ei, Mîntuitorul Hristos.

Dacă idealul urmărit de Prea Fericitul Patriarh Justinian nu ar fi fost idealul de totdeauna al Bisericii Creștine; dacă el nu ar fi însemnat testamentul dragostei și al păcii, lăsat lumii de către Domnul și Mintuitorul nostru Iisus Hristos; dacă întreaga operă a Prea Fericirii Sale nu s-ar fi înscris cu totul pe linia glorioasei tradiții a Bisericii creștine, adică a voiei celei nefalsificate a Domnului, am avea tot motivul să credem că la baza ei au putut sta motive pur omenești, iar printre acestea dorința după glorie, care este cel mai omenească motiu dintre toate. Sîntem, însă, prea aproape de marea lucrare inițiată de Prea Fericirea Sa, ne găsim cu toții angajați în ea, îi acordăm cu toții tot ceea ce este mai bun în noi, tot dorul nostru după mai bine, toate strădaniile noastre cele mai înalte și mai nobile, pentru ca să nu simțim și să nu mărturisim că lucrarea aceasta, la care cu toții am fost chemați, în care cler și credincioși desfășurăm o activitate dintre cele mai susținute, este lucrarea cea mai autentică a Bisericii creștine, care de aproape douăzeci de veacuri cheamă lumea la pace, la dragoste și la înfrățire, care de aproape douăzeci de veacuri își afirmă dorința ei ca în lume să nu mai fie suferință, nici mizerie, nici exploatare, nici nedreptate, ci ca toți oamenii să ajungă și să se poarte între ei ca fiii adevărați ai unuia și aceluiași Părinte din ceruri, Dumnezeu.

Dacă este adevărat că Biserica noastră și-a dobîndit în trecutul neamului nostru merite nepieritoare, pentru tot ceea ce a făcut ea pentru acest neam, apoi niciodată activitatea ei din trecut nu a fost atît de deplină și de susținută ca astăzi. Avem un cler luminat, care — spre deosebire de cel din trecutul apropiat — își înțelege în chip desăvîrșit misiunea atît la altar, cît și în cadrul vieții sociale, îmbinîndu-și propovăduirea adevărilor veșnice ale credinței creștine cu cuvîntul cald pentru atragerea tuturor în opera de construire a unei vieți mai bune și mai fericite, pentru toți și aici pe pămînt, întrucît împărăția cerurilor, după cuvîntul sînt al Mintuitorului Insuși, trebuie să coboare și pe pămînt. Minăstirile noastre au reșezat la temelii lor ritmul de viață chinovial al veacului de aur al monahismului ortodox și nu greșim dacă spunem că constituie astăzi modele vii pentru întreaga Biserică Ortodoxă. Ele sînt adevărate laboratoare de perfecționare duhovnicească și ateliere de muncă manuală organizată, îmbinînd în chip desăvîrșit rugăciunea cu munca și motivînd întru totul actualitatea instituției monahismului, pe care mulți o credeau pînă nu de mult o instituție perimată. Învățămîntul teologic de toate gradele constituie astăzi o chestiune de cel mai viu interes pentru întreaga Biserică. Pentru necesitățile sale, Biserica, în urma reformei învățămîntului din anul 1948, și-a păstrat școlile sale, cu programa sa de învățămînt, absolvenții acestor școli fiind îndată trecuți în cadrele active ale Bisericii. Dar învățămîntul Bisericii, care cuprinde școlile monahale de tot felul, școlile de cîntăreți, seminarile și institutele teologice de grad universitar nu este conceput ca ceva static. Potrivit cu experiența ce se dobîndește pe fiecare an și cu necesitățile de viitor ale Bisericii, acest învățămînt este într-o continuă prefacere, urmărindu-se un singur scop final: ca absolvenții diferitelor școli să fie din ce în ce mai bine pregătiți, în vederea continuării studiilor, sau a misiunii ce urmează să li se încredințeze. Una dintre măsurile mai din urmă, referitoare la învățămîntul seminarioal prevede introducerea limbilor greacă și latină în timpul ultimilor trei ani de studii. Iar grija cea mare care se acordă studiilor limbilor clasice a determinat pe Prea Fericitul Patriarh Justinian să inițieze alcă-

tuirea manualelor respective, care urmează să iasă în curînd de sub teascurile Tipografeii Institutului Biblic. Avem credința că în cîțiva ani, absolvenții Seminarilor Teologice și studenții în Teologie vor constitui fermentul cel mai potrivit cultivării limbilor clasice în cadrul Bisericii noastre și în vederea acestui scop, toți clericii noștri, prieteni ai unui Tertulian, Fer. Augustin, Ieronim, sau ai unui Origen, Sf. Vasile cel Mare, Sf. Ioan Hrisostom, etc., sînt gata la orice chemare, pentru ca puțința citirii în original a Sfinților Părinți și scriitori bisericești să devină din ce în ce mai mare și să ajungă una dintre îndeletnicirile cele mai apropiate de suflet ale clerului Sfînteii noastre Biserici.

Grija pentru înfrumusețarea casei Domnului caracterizează de asemenea epoca aceasta de măreață reînnoire bisericească și creștinească pe care Biserica noastră — cler și credincioși — o trăiește astăzi sub înțeleapta ocîrmuire bisericească a Prea Fericitului Patriarh Justinian. De la marile șantiere ale Bisericii pentru construirea, reconstruirea sau repararea diferitelor instituții bisericești sau lăcașuri și monumente istorice și pînă la lucrările de mici reparații, de spălări de pictură a bisericilor de-a lungul și de-a latul țării, grija pentru casa Domnului este comună clericilor și credincioșilor Sfînteii noastre Biserici. În trecut totul se ruina, din cauză că «nu existau fonduri». Nimeni nu mergea cu cercetarea adevăratelor cauze mai adînc. Astăzi există fonduri, pentru că în afară de fondurile puse la dispoziție Bisericii de către Guvern, prin Ministerul Cultelor, și de fondurile — mărunte, desigur —, pe care le pot pune la dispoziție Centrele eparhiale, există fondul inepuizabil: credința vie din sufletele oamenilor; sînt cei doi bănuți ai văduvei din Evanghelie care, dați cu toată dragostea și întrebuițați cu toată scumpătatea, sub ploaia binecuvîntării harului dumnezeesc se înmulțesc atît de mult, încît problema «fondurilor» nu mai constituie niciodată o problemă, atunci cînd este vorba despre înfrumusețarea casei lui Dumnezeu.

Șirul realizărilor împlinite în Biserica noastră și al celor pe cale să fie împlinite este mult mai mare. Rostul nostru nu este nici acela de a face un bilanț și nici acela de a înțățișă un program. Am amintit cîteva dintre ele, cîteva desigur dintre cele mai de seamă și putem trage concluzia cuvenită: zelul care a însușlețit pe Părintele nostru duhovnicesc, cu opt ani în urmă, cînd, sfios dar încrezător, pășea treptele tronului patriarhal, sub binecuvîntarea lui Dumnezeu, a picurat flacără sfîntă în inimile tuturor slujitorilor sfintelor altare, învăpăindu-i și mistuindu-i apoi pe toți în rîvna comună pentru lucrul Domnului în mijlocul credincioșilor lor.

Credincioșii, apoi, atenți la tot ce-i sfînt și la tot ce duce sau decurge din sfințenie, au înțeles și ei suflul cel nou de viață duhovnicească de care au început să fie animați păstorii lor și și-au încălzit inimile lor dornice la căldura zelului slujitorilor sfintelor altare, dîndu-le ascultare și urmîndu-i în deaproape în tot lucrul bun pe care l-au inițiat și în tot îndemnul bun pe care li l-au dat.

Cei opt ani care au trecut de la 6 iunie 1948 și pînă astăzi sînt într-adevăr opt ani de mari și însemnate realizări. Sînt ani de realizări făcute în comun, de toată obștea creștină împreună cu păstorii, cu Ierarhii și cu Intîistătătorul Bisericii noastre. Și mai presus de toate sînt ani de realizări făcute sub ploaia binecuvîntării lui Dumnezeu, căci așa este în Biserica creștină: unul ară, altul seamănă și numai Dumnezeu este Acela care face să crească.

Intiistătătorului Sfintei noastre Biserici, Prea Fericitului Patriarh Justinian, ca unul ce a prilejuit tot acest proces de renaștere spirituală în Biserica noastră și ca unul ce a îndrumat cu grijă părintească și cu iscusință de mare meșter, marea turmă duhovnicească spre pășunile cele adevărate ale credinței ortodoxe, i se cuvine toată cinstea. Este de ajuns să privească cineva în chip atent cele ce s-au înfăptuit în Biserica noastră în ultimii opt ani, ca să se convingă că, tocmai atunci când Biserica noastră avea mai multă trebuință, Dumnezeu i-a trimis bărbatul de care avea nevoie.

Dar nu mai puțin se cuvine toată lauda și tuturor celorlalți slujitori ai Sfintei noastre Biserici, începînd cu membrii Sfîntului Sinod și terminînd cu cel mai mărunt cîntăreț, din cel mai umil sat din țară, care împărtășindu-se cu zel din rîvna cea nestînsă pentru binele Bisericii și Intiistătătorului ei, au pășit toți ca unul și unul ca toți întru înfăptuirea cît mai adevărată a voinței sfînte a Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, care a lăsat Sfînta Sa Biserică în lume ca liman de mîntuire pentru toți și ca propovăduitoare și aducătoare la îndeplinire a împărăției lui Dumnezeu pe pămînt, a împărăției acesteia, care este o împărăție a păcii, a dragostei și a frăției.

•
REDAȚIA

„UNIREA“ DEZBINĂTOARE DE FRAȚI INTRU CREDINȚA ȘI NEAM

Așa zisa «unire» a unei părți din românii ardeleni cu Biserica papală a prilejuit adesea marelui român și protopop unit Petru Maior, reflexii și constatări dureroase, însă cea care caracterizează cît nu se poate mai bine gîndurile sale despre această «unire», este următoarea: «O meteahnă străină a voit ca românii să se dezbine în două».

Această tristă și păgubitoare situație a durat — datorită vitregiilor vremii — timp de un sfert de mileniu, pînă cînd a sosit ceasul cînd pronia cerească ne-a dat prilejul «să curmăm pentru totdeauna această dureroasă dezbinare și să ne înfrățim pentru vecie», cum spune cu legitimitate bucurie Prea Fericitul Patriarh Justinian, în cuvîntarea rostită cu prilejul primirii de către Sfîntul Sinod a delegației clerului greco-catolic, la 3 octombrie 1948.

Cum s-a ajuns la această «unire» și care au fost urmările ei pentru poporul român din Ardeal și Biserica lui, sînt fapte și constatări cunoscute, reîmprospătate în mîntea tuturor cu prilejul istoricului act al reintegrării Bisericii Ortodoxe Romîne, din octombrie 1948.

Vom reaminti numai cîteva concluzii de ordin general desprinse din filele istoriei obiective, menite să caracterizeze un act definitiv încheiat din zbuciumata viață a poporului român de peste Carpați.

«Unirea s-a zămislit din patul nelegiuit al străduințelor politice ale curții habsburgice și ale curiei papale și s-a născut și înfăptuit în inima

Ardealului — în Bălgradul de odinioară al lui Mihai Viteazul și al unirii politice cu țara mamă — prin satanice momeli cu bunuri pămîntești, prin fraudă și silă, aplicate unui mitropolit neiscusit și unei Biserici umilite» (**Schisma romînească sau «unirea cu Roma»**, Sibiu 1921, p. 4). Această frază rezumă de fapt întregul aspect al «unirii» de la 1700.

Se știe că odată cu pătrunderea Reformei protestante în Transilvania, catolicismul a pierdut aci aproape întreg terenul. Maghiarii, secuii și sașii au fost împărțiți în patru confesiuni religioase — catolică, calvină, luterană și unitariană —, cea mai puternică și predominantă fiind cea calvină, întrucît avea în fruntea ei nobilimea și pe însuși principele țării. Principii ardeleni, fiind mai toți calvini, au adoptat încă de la începutul Reformei principiul «cujus est regio, illius est etiam religio» (a cui este țara, a aceluia este și religia), începînd o puternică propagandă de calvinizare a romînilor, prin toate mijloacele posibile: tipărituri, legiuiri drastice și chiar persecuții îngrozitoare, cum a fost aceea îndreptată împotriva marelui mitropolit Sava Brancovici. «Romîni care-și mărturiseau credința lor — spune un istoric al «unirii» de la 1700 — (George C. Vintu) — erau calificați cu termenii cei mai uricioși și declarați ca necredincioși și inamici ai patriei. Țăranilor romîni le era cu totul interzisă învățătura. Preoții erau umiliți, reduși în stare de iobăgie, făceau roboată și mincau bătaie pînă la 25 bețe pe zi».

În această situație se găsea, în general, Biserica Ortodoxă a romînilor din Ardeal în 1688, cînd Ardealul a schimbat «jugul de lemn al turcilor, cu jugul de fier al nemților» din Austria, proteguitori ai catolicilor. De acum înainte, propaganda calvină a fost înlocuită cu cea romano-catolică, puternic susținută de iezuiți, cu sprijinul habsburgilor de la Viena și încurajarea scaunului papal de la Roma.

Dindu-și seama că determinarea romînilor ortodocși de a accepta «unirea» cu Biserica papală nu este un fapt destul de ușor, iezuiții s-au adresat Curții de la Viena, cerînd să asigure romînilor unele libertăți și drepturi economice, civile și religioase, în cazul cînd s-ar uni cu Roma. Ei și-au dat de asemenea seama că de convertirea romînilor la catolicismul propriu zis nu poate fi vorba și de aceea au recurs la formula «unirii». Unirea romînilor cu Biserica Romei înseamnă în Transilvania reînvierea catolicismului care devenise aci aproape inexistent, iar reînvierea catolicismului, adică a religiei de care ținea casa de Habsburg, însemna consolidarea partidei dinastice și paralizarea partidei turcești, dar totodată și înlăturarea posibilității ca, într-un viitor cu împrejurări prielnice lor, ortodocșii să devină principala forță politică și religioasă din Ardeal.

Dintre cei care au luat parte activă la toate evenimentele care au precedat «unirea», amintim pe cardinalul Leopold de Kollonits, șeful Bisericii catolice din Ungaria, arhiepiscop de Esztérgom (Gran, Strigoniu), și șeful iezuiților Pater Baranyi, parohul Albei Iulii, care făceau cele mai mari promisiuni romînilor, ca: ușurarea preoțimii de greutatea iobăgești, înlăturarea batjocurilor la care erau expuși și mai ales îmbunătățirea stării materiale, cerîndu-le în schimb: 1. recunoașterea primatului papal; 2. acceptarea Sfintei Cuminecături cu piine nedospită sau azimă; 3. recunoașterea purcederii Sfintului Duh de la Tatăl și de la Fiul (Filioque), și 4. acceptarea dogmei despre Purgatoriu.

Intre timp, iezuiții trataseră «unirea» cu mitropolitul ortodox Teofil din Alba Iulia, ticluind chiar și niște acte prin care încercau să convingă lumea că acest mitropolit ar fi ținut un sinod la Alba Iulia, în februarie-martie 1697, în are s-ar fi luat hotărîrea să se unească cu Roma.

Așa zisa «unire» s-a făcut sub mitropolitul Atanasie, la 7 octombrie 1698, cînd 38 de de protopopi romîni ortodocși, «aduși — după cum mărturisește istoricul maghiar Petru Bod — cu promisiuni, fie speriați și constrînși prin amenzi mari», au semnat actul de «unire» cu Roma, prin care se accepta numai primatul papal, păstrîndu-se întru totul credința și ritul ortodox. «Însă într-acesta chip ne unim și ne mărturisim a fi mădulările sfintei catholicești Biserici a Romei, cum pre noi și remășițele noastre din obiceiul Bisericii noastre a răsăritului să nu ne clătească», se precizează, printre altele, în actul de la 7 octombrie 1698.

Iezuiții, neconvenindu-le textul romînesc, care nu era făcut în numele întregului cler romîn din Ardeal și nu accepta dogmele catolice, profitînd de ocazie că romîni nu știau latinește, iar împăratul și cei de la curtea lui nu știau romînește, au tradus imediat actul în latinește, falsificîndu-l prin introducerea unui pasaj inexistent în textul romînesc, prin care, în afară de recunoașterea primatului papal se prevăd a fi acceptate și celelalte puncte cuprinse în apelul cardinalului Kollonits din 2 iunie 1698. Pentru acest motiv, ei au ascuns originalul, folosindu-se numai de traduceri, care erau prezentate ca adevăratul act al «unirii», deși nu erau prevăzute nici cu semnăturile preoților și nici cu sigiliul mitropoliei. Nimeni nu credea că ar mai exista și originalul în limba romînă, pînă cînd, întîmplător, a fost descoperit de Nic. Densușeanu, în muzeul național din Budapesta. Nici succesorii mitropolitului Atanasie și nici istoricii n-au susținut pînă atunci că ar fi văzut originalul actului «unirii», prin care nu se acceptă nici o dogmă catolică. În fața actului original, zadarnic se mai încearcă să se mascheze adevărul prin interpretări silite și neadevărate.

La baza «unirii» stă, deci, un fals, o înșelăciune. Conducîndu-se de cunoscutul lor principiu: «scopul scuză mijloacele», iezuiții au folosit metoda falsificării pe scară largă, inducînd în eroare chiar și pe istoricii romîni uniți. Deși actul de la 1698 este semnat numai de mitropolitul Atanasie și de 38 protopopi, ei afirmă că «numărul membrilor adunați în sinodul acesta a fost 2270». Șincai nu cunoștea originalul romînesc, ci numai traducerea falsă, și cu toate acestea se îndoiește că a iscălit tot clerul: «Dintr-un protocol de sub Atanasie — scrie unitul Șincai — se vede că pe vremea aceia peste tot erau protopopi 55, preoți 1582 care ar fi trebuit să iscălească cu Mitropolitul Atanasie, și să fie tot clerul, ce știu că n-a fost, ci numai căpeteniile s-au iscălit».

Din adausul făcut de mitropolitul Atanasie după iscălituri, prin care se precizează că semnatarii nu primesc nici o schimbare și că pe ei și urmașii lor să nu-i cîltimească nimeni din obiceiul Bisericii răsăritene, — adaus care de asemenea lipsește din traducerea latină —, reiese clar că Atanasie a acceptat «unirea» nu din convingere religioasă, ci din interes material, pe baza celor promise și garantate de împărat.

Urmările «unirii» n-au fost cituși de puțin cele așteptate, fie de catolici, fie de cei care au aderat la această «unire». Rezistența poporului romîn față de infiltrațiile catolicismului a fost încă de la început deosebit de puternică, ajungîndu-se în decursul vremii la dureroase neînțelegeri între frați. Folosind metoda stăpînirii, prin dezbinare, habsburgii n-au

intervenit în turburările dintre uniți și neuniți, pînă la 1760-1761, cînd răscoala călugărului Sofronie din Cioara (Hunedoara) luase proporții prea mari și amenința să desființeze «unirea», ceea ce nu-i convenea Vienei, căci prin înlăturarea dezbinării dintre ei, românii din Ardeal s-ar fi întărit. Cîți ortodocși n-au suferit atunci martiriul în temnița de la Kufstein și cîte minăstiri ortodoxe n-au fost prefăcute în cenușe de tunurile lui Bucov și de focul mistuitor, iar călugării trecuți prin foc și sabie!

Au fost împrejurări cînd chiar episcopi uniți, ca bunul român Inocențiu Micu, de pildă, să fie nevoiți să spună că uniților «le-a mers mai bine pînă au fost schismatici, decît le merge acum, căci atunci aflau totdeauna scut atît la voevozii romîni cît și în Moscova, și cu sprijinul lor tot mai erau băgați în seamă», pe cînd acum trăiesc ca «într-o altă robie egipteană» (Silviu Dragomir, *Istoria dezrobirii religioase a romînilor în sec. XVIII*, Sibiu, 1920, vol. I, p. 134, 135).

Insuși Petru Maior credea că «la vremea sa se vor putea aduce iarăși la statul lor cel dintîi cele acum rău strămutate» (*Istoria Bisericii romînilor*, p. VI), inițiind chiar și un congres național al preoților uniți și ortodocși, la 1796, care să șteargă «unirea» făcută cu 100 de ani în urmă, --- congres interzis de curtea imperială din Viena.

Toate acestea se întîmplau din cauza modului cum a evoluat «unirea» de la alianța cu Roma și cu Viena, la subordonare față de acestea și apoi la încorporare în Biserica romano-catolică, înfăptuite prin falsuri, silnicie, împilare și autoritate. Scopul urmărit de Vatican era să catolicizeze în întregime pe românii ardeleni și prin aceasta să ajute pe habsburgi ca să-i despartă de frații lor din Principate.

Semnînd «unirea» cu scaunul papal, mitropolitul Atanasie și cei ce au semnat împreună cu el sperau că pe viitor românii se vor bucura de drepturi egale cu credincioșii Bisericii catolice. S-a înșelat însă amarnic, căci nu numai că n-a cîștigat nimic, dar a pierdut dreptul vechi al libertății, autonomiei și independenței, au pierdut arhiepiscopia, devenită după «unire» o simplă episcopie supusă iezuiților și supremației arhiepiscopilor unguri, și numai la 1850 s-a înființat Mitropolia de la Blaj, cînd «unirea» era din nou amenințată și cînd luase un caracter pronunțat de «încorporare» în catolicism.

Prin «unire» s-a făcut numai un schimb de juguri, sau după cum se exprimă Hurmuzaki, «în Biserica romînă, după constituționalismul protestant a venit rîndul absolutismului catolic».

Situația romînilor nu s-a îmbunătățit absolut cu nimic; nici sub aspect politic, nici bisericesc și nici chiar material. Asupriți și persecutați au fost înainte de «unire», asupra și persecutați și după «unire». Națiunea romînă n-a fost scutită de iobăgie, dări și alte sarcini grele și nici n-a fost recunoscută ca a patra națiune, decît după 1848, cînd poporul singur și-a cucerit acest drept prin revoluție, și nici religia unită n-a fost recunoscută între religiile libere din Ardeal, decît odată cu religia ortodoxă, în 1868, cînd Biserica Ortodoxă din Ardeal și-a dobîndit totodată și autonomia, pe care Biserica Unită n-a putut-o dobîndi niciodată. Iobăgia s-a șters deodată și pentru ortodocși și pentru uniții, însă nu datorită «unirii», ci revoluției.

În ceea ce privește îmbunătățirea stării materiale, «unirea aceasta — după cum spune Gh. Șincai —, mai pre urmă numai popilor au folosit, că aceștia au dobîndit puțină scutință cam anevoie, dar nobilii au rămas și rămîn cu buzele drîmboete, pînă azi». Dacă nici nobililor nu li s-a dat nimic, este de la sine înțeles că nici nu putea fi vorba de țărani.

S-a spus că, prin unire, românii au avut mult de câștigat în domeniul cultural, aducându-se ca exemple cei trei mari bărbați ai Bisericii unite: Samuil Micu-Clain, Petru Maior și Gheorghe Șineai. Este adevărat că acești trei mari cărturari și apostoli ai culturii noastre naționale au fost formați la Roma, dar tot atât de adevărat e că, datorită culturii și înaltelor lor vederi, ei s-au întors împotriva unirii, arătând contemporanilor și urmașilor ce pacoste a fost ea pentru neamul românesc. Pentru această demnă atitudine, ei au fost nevoiți să iasă din călugărie și să plece aiurea.

Reîntregirea Bisericii din Ardeal n-a constituit o problemă decît pentru o parte din păstoria Bisericii, și nicidecum pentru marea masă a credincioșilor, care, în timpul celor 250 de ani cît au purtat numele de «uniți» nu și-au însușit nimic din catolicism, rămînînd statornici în rînduile Bisericii Răsăritului. N-au înțeles și n-au primit niciodată cele «patru puncte» ale dogmei catolice, neexistînd absolut nici o deosebire între ei și ortodocși. Ei mărturisesc și trăiesc aceeași credință ca și ortodocșii, au aceleași rînduiri creștinești și bisericești, aceleași datini și obiceiuri. De la ele nu s-au îndepărtat decît cîțiva ierarhi și credincioși cultivați în spiritul catolicismului roman, care, după cum a subliniat Prea Fericitul Patriarh Justinian, «ridicîndu-se din popor, s-au rupt apoi de popor, punîndu-se în slujba intereselor străine».

Se vor împlini în curînd opt ani de cînd credincioșii și preoții uniți din Ardeal, rîspunzînd chemărilor ce li s-au adresat de către Prea Fericitul Patriarh Justinian și Mitropolitul Nicolae al Ardealului, au rupt pecețile de la 1698 și au revenit la Biserica mamă, de care fuseseră înstrăinați fără voia lor.

Actul acesta măreț nu s-a putut săvîrși decît la plinirea vremii, adică atunci cînd au fost create condițiile prielnice pentru înfăptuirea lui, prin actul istoric de la 23 August 1944, cînd întregul popor român și-a dobîndit libertatea și independența, datorită victoriei repurtate de Armatele Sovietice împotriva fascismului.

După ruperea cătușelor politice, au căzut și lanțurile robiei religioase.

Datorită regimului nostru de democrație populară, care a dat fiilor Patriei noastre posibilitatea să se pronunțe liber asupra destinului lor, acordîndu-le pe lîngă celelalte libertăți și pe cea religioasă — și fiii Bisericii ardelenne au putut, în octombrie 1948, să înlătore definitiv ura și dușmănia dintre ei, care dăuna nu numai vieții religioase, dar avea repercusiuni asupra spiritului însuși de unitate sufletească a Patriei noastre. Cînd fiii aceluiași popor se urăsc și se dușmănesc pe chestiuni religioase, unitatea Patriei însăși are de suferit.

Și astfel, românii uniți din Ardeal, ruși în mod samavolnic de la sînul Bisericii Ortodoxe de către conducerea habsburgică și propaganda iezuită, au putut să înlătore mărul discordiei oferit ca momeală de vrăjmași acum un sfert de mileniu, au putut să alerge cu brațele deschise către Biserica mamă, de care cu dragostea și cu credința nu se despărțiseră niciodată, refăcînd astfel frontul unitar al poporului nostru, care își croiește și-și consolidează astăzi un drum nou și o viață nouă, alături de popoarele libere și pașnice din lume.

La 21 octombrie 1948 s-a năruit definitiv o ficțiune clădită pe nisip prin falsuri, silnicie și amăgiri.

Neavînd nici o contingentă cu realitatea, ea nu va mai putea fi re-clădită niciodată.

Pr. PETRE F. ALEXANDRU

ÎNDRUMĂRI PASTORALE SCHIȚE ȘI PREDICI

LA DUMINECA A VI-a DUPĂ PAȘTI

«Cuvine-se să fac, pînă este ziuă, lucrurile Celui ce M-a trimis pe Mine, că vine noaptea, cînd nimeni nu poate să lucreze».

(Ev. Ioan IX, 4).

La unele popoare ale antichității, saliva trecea drept vindecătoare a unor ușoare boli de ochi, dar nu a unei orbiri congenitale, adică din naștere.

De altfel și medicina modernă recunoaște salivei o oarecare valoare și putere antiseptică.

Dar, Mîntuitorul nu procedează așa cu orbul din naștere, din pericopa evanghelică de astăzi. El pare mai curînd a-i agrava boala, decît a i-o vindeca. El scuipă în țărîină, face o alifie, care nu este altceva decît tină și noroi obișnuit, o întinde peste ochii orbului, care nu văzuse și nu se bucurase niciodată de lumina soarelui, și-l trimite la Iacul Siloamului, ca să se spele.

Respectînd indicațiile date omul nostru vede. Vede pentru prima dată, frumusețile acestei lumi! Și ceea ce este mai de preț este că vede adevărat, nu așa cum își închipuise el pînă atunci lumea, lucrurile și firea înconjurătoare.

Astfel, noaptea neagră a vieții lui a fost alungată, iar el e chemat la o existență nouă, de lumină, pe care n-ar putea-o descrie, decît numai cel ce n-a văzut niciodată.

Cu puțin noroi, Creatorul lumii și Lumina cea adevărată reface pe omul orb, pe urmașul lui Adam cel făcut din lutul pămîntului, căci aceasta înseamnă cuvîntul Adam — în vechea ebraică — pămînt.

De aceea, este locul să spunem că Dumnezeu a știut mai bine ca oricine, cu ce-l poate vindeca.

Cu un lucru prea obișnuit, cum este tina, Domnul săvârșește o minune așa de mare. Asupra ei nu vom insista astăzi, deși dovedește, așa de convingător, Dumnezeuia Sa.

Cu ceva lipsit de orice importanță, se deschid, pentru prima dată, ochii unei ființe chinuite, care deși vie, nu beneficiase încă de adevărata viață.

Lucru simplu, obișnuit, la prima vedere lipsit de importanță și poate palid ne pare și cuvântul Domnului rostit de noi la început, și cu toate acestea, el poate reface viața noastră duhovnicească, el poate deveni saliva, tina și noroiul dumnezeiesc, care odată întins pe ochii noștri duhovnicești, să ne descopere adevărata viață creștină, să-i dea vigoare și sens, lumină și căldură, bucurie și fericire, liniște și adevărată orientare, cu condiția să-l respectăm practic.

Acest cuvânt, mare ca Fiul lui Dumnezeu, dar modest la înfățișare, ca Fiul Omului, această rețetă salvatoare, această formulă ce cuprinde în sine adevărul, viața și lumina, va forma obiectul vorbirii noastre de astăzi.

«Cuvine-se să fac, pînă este ziuă, lucrurile Celui ce M-a trimis pe Mine, că vine noaptea, cînd nimeni nu poate să lucreze», a spus-o Mîntuitorul, pentru Sine, cu puțin înainte de impresionanta minune de care am amintit.

Să vedem ce adevăruri se cuprind în aceste cuvinte, pentru Mîntuitorul și pentru persoana Sa, și după aceea să vedem ce pot însemna ele pentru noi, ucenicii și urmașii Săi.

I

Două sînt adevărurile cuprinse în această frază lapidară și lipsită de artificii retorice, pentru persoana și pentru viața pămîntească a Domnului.

1. Mai întii că El a avut, pe pămînt, o misiune din partea Tatălui Ceresc, căci întruparea Lui nu s-a făcut fără un scop bine definit. Că această misiune trebuia neapărat îndeplinită, în cadrul și în timpul vieții Sale pămîntești și că între voința Tatălui și cea a Fiului a fost, sub acest raport ca și sub toate raporturile, **identitate** perfectă, căci altfel nici n-ar fi putut fi, *Dumnezeu neputînd fi în contradicție cu Sine însuși*.

Care a fost această misiune? Desigur, mîntuirea de păcat a oamenilor, și aceasta s-a înfăptuit și se înfăptuiește continuu, prin învățatura lăsată de El, Bisericii și Ucenicilor Săi, prin practicarea ei, cu ajutorul harului dumnezeesc ce se revarsă asupra ființelor noastre, prin Sfintele Taine.

2. În al doilea rînd că în îndeplinirea misiunii Sale, El trebuia să prețuiască clipă cu clipă, neîngăduindu-și odihna și nelăsîndu-se antrenat de slăbiciunile firii omenești, pe care și El a purtat-o.

Deci misiunea Lui nu trebuia amînată după moartea Lui trupească, ea nu trebuia să sufere întîrziere, ci trebuia să descopere oamenilor în toată amploarea, toate învățăturile necesare refacerii vieții omenești, corupte de păcat.

Aceste două mari adevăruri au fost în fapt regula vieții și activității Lui printre noi, și de la ele nu s-a abătut nici măcar cu o iotă.

Ce am fi făcut noi, dacă Domnul Hristos n-ar fi lucrat așa?

Cursul întregii istorii omenești ar fi fost altul fără luminile creștinismului.

II

Dar aceste cuvinte se pot aplica și vieții noastre.

1. **A lucra, cât este ziuă, lucrurile Celui ce ne-a trimis în lume pe fiecare din noi**, înseamnă să lucrăm cele ale lui Dumnezeu, cele ale conștiinței noastre, cele ale legii morale, atât cât sintem tineri, în plină viață, în plină vigoare trupească și sufletească.

Aceasta este misiunea noastră, căci: nu se poate ca omul să fi fost creat fără nici un scop. Viața virtuoasă nu este apanajul bătrâneții și al neputinței; cu cât ea este începută mai devreme, cu atât mai bine și mai meritoriu.

De obicei, cât sintem tineri, nu numai că nu avem conștiința unei misiuni, nu numai că nu ne punem marile probleme ale existenței și ale rostului nostru de aici, dar nu ne gândim decît la satisfacțiile zilnice și ieftine ce încălzesc pentru moment capriciile corpului nostru, dorind să fim lăsați în pace, «să ne trăim viața».

Sau chiar dacă se întimplă să se ridice la suprafața cugetului nostru vreun gând ce încearcă să ne mustre, pentru deșertăciunea în care trăim, îi închidem repede gura și-l dăm supărați la fund, răspunzîndu-i că vom avea destul timp de pocăință, la bătrînețe.

Și astfel viața noastră se scurge. Sfîrșim prin a gândi precum trăim, cînd ar trebui mai curînd să trăim precum gândim. În felul acesta ne trezim cărunți și sleiți, cei mai mulți dintre noi.

Ce mai poți reface atunci dintr-o viață ratată, irosită zadarnic și compromisă iremediabil?

Ce mai poți tu închina atunci lui Dumnezeu și aspirațiilor superioare sădite în tine, cu ajutorul unui corp vlăguit și veștejit și al unui suflet uscat? Prea puțin! Sau chiar nimic!

Această aminare pînă în ultimul moment a ceea ce trebuie să facem dintru început, adică să respectăm rînduiele lui Dumnezeu, este cauza întregii noastre nefericiri și nenorociri, căci de unde ai tu siguranța, omule, că vei ajunge bătrîn?

Este oare orbire mai mare decît aceasta? Un astfel de om se poate numi om? Este el creștin? Poate fi el înveslit cu demnitatea de cetățean al Împărăției Luminii, pe care i-a rezervat-o Dumnezeu, prin Iisus Hristos?

Desigur că nu!

Multe lucruri de folos a creat omul de la apariția sa pe pămînt, prin puterea creației cu care l-a înzestrat Dumnezeu și prin care el se asemănă cu Creatorul său. Dar omul n-a creat nimic fără scop, fără rost și fără folos. Și el, omul, nu lasă nimic să se abată de la scopul fixat. Să fim mai clari. Ceasul este făcut ca să indice timpul, trenul ca să ne facă să străbatem distanțele cu repeziciune și comoditate, iar becul ca să lumineze pașii și viața noastră, din întunericul nopții.

Indată ce unul din aceste lucruri sau oricare altul, din diferite motive, se abate de la rostul său firesc, deraiază de la misiunea sa, sau se strică și nu mai corespunde scopului pentru care a fost creat, este readus cu repeziciune de noi la ordine, căci haosul și dezordinea creațiilor noastre nu ne convine, nu-l putem suporta, ba chiar ne rîpugnă. Nu putem tolera să nu fie identitate între voința omului creator și acțiunea creațiilor noastre.

Ce ar fi dacă, prin absurd, ceasul ar zice: «eu voi arăta timpul cu exactitate, dar nu chiar din momentul ieșirii mele din fabrică, ci mai tîr-

ziu, după ce voi rugini puțin?». Sau trenul: «eu voi merge în toate direcțiile, dar de ce să ne grăbim acum, ci după ce voi mai sta în liniștea depoului vreo 30-40 de ani». Sau becul: «eu nu voi lumina noaptea, ci ziua, căci vreau să măresc lumina zilei, cu care mă asemăn mai mult».

Desigur că nu am suporta nici o clipă această răzvrătire a lucrurilor mîinilor noastre.

Ca și omul, Dumnezeu a creat toate lucrurile și pe om cu un scop, și acest scop nu este altul decît îndeplinirea vooi Lui, pe care o cunoaștem complet prin Iisus Hristos, Domnul și Dumnezeuul nostru, Cel ce a spus: «Eu sînt lumina lumii; cel ce vine după Mine nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții» (Ioan VIII, 12); «Eu sînt calea, adevărul și viața» (Ioan XI, 25), și «Eu am venit în lume, ca lumea viață să aibă și mai mult să aibă» (Ioan X, 10).

A lucra, deci, cit este ziua, cele ale lui Dumnezeu, înseamnă a trăi în lumină, de la începutul vieții noastre, nu de la sfîrșit; înseamnă să-ți desfășori existența în identitate cu voința lui Dumnezeu, deci sub semnul adevărului, virtuții, binelui general și individual; înseamnă deci să-I închini Lui gîndurile tale, acțiunile tale și toate victoriile și înfrîngerile tale.

Dumnezeu este însă cu mult mai îngăduitor cu creaturile Sale, decît omul, căci El te lasă să alegi și chiar să te abați de la calea demnității de om și de creștin, fiindcă ți-a dat libertate de alegere și fiindcă vrea să te vadă ce vei alege.

El tolerează cu înțelepciune răzvrătirile noastre, deși sîntem siguri că nu-I plac, și ne așteaptă cu răbdare să revenim la ordine și rînduială, cît mai neîntîrziat, căci mare bucurie se face în ceruri pentru întoarcerea unui păcătos.

2. Căci vine noaptea, cînd nimeni nu poate să lucreze.

Ce înseamnă și aceasta?

În ordine practică, lucrurile se petrec astfel: mai întii vine noaptea și întunericul cugetului, moartea propriei noastre conștiințe, pe care alunghînd-o mereu și nelăsînd-o să vorbească ani de-a rîndul, o întunecăm și o sufocăm cu propriile noastre fapte.

Odată omorîtă conștiința, ne trăim viața fără nici un control, fără călăuză bună și fără discernămint critic și just între bine și rău.

Ne scufundăm în plăceri vremelnice, trezindu-ne la viață luminoasă doar în ultimul ceas al vieții noastre, speriați de necunoscutul nopții care începe să ne cuprindă ființa și de veșnicia ei.

Durerea noastră atinge apogeul, cînd constatăm că este prea tîrziu ca să mai putem face ceva, și astfel pierdut este și trupul pentru care am trăit din plin și cu atît mai mult sufletul, căruia i-am acordat prea puțină însemnătate.

Căci, după cum nu mai putem face la întuneric ceea ce n-am înfăptuit pe lumină — sau nu putem în aceeași măsură și cu aceeași valoare —, tot astfel nu mai putem face după moarte ceea ce n-am realizat în viață.

Iisus, luminătorul orbului din naștere și luminătorul tuturor orbilor acestei lumi, a spus acestea celor ce au ochi să vadă și urechi să înțeleagă:

Ascultați, fiii oamenilor!

Țelul vieții voastre nu stă în plăceri inferioare, nici în alipirea lacomă de lucrurile pămîntului și ale veacului, ci voi aveți un rost și o chemare mult mai înaltă. Voi trebuie să năzuiți, ca prin împlinirea cinstită a îndă-

toririlor ce le aveți ca oameni, să ajungeți la viața de lumină în unire cu Dumnezeu, creatorul vostru.

Prin trasarea acestui ideal mareț, Mîntuitorul ne-a despărțit de animale.

Oamenii, adevărații oameni, umblă și trebuie să umble cu trupul drept și cu fruntea înălțată.

Animalele umblă în patru picioare și cu capul plecat spre pămînt.

De ce? Fiindcă pămîntul pe care se înmulțesc și-l pasc este singurul lor țel, singura lor patrie.

Noi însă umblăm drept și cu privirile îndreptate spre cer, căci într-acolo trebuie să nădăduim, acolo este adevărata noastră patrie, acolo trebuie să ajungem, după o viață trăită după voia lui Dumnezeu.

Cu alte cuvinte, Iisus ne-a învățat să depășim trupul, materia, vremelnicia, și a dat ființei noastre un zbor mai înalt pe tărîmurile sfînte și veșnice ale Împărăției Luminii.

El ne-a învățat ca sufletele noastre să se orienteze și să fie mereu întoarse către Tatăl cel veșnic, așa după cum tot ce este viu, din firea înconjurătoare, se rotește și se întoarce către soare.

De aceea, noi, creștinii privim toate lucrurile lumii acesteia, toate înfăptuirile și suferințele noastre, cu ochii veșniciei, căci veșnicia este saliva și tina dumnezeiască, care întinsă pe ochii noștri, ne face să vedem viața și rostul ei în adevărata lumină.

De aceea, cel ce-și face regulă de viață din a înfăptui în ființa sa și în lume, cele ale lui Dumnezeu, atît cît este ziua, adică atît cît este în integritatea forțelor sale corporale și sufletești, știind bine că vine noaptea cînd nu mai poate face nimic, este un om luminat de veșnicie.

Ce minunat lucru ar fi, dacă toți închinătorii la Dumnezeu ar adopta acest principiu etern?

Unde ar mai fi atunci: certurile, ura, necazurile, lăcomia, ușurătatea de moravuri, sărăcia, războaiele și tot cortegiul funest al răului?

Sîntem desigur cetățeni ai patriilor noastre pămîntești, dar pe deasupra sîntem cetățeni ai Împărăției Luminii; deci ca fiii luminii să umblăm, în toate împrejurările vieții noastre. «Să umblăm cuviincios ca la lumina zilei» (Rom. XIII, 13).

«Să lepădăm dar lucrurile întunericului și să ne îmbrăcăm cu hainele luminii» (Rom. XIII, 12).

Omul are de îndeplinit, sigur, o misiune înaltă aici pe pămînt: să căutăm să o vedem clar și să o înfăptuim cu sîrguință, cît mai este timp, căci noaptea care este viața de aici, e pe sfîrșite; iar ziua, care este pe celălalt tărîm, este aproape.

Viața fără adevăr și fără lumină nu este viață!

Iisus Hristos, Dumnezeu, este lumina vieții noastre. Prin Iisus noi vedem adevărata înfățișare a vieții, căci Iisus este restaurarea omului, a adevăratului om, care este creștinul cucernic.

Să ne refacem viața duhovnicească, fără întîrziere și fără amînare.

Perspectiva veșniciei și zilele noastre numărate de aici, să fie motorul care să acționeze voința noastră spre fericire.

Să nu lăsăm ca orbirea și întunericul să năpădească ogorul sufleteilor și al conștiințelor noastre.

Să ne spălăm ochii sufletului în apa limpede a veșniciei și a rugăciunii zilnice, și vom vedea adevărata viață sufletească, după cum și orbul din Evanghelie și-a spălat ochii trupului în apa Siloamului, și a văzut viața.

Doamne, Împărăte al Luminii, luminează noaptea orbirii mele, cu lumina Ta cea adevărată și neînserată.

Șterge lacrimile trudirilor noastre, cele sfinte, împarte milă cu mâna Ta, care ne-a zidit, veghează asupra noastră și călăuzește rătăciții noștri pași, pe călie Tale cele luminoase. Amin!

Pr. Conf. AL. I. CIUREA

LA DUMINECA TUTUROR SFINȚILOR

Biserica noastră Ortodoxă a așezat astăzi, în prima duminică după Pogorîrea Duhului Sfînt, sărbătorirea tuturor sfinților. De aceea se și numește această primă duminică după Rusalii, Duminica Tuturor Sfinților. Prăznuiește, prin urmare, Biserica noastră astăzi, pe toți sfinții calendarului creștin, prăznuiește pe toți sfinții și dreptii de la începutul Bisericii și al omenirii, cinstește pe toți sfinții cunoscuți și necunoscuți de noi. Cinstește pe toți cei care au dus o viață bine plăcută Domnului, și care, deși anonimi pentru noi, au fost înscriși în Cartea Veșniciei. Cinstește, într-un cuvînt, sfințenia în sine, sfințenia de pretutindeni și din toate timpurile.

Și este cît se poate de potrivită prăznuirea tuturor sfinților și a sfințeniei, acum, după ce ne-a ajutat Dumnezeu să serbăm din nou toate zilele mari din istoria mîntuirii noastre. Am văzut pe Domnul venind spre patimă; L-am văzut pătîmind și murind pentru noi; L-am văzut înviat din morți și apoi înălțat la ceruri. Am văzut apoi cum după Înălțarea Sa a trimis lumii pe Duhul Său cel Sfînt, pe Mîngîietorul, pe Sfîntitorul, pe Dătătorul de viață. Și acum, după ce lumea a fost întărită sufletește prin trăirea din nou a sărbătorilor, care ne-au trezit în minte și simțiri tot ce iconomia dumnezeiască a făcut pentru noi, — acum este cît se poate de bine ales momentul, ca Biserica să ne pună în față ceea ce omul a dat și poate da lui Dumnezeu. Este ziua în care, văzînd cum puterea Sfîntului Duh a lucrat prin atîția sfinți, urmează să stăruim și noi asupra rostului vieții noastre, asupra lipsurilor sufletului nostru. Este ziua în care urmează să gîndim asupra lucrului pe care-l-cere Domnul de la noi și să luăm hotărîrea de a îndrepta pașii vieții noastre pe calea sfințeniei.

Intr-adevăr, parcă vedem pe Domnul Hristos spunîndu-ne astăzi, la sfîrșit de prăznuiri împărătești: «Iată, M-am jertfit pentru voi; Iată, v-am dat Evanghelia pe care s-o trăiți, o Lege pe care s-o păziți; iată, v-am trimis pe Duhul cel Sfînt, care să conducă pașii voștri pe calea cea dreaptă și să sfințească eforturile voastre în lupta pentru bine; iată, v-am întemeiat prin Duhul Sfînt, Biserica, pentru a vă atrage în fiecare moment atenția asupra răului pe care-l faceți și binele pe care trebuie să-l faceți. Iată, în fața minții voastre, milioane de sfinți, cuvioși, mucenici, sfinte, cuvioase femei, pustnici, drepti, care au urmat Mie, care M-au mărturisit în viața lor, care au reușit să se rupă din lume pentru Mine, sau să trăiască în lume cu Mine. Voi ce faceți pentru Mine? Voi ce faceți pentru voi înșivă?».

Intrebarea aceasta ar trebui să răsune neconținut în inimile noastre și să stăruie fără odihnă în sufletele celor ce își iau osteneala să vină în Biserica Domnului. Gîndul că odată, la sfîrșitul vieții noastre, Domnul Hristos ne pune **real, cu adevărat**, această întrebare în legătură cu viața noastră pe care am trăit-o pe pămînt, fără ca noi să putem atunci a mai face ceva pentru îndreptarea stării noastre, — gîndul acesta ar trebui să **chinuie** sufletele noastre astăzi. Și cită bucurie ar avea Biserica Domnului, dacă ar ști că toți creștinii noștri sînt cu adevărat chinuți de astfel de întrebări. Sufletul nostru de slujitori ai Bisericii și răspunzători de mîntuirea credincioșilor noștri, s-ar bucura și ar fi mulțumit cînd ar vedea că atîtea minți creștine sînt muncite de astfel de preocupări. De ce? Pentru că atunci am avea garanția că astfel de suflete sînt pe calea cea bună. Căci aceasta este marea greutate: ca cineva să-și pună problema mîntuirii sufletului său și să-și pună răsplată, hotărît să-i găsească dezlegarea, îndurerat, chinuit ca de o boală, de păcătoșenia sau lîncezeala în care trăiește. Și atunci, dacă zbuțim în sufletul tău și te urmărește ca umbra ta, sînt sigur frate creștine că vei căuta și vei putea găsi și leacul care ia cu mîna durerea ce te apasă, după cum bolnavul de o boală fizică n-are odihnă pînă ce nu găsește ieșire din boala sa. Sufletul tău, adică, nu va găsi liniște, pînă ce nu vei lua o mai apropiată legătură cu Domnul Hristos, care va aduce liniște ființei tale.

Milioanele de sfinți, știuți și mai ales necunoscuți de noi, au fost ei înșiși mai întii chinuți de gîndul mîntuirii lor. Și ei au rezolvat în mod fericit această problemă. Să nu credem, deci, că este cu neputință la oameni să ajungă la ceea ce le cere Domnul Hristos, la ceea ce le cere Biserica: să-și mîntuiască sufletul, să ajungă la desăvîrșire, să capete sfințenia. Iată, Duminica de astăzi, care ne pune în față nenumăratele vieți de sfinți ca exemple pentru noi, ne pune și secretul, taina prin care ei au ajuns sfinți și prin care și noi putem să-i urmăm. «Cine Mă va mărturisi înaintea oamenilor, zice Domnul în Evanghelia citită astăzi, îl voi mărturisi și Eu înaintea Tatălui Meu care este în ceruri; dar cine se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, Mă voi lepăda și Eu de el înaintea Tatălui Meu care este în ceruri... Cine iubește pe tată ori pe mamă, mai mult decît pe Mine, nu este vrednic de Mine, și cine iubește pe fiu ori pe fiică mai mult decît pe Mine, nu este vrednic de Mine. Cine nu-și ia crucea lui și nu vine după Mine, acela nu este vrednic de Mine».

Iată, cele mai de seamă condițiuni pe care trebuie să le îndeplinească un suflet creștin pentru a fi vrednic de Mîntuitorul, pentru a se putea mîntui. Ele se pot rezuma și reduce la atîta: a mărturisi pe Hristos Domnul și a-L pune pe El ca centru al vieții noastre. Prin aceasta, ne-am și luat crucea și am urmat Domnului Hristos. Atîta au făcut sfinții. Atît e greu de făcut, restul vine de la sine, restul ne învață să-l facem hunul simț creștin, sufletul nostru luminat și călit în iubirea și mărturisirea Domnului.

Atîta, veți zice, dar cît este de greu să ajungi la această stare! O, nu! Este greu acest lucru pentru cel ce nu are nici o legătură cu Dumnezeu, pentru cel ce nu-L cunoaște, pentru cel ce nu-și pune niciodată în minte gîndul mîntuirii lui. Dar pentru cel ce dorește să aibă viață după moarte, pentru cel ce se gîndește la rostul vieții lui, pentru cel ce este muncit sufletește de dorința de a găsi de pe acum dezlegare și răspuns întrebărilor ce i se vor pune de Dreptul Judecător, pentru acela nu-i un lucru cu neputință a mărturisi pe Domnul, iubindu-L mai mult ca orice,

punându-L înaintea tuturor preocupărilor noastre. Sfinții pe care-i citim astăzi, așa au făcut. Toți și-au lăsat tată, mamă, soție, soț, fii, fiice, rude, averi, și au urmat Domnului. Și acest lucru nu a fost greu de împlinit pentru sfinți, dacă înțelegem sensul acestei «lăsări». Nu înseamnă că toți acești sfinți și drepti au luat calea pustiei, părăsind lumea. Nu înseamnă că toți sfinții au fost pustnici și monahi. Știm doară că avem sfinți dintre oamenii care și-au trăit toată viața în lume, în familii chiar, în mijlocul copiilor lor. Avem sfinți care au fost împărați, ostași, prinți, meșteșugari, intelectuali, simpli muncitori, oameni care au trăit în bogăție, în sărăcie, în strălucire, în umilință, în casa lor, cu familiile lor. Aceștia, desigur, n-au părăsit pe cei dragi ai lor, trupește. Au rămas lângă ei, dar nu s-au lăsat robiți de aceștia.

Tot astfel să facem și noi. Căci dacă înțelegem să facem din bunurile noastre materiale și din toți cei dragi ai noștri, centrul și sensul vieții noastre, atunci toate acestea ne robesc, devenim sclavi ai lor, uităm de sufletul nostru, de mântuirea noastră; devenind servitori ai acestora, uităm de Dumnezeu. Și avem atâtea exemple în viața noastră, din care se vede că, din nefericire, creștinii noștri se poartă ca niște robi, ca niște închinători ai celor ce-i înconjoară. Nu cunoaștem oare oameni, care pentru dragostea exagerată și greșită față de copiii lor, față de soțiile lor, sau soții lor, ori față de casele lor, de bunurile lor, fac greșeli, uită de Dumnezeu, de morală, de Biserică, pe când ținta ultimă a vieții noastre trebuie să fie neconținut cerul, Dumnezeu?

Iată, pe scurt, taina care a făcut din tot felul de oameni, **de toate condițiile sociale**, din oameni cu toate păcatele lumii în care trăiau și care sînt aproape aceleași cu ale noastre, a făcut sfinți. Ei au avut curajul ca la un moment dat să se smulgă din robia lumii și au reușit ca apoi să facă din Dumnezeu ținta vieții lor; au subordonat adică orice iubire lumească, iubirii de Dumnezeu. Lucrul este cu puțință, întrucît a fost împlinit de alțița și atîția dintre muritori. Să nu fie, prin urmare, aceasta cauza întîrzierii noastre de la înscrierea printre fiii și moștenitorii împărăției lui Dumnezeu. Dumnezeu nu cere niciodată imposibilul de la om și nici nu-i cere să-și omoare în el sentimentele de om, de tată, de soț. *Dumnezeu însă are dreptul, primul, la dragostea noastră.* Să I-o dăm pe de-a-ntregul. Și El, cu Duhul Său cel Sfînt, ne va lumina mintea, inima și calea vieții, pentru ca să-L mărturisim pe El Domn și Stăpîn al vieții noastre, prin toate faptele și trăirea noastră. Numai așa și El, Domnul Hristos, ne va mărturisi pe noi și nu se va lepăda de noi în fața Tatălui din ceruri. Numai așa, sufletele noastre vor căpăta pacea și liniștea veșnică. de care Dumnezeu să ne învrednicească pe toți. Amin!

Preot P. F. ALEXANDRU

LA DUMINECA A VI-a DUPĂ RUSALII

«Iar Iisus văzînd credința lor, a zis slăbănogului: «**Îndrăznește fiule, iartă-ți-se păcatele tale**»

(Matei IX, 3)

Nu ne putem închipui cît de mare este suferința pe care o simte un paralytic, adică un om cu membrele corpului anchilozate, în neputință de a se mișca și a munci, așa cum este slăbănogul din Capernaum, despre a cărui minunată vindecare ne vorbește Sfînta Evanghelie de azi. Puțina carne pe care o mai avea, se uscaser de suferință, pe scheletul înțepenit. Că în acest trup aproape mort, mai pilpîie o scînteie de viață, o arată doar pieptul în mișcarea ritmică a respirației. Nimic nu mai putea nădăjdui un asemenea om de la viață. Suferința lui era nespuse de mare, căci la chinurile trupești se adăugau și cele morale, pentru că se știa vinovat de starea în care se afla: paralyzia era o urmare a păcatelor sale. Acest slăbănog suferea deci de o îndoită boală, sufletească și trupească: în suflet avea păcate, iar în corp paralyzia.

Pentru cei din jurul său, era vădită numai paralyzia, pentru el însă, boala lua proporții mult mai mari, știindu-se încărcat de păcate, care apăsau greu pe conștiința sa.

Dar și acest slăbănog avea o mîngîiere. El nu era singur, sau părăsit în suferința lui, căci avea patru prieteni, sinceri și devotați, care stau toți timpul lîngă el, îl poartă dintr-o parte în alta, îl îmbărbătează, se străduiesc să-l vindece.

Ei nu erau nici rude, nici oameni plătiți. De slăbănog îi lega numai prietenia, care, în cazul lor, se transformase în compătimire adevărată, sinceră, reală.

Acești neobosiți prieteni au încercat toate mijloacele pentru a-l vindeca. L-au purtat pe la nenumărați doctori, dar toate încercările lor au rămas zadarnice. Dar ei nu se gîndeau decît la vindecarea trupească a lui. Ei nu-și închipuiau că slăbănogul suferă de o îndoită boală, sufletească și trupească. Că doctorii, la care l-au dus, oricît de pricepuți ar fi, nu pot vindeca decît rănile trupești — și nici pe acelea toate —, dar în nici un caz suferința sufletească, adică păcatele, pe care nu le poate vindeca decît Dumnezeu, prin iertare. Pentru acest slăbănog trebuia un doctor, care să aibă putere și asupra păcatului. Acest doctor era Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, care adese ori venea și sta în Capernaum.

La El venea mulțime mare de norod pentru a-l asculta învățătura, dar mai ales pentru a le vindeca bolnavii. La El au alergat și ei, dar se adunaseră așa de multă lume, că le-a fost peste putință să pătrundă în casa unde se afla Iisus. Toate încercările lor au rămas zadarnice. Dar ei nu vor să renunțe. Trebuie să găsească un mijloc. Dar Care? Orice încercare părea cu neputință. Dar credința lor a fost așa de mare, că i-a făcut să recurgă la o încercare îndrăzneată, plină de greutate. Să urce bolnavul pe scara din spatele casei, să desfacă tavanul casei și apoi să-l coboare pe bolnav la picioarele lui Iisus.

Mintuitorul privește această înduioșătoare scenă. Privește la acest slăbănog pînă în adîncul sufletului său, în care vede păcatele care l-au adus în această stare de suferință. Privește însă plin de bunăvoință la lipsa lui de îndrăzneală, văzînd că ea pornește din conștiința păcatului. Privește apoi la cei patru prieteni, înfrățiți cu suferința semenului lor; vede

dragostea lor mare față de slăbănog și credința lor nestrămutată în vindecarea lui. Citește pe chipurile lor aceste simțăminte neexprimate prin cuvinte. Și pentru aceste simțăminte ale lor, fără ca să I se fi cerut ceva, Mîntuitorul vindecă pe paralic de suferința sufletească, adică îi iartă păcatele. «Și văzînd Iisus credința lor, a zis slăbănogului: Indrăznește, fiule, iartă-ți-se păcatele tale» (Matei IX, 3).

Mîntuitorul iartă mai întîi păcatele slăbănogului, pentru că ele erau cauza paraliziei sale. Nu putea fi vorba de vindecarea sa trupească pînă ce nu era vindecat, mai întîi de boala sufletească. Înălăturîndu-se cauza, avea să dispară și efectul. Dar care era dovada că păcatele i-au fost iertate? Iertarea păcatelor fiind un fapt lăuntric, nevăzut de ochii omenești, este pusă la îndoială de cărturarii care erau de față. Cunoscînd gîndurile lor rele și voind a arăta dumnezeirea Sa, Mîntuitorul dă dovada materială a iertării păcatelor prin vindecarea trupească a slăbănogului. «Ca să știți că putere are Fiul Omului pe pămînt, a ierta păcatele, ție, zic: Scoală și-ți ridică patul tău și mergi la casa ta».

La dumnezeieștile cuvinte, viața a început să pulseze, cu tărie, în membrele anchilozate, puterea să revină, slăbănogul să se ridice pe picioarele sale și cu propriile sale mîini să ducă acasă patul pe care fusese adus. Se vindecase.

Mîntuitorul nu săvîrșea nici o minune cu cei bolnavi, pînă nu se convingea de dorința lor de vindecare, dar mai ales de credința lor. Credința era partea lor de contribuție în actul minunii, vindecarea apărînd totdeauna ca o urmare a acesteia.

Tocmai pentru a le atrage atențiunea asupra rolului pe care îl are credința lor în minunea vindecării, fiecăruia dintre cei vindecați, în asemenea condițiuni, îi spunea: «Mergi în pace, credința ta te-a mîntuit». Dar în minunea de azi vedem cu totul altceva: slăbănogul a fost vindecat nu pentru credința lui, ci pentru credința și dragostea prietenilor săi. Desigur că și slăbănogul a avut credință, dar nu aceasta a fost hotărîtoare în această minune, ci credința celor patru prieteni, așa după cum ne arată Sfînta Evanghelie: «Și văzînd credința lor...».

Sfintele Evanghelii ne mai arată și alte cazuri, cînd Mîntuitorul a ajutat pe cei în suferință pentru credința și rugăciunea altora. Astfel sînt copii vindecați prin credința și rugăciunea părinților: copilul lunatic, pe care Mîntuitorul îl vindecă la rugăciunea tatălui său; fiica hananeencei, pe care a vindecat-o pentru credința și rugăciunea stăruitoare a mamei sale. Sînt slugi vindecate prin credința și rugăciunea stăpînului cum este cazul cu sluga sutașului. Sînt oameni mîntuiți prin credința și pocăința altora, cum este cazul cu casa lui Zaheu, adică a femeii lui, a copiilor și slugilor lui, care au primit această mîntuire, odată cu el, pentru pocăința și îndreptarea lui sinceră, după cuvîntul Mîntuitorului: «Astăzi s-a făcut mîntuirea casei acesteia...».

Sfintele Evanghelii ne arată ceva și mai mult: oameni înviați din morți de Mîntuitorul, pentru rugăciunea și credința celor din viață. Așa este fiul văduvei din Nain, înviat la rugăciunea mamei sale; fiica lui Iair, înviată la rugăciunea tatălui său; Lazăr din Betania, înviat la rugăciunea celor două surori ale sale.

Se poate vedea astfel că Mîntuitorul a iertat păcate, a vindecat boli, a mîntuit suflete și a înviat oameni din morți, pentru credința și rugăciunea celor din jurul lor, adică al altora: părinți, prieteni, stăpîni, frați,

surori. Aceasta este o dovadă că, prin credința noastră, noi creștinii putem fi de folos oamenilor noștri, atât în viața aceasta, cit și în cea viitoare.

În viața aceasta, cei slabi în credință dobîndesc puteri în lupta cu ispita, la vederea credinței celor tari. Mîntuitorul numește pe creștini «lumina lumii», pentru aceea și adaugă: «Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca să vadă lucrurile voastre cele bune, și să slăvească pe Tatăl vostru cel din ceruri» (Matei V, 16), sau cum spune Sfîntul Apostol Pavel ucenicului său Tit: «Întru toate dîndu-te pe tine pildă de fapte bune» (II, 7). Iar celor care prin exemplul rău aduc sminteală și ajută la căderea altora, Mîntuitorul le spune că «mai de folos ar fi pentru ei să-și lege o piatră de moară de grumaz și să se înece în mare» (Matei 18, 6), decît ar face acest lucru. Pentru aceasta creștinul nu trebuie să facă nici o faptă care ar duce la slăbirea credinței aproapelui, ba din contra, să-l ajute să se îndrepte atunci cînd a greșit, așa după cum îndeamnă Sfîntul Apostol Pavel pe Galateni, cînd spune: «De va cădea vreun om în vreo greșeală, voi cei duhovnicești, îndreptați pe unul ca acela, cu duhul blîndețelor...» (6, 1).

Putem fi de folos nu numai celor slabi în credință, ci și celor care nu o au deloc, așa cum sînt pruncii la primirea Tainei Botezului. Credința este condiția cea mai de seamă, la primirea acestei taine. Pruncii neputînd îndeplini această condiție din cauza vîrstei lor fragede, primesc taina botezului pe baza credinței celor mari, adică a nașilor. Prin credința acestora, ei dobîndesc iertarea păcatului strămoșesc și devin membri ai Bisericii creștine. Pentru aceasta, nașii sînt părinții duhovnicești ai pruncului pe care l-au botezat.

Oamenii săvîrșesc atîtea fapte rele, că Dumnezeu, cu toată bunătatea și îndelungă răbdarea Sa, ar fi în drept oricînd să-i pedepsească cu nimicirea. Dacă totuși Dumnezeu nu face acest lucru, este pentru că pe de o parte așteaptă întoarcerea celor rătăciți, iar pe de altă parte, că în această mulțime de oameni răi, se mai află și oameni buni și plăcuți înaintea Sa. Dacă în Sodoma ar fi fost numai zece drepți, Dumnezeu nu ar fi distrus-o pentru păcatele ei, așa după cum îi spune lui Abraam, cînd se roagă pentru această cetate: «Pentru cei zece drepți nu o vei pierde» (Facere 18—32).

Cînd proorocul Ilie se ruga lui Dumnezeu să pedepsească pe poporul lui Izrail, cu nimicirea, pentru că a omorît pe prooroci și caută să-l omoare și pe el, Dumnezeu îi spune că nu poate face acest lucru, pentru că în Izrail se află șapte mii de bărbați drepți: «Mi-am pus deoparte șapte mii de bărbați, care nu și-au plecat genunchiul înaintea lui Baal» (III Imp. 19-18).

Deci credința celor drepți este aducătoare de folos și pentru cei nedrepți și păcătoși, căci printre aceștia se va afla totdeauna un număr de drepți pentru a căror credință, Dumnezeu ține și binecuvîntează lumea.

Dacă prin credința noastră putem fi de folos semenilor noștri în viața aceasta, de ce oare n-am fi de folos și celor din viața de dincolo, celor adormiți? Sfînta Scriptură ne arată, destul de limpede, că prin credința și rugăciunile celor din viață, Mîntuitorul a înviat pe fiul văduvei din Nain, pe fiica lui Iair și pe Lazăr din Betania. Dacă prin rugăciunile celor vii s-au adus schimbări și îmbunătățiri în starea celor morți, atunci în vremea Mîntuitorului, urmează că și azi și totdeauna se pot aduce asemenea schimbări în starea sufletelor celor adormiți, pentru care ne rugăm. Cînd Mîntuitorul a spus că păcatul contra Duhului Sfînt nu se iartă «nici în veacul de acum, nici în cel ce va să fie» (Matei 12, 32) ne arată că sînt unele

păcate care se iartă și în veacul viitor, adică în viața de dincolo. Orî această iertare nu se poate dobîndi decît prin lucrarea celor vii, pentru cei adormiți nemai fiind puțința de mîntuire personală.

Intr-adevăr noi putem fi de folos celor adormiți, așa cum ne învață și sînta noastră biserică dreptcredincioasă, cînd ne îndeamnă să facem pentru ei, rugăciuni, pomeniri, milostenii, dar mai ales aducerea jertfei celei nesîngerose, adică slujirea sîntei Liturghii.

După cum se vede, creștinii nu trăiesc izolați, ci strîns uniți între ei, prin legături de solidaritate și ajutor reciproc, nu numai în trebuințele tru-pești, ci și în cele duhovnicești. La baza vieții lor stă legătura dragoste, care este semnul deosebitor al lor față de ceilalți oameni. «Întru aceasta vor cunoaște toți, că ai mei ucenici sînteți, de veți avea dragoste între voi», spune Mîntuitorul sfinților apostoli, (Ioan 13, 35). Sfințul apostol Pavel dă ca imagine a solidarității creștine, corpul omenesc, între mădule-rele căruia se află cea mai deplină armonie și într-ajutorare. La fel trebuie să fie între creștini, pentru că și ei sînt mădulele ale aceluiași corp, care este biserica sau trupul lui Hristos. «Voi sînteți trupul lui Hristos și mă-dulări din parte», spune sfințul apostol Pavel către romani (12-27).

Această solidaritate depășește granițele acestei vieți, unind în acest corp, pe creștinii din viața aceasta între ei, pe aceștia cu cei adormiți și pe sfinții din ceruri, cu creștinii de pe pămînt. Dumnezeu a pus ca principiu de viață acestui corp, tendința continuă pe calea binelui, avînd ca ultim scop asemănarea cu Dumnezeu sau desăvîrșirea. «Fiți desăvîrșiți, precum și Tatăl vostru cel din ceruri desăvîrșit este». (Matei 5, 48).

În această luptă către asemănarea cu Dumnezeu, se vede solidarita-tea duhovnicească dintre creștini. Cei mai înaintați duhovnicește ajută pe cei rămași în urmă; cei tari în credință pe cei mai slabi în credință; cei învățați, pe cei neînvățați; cei mari pe cei mici, așa după cum îndeamnă și sfințul apostol Pavel pe creștini: «Fraților, datori sîntem noi cei tari să purtăm slăbiciunile celor slabi și nu nouă să plăcem, ci fiecare din noi să facă spre plăcere vecinului întru ce e bine pentru zidirea lui» (Romani XV 1-2). «Sfătuiți pe cei fără rinduială, mîngîiați pe cei puținii la suflet, sprijiniți pe cei nepulcioși» (I. Tes. 5-14). «Purtați sarcinile unul altuia» (Gal. 6-2). «Mîngîiați-vă unul pe altul și zidiți-vă unul pe altul» (I Tes. 5, 11), sau sfințul apostol Iacob cînd spune: «Rugați-vă unii pentru alții.» (5-16).

Acelaș scop îl au și rugăciunile și pomenirile pentru cei adormiți, ca și rugăciunile sfinților, pe care aceștia, în frunte cu Prea Sînta Născă-toare de Dumnezeu, le fac neîncetat pentru binele și îndreptarea noastră. Iubirea este aceia care creiază această solidaritate între diferitele mădule-are ale corpului lui Hristos, în această strădanie neîncetată către asemănarea cu Dumnezeu, către desăvîrșire, iubire «care nu cade niciodată», pentru ea nefiind piedici sau hotare. Pentru aceasta căderea unui creștin trebuie să ne doară, după cum ridicarea lui trebuie să ne bucure, «căci de pătîmește un mădular, pătînesc toate împreună cu el; iar de se slăvește un mădular, toate se bucură împreună cu el» (I Corint. 12-16). Pentru aceasta Mîntuitorul spune că «bucurie va fi în cer pentru un păcătos care se pocăiește» (Luca 15, 17).

Dacă această solidaritate duhovnicească s-ar realiza deplin în viața creștină, ea ar duce la îmbunătățirea legăturilor dintre oameni, la mai multă înțelegere față de suferință și lipsuri, la ușurarea vieții, la înțelegere, la pace. Viața ar fi mult mai frumoasă și mai ușoară. Toți ar fi ca frații,

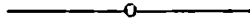
iubindu-se între ei. Toți s-ar simți uniți în iubirea lui Hristos, toți L-ar cinsti într-un singur glas, într-o singură faptă, într-o singură simțire. Este tocmai ceiace a voit Mîntuitorul: o lume a dreptății, a iubirii, a păcii. Pentru realizarea acestei lumi a trăit printre noi și a suferit moarte pe cruce, ca să ne arate nouă cum trebuie să fim și să ne purtăm.

Suferința este un fapt pe care-l întîlnim la fiecare pas din viața noastră. La vederea ei, omul este cuprins de un sentiment de milă, de înduioșare, de compătimire. Cei mai mulți dintre noi se mărginesc numai la această milă, de formă, care nu ușurează cu nimic durerea. Adevărata compătimire, pornind din sinceritate și dragoste, depășește această impresie de moment, devine lucrătoare luînd parte la suferință, încercînd a o ușura, mergînd pînă la identificare și sacrificiu.

Sfintele Evanghelii ne vorbesc de doi slăbănogi, vindecați de Mîntuitorul, față de care compătimirea oamenilor a fost diferită. Unul este slăbănogul de la Betezda, care a așteptat 38 de ani, fără ca cineva să se milostivească de el, să-l arunce în scăldătoare la mișcarea apei, pentru a se vindeca. Mulți oameni au trecut pe lîngă el, cunoscuți sau necunoscuți, toți s-au înduioșat, l-au compătimit, dar nici unul nu l-a ajutat. Este compătimirea de formă, sentimentală, de moment.

Al doilea este slăbănogul de azi. Cei patru prieteni ai săi n-au preocupat nici timp, nici osteneală pînă ce nu l-au văzut vindecat. Este compătimirea sinceră, reală, dusă pînă la identificarea cu cel în suferință și pînă la sacrificiu. Aceasta este adevărata compătimire pe care se cade s-o avem în fața suferinței, ea fiind măsura dragostei în creștinism, după cum spune Mîntuitorul: «Mai mare dragoste decît aceasta nimeni nu are, cî decît cineva sufletul său să-și puie pentru prietenii săi» (Ioan 15, 13).

Preotul GH IORDACHESCU

DRAGOSTEA CREȘTINĂ

«Să iubești pe Domnul Dumnezeu, din toată inima ta, din tot sufletul tău, din toată virtutea ta și din tot cugetul tău, iar pe aproapele tău ca pe tine însuși». (Luca X, 27).

Cînd Mîntuitorul Iisus Hristos a spus aceste cuvînte, celor ce-L întrebau care-i cea mai mare poruncă din lege, sau ce să facă pentru a moșteni viața cea vecinică, a încheșat întrînsese tot ce se cuprindea în profeții și legea Vechiului Testament. Atît înaintea cît și după venirea Domnului, n-a mai existat o lege mai desăvîrșită ca aceea pe care a propovăduit-o El omenirii. Ceea ce putem afirma, fără putința dezmințirii, este că, odată cu venirea Lui pe pămînt s-au sfărîmat temeliele asupririi tiranice sub apăsarea căreia trăiau popoarele vechi. El proclamă egalitatea ființelor omenești între ele, în fața unui unic Părinte atotstăpînitor,

Dumnezeu, și tot El întărește legătura păcii aducătoare de propășire și fericire între inșii care alcătuiesc lumea, între univers și Creatorul său.

Ca un desăvârșit cunoscător al tainelor sufletului omeneșc, Mîntuitorul a înțeles deplin că puterea concretă și în stare să înmănușeze sufletele omenești, desfigurată și lipsită de strălucirea divină, prin lovitura de moarte, primită din partea vechiului păcat, nu poate fi alta decît truda omului de a se reîntoarce din nou la izvorul său de origină, Dumnezeu.

Pentru a face însă pe om să se trudească în a sui pe panta urcușului, de pe creștetul căruia să vadă mai limpede și mai cuprinzător în ce grozavă josnicie lunecase, El caută să pună în mișcare tot angrenajul ființei omenești, și gășind și cheia cu care să-i descuie porțile desăvârșirii, îl îmbie spre aceasta, șoptindu-i: «Să iubești pe Domnul! Dumnezeuul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău, cu toată virtutea ta și cu tot cugetul tău».

Iar pentru a putea arăta că legătura nouă, în care se pune omul cu Dumnezeu prin această iubire, numai atunci poate rămîne trainică, statornică și durabilă, cînd între el și semenii săi va stăpîni pacea, armonia și fericirea, în completare adaugă: «Iubește și pe aproapele tău ca pe tine însuși».

Iubirea... Iată misterul existenței noastre în largul nesfîrșitului univers. Pe dinlăuntru pereților acestui univers, care seamănă cu un vast templu de rugă, ochiul credinciosului, în orice parte ar privi, nu vede decît tablourile pe care stau scrise poruncile iubirii.

Dumnezeu este iubire. Din iubirea Lui s-a născut lumea cu tot ce cuprinde în ea. Din iubirea Lui a luat ființă omul, care, primind rolul măreț de stăpînitor al universului, prin iubire trebuia să cîrmuiască toate creaturile, și prin iubire trebuia să se umple de uimire și de admirație în fața operei neînchipuit de mărețe a Creatorului său, despre care zic Sf. Scripturi: «Cerurile spun slavă lui Dumnezeu și facerea mîinilor Lui îi vestește tăria». Da, facerea mîinilor Lui îi vestește tăria Lui, dar nu numai tăria Lui, ci și nețărîmura Lui dragoste către făpturile Sale.

Ordinea și rînduiala existente în univers ne grăiesc în accente puternice despre purtarea de grijă a lui Dumnezeu față de om, cea mai înaltă și distinsă făptură între creaturile Sale.

E deajuns să privim într-o noapte, bolta senină a cerului spuzit de stele ca și cu un jeratec, prin care, ca prin niște ferestre deschise, să vedem cum Cel Atotputernic în valuri de lumină Iși revarsă dragostea Sa pentru oameni.

Murmurul pîraielor limpezi, mugetul mării înfuriate, mulțimea viețuitoarelor de apă și de uscat, cîntul plăcut al păsărilor cerului, zumzetul divin al harnicelor albine, mirosul desfătător al florilor, ce își deschid sînurile feciorelnice spre a primi sărutul binecuvîntat al înrouării înviorătoare din faptul dimineților răcoroase, — toate acestea spun cît este de adîncă și nemărginită vistieria de iubire, cu care Dumnezeu învăluie pe om, ca într-o mantie de soi ales.

Din iubirea Lui ne hrănește, din iubirea Lui răsare luminători cerești pentru cei buni și pentru cei răi, din iubirea Lui sloboade apa binefăcătoare a ploii, peste cei drepți și peste cei păcătoși.

Așa dar, Domnul lucrează pentru noi; Domnul voiește viețuirea noastră în etern; Domnul nu se mîhnește pe noi, fiii Săi, cînd de multe ori vitregi în purtarea noastră către El, dăm dovezi de nesupunere și ne-

ascultare de poruncile Lui, scrise atît în firea noastră cit și-n lumea întreagă.

Toate binefacerile, începînd cu picăturile de rouă argintie, lipite de firicelele de iarbă, care desfată privirile noastre în răcoarea dimineților primăvăratece, ce urmează după nopți de odihnă dulce și liniștitoare, — și pînă la soarele învăpăiat, a cărui lumină chiamă și atrage la sine tot ce înviază în natură, iar cu căldura lui zorește înmugurirea și învierea a tot ce învăluiește în sine un început de viață, — toate acestea nu sînt alt-ceva decît lucrarea neînțeleasă a unei puteri și voințe nevăzute, care activează tainic și viguros, îmboldită fiind la această lucrare numai de iubirea nespusă față de cel ce a primit mărețul supranume de stăpîn al făpturilor din lume.

Iată cum se manifestă iubirea lui Dumnezeu către om.

Iată la cît de înaltă vrednicie și demnitate fusese ridicat acesta, prin iubirea Aceluia, de pe buzele Căruia promise binecuvîntarea, viață și glorie.

Ar fi voit Domnul ca această armonie, stabilită între ființele lipsite de voință și judecată să troneze ca ceva firesc și neînălăturat, mai ales în făpturile înzestrate cu gîndire și putere de a se hotărî prin ele însele... Dar, nu... Dovada de dezbinare o dădu tocmai acela, în care Domnul își pusese toată nădejdea...

Omul cade. Lovituri de moarte primește din toate părțile. Sămînța corupției îi otrăvește sufletul. Față de semenii săi, el ia poziția de lup hrăpitor. Împărăția întunericului își întinsese puterea-i vrăjmașe asupra întregii lui ființe. O prăpastie adîncă se sapă între inimă și conștiință. Aci își așază cel rău capitala împărăției sale. Ruperea legăturii dintre inimă și judecată era cea mai de seamă biruință a celui rău, care izbucnise prin aceasta să curme firul comunicativ între om și Dumnezeu. Dezastul era aproape. Nimicnicia era ultima soartă ce-l aștepta pe om.

Dar, minune!... Dumnezeu nu încetează de a-și iubi pe cel creat asemenea Lui, și la chip și la asemănare. Ba, atît de mult iubi Dumnezeu pe om, încît «trimise chiar pe unul născut Fiul Său, pentru ca tot cel ce va crede întru El, să nu piară, ci să aibă viață vecinică». Da, viață vecinică.

La azul acestor cuvinte să nu zîmbească totuși nimenea din cei care au gustat o picătură din cupa plină cu înțelepciune a lumii acesteia, ci dimpotrivă, să ia seama toți că cei ce au băut-o pînă la fund, s-au smerit, s-au prosternat în fața divinului Hristos, adorîndu-L ca pe Fiul lui Dumnezeu, Care, atît de mult a iubit lumea, încît pe Sine Insuși S-a jertfit pentru ea.

Și nu numai că a iubit-o, dar a și învățat-o ce și cum să iubească.

Înainte de patimile Lui, Acela care săturase mulțimi înfometate, potolise furtuna mării involburate de uragan, dăduse lumină orbilor și sănătate paralticilor, schiopilor, surzilor, înfrigaților, ciungilor, leproșilor și demonizaților și smulsesese din cătușele morții pe cei ce îi căzuseră pradă, — la agapa de despărțire de ucenicii Săi, spălîndu-le picioarele, n-a ocolit nici pe Iuda, care L-a vîndut după aceea pe preț de rușine și batjocură. Prin pilda Lui proprie, El dovedește că iubirea este jertfă. E cea mai nobilă și mai de preț jertfă, din cîte poate aduce un om lui Dumnezeu.

Era pe drumul spre Golgota. Gloatele înrăutățite îl băteau și-L ocărau. Greutatea crucii și chinurile li sleiseră puterile. Torturile îi storseseră

șiroaie de lacrimi, care li brăzdau fața-I secătuită de suferințe. Ajuns pe locul de osindă nu se împotrivi, ci de bună voie Iși întinse trupu-I istovit spre a fi ținut pe brațele crucii. Moartea o primi mulțumind Părintelui Său și binecuvîntînd pe ucigașii Lui.

Ce jertfă măreață izvorită din iubire!

Iubia pe Părintele Său, Dumnezeu nostru, cu toată inima, cu tot sufletul, cu toată virtutea și cu tot cugetul Său, zicînd: «Trecă de la Mine paharul acesta, nu precum voiesc eu ci precum voiești Tu». — Iubia și pe aproapele Său, căruia nu voia să-i pricinuiască dureri atît de înfricoșătoare ca cele pe care I le cășunaseră chinuitorii Lui.

Iubirea și jertfa... Iată ce pregătiră Mîntuitorului ca om acea nemuritoare și suprapămîntească mărire, tîrînd la picioarele Lui pe toți puternicii lumii. Și nu numai pe cei puternici, ci pe întreaga omenire o prosternă la picioarele Lui prin dumnezeiasca jertfă pornită din dragoste și iertare pentru ea.

Pilda acestei iubiri ne face să ne înălțăm și să ne ridicăm deasupra a tot ce-i inuman, crud, josnic și trecător.

«Iubește cum a iubit Hristos», spune un gînditor creștin, «și dorințele îți vor fi îndeplinite; iubește și vei fi fericit; numai iubirea ține frînele cîrmuirilor drepte, trainice, statornice și durabile în lume; pretutîndeni ea își îndreaptă zborul; e însoțită de o lumină curată, care împrăște negurile întunerecului; glasul ei răsună în toată natura; iubirea e ca flacăra ce se aprinde sus în cer, ale cărei raze strălucitoare străbat pînă la noi».

Iar acel ce caută să desfacă obloanele zăvorite cu păcatele ce împiedică razele și căldura acestei flăcări de a pătrunde prin ferestrele sufletelor noastre, este Cel ce a spus: «Poruncă nouă vă dau vouă ca să vă iubiți unii pe alții, precum Eu v-am iubit pe voi. Căci întru aceasta va cunoaște lumea că sînteți ucenicii Mei, de veți avea dragoste între voi» (XIII, 34-35).

Reflexii și cugetări asupra sentimentului iubirii găsim și la înțelepții și gînditorii religioși și profani de dinaintea Mîntuitorului, dar nici pe departe nu se ridică la înălțimea celor rostite de Iisus.

Sînt, totuși, chiar printre creștinii din aceia care zîmbesc în deridere la citirea și auzul cuvîntelor: «De te lovește cineva peste obrazul cel drept, tu întoarce-l și pe cel stîng; de-ți cere cineva haina, tu dă-i și cămașa; și de-ți cere cineva să-l însoțești o milă, tu însoțește-l trei sau patru mile».

Dar nimeni n-a luat în seamă că tocmai împlinirea acestor neobișnuite îndemnuri, te fac pe tine omul, mai om decît cel ce, nu bănuiești din ce socotește și capricii nebunești, îți cășunează neplăceri și necuvîințe, pe care îndurîndu-le fără cîrtire, îl forțezi și-l îndupleci pe potrivnicul tău să se ia de gînduri, să se rușineze de sine însuși, să se regăsească, — și numai dacă este un monstru cu adevărat nedestoinic de îndreptare, să rămînă și mai departe nepăsător și neconvertit.

Mîntuitorul poruncește iubirea de dușmani pentru a schimba pe omul cel vechi din temelie, zămislind prin aceasta pe omul cel nou, — ca început al unei lumi noi. El deschide prin aceasta în lume o școală nouă. Este școala alipirii sufletului omenesc de Dumnezeu, de Care-l îndepărtase vechiul păcat cu toate urmările lui nefericite. Este școala înaltă și binecuvîntată, în care — neconținut — se luminează cugetul și se săvîrșește fapta după un nou ritm de bătaie al inimii și conștiinței...

Dacă ar întreba cineva, ce-i iubirea creștină în sine însăși, i-ași răspunde: Acea putere tainică, sădită de Dumnezeu în sufletul omenesc, care unește pe om cu om și pe om cu Dumnezeu, se chiamă iubire creștină.

Privită sub această înfățișare, iubirea creștină a fost definită de un poet, astfel:

«E taina cea duioasă,
 «E lanțul de argint; e firul de mătase
 «Ce leagă împreună sufletul cu trupul,
 «Inimă de inimă și cugetul de cuget.»
 (Scott)

Fără această putere tainică, fără acest dar dumnezeiesc, viața omului în societate și-n colectivități de orice fel, ar fi cu neputință. Precum nu poate exista viață fără aer și lumină, tot astfel nu poate trăi și dura asociație omenească fără sfântul botez al dragostei creștine. Precum un om nu poate viețui fără inimă și plămîni, tot astfel nu poate trăi un popor fără dragostea creștină. Deci, porunca: Iubește pe aproapele tău ca pe tine însuși, apare ca un regulator de rigoare al funcționării firești a oricărei organizații obștești.

Sfinții și Apostolii creștinismului au mers pînă acolo, încît să proclame sentimentul dragostei creștine ca început și sfîrșit al actului mîntuirii omului.

Intr-un chip deosebit, Sf. Apostol Pavel, cu mintea-i genială, pătrunsesse noutatea legii iubirii creștine, și prețuind-o mai mult chiar decît credința. În înția sa scrisoare, adresată creștinilor din Corint, îi ridică iubirii răsunătorul imn de proslăvire în nemuritoarele-i cuvinte: «De aș vorbi în limbi omenești și îngerești, iară dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare și chimval răsunaător. Și de aș avea darul proorociei și de aș ști toate tainele și toată știința, și de aș avea toată credința, încît să mut și munții, fără dragoste nimic nu sînt. Și de aș împărți toată avuția mea, și de aș da trupul meu să-l ardă, și dragoste nu am, nici un folos nu-mi este. Dragostea îndelung rabdă, se milostivește, nu pismuiește, nu se semețește, nu se trufește. Nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se întărită, nu gîndește răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Dragostea niciodată nu cade» (I. Cor. 1-6).

Stăpîniți de puterea acestui sublim sentiment, primii creștini stîrniseră admirația chiar și a păgînilor, făcîndu-i să strige: «Iată-i cum se iubesc întreolaltă». La mesele acestor creștini luau parte adeseori chiar și dintre păgînii oropsiți de soartă, indiferent de neamul din care se trăgeau sau de îndeletnicirea din care trăiau, fapt care ațîța și mai mult ura celor răi asupra creștinilor.

Dar ceea ce a ridicat la culmea cea mai înaltă prețuirea iubirii creștine, a fost mila creștină.

«Mi-e milă de popor» a exclamat cîndva Mîntuitorul nostru.

De aceea, a ajuta pe cel neputincios și lipsit, a îndulci și potoli suferințele celor slabi și bolnavi, stîmpărîndu-le foamea și setea, a acoperi trupurile goale ale celor apăsați și striviți de sărăcie, ignoranță și mizerie, a face să se stingă și să amuțească muștrările de cuget, ce zbuciumă piepturile păcătoșilor, desfrînați și desfrînați, vameșilor nesătui de îmbogățire nedreaptă. Iacomilor, bețivilor, hoților, mincinoșilor, ucigașilor etc., a pune în sufletele acestor desnădăjduiți de mîntuire și dezonoați atît în fața oamenilor cît și-n fața lui Dumnezeu, — puteri, care să-i ridice chiar

în rîndul sfinților, este faptă asemănătoare celei pe care o săvîrșește Dumnezeu, cînd «răsare soarele său peste cei buni și peste cei răi și cînd plouă deopotrivă peste cei drekți și peste cei păcătoși».

Căci:

Nici eterna rugă ce ne-o șoptește altarul,
Nici sorii ce descopăr un colț din univers,
Nimic nu prețuiește, cît clipa sfîntă'n care
O mîna de argilă a mîngîiat o rană
Și-o lacrimă a șters...

(P. Cernea — Poezii)

Iubirea cu tot șiragul de roade binefăcătoare, ce revarsă în juru-i, este puterea vie care mîntuie și schimbă «moartea în viață, întristarea în bucurie și iadul în cer». De o asemenea iubire îl găsim stăpînit pe Samaritanul, pomenit în Evanghelii, — care uitînd ura și dușmănia ce-i purta evreul căzut între tîlharii ce-l lăsaseră, prin schinguire, între viață și moarte, prin bunătatea-i ajunsă proverbială mai tîrziu, smulge victima din ghiarele morții, schimbînd astfel moartea în viață și întristarea în bucurie. Prin întîmplarea aceasta Mîntuitorul ne povățuiește că adevărata viață creatoare de cărări, ce poartă pe pămînteni spre porțile cerești, pornește numai de acolo, «de unde mila unuia se furișează în casa altuia, de unde sfatul unuia ajută pe altul să scape de necazuri și suspine, de unde cugetul unuia intră spre a preînnoi și împrăspăta firea lăuntrică a celui-lalt și de unde simțul de onoare al unuia prețuiește și înalță și demnitătea celui-lalt» (F. W. Förster).

Iubirea zămislește și încheagă gingașele legături de încredere și fidelitate între oameni și dă farmec divin vieții lor pe pămînt. Ea îi solidarizează în neamuri și popoare și-i unește cu tărie în legături casnice și cetățenești; ea le luminează și le înalță puterea de a simți și gusta frumusețile naturii în mijlocul căreia trăiesc și de a se simpatiza între ei; ea le sporește imaginația, adăugînd caracterului lor însușirile eroismului moral și sfinților, întărește căminurile familiare și cheazășuiește durata sănătoasă și îndelungată a obștei omenești...

Toate aceste învățăminte și povățuiri, dintr-un singur și unic izvor răsar. Este refrenul divin, pe care, de aproape două mii de ani, Biserica Mîntuitorului Hristos îl strigă necurmat, în auzul fiilor ei, prin cuvintele: «Iubește pe Domnul Dumnezeuul tău, din toată inima ta, din tot sufletul tău, din toată virtutea ta și din tot cugetul tău și pe aproapele tău ca pe tine însuși».

Să nu uităm că Dumnezeu înțelege dorințele muritorilor în toate limbile popoarelor lumii. Dar, împlinirea acestor dorinți El n-o dăruiește și n-o înfăptuiește decît numai cînd ele I se îndreaptă și I se cer în dumnezeiasca limbă a iubirii, ca singur și unic mijloc de unire a cerului cu pămîntul.

Lumea pămîntească a uitat par-că să-și mai grăiască dorurile ei în această limbă și de aceea se găsește acum în rugul unor grele și înspăimîntătoare încercări și primejdii. Scăparea și mîntuirea ei nu și-o va putea afla decît numai cînd își va ridica din nou privirile spre ceruri. Numai astfel, din cuiburile sînurilor cerești, ea va putea vedea plutind în zborul lor lin, albiu porumbelii cu pene argintii, ca semne ale păcii aducătoare de înfrățire și fericire între neamurile pămîntene. Să rămînem deci în iubire, căci cel ce rămîne întru ea, rămîne în Dumnezeu și Dumnezeu rămîne în el — Amin (I Ioan 4, 16).

Pr. G. GAICULESCU

MATERIAL OMILETIC

I. DESPRE CREDINȚA CREȘTINA

Nevoia și folosul credinței

A. Făcîndu-se om, Dumnezeu a adus celor ce vor să fie ucenicii Lui, o nouă lumină și o nouă forță de viață: credința creștină. După Sfînta Scriptură, iată de ce avem nevoie de credință:

1. Prin credință, spune Sf. Ioan Evanghelistul, ne facem părtași la viața învierii veșnice, adică la viața dumnezeiască încă din lumea aceasta, credința altoind o forță dumnezeiască pe trunchiul forțelor noastre firești: «Cela ce crede întru Fiul, are viață veșnică, iar cela ce nu ascultă pre Fiul nu va vedea viața ci minia lui Dumnezeu rămîne peste el» (Ioan III, 36; Ioan V, 24; Ioan VIII, 24). «Așa a iubit Dumnezeu lumea, încît și pe Fiul său cel unul născut L-a dat, ca tot cel ce crede întru El să nu piară, ci să aibă viață veșnică» (Ioan 16). «Aceasta am scris vouă, celor ce credeți în numele Fiului lui Dumnezeu, ca să știți că aveți viață veșnică» (I Ioan V, 13).

2. Tot prin credință se face și începutul mîntuirii noastre, fiindcă cine nu are în primul rînd credință, nu poate dobîndi nici iertarea păcatelor și împăcarea cu Dumnezeu, și nici îndreptarea sau schimbarea inimii lui de om păcătos într-o inimă de copil al lui Dumnezeu, ca să calce pe urmele Mîntuitorului și în umilință și în slavă. Credința dă omului forța din cer, care-l schimbă; rămîne ca omul să-și schimbe și fapta (Filip II, 12).

a) Credința și mîntuirea. «Fără de credință nu este cu putință a bineplăcea lui Dumnezeu» (Evrei XI, 6). «Cel ce va crede și se va boteza se va mîntui» (Marcu XVI, 16); «De vei mărturisii cu gura ta pe Domnul Iisus și vei crede cu inima ta că Dumnezeu l-a ridicat pe el din morți, te vei mîntui». (Rom. X, 9).

b) Credința și iertarea. «Tot cel ce crede întru dînsul va lua iertarea păcatelor întru numele lui» (F. Ap. X, 43); Să deschizi ochii lor... ca să ia ei iertarea păcatelor și soartă între sfinți prin credința cea întru mine» (F. A. XXVI, 18).

c) Credința și îndreptarea. «Unul este Dumnezeu care va îndrepta pe cei tăiați împrejur prin credință și pe cei netăiați împrejur prin credință» (Rom. III, 30); «Indreptarea de la Dumnezeu vine prin credința în Iisus Hristos la toți și peste toți cei ce cred... în dar cu harul lui» (Rom. III, 22-24; F. Ap. XV, 9).

d) Credința ne face fii. «Iar celor ce l-au primit pre dînsul le-a dat lor puterea să se facă fiii lui Dumnezeu, celor ce cred întru numele lui» (Ioan I, 12); «Toți fiii lui Dumnezeu sînteți prin credința întru Iisus Hristos» (Gal. III, 26; Gal. IV, 6-7; Rom. VIII, 15-17). «Dreptul prin credință va fi viu». (Rom. I, 17).

3. Dar folosul central al credinței este că prin ea intră în viața și în inima credincioșilor, Iisus Hristos, ca Dumnezeu făcut om, ca îndrumător, ca sprijin, ca unic Mîntuitor. «Amin, Amin, zic vouă: Cela ce crede întru mine, are viață veșnică» (Ioan V, 47).

Iar despre sine Iisus a zis: «Mai înainte de a fi Avraam sint Eu» (Ioan VIII, 58-XVII, 5); «Eu și Tatăl una sintem» (Ioan X, 30); «Eu sint lumina lumii, cela ce urmează Mie nu va umbra întru întuneric, ci va avea lumina vieții» (Ioan VIII, 12). «Eu sint calea, adevărul și viața» (Ioan XIV, 6); «Eu sint tulpina vieții, voi veți crește; rămîneți întru Mine și Eu întru voi... ca roadă multă să aduceți» (Ioan XV, 4+5+8). «Veniți la mine toți cei osteniți și însărcinați și Eu vă voi odihni pe voi» (Matei XI, 28); Eu sint Păstorul cel bun... și sufletul meu imi pun pentru oi; (Ioan X, 10+15). «Iată, eu sint cu voi în toate zilele pînă la sfîrșitul veacului» (Matei XXVIII, 20). «De nu veți crede că Eu sint, veți muri în păcatele voastre» (Ioan VIII, 24).

4. Credința ne dă și puterea să dobîndim ceea ce cerem de la Dumnezeu în rugăciunile noastre. «Și răspunzînd a zis lor: De veți avea credință și nu vă veți îndoii, nu numai ceea ce s-a făcut smochinului veți face, ci și muntele acestuia de veți zice: ridică-te și te aruncă în mare va fi; și toate, oricîte veți cere întru rugăciune, crezînd, veți lua» (Matei XXI, 22 XXVII, 20; Luca XVII, 6. Marcu XI, 24). «De este cineva între voi lipsit de înțelepciune să ceară de la Dumnezeu, carele dă tuturor din destul și nu înfruntează și i se va da lui. Dar să ceară cu credință nimic îndoindu-se. Cel ce se îndoiește să nu gîndească că va lua ceva de la Domnul» (Iac. I, 5-7). «Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru dînsul, ungîndu-l pre dînsul cu untdelemn întru numele

Domnului; și rugăciunea credinței va mîntui pe cel bolnav și-l va ridica pe dînsul Domnul și de va fi făcut păcate, se vor ierta lui» (Iac. V, 14-15).

5. Credința ne aduce adevărul mîntuitor, pacea și sfințenia.

a) Adevărul: «Eu spre aceasta m-am născut și spre aceasta am venit în lume, ca să mărturisesc adevărul. Tot cel ce este din adevăr ascultă glasul meu» (Ioan XVIII, 37). «Stați drept aceea încingîndu-vă mijlocul vostru cu adevărul și îmbrăcîndu-vă cu zaua dreptății» (Efes, VI, 14).

b) Pacea: «Hristos este pacea noastră care au făcut din amîndouă una ca pe amîndoi să-i zidească întru sine într-un om nou, făcînd pace» (Efes II, 14-15). «Nu este iudeu, nici elin, nu este rob nici slobod, nu este parte bărbătească nici femeiască, că voi toți unul sînteți întru Hristos Iisus (Gal. III, 28). «Ferițiți făcătorii de pace» (Mat. V, 9). «Poruncă nouă vă dau vouă, să vă iubiți unul pe altul» (Ioan XIII, 34).

c) Sfințenia: «Aceasta este voia lui Dumnezeu, sfințirea voastră» (I Tes. IV, 3; Col. III, 12; I Tes. V, 23). «Pacea să urmați cu toții și sfințenia fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul» (Evrei XII, 14).

6. Credința este de asemenea și scutul creștinului, secretul puterii care-l ajută să rămînă neînfrînt în luptele și încercările vieții, secretul puterii care-l ajută să biruie săgețile diavolului, păcatul, suferințele și răul din lume, secretul care-i dă conștiința puterii și a biruinții, orice s-ar întîmpla. «Peste toate, luați pavăza credinței cu care veți putea stinge toate săgețile vicleanului cele aprinse. (Efes. VI, 16). «Aici este răbdarea sfinților, aici cei ce păzesc poruncile lui Dumnezeu și credința lui Iisus». (F. Ap. III, 16; Marcu XVI, 17-18; Apoc. XIV, 12). «Cine este cel ce biruiește lumea, fără numai cel ce crede că Iisus este Fiul lui Dumnezeu. Aceasta este biruința care biruiește lumea, credința noastră» (I Ioan V, 4-5).

7. Iată acum și cîteva pilde din Sf. Scriptură de oameni care au înțeles nevoia și folosul credinței creștine:

— Fariseul Nicodim, care a venit noaptea la Mîntuitorul (Ioan III).

— Eunucul Candachiei, pe care l-a botezat diaconul Filip (F. Ap. VIII).

— Sutașul Corneliu pe care l-a convertit Sf. Apostol Petru, cel dintîi păgîn venit la credință. (F. Ap. X).

B. Sfinții Părinți, la rîndul lor, întăresc și ei cu mărturii din propria lor experiență, aceste descoperiri din Scriptură. Iată cîteva din aceste mărturii:

1. Valoarea credinței creștine, după Sf. Iustin (veac. II). «Dumnezeu-Cuvîntul, zice Sf. Iustin, este Lumina care luminează pe tot omul ce vine în lume, iar mintea, inteligența, rațiunea e, în fiecare om, o sămîntă din Cuvîntul Lumină. Iată de ce toată zestrea ei de adevăr și virtute, agonisită de-a lungul veacurilor, cu truda rațiunii, omeniirea o datorește de fapt lui Dumnezeu-Cuvîntul.

Dar, cu puterea rațiunii, oamenii care au trăit înainte de Hristos, n-au putut cunoaște toată lumina Cuvîntului. Creștinii singuri cunosc tot adevărul pentru că, de la Cuvîntul care s-a făcut om, au primit lumina adevărului întregă și odată cu ea și puterea de a duce o viață sfință» (Din I Apol. XLVI; II Apol. X, XIII).

Vrednicia credinței creștine după Aristide: «Creștinii cunosc pe Dumnezeu-
•Făcătorul, Ziditorul lumii și în afară de El, alt Dumnezeu nu cinstesc. Ei au poruncile Domnului Iisus Hristos săpate în inimă și le păzesc așteptînd învierea morților și viața veacului viitor. Ei nu săvîrșesc nici curvie, nici adulter; nu dau mărturie mincinoasă; nu rîvnesc la bunul altuia; cinstesc pe tatăl și pe mama lor, iubesc pe aproapele, fac judecată dreaptă. Nu fac altora ceea ce nu voiesc să le facă lor alții. Iartă pe cei ce i-au nedreptățit și ajung să-i îndrăgească; se silesc să facă bine vrăjmașilor lor. Femeile lor sînt nevinovate ca niște fecloare, fetele lor sînt caste, bărbații lor se înfrînează de la orice legătură nepermisă și de la orice necurăție... Sînt gata să-și dea viața pentru Hristos, fiindcă îi păzesc întocmai poruncile; trăiesc în dreptate și sfințenie precum le-a poruncit lor Domnul Dumnezeu. În fiecare dimineață și în tot ceasul cîntă lui Dumnezeu și-L laudă pentru bunătatea Lui față de el. Îl mulțumesc de asemenea pentru hrana și băutura lor. Iar dacă vreun drept se mută din lumea aceasta ei se bucură și mulțumesc lui Dumnezeu, și-i însoțesc trupul ca și cînd s-ar muta dintr-un loc într-altul. Cînd unuia din ei i s-a născut vre-un copil, ei laudă pe Domnul, și dacă pruncul se întîmplă și moare, ei preamăresc pe Domnul din toate puterile, că l-a trecut prin lume fără păcat. Și dacă iarăși văd pe unul din ei mort în fără de legi și în păcate îl plîng amar și se roagă pentru el fiind că s-a dus să-și primească pedeapsa» (Aristide, Apologia 15).

3. Nevoia credinții creștine în viața Fer. Augustin: «O, Adevăr, luminează a inimii mele, glasul întunericii să nu-mi mai vorbească. Mă dăruisem acestui glas și m-a prins întunerecul; dar pînă și la întunerec te-am iubit. Am rătăcit, dar mi-am adus aminte de tine. Am auzit glasul tău chemîndu-mă să mă întorc și de-abia îl puteam auzi în iureșul asurzitor din inima mea. Dar mă întorc acum ostenit și însetat. Vin să beau din izvorul tău. Nimeni să nu mă oprească: voi bea din apa aceasta și voi trăi. Izvorul vieții mele nu sînt eu. Am trăit rău și am fost moarte pentru mine, dar trăiesc acum din nou în Tine. Vorbește-mi, povățuiește-mă. Cred în cărțile Tale, deși cuvintele lor sînt noian de taine pentru mine». (Confesiuni, XII, 10).

«Tirziu te-am iubit, o frumusețe atît de veche și atît de nouă, tirziu te-am iubit».

4. Credința, izvor de putere. «La ce să mai pomenim pilde din trecut? Cu ochii noștri am văzut nu numai odată, femei și fete în floarea vîrstei suferind chinurile tiranice ale muceniciei. La slăbiciunea firii se adăuga frăgezimea vîrstei. Dar în cei care luptă pentru adevăr și cu atît mai mult, în cei care luptă pentru Dumnezeu, nu curajul trupului se cere, ci curajul sufletului. Biruința nu se capătă prin săgeți de fier, ci prin săgețile rugăciunii și credința este cea care dă biruință în lupte». (Origen, Omilia la Judecători, IX).

«Mărturisitorii înaintau veseli, și fața lor strălucea de slavă și frumusețe, pînă și lanțurile lor păreau o măreață podoabă... trecerea lor răsplinea dulcea mireasmă a lui Hristos... Iar lepădații de credință mergeau cu ochii plecați, umiliți și urțiți la vedere... iar, pe deasupra, înșiși păgîinii își băteau joc de ei». (Eusebiu, Ist. Bis., V).

«Tuturor ne inspira teamă Blandina. Stăpîna ei după trup, care și ea era una din mucenițe, luptătoare pentru credință, se temea că, din cauza slăbiciunii trupesti, fata n-o să poată nici măcar mărturisi credința cum trebuie. Dar Blandina se dovedea plină de atîta putere, că pînă și călăii ei obosiră. Ca să capete putere, să se odihnească și să nu-i pese de nimic, ea repeta mereu: Sînt creștină și la noi nu se petrece nimic rău». (Eusebiu, Ist. Bis., V).

5. Credința sfinților Părinți, după Ioan Casian. «Sintem datori să mulțumim lui Dumnezeu mai întii că ne-a creat făpturi inteligente și cu voie liberă, că ne-a învrednicit de harul sfîntului botez și ne-a dăruit cunoașterea și ajutorul legii sfinite.

Dar trebuie să-i mulțumim și pentru binefacerile cele din toată ziua ale purtării lui de grije față de noi; că ne izbăvește din cursele vrăjmașilor; că împreună cu noi lucrează ca să putem birui patimile trupului, că ne apără de primejdii chiar fără să ne dăm noi seama, că ne întărește să nu cădem în păcat, că ne dă lumina și ajutorul lui, că ne face să înțelegem și să simțim unde este adăpostirea noastră... că ne insuflă în taină cîința pentru lipsurile și greșele noastre. că se îndură să ne cerceteze cu încercări mintuitoare, că ne trage neori și fără voia noastră la mîntuire, că îndreaptă voia noastră liberă atît de lesne pornită spre rău, către mai bune roade, și prin îndemnuri ascunse, o întoarce la calea cea dreaptă... Aceasta este credința curată a Părinților celor mai de demult și ea stăruie pînă astăzi fără știrbire și la urmașii lor». (Casian, Instituții, XII, 18. 19).

II. — CREDINȚA, CE ESTE —

Credința creștină și temeiul ei.

A. Insemnătatea atît de mare a credinței ne împune să-i cunoaștem mai de aproape firea și mișcarea ei. Iată, mai întii, cîteva date din Scriptură în această privință:

1. Credința creștină e în primul rînd un dar de la Dumnezeu, așezat în om ca o putere statornică: «Că în dar sînteți mîntuiți, prin credință și aceasta nu e de la voi, ci e darul lui Dumnezeu» (Efes, II, 8). «Este un Domn, o credință, un botez» (Efes, IV, 5).

2. Din partea omului, credința este, mai întii, o încredere în persoana Mîntuitorului Iisus că e trimisul lui Dumnezeu: «Acesta este lucru! lui Dumnezeu ca să credeți întru cel pe care l-a trimis» (Ioan VI, 29); «De nu veți crede că Eu sînt, veți muri în păcatele voastre» (Ioan VIII, 24); «Credeți în Dumnezeu și întru Mine credeți» (Ioan XIV, 1).

3. Dar credința este mai ales învoirea de a te supune, a asculta și a primi ca adevăr tot cuvîntul lui Dumnezeu rostit prin Iisus și prin trimișii Săi: «Invățătura mea nu este a mea, ci a celui ce m-a trimis pe mine» (Ioan VII, 16);

în rîndul sfinților, este faptă asemănătoare celei pe care o săvîrșește Dumnezeu, cînd «răsare soarele său peste cei buni și peste cei răi și cînd plouă deopotrivă peste cei drekți și peste cei păcătoși».

Căci:

Nici eterna rugă ce ne-o șoptește altarul,
Nici sorii ce descopăr un colț din univers,
Nimic nu prețuiește, cît clipa sfîntă'n care
O mîna de argilă a mîngîiat o rană
Și-o lacrimă a șters...

(P. Cernea — Poezii)

Iubirea cu tot șiragul de roade binefăcătoare, ce revarsă în juru-i, este puterea vie care mîntuie și schimbă «moartea în viață, întristarea în bucurie și iadul în cer». De o asemenea iubire îl găsim stăpînit pe Samaritanul, pomenit în Evanghelii, — care uitînd ura și dușmănia ce-i purta evreul căzut între tilharii ce-l lăsaseră, prin schinguire, între viață și moarte, prin bunătatea-i ajunsă proverbială mai tîrziu, smulge victima din ghiarele morții, schimbînd astfel moartea în viață și întristarea în bucurie. Prin întimplarea aceasta Mîntuitorul ne povățuiește că adevărata viață creatoare de cărări, ce poartă pe pămînteni spre porțile cerești, pornește numai de acolo, «de unde mila unuia se furișează în casa altuia, de unde sfatul unuia ajută pe altul să scape de necazuri și suspine, de unde cugetul unuia intră spre a preînnoi și împrospăta firea lăuntrică a celui-lalt și de unde simțul de onoare al unuia prețuiește și înalță și demnitatea celui-lalt» (F. W. Förster).

Iubirea zămislește și încheagă gingașele legături de încredere și fidelitate între oameni și dă farmec divin vieții lor pe pămînt. Ea îi solidarizează în neamuri și popoare și-i unește cu tărie în legături casnice și cetățenești; ea le luminează și le înalță puterea de a simți și gusta frumusețile naturii în mijlocul căreia trăiesc și de a se simpatiza între ei; ea le sporește imaginația, adăugînd caracterului lor însușirile eroismului moral și sfinților, întărește căminurile familiare și cheazășuiește durata sănătoasă și îndelungată a obștei omenești...

Toate aceste învățăminte și povățuiri, dintr-un singur și unic izvor răsar. Este refrenul divin, pe care, de aproape două mii de ani, Biserica Mîntuitorului Hristos îl strigă necuimat, în azurul fiilor ei, prin cuvintele: «Iubește pe Domnul Dumnezeuul tău, din toată inima ta, din tot sufletul tău, din toată virtutea ta și din tot cugetul tău și pe aproapele tău ca pe tine însuși».

Să nu uităm că Dumnezeu înțelege dorințele muritorilor în toate limbile popoarelor lumii. Dar, împlinirea acestor dorinți El n-o dăruiește și n-o înfăptuiește decît numai cînd ele I se îndreaptă și I se cer în dumnezeiasca limbă a iubirii, ca singur și unic mijloc de unire a cerului cu pămîntul.

Lumea pămîntească a uitat par-că să-și mai grăiască dorurile ei în această limbă și de aceea se găsește acum în rugul unor grele și înspăimîntătoare încercări și primejdii. Scăparea și mîntuirea ei nu și-o va putea afla decît numai cînd își va ridica din nou privirile spre ceruri. Numai astfel, din cuiburile sînurilor cerești, ea va putea vedea plutind în zborul lor lin, albi porumbei cu pene argintii, ca semne ale păcii aducătoare de înfrățire și fericire între neamurile pămîntene. Să rămînem deci în iubire, căci cel ce rămîne întru ea, rămîne în Dumnezeu și Dumnezeu rămîne în el — Amin (I Ioan 4, 16).

Pr. C. GAICULESCU

MATERIAL OMILETIC

I. DESPRE CREDINȚA CREȘTINĂ

Nevoia și folosul credinței

A. Făcându-se om, Dumnezeu a adus celor ce vor să fie ucenicii Lui, o nouă lumină și o nouă forță de viață: credința creștină. După Sfânta Scriptură, iată de ce avem nevoie de credință:

1. Prin credință, spune Sf. Ioan Evanghelistul, ne facem părtași la viața învierii veșnice, adică la viața dumnezească încă din lumea aceasta, credința alături de o forță dumnezească pe trunchiul forțelor noastre firești: «Cela ce crede întru Fiul, are viață veșnică, iar acela ce nu ascultă pre Fiul nu va vedea viața și minia lui Dumnezeu rămâne peste el» (Ioan III, 36; Ioan V, 24; Ioan VIII, 24). «Așa a iubit Dumnezeu lumea, încît și pe Fiul său cel unul născut L-a dat, ca tot cel ce crede întru El să nu piară, ci să aibă viață veșnică» (Ioan 16). «Aceasta am scris vouă, celor ce credeți în numele Fiului lui Dumnezeu, ca să știți că aveți viață veșnică» (I Ioan V, 13).

2. Tot prin credință se face și începutul mîntuirii noastre, fiindcă cine nu are în primul rînd credință, nu poate dobîndi nici iertarea păcatelor și împăcarea cu Dumnezeu, și nici îndreptarea sau schimbarea inimii lui de om păcătos într-o inimă de copil al lui Dumnezeu, ca să calce pe urmele Mîntuitorului și în umilință și în slavă. Credința dă omului forța din cer, care-l schimbă; rămîne ca omul să-și schimbe și fapta (Filip II, 12).

a) Credința și mîntuirea. «Fără de credință nu este cu putință a bineplăcea lui Dumnezeu» (Evrei XI, 6). «Cel ce va crede și se va boteza se va mîntui» (Marcu XVI, 16); «De vei mărturisii cu gura ta pe Domnul Iisus și vei crede cu inima ta că Dumnezeu l-a ridicat pe el din morți, te vei mîntui». (Rom. X, 9).

b) Credința și iertarea. «Tot cel ce crede întru dînsul va lua iertarea păcatelor întru numele lui» (F. Ap. X, 43); Să deschizi ochii lor... ca să ia ei iertarea păcatelor și soartă între sfinți prin credința cea întru mine» (F. A. XXVI, 18).

c) Credința și îndreptarea. «Unul este Dumnezeu care va îndrepta pe cel tăiați împrejur prin credință și pe cei netăiați împrejur prin credință» (Rom. III, 30); «Îndreptarea de la Dumnezeu vine prin credința în Iisus Hristos la toți și peste toți cei ce cred... în dar cu harul lui» (Rom. III, 22-24; F. Ap. XV, 9).

d) Credința ne face filii. «Iar celor ce l-au primit pre dînsul le-a dat lor puterea să se facă filii lui Dumnezeu, celor ce cred întru numele lui» (Ioan I, 12); «Toți filii lui Dumnezeu sînteți prin credința întru Iisus Hristos» (Gal. III, 26; Gal. IV, 6-7; Rom. VIII, 15-17). «Dreptul prin credință va fi viu». (Rom. I, 17).

3. Dar folosul central al credinței este că prin ea intră în viața și în inima credincioșilor, Iisus Hristos, ca Dumnezeu făcut om, ca îndrumător, ca sprijin, ca unic Mîntuitor. «Amin, Amin, zic vouă: Cela ce crede întru mine, are viață veșnică» (Ioan V, 47).

Iar despre sine Iisus a zis: «Mai înainte de a fi Avraam sint Eu» (Ioan VIII, 58-XVII, 5), «Eu și Tatăl una sintem» (Ioan X, 30); «Eu sint lumina lumii, acela ce urmează Mie nu va umbla întru întuneric, ci va avea lumina vieții» (Ioan VIII, 12). «Eu sint calea, adevărul și viața» (Ioan XIV, 6); «Eu sint tulpina viței, voi veți fi ramurile; rămîneți întru Mine și Eu întru voi... ca roadă multă să aduceți» (Ioan XV, 4+5+8). «Veniți la mine toți cei osteniți și însărcinați și Eu vă voi odihni pe voi» (Matei XI, 28); Eu sint Păstorul cel bun... și sufletul meu imi pun pentru oi; (Ioan X, 10+15). «Iată, eu sint cu voi în toate zilele pînă la sfîrșitul veacului» (Matei XXVIII, 20). «De nu veți crede că Eu sint, veți muri în păcatele voastre» (Ioan VIII, 24).

4. Credința ne dă și puterea să dobîndim ceea ce cerem de la Dumnezeu în rugăciunile noastre. «Și răspunzînd a zis lor: De veți avea credință și nu vă veți îndoi, nu numai ceea ce s-a făcut smochinului veți face, ci și muntelui acestuia de veți zice: ridică-te și te aruncă în mare va fi; și toate, oricîte veți cere întru rugăciune, crezînd, veți lua» (Matei XXI, 22 XXVII, 20; Luca XVII, 6. Marcu XI, 24). «De este cineva între voi lipsit de înțelepciune să ceară de la Dumnezeu, carele dă tuturor din destul și nu înfruntează și i se va da lui. Dar să ceară cu credință nimic îndoindu-se. Cel ce se îndolește să nu gîndească că va lua ceva de la Domnul» (Iac. I, 5-7). «Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru dînsul, ungîndu-l pre dînsul cu untdelemn întru numele

Domnului; și rugăciunea credinței va mintui pe cel bolnav și-l va ridica pe dînsul Domnul și de va fi făcut păcate, se vor ierta lui» (Iac. V, 14-15).

5. Credința ne aduce adevărul mîntuitor, pacea și sfințenia.

a) Adevărul: «Eu spre aceasta m-am născut și spre aceasta am venit în lume, ca să mărturisesc adevărul. Tot cel ce este din adevăr ascultă glasul meu» (Ioan XVIII, 37). «Stați drept aceea încingîndu-vă mijlocul vostru cu adevărul și îmbrăcîndu-vă cu zăua dreptății» (Efes, VI, 14).

b) Pacea: «Hristos este pacea noastră care au făcut din amîndouă una ca pe amîndoi să-i zidească întru sine într-un om nou, făcînd pace» (Efes II, 14-15). «Nu este iudeu, nici elin, nu este rob nici slobod, nu este parte bărbătească nici femeiască, că voi toți unul sînteți întru Hristos Iisus (Gal. III, 28). «Ferițiți făcătorii de pace» (Mat. V, 9). «Poruncă nouă vă dau vouă, să vă iubiți unul pe altul» (Ioan XIII, 34).

c) Sfințenia: «Aceasta este voia lui Dumnezeu, sfințirea voastră» (I Tes. IV, 3; Col. III, 12; I Tes. V, 23). «Pacea să urmați cu toții și sfințenia fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul» (Evrei XII, 14).

6. Credința este de asemenea și scutul creștinului, secretul puterii care-l ajută să rămînă neînfrînt în luptele și încercările vieții, secretul puterii care-l ajută să birue săgețile diavolului, păcatul, suferințele și răul din lume, secretul care-i dă conștiința puterii și a biruinții, orice s-ar întîmpla. «Peste toate, luați pavăza credinței cu care veți putea stinge toate săgețile vicelanului cele aprinse. (Efes. VI, 16). «Aici este răbdarea sfinților, aici cei ce păzesc poruncile lui Dumnezeu și credința lui Iisus». (F. Ap. III, 16; Marcu XVI, 17-18; Apoc. XIV, 12). «Cine este cel ce biruiește lumea, fără numai cel ce crede că Iisus este Fiul lui Dumnezeu. Aceasta este biruința care biruiește lumea, credința noastră» (I Ioan V, 4-5).

7. Iată acum și cîteva pîlde din Sf. Scriptură de oameni care au înțeles nevoia și folosul credinței creștine:

— Faiseul Nicodim, care a venit noaptea la Mîntuitorul (Ioan III).

— Eunucul Candachiei, pe care l-a botezat diaconul Filip (F. Ap. VIII).

— Sutașul Corneliu pe care l-a convertit Sf. Apostol Petru, cel dintîi păgîn venit la credință. (F. Ap. X).

B. Sfinții Părinți, la rîndul lor, întăresc și ei cu mărturiile din propria lor experiență, aceste descoperiri din Scriptură. Iată cîteva din aceste mărturii:

1. Valoarea credinței creștine, după Sf. Iustin (veac. II). «Dumnezeu-Cuvîntul, zice Sf. Iustin, este Lumina care luminează pe tot omul ce vine în lume, iar mintea, inteligența, rațiunea e, în fiecare om, o sămîntă din Cuvîntul Lumină. Iată de ce toată zestrea ei de adevăr și virtute, agonisită de-a lungul veacurilor, cu truda rațiunii, omienirea o datorește de fapt lui Dumnezeu-Cuvîntul.

Dar, cu puterea rațiunii, oamenii care au trăit înainte de Hristos, n-au putut cunoaște toată lumina Cuvîntului. Creștinii singuri cunosc tot adevărul pentru că, de la Cuvîntul care s-a făcut om, au primit lumina adevărului întregă și odată cu ea și puterea de a duce o viață sfîntă» (Din I Apol. XLVI; II Apol. X, XIII).

Vrednicia credinței creștine după Aristide: «Creștinii cunosc pe Dumnezeu-Făcătorul, Ziditorul lumii și în afară de El, alt Dumnezeu nu cinstesc. Ei au poruncile Domnului Iisus Hristos săpate în inimă și le păzesc așteptînd învierea morților și viața veacului viitor. Ei nu săvîrșesc nici curvie, nici adulter; nu dau mărturie mincinoasă; nu rîvnesc la bunul altuia; cinstesc pe tatăl și pe mama lor, iubesc pe aproapele, fac judecată dreaptă. Nu fac altora ceea ce nu voiesc să le facă lor alții. Iartă pe cei ce i-au nedreptățit și ajung să-i îndrăgească; se silesc să facă bine vrăjmașilor lor. Femeile lor sînt nevinovate ca niște fecioare, fetele lor sînt caste, bărbații lor se înfrînează de la orice legătură nepermisă și de la orice necurăție... Sînt gata să-și dea viața pentru Hristos, fiindcă îi păzesc întocmai poruncile; trăiesc în dreptate și sfințenie precum le-a poruncit lor Domnul Dumnezeu. În fiecare dimineață și în tot ceasul cîntă lui Dumnezeu și-L laudă pentru bunătatea Lui față de ei. Îl mulțumesc de asemenea pentru hrana și băutura lor. Iar dacă vreun drept se mută din lumea aceasta ei se bucură și mulțumesc lui Dumnezeu, și-i însoțesc trupul ca și cînd s-ar muta dintr-un loc într-altul. Cînd unuia din ei i s-a născut vre-un copil, ei laudă pe Domnul, și dacă pruncul se întîmplă și moare, ei preamăresc pe Domnul din toate puterile, că l-a trecut prin lume fără păcat. Și dacă iarăși văd pe unul din ei mort în fără de legi și în păcate îl plîng amar și se roagă pentru el fiind că s-a dus să-și primească pedeapsa» (Aristide, Apologia 15).

3. Nevoia credinții creștine în viața Fer. Augustin: «O, Adevăr, luminează a inimii mele, glasul întunericului să nu-mi mai vorbească. Mă dăruisem acestui glas și m-a prins întunerecul; dar pînă și la întunerec te-am iubit. Am rătăcit, dar mi-am adus aminte de tine. Am auzit glasul tău chemindu-mă să mă întorc și de-abia îl puteam auzi în iureșul asurzitor din inima mea. Dar mă întorc acum ostentit și insetat. Vin să beau din izvorul tău. Nimeni să nu mă oprească: voi bea din apa aceasta și voi trăi. Izvorul vieții mele nu sînt eu. Am trăit rău și am fost moarte pentru mine, dar trăesc acum din nou în Tine. Vorbește-mi, povățuiește-mă. Cred în cărțile Tale, deși cuvintele lor sînt noian de taine pentru mine». (Confesiuni, XII, 10).

«Tirziu te-am iubit, o frumusețe atît de veche și atît de nouă, tirziu te-am iubit».

4. Credința, izvor de putere. «La ce să mai pomenim pilde din trecut? Cu ochii noștri am văzut nu numai odată, femei și fete în floarea vîrstei suferind chinurile tiranice ale muceniciei. La slăbiciunea firii se adăuga frăgezimea vîrstei. Dar în cei care luptă pentru adevăr și cu atît mai mult, în cei care luptă pentru Dumnezeu, nu curajul trupului se cere, ci curajul sufletului. Biruința nu se capătă prin săgeți de fier, ci prin săgețile rugăciunii și credința este cea care dă biruință în lupte». (Origen, Omilia la Judecători, IX).

«Mărturisitorii înaintau veseli, și fața lor strălucea de slavă și frumusețe, pînă și lanțurile lor păreau o măreață podoabă... trecerea lor răsplinea dulcea mireasmă a lui Hristos... Iar lepădații de credință mergeau cu ochii plecați, umiliți și urțiți la vedere... iar, pe deasupra, înșiși păgîinii își băteau joc de ei». (Eusebiu, Ist. Bis., V).

«Tuturor ne inspira teamă Blandina. Stăpîna ei după trup, care și ea era una din mucenițe, luptătoare pentru credință, se temea că, din cauza slăbiciunii trupesti, fata n-o să poată nici măcar mărturisi credința cum trebuie. Dar Blandina se dovedi plină de atîta putere, că pînă și călăii ei obosiră. Ca să capete putere, să se odihnească și să nu-i pese de nimic, ea repeta mereu: Sînt creștină și la noi nu se petrece nimic rău». (Eusebiu, Ist. Bis., V).

5. Credința sfinților Părinți, după Ioan Casian. «Sintem datorii să mulțumim lui Dumnezeu mai întii că ne-a creat făpturi inteligente și cu voie liberă, că ne-a învrednicit de harul sfîntului botez și ne-a dăruit cunoașterea și ajutorul legii sfinite.

Dar trebuie să-i mulțumim și pentru binefacerile cele din toată ziua ale purtării lui de grije față de noi; că ne izbăvește din cursele vrăjmașilor; că împreună cu noi lucrează ca să putem birui patimile trupului, că ne apără de primejdii chiar fără să ne dăm noi seama, că ne întărește să nu cădem în păcat, că ne dă lumina și ajutorul lui, că ne face să înțelegem și să simțim unde este adăpostirea noastră... că ne însuflă în taină căința pentru lipsurile și greșelele noastre, că se îndură să ne cerceteze cu încercări mintuitoare, că ne trage uneori și fără voia noastră la mintuire, că îndreaptă voia noastră liberă atît de lesne pornită spre rău, către mai bune roade, și prin îndemnuri ascunse, o întoarce la calea cea dreaptă... Aceasta este credința curată a Părinților celor mai de demult și ea stăruie pînă astăzi fără știrbire și la urmașii lor». (Casian, Instituții, XII, 18, 19).

II. — CREDINȚA, CE ESTE —

Credința creștină și temeiul ei.

A. Insemnătatea atît de mare a credinței ne împune să-i cunoaștem mai de aproape firea și mișcarea ei. Iată, mai întii, cîteva date din Scriptură în această privință:

1. Credința creștină e în primul rînd un dar de la Dumnezeu, așezat în om ca o putere statornică: «Că în dar sînteți mintuiți, prin credință și aceasta nu e de la voi, ci e darul lui Dumnezeu» (Efes, II, 8). «Este un Domn, o credință, un botez» (Efes, IV, 5).

2. Din partea omului, credința este, mai întii, o încredere în persoana Mîntuitorului Iisus că e trimisul lui Dumnezeu: «Acesta este lucru! lui Dumnezeu ca să credeți întru cel pe care l-a trimis» (Ioan VI, 29); «De nu veți crede că Eu sînt, veți muri în păcatele voastre» (Ioan VIII, 24); «Credeți în Dumnezeu și întru Mine credeți» (Ioan XIV, 1).

3. Dar credința este mai ales învoirea de a te supune, a asculta și a primi ca adevăr tot cuvîntul lui Dumnezeu rostit prin Iisus și prin trimișii Săi: «Invățătura mea nu este a mea, ci a celui ce m-a trimis pe mine» (Ioan VII, 16);

«De veți petrece voi întru cuvîntul meu, cu adevărat ucenicii mei sînteți și veți cunoaște adevărul și adevărul vă va slobozi pre voi» (Ioan VIII, 31-32). «Cuvîntul tău este adevăr» (Ioan XVII, 17).

«Cela ce vă ascultă pe voi, pe mine mă ascultă, și acela ce se leapădă de voi de mine se leapădă, iar acela ce se leapădă de mine, se leapădă de acela ce m-a trimis pe mine. (Luca X, 16).

«Drept aceea și noi mulțumim lui Dumnezeu neincetat, că luînd voi cuvîntul auzirii de Dumnezeu de la noi ați primit nu cuvînt al oamenilor, ci precum este adevărat, cuvîntul lui Dumnezeu, care și lucrează întru voi cei ce credeți; (I Tes. II, 13).

4. Există însă și o harismă a credinței, adică un dar de credință, încredințat de Dumnezeu unor creștini numai pentru o vreme, cum a fost și darul vorbirii în limbi străine dat apostolilor la Rusalii. Această harismă este credință făcătoare de minuni».

«Căci unuia prin Duhul se dă cuvîntul înțelepciunii, iar altuia cuvîntul cunoștinței întru același Duh, și unuia credința întru același Duh, iar altuia darurile tămăduirilor întru același Duh» (I Cor. XII, 8,9).

«Amin grăiesc vouă: de ați avea credință cit grăuntele de muștar, veți zice muntelui acestuia mută-te de aici, acolo, și se va muta și nimic nu va fi vouă cu neputință» (Mat. XVII 20).

5. Invoirea de a primi ca adevăr, cuvîntul lui Dumnezeu, credința nu-i o invoire fără temei. De fapt, temelia acestei invoiri sînt semnele pe care Dumnezeu le-a pus pe toată lucrarea Fiului Său (adică viața Mîntuitorului, învățătura Lui însăși și faptele Lui neobișnuite).

«Tatăl cei ce m-a trimis, acela a mărturisit pentru mine. Că lucrurile care mi-a dat mie Tatăl ca să le săvîrșesc pe ele, aceste lucruri care eu fac, mărturisesc pentru mine că Tatăl m-a trimis». (Ioan V, 36-37).

«Deși nu-mi credeți mie, credeți lucrurile mele, ca să cunoașteți și să credeți că Tatăl este întru mine și eu întru el» (Ioan X, 38). «Dacă n-a înviat Hristos, zadarnică este propoveduirea noastră, zadarnică este și credința voastră» (I Cor. XV, 14). «Cel ce nu crede lui Dumnezeu, mincinos l-a făcut pe dînsul, pentru că n-a crezut în mărturia care a mărturisit Dumnezeu pentru Fiul Său». (I Ioan V, 10).

6. Din cauza acestei mărturii dumnezeiești, credința este, în viața creștinului o adevărată, o dovadă temeinică, o siguranță deplină în cele nevăzute. «Credința este adevărea celor nădăjduite dovedirea lucrurilor celor nevăzute» (Evrei XI, 1).

7. În scurt, după Mîntuitorul, credința este o cunoaștere nu din experiență personală, ci o cunoaștere bazată pe încrederea în spusa unor martori vrednici de crezămînt.

«Nimenea nu cunoaște pe Fiul fără numai Tatăl nici pe Tatăl nu-l cunoaște nimenea fără numai Fiul și căruia va voi Fiul să-i descopere». (Matei XI, 25).

«Feriți-vă cei ce n-au văzut și au crezut» (Ioan XX, 29); «Nu mă rușinez, că știu cui am crezut (II Timot. I. 12).

8. Credința singură însă nu-i de ajuns și dracii cred și nu se schimbă. Credința creștină e roditoare de fapta bună a dragostei. Credința și dragostea e la creștini o sfințită și nedespărțită pereche.

«Tu crezi că Dumnezeu unul este, bine faci; și dracii cred și se cutremură... Așa și credința, dacă nu are fapte, moartă este singură (Iacob II, 17+19); «În Hristos Iisus nici tăierea împrejur folosește, nici netăierea împrejur, ci credința care lucrează prin dragoste (Gal. V, 6).

«De ași avea proorocie și de ași ști toate tainele și știința, și de ași avea toată credința cit să mut și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sînt». (I Cor. XIII, 2).

9. Pilde din Scriptură, de oameni de credință:

— Abraam (Facere XXI-XXII).

— Cei trei tineri din cuptorul cu foc (Daniil III).

— Daniil în groapa leilor (Daniil VI).

— Petru pe mare (Matei XIV, 26-23) și mărturisirea lui (Matei XVI, 16).

— Marta, sora lui Lazăr (Ioan XI, 26-27).

— Sutașul (Matei VIII, 5-13).

— Pavel, întorcerea la credință pe drumul Damascului (F. Ap. IX).

Spicuirii din Sfinții Părinți.

1. Lucrarea harului în credință. «Ceea ce mă oprea, erau, ticăloșia ticăloșilor și zădărnicia zădărniciilor, vechile mele patimi care mă trăgeau blînd de haina cărnii mele și-mi șopteau încet: Oare te desparți de noi? Cum! Din clipa asta noi nu vom mai fi cu tine niciodată? Și de azi înainte cutare și cutare lucru nu-ți va mai fi îngăduit niciodată? — Și ce-mi aminteau ele prin ceea ce numesc eu cutare și cutare lucru, o Dumnezeuule, mila ta să le șteargă pe totdeauna din sufletul robului tău. Ce murdării! Ce blestămății! Și glasul lor deabia îl auzeam, fiindcă nu vorbeau cu mine din față, ca într-o discuție cinstită; ele șopteau din spate și ori de cîte ori voiam să mă depărtez, mă trăgeau hoștește înapoi ca să mă facă să întorc capul. Izbuteau să mă ție pe loc, fiindcă nu îndrăzneau să le resping, să mă lepăd de ele ca să mă duc unde eram chemat și puterea obișnuinței îmi zicea: «Putea-vei tu să trăiești fără ele?... Aud deodată un glas venit parcă din casa vecină, voce de copil sau de fată, nu mai știu, care cînta întruna: Ia și citește; ia și citește! Pe dată, schimbîndu-mă la față, căutai cu încordare să-mi aduc aminte de nu cumva cuvintele acestea se repetă în vreun joc obișnuit de copii, dar nimic de felul acesta nu-mi veni în minte. Stăpînîndu-mi furia lacrimilor mă sculai și singurul înțeles pe care-l întrezării e că un glas dumnezeesc îmi porunceă să deschid cartea Apostolului și să citesc cel dinții capitol asupra căruia voi cădea... Luai cartea, o deschisei și citii încet cel dinții capitol asupra căruia îmi căzură ochii: «Nu trăii în ospețe și în beții, nici întru curvii și fapte de rușine, nici în certuri și în pismă, ci vă îmbrăcați întru Domnul Iisus Hristos și purtînd grijă de trup nu-i aprindeți poftete». Nu vruî să citesc mai mult. Nu mai aveam nevoie. Cînd am isprăvit aceste rînduri, în inima mea s-a răspîndit o lumină liberatoare, care mi-a șpulberat tot întunerecul neputințelor» (Fer. Augustin: Confesiuni).

2. Dumnezeu e adevărul (temeiul credinței). «Să ne fie de ajuns din pildele Vechiului Testament, numai Avraam... Orice faptă a lui a fost săvîrșită prin credință. Din pricina credinții a părăsit el pămîntii, din pricina credinții și-a părăsit Patria, locul de naștere și casa...

Avraam avea trupul mort pentru nașterea de copii că era bătrîn și bătrînă era și soția lui Sara, așa că nu mai avea nici o nădejde de copii. Dumnezeu îi făgăduiește însă bătrînului copil; Avraam n-a slăbit în credință, nu s-a uitat la trupul lui că era de acum înainte mort, n-a socotit că-i cu neputință, ci s-a uitat la puterea celui ce a făgăduit. A socotit vrednic de credință pe cel care a făgăduit, și a dobîndit un copil din trupuri aproape moarte. După ce a dobîndit copilul, Dumnezeu i-a poruncit să jertfească pe fiul său, cu toate că auzise cuvintele: «Întru Isaac se va socoti sămînța ta», totuși a adus jertfă lui Dumnezeu pe fiul său, în credința că Dumnezeu poate să-l învieze și din morți. A legat pe fiul său și l-a așezat deasupra lemnelor, cu voința de a-l jertfi; dar prin bunătatea lui Dumnezeu și-a primit înapoi viu copilul, deoarece Dumnezeu i-a dat să jertfească un miel în locul copilului... Avraam nu este după trup, tatăl nostru. Pilda credinței lui ne face însă pe noi toți fiii lui Avraam» (Sf. Chiril al Jerus., Cateh. V, 5.6).

3. Credința cea adevărată. «De ce-a fost oare lăudat Petru și numit fericit? Aduceți-vă aminte, cu mine împreună, de întîmplarea aceea. Din pricină că a zis: «Tu ești Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu», și totuși în împrejurarea aceasta Hristos s-a uitat mai mult la simțirea inimii lui. Petru decît la cuvintele lui. Vreți o dovadă că Petru n-a fost lăudat din cauza cuvintelor lui? Dovada este că și demonii au spus aceleași cuvinte. «Noi știm cine ești Tu, zic ei; Tu ești Fiul lui Dumnezeu». Iată deci: Petru a mărturisit pe Fiul lui Dumnezeu, demonii au mărturisit și ei pe Fiul lui Dumnezeu. Imi veți zice: «faceți deosebire, nu-i acelaș lucru. Aveți dreptate, este o deosebire. Vorbînd. Petru e mînat de dragoste, iar demonii, de frică. Petru zice: «Te voi urma pînă la moarte», demonii zic: «Ce este între Tine și noi, Isuse, Fiul lui Dumnezeu?»

Tu deci, care ai venit aici, nu te lăuda numai cu credința. Fă deosebire între credință și credință... Lasă pe Apostolul să te învețe... «Nici tăierea împrejur, nici netăierea împrejur nu ne sînt de folos, ci credința». Dar care credință? Demonii nu cred oare și ei și se cutremură? Iti răspund, ascultă: «Credința care lucrează prin dragoste. De aș avea, zice el altădată, de aș avea toată știința și toată credința pînă să mut și munții, dacă nu am dragoste, nimic nu sînt».

Uniți credința cu dragostea. Vă sfătuiesc, vă rog, aceasta-i învățătura dreaptă pe care, în numele Domnului, o dau dragostei voastre, uniți credința cu dragostea...» (Fer. Augustin, Cuvîntul XC, Despre haina de nuntă).

III. — DATORII FAȚĂ DE CREDINȚĂ

Avem cu deosebire trei datorii față de credință.

A. Mărturii din Sf. Scriptură: 1. Prima datorie: A păzi cu tărie dreptarul credinței apostolice, oricât de mare ar fi ispita abaterilor de la credință. «Vă laud pe voi fraților, că de toate ale mele vă aduceți aminte și precum v-am dat vouă predaniile, țineți» (I Cor. XI, 2).

«Priveghiați, stați în credință, îmbărbătați-vă» (I Cor. XVI, 13). «Drept aceea, fraților, stați și țineți predaniile care v-ați învățat ori prin cuvânt, ori prin epistolia noastră» (II Tes. II, 15). «Chipul cuvintelor sănătoase să aibi, care ai auzit de la mine, întru credință și întru dragostea care este întru Hristos Iisus» (II Tim. I, 13).

«În vremile cele de apoi se vor depărta unii de la credință, luind aminte la duhurile cele înșelătoare și la învățăturile cele drăcești» (I Tim. IV, 1): «Lucrul cel incredințat ție păzește-l, depărtându-te de glasurile cele deșarte, cele spurcate și de vorbele cele protivnice ale științei celei cu nume mincinos» (I Tim. VI, 20).

«Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, cari v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu, la a căror săvîrșire a vieții privind, să le urmați credința» (Evrei XIII, 7). «Cele ce ai auzit de la mine în fața multor martori, acestea le incredințează la oameni credincioși, care îndestulați vor fi a învăța și pe alții» (II Tim. II, 2).

«Lupta cea bună m-am luptat..., credința am păzit» (II Tim. IV, 7).

«Ci măcar și noi, sau înger din cer de vă va binevesti vouă afară de ceea ce ați luat, anatema să fie!» (Galat I, 8 + 9).

2. A doua datorie: A crește trăind în credință, pînă la măsura bărbatului desăvîrșit. «A mulțumi datori sintem lui Dumnezeu, pururea pentru voi..., că mult crește credința voastră și se înmulțește dragostea dintre voi» (II Tes. I, 3).

«Să vă învrednicească pe voi Dumnezeul nostru chemării și să plinească lucrul credinței întru putere» (II Tes. I, 11).

«Să nu credeți pe tot duhul, ci să ispițiți duhurile de sînt de la Dumnezeu, că mulți prooroci mincinoși au ieșit în lume» (I Ioan IV, 1). «Pe voi înșivă să vă ispițiți de sinteți întru credință, pe voi înșivă vă cereați. Au nu vă cunoașteți pe voi că Iisus Hristos este întru voi? Fără numai de sinteți netrebnici» (II Cor. XIII, 5).

«Noi nu sintem ai îndoielii spre piere, ci ai credinței spre ciștigarea sufletului» (Evrei X, 39). «Iar de vîez acum în trup, prin credința Fiului lui Dumnezeu vîez, carele m-a iubit și s-a dat pe sine pentru mine» (Gal. II, 20).

«Că vouă vi s-a dăruit pentru Hristos nu numai întru el a crede, ci și pentru dînsul a pătimi» (Filip. I, 29; I Petru V, 8-9).

«Ce folosește, frații mei, de ar zice cineva că are credință, iar fapte nu are? Au poate credința să-l mintuiască pe dînsul?» (Iacob II, 24).

«Sporiți întru credința voastră fapta bună, iar întru fapta bună. cunoștința» (II Petru I, 5).

«Pînă ce vom ajunge toți la unirea credinței și a cunoștinței Fiului lui Dumnezeu, întru bărbat desăvîrșit la măsura vîrstei plinirii lui Hristos» (Efes. IV, 13).

«Căutînd la Iisus începătorul și plinitorul credinței, carele în locul bucuriei ce era pusă înaintea lui, au răbdat crucea de ocară, și de-a dreapta scaunului lui Dumnezeu au șezut» (Evrei XII, 2).

«Prin credință umblăm, iar nu prin vedere» (II Cor. V, 7).

3. A treia datorie: A mărturisi credința, la nevoie, chiar cu prețul vieții: «Tot cela ce Mă va mărturisi pe Mine înaintea oamenilor, voi mărturisi și Eu pe dînsul înaintea Tatălui Meu carele este în ceruri; iar cela ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, Mă voi lepăda și Eu de dînsul înaintea Tatălui Meu care este în ceruri» (Matei X, 32-33).

«Cu inima se crede spre dreptate, iar cu gura se mărturisește spre mîntuire» (Rom. X, 10).

«Voi sinteți lumina lumii..., așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca să vadă lucrurile voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru cel din ceruri» (Matei V, 14-16).

«Luptă-te lupta cea bună a credinței... la care... și ai mărturisit mărturisirea cea bună înaintea multor oameni» (I Tim. VI, 12).

Fii credincios pînă la moarte și voi da ție cununa vieții» (Apoc. II, 10).

4. Pilde din Scriptură de mărturisitori de credință.

a) Vechiul Testament: Cei șapte frați Macabei (II Mac. VII).

b) Noul Testament: Mîntuitorul în fața Sinedriului și în fața lui Pilat (Marcu XVI, 62; Ioan XVIII, 33-38).

— Apostolii în fața Sinedriului (F. Ap. IV-V, 17-41).

— Pavel în Areopag la Atena (F. Ap. XVII, 22-34).

B. Mărturiile din Sfinții Părinți. I. Credința este capul. A zis Mîntuitorul: «Fiți dar înțelepți ca șerpii și blinzi ca porumbeii» (Mat. X, 16). Dar... la ce-i va sluji mielului înțelepciunea, cînd e înconjurat de lupi și încă de lupi turbați? La ce-i va sluji porumbelului blîndețea, cînd din toate părțile e impresurat de ereți?

Cu adevărat, nefolositoare sînt acestea dobitoacelor, dar voi veți dobîndi mari foloase dintru înțelepciune și blîndețe.

Mîntuitorul voiește ca înțelepciunea Apostolilor să fie o «înțelepciune de șarpe», pentru că precum șarpele își părăsește tot trupul ca să-și păstreze capul, așa și voi să vă părăsiți averile voastre, trupul și viața voastră însăși, dacă e nevoie, ca să vă păstrați credința. Ea este capul și rădăcina voastră. Păstrați-o pe ea numai și de veți pierde totul, totul va reînflori cu și mai mare belșug, păstrați-o și veți redobîndi totul cu și mai mare slavă». (Sf. Ioan Hrisostom, Tîlcuirea la Matei, Omilia XXXIII, 2).

2. Creșterea credinței. «Domnul aseamănă creșterea credinței cu o sămîntă aruncată în pămînt (Marcu IV, 26-28). Ea rodește mai întii iarbă, apoi spic, iar la urmă bob de grîu în spic. A rodi iarbă însemnează că ai numai o slabă voință să faci binele; a da spic însemnează că te-ai dat la lucrul binelui cu toată inima; iar a alcătui bob de grîu în spic însemnează că ai ajuns să faci binele cu putere și desăvîrșire. Să ne grăbim deci..., astăzi putem încă face binele, nu știm dacă-l vom mai putea face și miine». (Sf. Grigorie Dialogul, Tîlcuirea la Evanghelia).

3. Nu sînt eretic. Se spunea pentru Avva Agathon că s-au dus oarecari la dînsul auzind că are dreaptă și mare socotință. Și vrînd să-l cerce de a sa minie, i-au zis: Tu ești Agathon? Am auzit despre tine că ești curvar și mindru. Iar el a zis: Ei bine, așa este. Și i-au zis lui: Tu ești Agathon birfătorul și clevetitorul? Iar el a zis: Eu sînt. Au zis iarăși: Tu ești Agathon ereticul? Iar el a răspuns: Nu sînt eretic.

Și l-au rugat pe el, zicînd: Spune nouă, pentru ce atîtea cîte ți-am zis ție le-ai primit, iar cuvîntul acesta nu l-ai suferit? Zis-a lor: Cele dintii asupra mea le scriu, căci este spre folosul sufletului meu. Iar cuvîntul acesta eretic, este despărțire de Dumnezeu și nu voiesc să mă despart de Dumnezeu. Iar aceia, auzind, s-au minunat de dreapta lui socotință și s-au dus folosiți» (Pateric — Pentru Avva Agathon, 5).

IV. — IZVOARELE CREDINȚEI

În Ortodoxie, două sînt izvoarele credinței: Sfînta Scriptură și Sfînta Tradîție, dar sub controlul Bisericii.

Iată, mai întii, cîteva mărturii din Biblie, despre ea însăși:

1. Valoarea Sfîntei Scripturi. Valoarea fără pereche a Sfîntei Scripturi stă în faptul că ea este unicul document din lumea care cuprinde cuvîntul lui Dumnezeu fără greșală, ca una ce este scrisă sub inspirația Duhului Sfînt.

— «Cuvîntul Domnului rămîne în veac și acesta este cuvîntul care s-a vestit întru noi» (I Petru I, 25).

— Legea (Vechiul Testament) sfîntă este și porunca sfîntă și dreaptă și bună» (Rom. VII, 12).

— «Să nu socotiți că am venit să stric Legea sau proorocii; n-am venit să stric, ci să plînesc» (Mat. V, 17).

— «Legea învățătoare ne-a fost nouă spre Hristos» (Gal. III, 24).

— «Nu mă rușinez de Evanghelia lui Hristos (Noul Testament), că puterea lui Dumnezeu este spre mîntuirea a tot cîlui ce crede: a iudeului mai întii și a elinului» (Rom. I, 16).

— «Toată Scriptura este de Dumnezeu insuflată» (II Tim. III, 16).

— «Nu prin vola oamenilor s-a făcut cînda proorocie, ci purtîndu-se de Duhul Sfînt au grăit oamenii cei sfinți ai lui Dumnezeu» (II Petru I, 21).

— «Mîngietorul, Duhul cel Sfînt, pe care-l va trimite Tatăl întru numele Meu, acela pe voi vă va învăța toate și va aduce aminte vouă toate cele ce am grăit vouă» (Ioan XIV, 26).

— «Că nu sinteți voi ce ce grăiți, ci Duhul Tatălui vostru este carele grăiește intru voi» (Mat. X, 26).

— «Cuvintele Domnului, cuvinte curate..., argint cu foc lămurit, curățit de șapte ori» (Ps. XI, 6).

-- «Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece» (Mat. XXIV, 35).

2. Folosul Sfintei Scripturi. Descoperindu-ne adevărul care mîntuiește, Sfînta Scriptură este de neprețuit folos pentru viață: ea ne dă înțelepciunea dumnezească a vieții.

— «Nu numai cu pîne va trăi omul, ci cu tot graiul care iese din gura lui Dumnezeu» (Mat. IV, 4).

— «Cuvîntul Tău adevăr este» (Ioan XVII, 17).

— «Scripturile... sint cele ce mărturisesc despre Mine (Hristos)» (Ioan V, 39).

— «Scriptura a închis toate sub păcat, ca făgăduința, prin credința lui Iisus Hristos să se dea celor ce cred» (Gal. III, 28).

— «Cite s-au scris mai înainte, spre învățătura noastră s-au scris, ca prin răbdare și mîngîierea Scripturilor, nădejde să avem» (Rom. XV, 4).

— «Avem mai adevărat cuvîntul cel proorocesc la care bine faceți luînd aminte, ca la o lumină ce strălucește în loc întunecos, pînă ce ziua va lumina și luceafărul va răsări întru inimile voastre» (II Petru I, 11).

— «Din pruncie Sfintele Scripturi știi care pot să te înțeleptească spre mîntuire prin credința cea în Hristos Iisus» (II Tim. III, 15).

— «Toată Scriptura este de folos spre învățătură, spre mustrare, spre îndreptare, spre înțeleptirea cea spre dreptate, ca să fie deplin omul lui Dumnezeu spre tot lucrul bun» (II Tim. III, 16-17).

— «Viu este cuvîntul lui Dumnezeu și lucrător și mai ascuțit decît toată sabia ascuțită de amîndouă părțile și străbate pînă la despărțitura sufletului și a cîhului și a mădularelor și a măduvei și este judecător cugetelor și gîndurilor inimii» (Evrei IV, 12).

— «Și avem comoara aceasta în vase de lut, ca mulțimea puterii să fie a lui Dumnezeu, iar nu din noi» (II Cor. IV, 7).

3. Datoriile față de Sf. Scriptură. Avem două datorii mai de seamă: să o păstrăm nestrîcătă și să o cercetăm zilnic cu toată silința, înfăptuind cuvîntul ei.

a) Să o păstrăm nestrîcătă:

— «Să nu adăugați la cuvîntul care-l poruncesc Eu vouă și să nu scădeți din el. Păziți poruncile Domnului Dumnezeului vostru care vă poruncesc Eu astăzi» (Deut. IV, 2).

— «Nu adăuga la cuvintele Lui, ca să nu te mustre și să fii mincinos» (Pilde XXX, 6).

— «Mărturisesc la tot cel ce aude cuvintele proorociei cărții acesteia. De va adăuga cineva la acestea, va pune Domnul Dumnezeu peste el toate ranele cele scrise în cartea aceasta. Și de va scoate cineva din cuvintele cărții proorociei acesteia, va scoate Dumnezeu partea lui din cartea vieții și din cetatea cea sfîntă și din cele scrise în cartea aceasta» (Apoc. XXII, 18-19).

b) Să o cercetăm zilnic cu toată silința și să înfăptuim cuvîntul ei.

— «Cercetați Scripturile..., acelea sint care mărturisesc pentru Mine» (Ioan V, 39).

— «Și aceștia (cei din Veria) au primit cuvîntul cu toată osîrdia, în toate zilele cercînd Scripturile de sint acestea așa» (F. Ap. XVII, 11).

— «Fiți făcătorii cuvîntului, iar nu numai ascultători, amăgindu-vă înșivă pe voi. Pentru că de este cineva ascultător cuvîntului și nu făcător, unul ca acela asemea este cu omul care își caută fața sa trupească în oglindă, pentru că s-a căutat pe sine și s-a dus și a uitat în ce chip era. Iar cel ce privește în legea cea desăvîrșită a slobozeniei și rămîne într-însa, acesta nu ascultător cu uitare făcîndu-se, ci făcător lucrului, acesta fericit va fi întru fapta sa» (Iacob I, 22-26).

4. Înțelegerea Sfintei Scripturi. Înțelegerea Scripturii nu-l un lucru ușor. Ea cere cunoașterea unor chei de înțelegere, un dar, o pregătire deosebită și o viață curată. Iată de ce lucrul cel mai sigur este să luăm drept călăuză țîlcuirea Bisericii, care-i dreptarul neclătit al adevărului.

— «Și alergînd Filip l-a auzit (pe famenul Candachiei) citind pe proorocul Isaia și i-a zis: Oare înțelegi ce citești? Cum voi putea de nu mă va povățui cineva?» (F. Ap. VIII, 31).

— «Precum iubitul nostru frate Pavel a scris vouă... întru toate epistolele lui, întru care sînt unele cu anevoie a se înțelege, pe care cei neînvățați și neînțăriți le rătălmăcesc ca și pe celelalte scripturi, spre a lor pierzare» (II Petru III, 26).

— «Și apropiindu-se ucenicii, au zis Lui pentru ce în pilde grăește lor? Iar El răspunzînd a zis lor: «Vouă s-a dat a ști tainele împărăției cerurilor, iar acelora nu s-a dat» (Mat. XIII, 10-11).

— «Au sînt toți apostoli? Au doară toți prooroci? Au doară toți învățatori?» (I Cor. XII, 29).

— «De va voi cineva să facă voia Lui, va cunoaște pentru învățatura aceasta, dacă de la Dumnezeu este» (Ioan VII, 17).

— «Biserica Dumnezeului celui viu (este) stîlp și întărire a adevărului» (I Tim. III, 15).

— Sfinții Părinți și Scriptura.

1. Valoarea Sfintei Scripturi și folosul ei. «Eliud îi spunea lui Iov: «Te plîngi că Dumnezeu nu răspunde întrebărilor tale? Dumnezeu vorbește o singură dată și nu mai repetă ceea ce a zis». E ca și cînd Eliud ar fi spus așa: Ca să răspundă inimii fiecăruia, Dumnezeu nu folosește cuvinte noi. El a alcătuit o Scriptură prin care răspunde la întrebările tuturor oamenilor...

Iov aseamănă Scriptura cînd cu un seceriș de grîu, cînd cu o comoară. Și nu fără temel numește el așa cuvîntul Domnului Dumnezeului nostru. Cuvîntul Lui e grîu curat, ca unul ce întărește sufletul flămînd și mai virtos, ca unul ce îl hrănește cu plîne duhovnicească.

Dar îl numim și comoară sau bogăție, ca unul ce ne îmbogățește cu cinste și cu virtuți. Mai putem spune că Scriptura este rînd pe rînd și hrană și băutură. Mîncăm și mestecăm cuvintele ei, atunci cînd ele cer lămuriri adînci, dar le bem ca o răcoritoare băutură cînd le putem înțelege cuvînt cu cuvînt și așa cum sînt...

Scriptura Sfîntă întrece fără de asemănare orice altă carte... Frați iubiți, nu disprețuiți scrisorile pe care Ziditorul însuși ni le-a trimis». (Sf. Grigorie Dialog, Tîlcuire la Iov).

2. Citirea Sfintei Scripturi, «Citiți cu rivnă Scriptura, nu numai în aceste două ceasuri, ci totdeauna... Fiecare din voi să ia, cînd a ajuns acasă, Sfintele Cărți în mînă și să încerce să pătrundă înțelesul cuvîntului lor».

«Să nu citiți literile în chip simplu, ci ideile să le cercetați. Dacă cineva se oprește numai asupra cuvintelor și nu cercetează nimic mai mult decît cele scrise, multe greșeli va săvîrși» (Sf. Ioan Gură de Aur, Omilia despre citirea Sf. Scripturi și Omilia contra ereticilor).

3. Am citit Biblia. — Un scriitor ortodox vorbea așa despre Biblie: «În fiecare zi citesc Noul Testament, și-l voi citi atîta vreme cît ochii mei vor putea să mai citească; îl voi citi pretutindeni pe unde voi afla lumină, la lumina soarelui sau a focului, în miez de zi sau în miez de noapte, în fericire sau în nenorocire, sănătos sau bolnav... Mi se pare că totdeauna citesc ceva nou de tot, ceva necunoscut pînă atunci, ceva ce niciodată nu voi putea să pătrund pînă în adînc, pînă la capăt. Auritura de pe margini a dispărut, hîrtia s-a îngălbenit, legătura de pe piele s-a ros, citeva foi s-au deslipit. Ar trebui să-l dau la legat din nou, dar nu sînt în stare să-l părăsesc. Tremur la gîndul că trebuie să mă despart de el pentru citeva zile... Ce-mi vor pune oare în sicriu? Biblia. Cu ce voi învia în mînă? Cu Biblia. Ce am făcut pe pămînt? Am citit Biblia» (Din cartea: Le Christ inconnu).

4. Înțelegerea Sfintei Scripturi. «Cunoștința întocmai a cuvintelor Duhului se descoperă numai celor vrednici de Duhul, adică numai acelor care printr-o îndelungată cultivare a virtuților, curățîndu-și mîntea de funinginea patimilor, primesc cunoștința celor dumnezeiești, care se întipărește și se așează în ei, de la prima atingere, asemenea unei fețe (care se întipărește) într-o oglindă curată și străvezie» (Sf. Maxim Mărturisitorul, Răspuns către Talasie, 65).

5. Cheia înțelegerii Sfintei Scripturi. «Să nu te apropii de cuvintele tainelor din dumnezeiasca Scriptură, fără să ceri prin rugăciune ajutor de la Dumnezeu, și zi așa: «Dă-mi mie, Doamne, să simt puterea cea din Scripturi». Să crezi că rugăciunea este cheia înțelegerilor adevărate a dumnezeiestilor Scripturi» (Sf. Isac Sirul, Cuvîntul 73).

6. Puterea Sfintei Scripturi. «Dă-mi bărbat plin de ură și hulitor și cu prea puține cuvinte ale lui Dumnezeu îl voi pune înaintea ta blînd ca un miel; dă-mi iubitor de argint și zgircit și îndată ți-l voi face lesne dătător și iubitor de dăruire; dă-mi om ce se teme de chin și de moarte și îndată cu cuvîntul lui Dumnezeu, se va atinge de munci, de foc și de celelalte primejdii; dă-mi bețiv și inverșunat și lacom cu pintecele și îndată, prin cuvîntul lui Dumnezeu îl vei vedea postitor, întreg, înțelept, înfrînat; dă-mi ucigaș și minios și sălbatec și îndată și acela și sălbăticia se vor preface într-o adevărată bunătate» (Lac-tanțiu. După Nicodim Aghioritul: Paza simțurilor, p. 327).

7. Citirea cu folos a Sfintei Scripturi. «Zis-a un bătrîn: Șezînd eu oarecînd aproape de alt bătrîn, a venit la dînsul o fecioară grăînd: Părinte, am postit doi ani, după a șasea zi mîncînd piine și am învățat pe de rost Testamentul cel Vechiu și cel Nou; ce mai lipsește ca să fac și aceasta? I-a răspuns bătrînul: și care este roada acestora la tine? Făcutu-s-a ție cuvîntul de ocară ca și cinstea? Zis-a aceea: Nu. Sau paguba se socotește ție ca dobîndă, sau străinii ca rude-niile cele după trup, sau lipsa ca îndestulare? Iar ea a zis: Nicidecum. I-a răspuns bătrînul: Nici n-ai postit cîte șase zile, nici n-ai învățat pe de rost Testa-mentul Vechiu și cel Nou, ci te înșeli pe tine; mergi de acum, de pune început la lucrul cel bun, că nimica nu ai» (Pateric, p. 455, nr. 47, ediția 1930).

Arhim. BENEDICT GHIUȘ

STUDII ȘI CERCETĂRI

MONUMENTE DE ARTĂ RELIGIOASĂ DIN BUCUREȘTI

În cartierul mărginaș «De la Tei» al Bucureștilor, plin de viață, de mișcare și de pitoresc, unde se imbulzește atîta lume în lunile de vară, pe malul lacului păzit, de dimineața pînă seara, de pescari îndurați care așteaptă norocul undiței, într-un peisaj de copaci bătrîni rămășițe ale unei frumoase grădini domnești de acum o sută de ani și în coasta palatului domnesc al lui Grigorie Ghica, voevodul Țării Românești de la 1822 pînă la 1828, se află «capela Ghica de la Tei». În mijlocul unei grădini frumos întreținute și înconjurată de mormintele familiei domnitorului îngropat aici al 1834, «capela», de dimensiuni reduse dar proporționate și de plan central, a fost, la origine, bogat izestrată și luxos îmbrăcată, cu covoare de preț, sfesnice, candelabre și candelă de argint, etc. Tîmpla, lucrată din lemn în stilul barocului vienez tirziu, și stranele de aceeași făptură, alături de cafas, au prins o patină întunecată și o înfățișare funerară care izbește. Dispariția lucrurilor de seamă și lipsa unei picturi murale luminoase și înviorătoare accentuează acest caracter. Stăruie însă în tot cuprinsul o atmosferă de amintire și puternice chemări. Într-un colț stau, ca și ascunse, două «tîuiri», însemnele domniei, primite de Grigore Ghica de la sultan. Ele hotărîsc înțelesul istoric al unei epoci care a trecut și se leagă de vremea cînd țara noastră a pîșit pe drumul istoriei moderne. În ogradă, străjuiesc mormintele Ghiculeștilor: zece vîstare ale acestei familii au domnit în Țara Românească și Moldova. Incoronat de o urnă funerară acoperită cu un vîl, se arată la miazăzi mormintul Mariei Ghica, soția domnitorului Grigore Ghica. A trăit nouăzeci și doi de ani, de la 1779 pînă la 1871, multă vreme și în Franța, dinaintea revoluției celei mari și după dezastrul de la 1870, și a văzut multe și în Țara Românească. Din clopotniță, vederea se întinde departe spre răsărit, deasupra lacului Colentina și așezărilor meste de pe malul lui, pînă departe către minăstirea Plumbuței și vecinătățile Bărăganului.

Biserica Mintuleasa, a fost înălțată de un negustor cu avere și rivnă la 1734. O așa zisă «renovare» din 1924 nu a atins multe lucruri, și monumentul se înfățișează astăzi în deosebit de interesante condiții de conservare. A fost îmbrăcat, la exterior, de zugrăveli, înflorături decorative executate în roșu, albastru și galben auriu. Vremea a șters cea mai mare parte din ele, și nu ne putem da seama dacă se vedeau la origină, pe zidurile exterioare, scene și portrete de sfinți, așa cum erau la Biserica cu Sfinți din vecinătatea Mintulesei. la Sfîntul Spiridon Vechi și aiurea, în București. Este interesant să observăm că decorul pictural se prezintă, așa cum a rămas, fragmentat și redus la puțin lucru, constituit din vreji de acant, palmete și motive florale pictate în tonalități armonioase, vii și calde care amintesc nu numai o serie întregă de decoruri bucureștene, ci și Hurezii lui Brîncoveanu. Picturile acestui din urmă monument apar într-adevăr, în centrul a numeroase decoruri bisericesti din Oltenia, ca obîrșie a unui stil național. Mai curios încă este poate să observăm că tonalitățile folosite de zugrăvi și interpretarea dată unor vechi motive romanice de ordin decorativ, plante, copaci și flori, amintesc de aproape stilizarea și armonia coloristică a ceramicii țărănești din regiunile oltenesti și acelea ale Țării Românești. Oricum, minunată privește, la

vremea ei, înfățișarea unei biserici cu pereții înflorați în mijlocul unei păștii de iarbă verde păzită, la margini, de copaci umbroși cum a fost desigur Mântuleasa o sută ori mai bine de ani de la înălțarea lăcașului.

În interior, prin grija preotului paroh și potrivit unei adevărate tradiții care tinde să se statornicească în bisericile bucureștene, covoarele așternute pe podeală, sfeșnicele, candelabrele și candelarele, curate toate și așezate în ordine la locurile lor, îngrijirea care se simte peste tot și zi de zi, garantează cercetătorului liniștea și reculegerea care pot mulțumi și pe cel mai pretențios. Pereții sînt, de sus pînă jos, acoperiți de pictură. Meșterul zugrav ori meșterii s-au străduit să nu lase o palmă de zid nepictată. Decorul a fost «spălat» cu grije. Cea mai îngrijită și meșteșugită curățire nu poate evita însă degradarea culorilor și în special ruina armoniei tonale. Cele mai inofensive mijloace, apa și săpunul aproape lipsit de sodă, «scad» culorile. Meșterul «restaurator» trebuie de multe ori să insiste pentru a înlătura fumul, funinginea ori necurățeniile care întunecă figurile și scenele. Cînd, după multă trudă, acestea apar din nou, se simte oboseala: fața vie de floare de cîmp a cîlților, galbenul crăițelor, albastrul degetelor și roșul singelui de voinic dispar. Se strică și armonia, fiindcă un ton scade mai mult, este mai tare «atacat» de apă și de săpun, și altul mai puțin. Liniile desenului se întind ori se șterg; figurile pătinesc cel mai tare. Picturile din biserica Mintulesei păstrează însă cîteva particularități pe care trebuie să le relevăm.

Pe calota din bolta naosului Mintuitorul apare, bust, înconjurat de îngeri și încadrat de prooroci mesianici. Pe pendentivi, se văd evangheliștii scriind în bogate peisaje arhitectonice. Pe bolta absidei principale, Maica Domnului cu Iisus în brațe tronează încadrată de doi arhangheli; numeroși profeți, încadrați între coloane, pășesc solemn într-un fel de mers procesional de la stînga spre dreapta și de la dreapta spre stînga, avînd pergamente cu inscripții în minile lor. Impărțirea apostolilor, episcopi și sfinți diaconi împodobesc peretele hemiciclului. Printre aceștia din urmă întîlnim pe sfîntul diacon Amun, care nu apare decît rareori și, niciodată, în Țara Romînească și Moldova înainte de sfîrșitul veacului al XVII-lea. Iisus în disc, jertfă a liturghiei, se vede în cadrul ferestrei de la răsărit. La proscomidie, zugravul a pictat scena numită Pietă care ilustrează un tropar liturgic. Aceasta are dedesubt o inscripție din care se mai distinge cuvîntul «Popa» și cîteva alte litere, numele de bună seamă al unui preot sau călugăr, ostentor în vremea înălțării bisericii sau chiar zugravul principa! a monumentului.

În naos, decorul reprezintă, în bolta ferestrelor, Schimbarea la față, compusă din trei scene, sau mai degrabă ilustrînd în amănunte, textul evanghelic, și scene inspirate din psalmi așa cum se vede, tocmai la locul acesta, la miazăzi, și în minăstirea Suceviței zugrăvită către sfîrșitul secolului al XVI-lea și începutul secolului al XVII-lea. Pe pereți, minunile Mintuitorului sînt urmate de scene inspirate din activitatea Mintuitorului înainte de patimi, precum Floriile, Învierea lui Lazăr, etc. În chip neașteptat, întîlnim printre ele Cina de la Mamvri și Înălțarea Sfintei Cruci. Alegerea acestor două scene se justifică printr-o predilecție a zugravilor sau pictorilor, sau poate prin contragerea și rezumarea unui decor mai întins pe care l-au avut drept model. La miazăzi, Nașterea Domnului, Intîmpinarea, și Botezul, se văd alături de Înălțare. Această din urmă scena, apare iarăși ca o dovadă a rezumării unui ansamblu mai mare. Tot la miazăzi, în ultima zonă și în vecinătatea timpiei, vedem pe Iisus Hristos — dreptul judecător, înveșmîntat ca episcop și stînd pe tron: Fecioara Maria și Ion Botezătorul «interced» pentru omenire și se înclină respectuos deoparte și de alta. În pronaos, bolta multiplică scenele evanghelice și înfățișează, în calotă, portretul Fecioarei Maria de la Blaherne înconjurată de cete îngerești. Pe timpanele cele mari ale pereților de miazăzi și miazănoapte sînt ilustrate imne închinăte Mariei.

Exonartexul deschis și sprijinit pe colonete ne arată în boltă, pe o calotă, pe Iisus Emanuel încadrat de îngeri iar, pe o a doua, pe Ion Botezătorul cu aripi încadrat de prooroci. Peretele întreg de apus, deasupra, la stînga și dreapta ușii de intrare, ilustrează Judecata din urmă, după o veche tradiție bizantină și romînească. Mintuitorul înveșmîntat în toga antică apare pe tron cu mulți îngeri la spatele lui. Dedesubt, vedem tronul hetimasiei: porumbelul Sfîntului Duh plutește în sbor deasupra evangheliei și crucii așezate pe tron ca pe altar. Sfinții Apostoli au fost pictați pe două rînduri de scaune înalte, la stînga și dreapta tronului: cite un inger stă la spatele fiecărui. La partea superioară a pereților de miazăzi apus și miazănoapte sînt zugrăvite scene din geneză, iar pe timpanul de la miazănoapte și miazăzi scene inspirate din psalmi.

În Judecata din urmă întîlnim o particularitate rară de ordin iconografic. În paradis, pe al doilea plan și la spatele patriarhilor Avram, Iacov și Isac, a

fost pictat Mântuitorul la dreapta «bunului țilhar». Zugravul și-a amintit de vorbele spuse de Mântuitor țilharului care i-a recunoscut dumnezeirea când erau pe cruce. În al treilea plan și mai laoparte se văd Fecioarele cele înțelepte, către mieznoapte iar, către miezăzi, Fecioara Maria pe tron încadrată de doi îngeri.

Stilpii sînt împodobiți de sus pînă jos cu vrei de acant și viță de vie, frunze și struguri, pictate în roșu, albastru și verde. Amănunt pitoresc care răsare din negura vremilor, din arta elenistică, două pasări voinice, mierle (?) ciugulesc strugurii cu nesat.

Biserica «Negustori», înălțată în 1726, înlocuiește un edificiu mai vechi de lemn care a ars în 1722. Este așezată în centrul Capitalei și izolată, într-un mediu de liniște și de circulație redusă. Din averea veche ctitorească, păstrează cîteva lucruri de deosebit interes, un număr de «praznicare», în primul rînd. Destinate să fie așezate pe iconostasul cel mic și să vestească credincioșilor sărbătorile mari ale anului, ele au două fețe și sînt de dimensiunile unei cărți obișnuite de format mic. Pictate pe pînză, acoperite de o preparație fină asemenea celeia în-trebuințate la icoanele pe lemn, ele sînt adevărate miniaturi în fețe vii și armonioase, albastru de piatră, roșu, verde și alb fildesiu. Bine păstrate, ele amintesc praznicarele de dimensiuni mai mari și mai vechi cu optzeci sau o sută de ani din biserica Sfinților Apostoli. Va fi vorba mai tirziu, pe larg, despre aceste monumente de artă, care formează un capitol important al artei Țării Romînești. El trebuie întregit cu exemplare alese din moștenirea Moldovei. Biserica Negustori a salvat din împrejurările vremii și un evangheliar, cu text grecesc și romînesc, tipărit în 1698. Legat frumos și împodobit cu plăci de argint aurit, îl admirăm alături de o anaforniță de argint împodobită cu Botezul Domnului și portretul Mântuitorului încadrat de Apostoli.

Podoaba pictată a pereților interiori se prezintă astăzi deteriorată de umezeală și oferă două straturi de zugrăveală. Cel superior este opera lui Niculae Tătărăscu. Constă din scene și portrete păstrate în bolțile naosului, în absida principală și în pronaos. Se caracterizează prin concepția decorativă a secolului al XIX-lea. Pereții, tratați cu suprafețe plane și acoperiți cu un ton neutru, cenușiu ori vinăt, primesc un număr de portete ori scene închise în medalioane sau figuri rectangulare mărginite de mărgelile sau imitații de perle. Portretele și scenele, puțin numeroase și izolate prin spații goale, sînt zugrăvite apoi în genul picturii moderne, cu teme de naturalism, tendințe de portret adevărat și dramatism. Tonalitatea generală ea însăși este armonizată ca în tablourile de chevalet. Ea se inspiră din estetica acestora și din practica uleiului, glacis-urilor și lacurilor.

În cupolă, Mântuitorul, stînd pe nour și binecuvîntînd, ține o carte deschisă în mina stîngă. Ingeri, profeți și apostoli decorează cilindrul, iar, în pendentivi, apar evangheliștii potrivit tradiției iconografice. În bolta absidei principale, vedem pe Fecioara Maria cu coroană stînd pe tron și purtînd pe Iisus; îngeri încadrează subiectul. Pe pereții hemiciclului nu se văd decît trei sfinți episcopi pictați în medalioane, iar, la sud, un al patrulea medalion cu portretul unui sfînt diacon. Efectul artistic, chiar la vremea cînd a fost executată pictura, nu a putut fi excepțional.

În bolțile ferestrelor naosului, Nașterea Domnului și Invierea, înfățișată sub chipul Mântuitorului ieșind din mormint. Pereții nu poartă decît două scene evanghelice, Coborîrea de pe cruce și Înălțarea, și portretele a doi sfinți militari în picioare. În calota pronaosului, Sfînta Treime este înfățișată prin Dumnezeu-Tatăl și Iisus Hristos cu porumbelul Sfîntului Duh în sbor. Pe pereți, nu vedem decît portretul unui sfînt militar în picioare și portretul unei sfințe; două alte cadre pregătite au fost lăsate goale.

Concepția decorativă, de care am pomenit, după care cuprinsul unei biserici poate sau trebuie să fie tratat ca acela al unui salon, prin spînzurarea pe pereți, din loc în loc, în mijlocul unor spații goale, a unor tablouri executate în genul picturii de chevalet, concepție care a stăpînit, în Țara Romînească ca și în apus, patru sau cinci decenii din mijlocul veacului al XIX-lea, poartă de bună seamă vina sărăciei decorului, în biserica Negustori, și aceia a aspectului său puțin strălucitor. Nu trebuie uitată însă și puținătatea mijloacelor financiare cu care au avut de luptat mai toată.

Decorul lui Tătărăscu acopere pictura originală a monumentului executată de zugravul Pirvu Mutul, de mare renume în timpul cît a trăit, și care rămîne un nume mare în istoria picturii religioase romînești. În ce stare va fi fost decorul lui Pirvu Mutul pentru ca să fie nevoie de rezugrăvirea bisericii, nu știm.

Sondajele arată că sub pictura de astăzi, există cea veche. Ele nu sînt însă hotărîtoare fiindcă, pe de o parte, nu pot fi practicate decît în puține puncte și pe suprafețe foarte mici, iar, pe de altă parte, multiplicare și lășite ele duc la distrugerea operei lui Tătărăscu. Și aceasta nu numai nu este de recomandat ci nici de îngăduit. Cînd se va hotărî restaurarea de dorit, lucrările lui Tătărăscu trebuiesc scoase, cu meșteșugul care se cunoaște, puse pe panouri și păstrate într-un muzeu al bisericii.

Din veșmintul de zugrăveală originală n-au rămas alte urme în naos, absida principală și pronaos, decît draperiile pictate, la partea inferioară a hemiciclului. În exonartex, opera lui Pirvu Mutul este însă din fericire reprezentată prin elemente importante. Lumina bogată a acestei încăperi pune în valoare tonurile de linuri și flori de țară cu care sînt zugrăvite figurile și scenele. Pe spații întinse, pictura «cîntă» și chiamă așa cum se cuvine într-un monument ca acesta. Pe calota centrală a bolții, Mintuitorul în triplul lui nimb, e încadrat de tetramorf, tronuri și îngeri. Marginile sînt împodobite asemeni pendentivelor cu scene inspirate din psalmi, lauda Domnului fiind tema esențială. «Ii laudă pe Domnul» toată făptura: șerpi, balauri, animale sălbatice, pasări; împărați, ierarhi și o omenire întreagă în cete după cete; dănțuiesc de bucurie, în pendentivul de la miazăzi-răsărit, Fecioarele. Document istoric deosebit de important, ilustrația aceasta de psalmi ne pune la îndemână informații precise cu privire la costumele bărbătești și femeiești de la sfîrșitul veacului al XVII-lea și începutul veacului al XVIII-lea în Țara Românească. Pe peretele de răsărit, Iisus Hristos judecător stînd pe tron și înconjurat de îngeri, are de-a dreapta și de-a stînga lui pe Maica Domnului și pe Sf. Ioan Botezătorul care se roagă pentru iertarea păcatelor omenești. Scena aceasta a «intercesiunii» este pictată pe un pergament desfășurat de doi îngeri. Mai jos apar apostolii stînd pe scaunele lor de judecată; la judecata din urmă fiecare are cite un inger la spatele lui.

Două bolți cilindrice încadrează calota centrală a bolții. Ele sînt împodobite cu 16 scene care ilustrează acatistul Sfîntului Nicolae. Pe timpanele cele mari de la miazănoapte și miazăzi vedem cele șapte sinoade ecumenice și scene din viața sfintei Eufimia, legate, precum știm, de cel dintîi sinod și de condamnarea lui Arie. Întregul decor, pe care l-am descris, este opera lui Pirvu Mutul și a ajutoarelor lui. Bine conservate, ele au fost pe alocuri repictate cu culori de apă care se pot ușor înlătura și care nici astăzi nu turbură prea mult armonia originală. Aceasta este de ordin excepțional de interesant și se leagă de tradiția brîncovenească a Hurezilor, minăstirii Surpatele și a monumentelor din veacul al XVIII-lea olteneste și bucureștene. Tonurile sînt de linuri colorate, de flori de țară, crăițe, bujori, singele voinicului, frunze de tei și de nuc, etc. Lipsite de strălucire și de luciul, ele au nuanțe mate, uneori catifelate de patina vremii. Se armonizează simplu și ușor unul cu altul, și atrag asemenea miniaturilor vremii și mai ales țesăturilor, scoarțelor și broderiilor populare. Desenul arhitecturilor și acela al figurilor dovedește întîi înțelegerea lucrurilor și, apoi, mîna sigură a meșterului care a lucrat mult și nu urmează modele copiate în timpul cînd zugrăvește. Tema este tradițională, se simte porunca erminiei, dar ea este în ochii și în mîna artistului care lucrează în voie și liber ea și cum ar creia fiindcă poartă modelul în suflet, și l-a executat de multe ori. O a treia observație nu este de prisos. Ea privește farmecul de poveste, naivitatea, în înțelesul nobil, sinceritatea meșterului. Pictură de ilustrație, ea isvorăște mai ales din convingerea și din averea sufletească a pictorului, din cultura lui religioasă. Acatistul Sfîntului Nicolae și psalmii, pe care îi zugrăvește, îi sînt atît de bine cunoscute: sînt lectura lui obișnuită, sînt predilectia și averea lui de amintiri. Pe textele lor a învățat să scrie și să citească, cu ele s-a desfătat ani mulți de-a rîndul și ele îi cîntă în suflet.

La Pirvu Mutul și ucenicii lui, munții se desfășoară și se pierd în zare, spațiul, sugerat potrivit regulilor picturii arhitectonice, apare real, corăbiile plutesc spăduite de valuri, vîntul umflă pinzele, sfîntul și corăbierii apar mișcați și cu suflet. Expresia nu este formată din jocuri de fizionomie și nici înscrisă în amănuntele ochilor și buzelor, ci răsare din acordul și combinațiile liniilor, mișcărilor, din acordul și prezentarea siluetei, edificiilor și peisajului.

Din nefericire, mai bine de trei sferturi din peretele de răsărit a fost repictat: a dispărut raiul și iadul din Judecata din urmă. În timpanul de deasupra ușii de intrare, la răsărit, vedem pe Sfîntul Nicolae episcop stînd pe scaun; capul îi este încadrat de figurile Mintuitorului și Fecioarei Maria ieșind din nouri. Icoana a fost repictată, pare de două ori, și ascunde sau pictura originală sau

opera lui Tătăărăscu a zugrăvit portretele în piciccare a celor patru evangheliști, și pictura lui a fost «reimprospătată» în chip destul de neîndeminatic.

Biserica Negustori va forma de bună seamă obiectul preocupărilor Comisiunii de pictură bisericească, Monumentul poate sluji drept «șantier» de studii, și el trebuie restaurat. Tinerii pictori pot învăța multe lucruri. Lucrări de restaurare conduse cu tact științific și simț artistic deosebit vor dăruii Bucureștilor o pagină din cele mai frumoase ale renașterii picturii religioase românești.

Biserica «Rusească», situată minunat în fața universității, atît de arătoasă cu făptura ei caracteristică și cupolele aurite, este cunoscută mai fiecăruil bucu-reștean. Interiorul, și aceasta se știe mai puțin, este luminat de un admirabil decor pictural asupra căruia dorim să stăruim. Executat în vremea din urmă și dăruiat cu un deosebit farmec, el formează și o adevărată lecție privitoare la rezolvarea principalelor probleme de pictură murală religioasă. Studiul lui ne va ajuta să înțelegem cum evoluează tradiția și cum se poate împăca modernismul și spiritul vremii noastre cu o artă cu atît de îndepărtate origini în timp, și în care meșterii întîmpină probleme din cele mai complexe.

Decorul «bisericii rusești» a fost executat în două epoci și la un număr de ani de distanță; cele mai vechi precedă cu circa 30-35 de ani completările făcute de Alexandru Cudinov, în 1948. Acestea din urmă n-au alterat caracterul ansamblului și nici unitatea lui artistică. Este îngăduit doar să observăm economia de scene și figuri de la partea inferioară a pereților, și tonalitatea cenușiu vinată sau cenușiu verzuie de un caracter aproape inert și oricum lipsită de căldură și strălucire. Amîndouă aceste note se pot explica însă prin logica și ideia inițială a picturii murale din acest monument. În adevăr, cuprinsul lui este întunecos și într-adins întunecat pentru a crea un mediu de reculegere izolat de împrejurimi, de sgomotul de afară și de realitatea înconjurătoare. Arhitectul a urmărit organizarea unui cuprins a cărui atmosferă să «fure» pe credincioși și să-i despartă de preocupările vieții de toate zilele pentru a-i pune în stare de suflet potrivit meditației și cerută de înălțimile și curățenia cugetării religioase. Impuținarea luminii și transformarea ei, polarizarea, pentru a întrebuița un cuvînt mai exact, a acestei luminii cu ajutorul ferestrelor strîmte și tăiate după profiluri și unghiuri meșteșugite, a fost primul mijloc întrebuițat. Cel de al doilea mijloc constă în formele clădirii: liniile și spațiile limitate de acestea ajung să se despartă din ce în ce mai mărginite și mai înălțate pentru a sfîrși cu acela al turnului lanternă. Ochiul privitorului este condus în acest chip, de jos pînă sus, și pe nesimțite obligat să se îndrepte către înălțimi, acolo de unde străbate prin ferestrele turnului lanternă lumina de calitate deosebită, aceea, a înălțimilor și în cantitate foarte măsurată. Pentru aceasta pictorii trebuiau să evite și să învingă tentația de a lumina în mod mai insistent și atrăgător spațiile oferite de pereții inferiori ai bisericii. Trebuiau aceștia să evite, în același timp, și multiplicarea scenelor și figurilor care ar fi oprit ochiul prea mult și l-ar fi făcut să întîrzie tocmai în locurile și în mediul în care el este încă atins de lumea înconjurătoare și amintirile de toate zilele.

O a doua observare privește o serie de neajunsuri de diferite grade din care cităm pe cel mai important. Este vorba anume de înfățișarea Mîntuitorului care apare pe peretele de răsărit în scena Coborîrii la iad. Centru de interes și punct de concentrare al privirilor, figura Mîntuitorului, socotită în întregimea ei, ne apare puțin maiestuoasă: ea nu este centru de lumină și nici nu impune așa cum se cuvine: din punct de vedere pictural, un izvor bogat de lumină; din punct de vedere sufletesc, portretul Mîntuitorului, izvorul vieții. Pe alocuri apoi, cercetînd cu anume insistență, poate descoperi cineva scăpări din vedere, degradări coloristice mai puțin justificate, linii dăruite cu mai puțin caracter și, în genere acorduri oarecum exagerate ori silite de ordin liniar și tonal. Toate acestea se șterg ușor însă în fața calităților excepționale de cugetare și de execuție, și asupra acestora voim să stăruim.

În făptura generală a monumentului, insirată de exemple vechi rusești și de tradiția georgiană, naosul constituie un organism puternic și perfect înche-gat. El prezintă o boltă formată din patru elemente rectangulare sferice, care apar la baza cupolei. Fiecare din acestea mulțumește ochiul și asigură spiritul privitorului, luîndu-i orice teamă în privința sprijinului și solidității cupolei. În cele patru unghiuri ale bolții, patru romburi constructive, barate de o săgeată de zidărie care se sprijină pe o consolă, formează marii pendentivi. Cilindrul,

de diametru micșorat este încoronat de turnul lanternă. Amindouă, cupola și lanternă, apar astfel proiectate la mare înălțime. Lumina lor dată de ferestre meșteșugit organizate și îndreptată către calotă prinde ochiul și fixează atenția. Pictorul a zugrăvit aci pe Mintuitorul binecuvîntînd; pictat în culori de smalt, albastru și aur, bustul lui pare că se scoboară din înălțimi și plutește deasupra cuprinsului. Evangheliștii, scriind ori meditînd, împodobesc baza cupolei, iar îngeri zugrăviți în roșu, cărămiziu și în albastru de aur se văd pe pendentivi. În jos, peretele de apus, deasupra iconostasului ne arată Coborîrea la iad a Mintuitorului: înveșmîntat într-o tunică albă cu reflexe albastre și în togă de purpură aurită, el calcă în picioare porțile infernului; o mandorlă de aur cu reflexe roșiatice închise încadrează întreaga făptură; pe fond de albastru ca al cerului, se văd clădiri. Ingeri numeroși sînt pictați în jurul mandorlei, și apar într-o lumină de aur difuză și discret nuanțată. Fecioara Maria, Sfîntul Ioan Botezătorul, Adam și Eva și doi arhangheli întregesc scena intercesiunii. Făpturile lor sînt realizate și acordate cu portretul Mintuitorului din mandorlă și cu liniile suprafeței pictate printr-un indoit procedeu: figurile se înclină și liniile se încovoae în măsura în care se depărtează de centru; tonurile se colorează și se întăresc în aceeași măsură pentru a putea rezista și apare în semiîntunericul marginilor. «Dreptii» formează, la rîndul lor, un grup armonios iar solul este îmbrăcat în verdeață și smaltat cu flori: compoziție logică, bine gândită și realizată printr-un acord savant de linii și de culori, cu un centru de interes muat în lumină și o periferie gradată și corpusă din tonuri grave asemenea pietrelor «dure» și unui acompaniament muzical.

Pe peretele de miazăzi a fost zugrăvită Nașterea Mintuitorului încadrată de Buna vestire și de Botez; pe cel de apus, Schimbarea la față între Duminica Floriilor și Rugăciunea de pe muntele Măslinului. Pe peretele de miazănoapte vedem Înălțarea încadrată de Mintuitorul pe cruce și Rusalii. Pretutindeni impresionează acordul dintre liniile și suprafețele monumetului pe de o parte, liniile și tonalitățile picturii pe de altă parte. Nicăieri nici o contradicție și nici o eroare. Ochiul privitorului împăcat cu armonia aceasta de desen și culoare, rămîne stăpîn pe reflexia sa. Aceasta este atrasă și întîrzie asupra interesului scenei și înțelesului. În Buna vestire, interesul istoric și misterul, în Nașterea Domnului farmecul de poveste, duioșia scenei și dumnezeirea Mintuitorului; în Botez maiestatea epifaniei; în Schimbarea la față, făptura Mintuitorului «îmbrăcată în lumină» ca într-o mantie, în Răstignire drama omenească, durerea și nădejdea răscumpărării, în Florii și în Rugăciunea pe muntele Măslinilor, în Înălțare și în Rusalii tot adîncul evangheliei lămurit parcă spontan și tot pitorescul înfățișat în cuvinte zugrăvite și în tonuri care nu se uită.

În absida principală Maica Domnului rugătoare cu Iisus ținînd brațele deschise ca pentru rugăciune sau binecuvîntare luminează suprafața bolții. Fecioara Maria, aci simbol al Bisericii, este îmbrăcată în matornă de purpură și aur, iar Iisus într-o mantie albastră modelată în tonuri de umbră și lumină. Pe peretele hemiciclului vedem portrete de sfinți episcopi, pictați în picioare, cu capul gol și înveșmîntați în sacos ori polistavrion. Doi îngeri în genunchi, în adorație în fața Mintuitorului, cu aripi de aur luminate de ochi roșii și albaştri împodobesc cilindrul bolții. Copii de opere strălucite ale artei kieviene din veacul al XI-lea ori inspirate din arta bizantină și rusească a epocilor istorice, picturile din absida principală sînt pline de lumină, evocatoare și maiestuoase asemenea icoanelor celebre ale celei mai glorioase perioade bizantine și rusești.

Pictorii decoratori ai bisericii rusești din capitală nu au realizat numai o minunată pictură decorativă de ordin arhitectonic menită să pună în valoare frumusețea monumentului. Ei au săvîrșit și o operă de ordin sufletesc înalt, un îndemn puternic la reculegere și rugăciune, un apel la despărțirea de viața de toate zilele. Voim să subliniem însă o a treia observare pe care o socotim de cel mai interesant ordin. Ea privește liniile mari pe care s-au mișcat decoratorii monumentului și care sînt departe de imitație servilă ori de ceea ce numim «pastiche». «Pastiche» este încercarea de a cugeta ca în vremi de mult apuse, încercare care cere renunțarea la personalitate, la ideile, simțirea și educația de astăzi, pentru a cugeta și a simți ca altădată pentru a picta ca acei ce trăiau în alte vremi și simțeau altfel decît noi. Această întoarcere în vremi este o întreprindere extrem de riscată. Ea cere temeuri de erudiție, experiență istorică și artistică dozebit de serioasă, și cere, în același timp, o depersonalizare care trebuie să doară pe fiecare artist adevărat.

Decorul «bisericii rusești» din capitală ne îndreaptă pe un drum mult mai potrivit. Acesta ține seamă de cele două date fundamentale ale problemei. Pictura

religioasă este legată în primul rînd de conţinut, şi de misiunea ei. Fondul, adică temeiul şi cugetarea religioasă formează principala preocupare. Pictorul este chemat să «scrie» Sfînta Scriptură şi să-i lumineze înţelesul în chipul măiestrit al artei cu ajutorul liniilor, formelor şi culorilor. Pictorul decorator este dator, în al doilea rînd, să facă artă monumentală, arhitectonică, adică să îmbrace monumentul cu un veşmînt potrivit nevoilor acestuia. liniilor, formelor şi suprafeţelor pe care le oferă. El trebuie să-şi interzică contrazicerea, fie şi numai trecătoare ori parţială, a unuia din aceste două principii, singurele fundamentale şi de rigoare în arta religioasă. Vom încerca acum să arătăm în amănunte, în paginile următoare, cum trebuie să fie considerat rolul tradiţiei şi stilul «tradiţional»; care sînt limitele în care — cum trebuie să se exercite personalitatea şi puterea creatoare, precum şi drumurile care trebuiesc urmate spre a ocoli erori de ordine capitală.

I. D. ŞTEFANESCU

DIN TRECUTUL LEGĂTURILOR EPISCOPIEI BŪZĂULUI CU RUSIA

Un cronicar însemna, cu sute de ani în urmă, în cronica sa, că «prieteshugul dintre neamul nostru şi împărăţia Moscului, veche şi fără de capăt este». Şi într-adevăr, nedesminţit a rămas, cu trecerea anilor, căci cercetările mai noi duc legăturile de prietenie, dintre poporul român şi poporul rus, pînă în secolul al IX-lea. «cînd izvoarele istorice pomenesc de neamuri ruse locuind în preajma Țărilor Romine»¹).

La acest trecut de mare şi bogată prietenie dintre cele două popoare a contribuit în largă măsură legăturile culturale.

«Influenţele exercitate de cultura societăţii ruse din vremurile cele mai vechi asupra culturii din Țările Romine au fost rodnice, pentru că a existat o anumită analogie între momentul cultural rus şi cel român, bazat pe comunitatea ce există istorică»²), dar «influenţa culturală rusă — spre deosebire de influenţa culturală din Apus, care în veacul al XIX-lea însemna o aservire a Țării noastre capitalului străin, n-a însemnat o înăbuşire a culturii noastre naţionale, n-a însemnat înlocuirea formelor de creaţie naţională prin forme impuse artificial, ci o integrare şi o stimulare a forţelor creatoare ale poporului român»³).

O formă a relaţiilor culturale romino-ruse s-a manifestat în domeniul spiritual. «Relaţiile bisericeşti, spune un cercetător competent, în vremurile orînduirii feudale, au contribuit şi ele la apropierea între popoare, la stabilirea unor legături de prietenie între popoarele de aceeaşi credinţă»⁴).

Manifestările în acest domeniu sînt multe şi nenumărate, şi despre aceasta, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian spunea cîndva: «Noi teologii şi preoţii, avem în trecutul istoric al Bisericii noastre nenumărate fapte care ne vorbesc despre raporturile dintre poporul român şi poporul rus, dintre Biserica Ortodoxă Romînă şi Biserica Ortodoxă Rusă. În trecutul nostru se găseasc atîţia călugări şi ierarhi, care au fost plenipotenţiarii Domnitorilor din Țările noastre, care au îndeplinit misiuni diplomatice, restabilind legăturile de prietenie şi de colaborare între Biserica noastră şi Biserica Rusă, dar mai ales între poporul nostru, așa cum era în vremurile vechi: moldovean, muntean sau transilvănean — şi poporul rus. Avem un depozit așa de mare de amintiri, pe care sîntem datori să-l arătăm clerului şi credincioşilor noştri. Avem atîtea fapte mari din trecutul nostru bisericesc, avem

1. Acad. P. Constantinescu-Iaşi. **Relaţiile culturale romino-ruse din trecut**, Bucureşti, 1954, p. 53.

2. **Ibidem**, p. 6.

3. **Ibidem**, p. 7.

4. **Ibidem**, p. 6.

atîția bărbați de seamă din rîndurile clerului nostru, din rîndurile monahismului și ale episcopatului nostru, care au jucat un rol mare în cimentarea unor legături de adîncă prietenie și colaborare cu poporul rus»⁵⁾.

Cum și în Eparhia Buzăului, legăturile romîno-ruse au fost bogate și s-au manifestat sub diferite aspecte, potrivit îndemnului de mai sus, vom căuta să schițăm, aici, cîteva din ele.

Legături bisericești.

Cea mai veche legătură de prietenie, în domeniul bisericesc, datează din anul 1706, cînd, la 4 martie, în biroul ambasadivilor din Moscova se prezentau egumenul Ioil, ieromonahul Ioan și doi servitori din mînăstirea Vintilă Vodă, raionul Beceni, trimiși, cu un an în urmă, de episcopul Damaschin, cu rugămîntea către țar să ajute mînăstirea, pustiită și despuiată de toate odoarele și icoanele, de deseale năvăliri ale turcilor și tătarilor⁶⁾.

O latură a manifestărilor legăturilor bisericești a fost viețuirea în mînăstirile noastre a o mulțime de monahi ruși.

Figura reprezentativă a monahismului ortodox — Paisie Velicikovski, «innotorul vieții duhovnicești a monahismului romînesc și rusesc»⁷⁾, ucrainean de origine — născut în Poltava —, a avut strînse legături și a locuit în mînăstiri din cuprinsul eparhiei.

Primul schit cu care are contact Paisie este Dălhăuți, raionul Focșani, care era sub conducerea duhovnicească a bătrînului stareț Vasile de la Poiana Mărului, originar și el din Rusia.

După un anumit timp petrecut aici, Paisie pleacă la schitul Trestieni, și de aici se stabilește la schitul Cîrnu, «în munți, pe pîrîul Buzăului în sus».

«Schitul Cîrnu — după însemnările lui Paisie — avea biserică de piatră, întemeiată de unul din voevozii Ungro-Vlahiei. Aerul și apa erau foarte sănătoase și ușoare. Afară de un izvor, care nu îngheța, în schit erau foarte multe izvoare mărunte cu apă minunată. Mai era o foarte mare livadă cu pomi roditori, în care se aflau pînă la cincisprezece soiuri diferite de meri mari, prune dulci și nuci de Valahia. Tipicul schitului era cel păzit în schiturile din Sf. Munte Athos. Dumnica și sârbătorile, frații se adunau împreună la slujba bisericească. După sfîrșitul Liturghiei, ospătau împreună și după Vecernie, și petreceau vremea în sfătuirii duhovnicești, iar după aceea se împrăștiu pe la chiliile lor, unde fiecare își săvîrșea pravila sa deosebi⁸⁾.

Plecînd de aici în Sf. Munte Athos, după mai mulți ani petrecuți acolo, se reîntoarce prin Constantinople la Galați, și de aici vine și se stabilește la schitul Vărzărești, împreună cu 64 de ucenici, ruși și romîni⁹⁾.

Plecînd cu trei «părinți» la București, la mitropolitul Grigorie ca să ceară o mînăstire, și neobținînd-o, lasă ucenicii tot la Vărzărești și mergînd la Iasi, la mitropolitul Gavriil, obține mînăstirea Dragomirna, unde și-a mutat părinții de la Vărzărești, la anul 1763¹⁰⁾.

Cum în secolul al XVIII-lea, în Rusia viața monahală încearcă restricții din partea guvernului, o mulțime de monahi ruși găsesc azil în mînăstirile romînești.

Astfel, un oarecare Vasile, cu mai mulți frați, întemeiază schitul Poiana Mărului, din Rîmnicul Sărat, ce se numea de către ruși, Merlopoliana¹¹⁾.

Cu timpul venind aici și călugări romîni și neînțelegînd slujba ce se făcea în rusește, romînij au întemeiat un schit în Vrancea — schitul Valea Neagră —, făcut de preotul Maței din Spirești, în anul 1755¹²⁾, iar starețul Vasile cu rușii

5. «Glasul Bisericii», an. XIV (1955), nr. 9, p. 553.

6. Silviu Dragomir, *Contribuții la relațiile Bisericii romînești cu Rusia în veacul XVIII*, București, 1912, p. 68.

7. Protoiereul Serghie Cetfericov, Paisie, starețul mînăstirii Neamțului din Moldova, traducere de episcopul Nicodim, M-rea Neamț, 1935, p. 10.

8. *Ibidem*, p. 159.

9. Econ. D. Furtună, *Ucenicii starețului Paisie în M-riile Cernica și Căldărușani*, București, 1928, pp. 45, 115.

10. Prot. Serghie Cetfericov, *op. cit.*, p. 137.

11. *Milcovia*, an. II, vol. I (1931), p. 24, n. 3.

12. Aurel Sava, *Istoria Bisericii vîncene*, în *Milcovia*, an. II, vol. I, p. 26.

au rămas la Poiana Mărului, după cum arată diata sa din anul 1764 ianuarie, care e un document grăitor despre frăția romino-rusă în domeniul bisericesc¹³⁾.

Un cronicar religios din secolul al XVIII-lea amintea că aici «este obște de Ruși minunată»¹⁴⁾, dar de la începutul sec. al XIX-lea vîm din nou și călugări romini, după cum vedem din hrisovul lui Constantin Ipsilanti, din 23 aprilie 1803, care arată că «lăcuiesc părinți sihaștri rumini și ruși»¹⁵⁾.

Hrisovul lui Alexandru Constantin Voevod, al Moldovei, din 4 aprilie 1783, arată că în acel an la Poiana Mărului locuiau «treizeci părinți călugări sihaștri, fiind stareț părintele Matei, ucenicul răsposatului stareț Vasilie, mai avînd în purtarea sa de grije și alte doao schituri, unul la Dălhăuți cu șapte călugări și altul

13. «Supunîndu-mă eu de multă întrebare a cinstiților și numiților boieri ai țării muntenești, care au poftit ca să știe ce este pricina aceasta, că atîta vreme au viețuit muntenii cu rușii, dar acum s-au despărțit în doauă schituri, care pricină au trebuit mie a arăta tuturor, cu sfatul rușilor și al muntenilor, într-acest fel.

Făcînd eu acest schit anume Poiana Mărului și trăînd eu cităva vreme cu frații mei, cu rușii, au început a veni frați și romini și ruși, și atîția au venit, încît s-au înmulțit frații mai mulți fiind munteni decît ruși. Deci au început muntenii între dinșii a tinji pentru cîntarea și slujirea bisericii, zicînd că nu înțeleg, citîndu-se tot rusește și au înțeles aceasta și rușii. Dar întîmplîndu-mi-se mie a cădea adesea ori în grele boale, au venit la mine rușii și mi-au zis într-acest fel: Cinstite al nostru părinte duhovnic, nouă așa ne zice gîndul și ne este și voia, ca pînă trăiești sfinția ta, mai bine ar fi să ne așezi în două schituri ca să-și facă fiește care cîntarea sa în sfînta biserică și rugăciunea și citirea la masă și în tot locul pe așa limbă, precum auzim și pe frații noștri munteni zicînd că așa și ei poftesc, căci vedem că ai îmbătrînit și ai slăbit și poate că te va chema Dumnezeu, ca după mutarea sfinției tale să trăim tot ca frații precum am trăit și pînă acum.

Deci acestea auzînd eu de la dinșii și chemînd pe toți ucenicii mei, adică pe munteni și pe ruși și cercînd și aflînd gîndul despre amîndouă părțile, am socotit să fac după gîndul lor, văzînd că s-au înmulțit și despre o parte și despre alta. Și am întreat pe munteni, voiesc ei să meargă la schitul la Poiana Mărului și eu cu frații mei să merg la Dălhăuți? iar ei au zis, cinstite părinte, noi nu putem să ținem acest schit, pentru două lucruri: întii că este greu de hrana vieții, al doilea că sfințiilor voastre v-ați ostenit aici întii și noi am venit mai pe urmă la gata, că să ne găsim și noi un loc mai lesne de hrana vieții și să punem și noi osteneala să facem precum am văzut că te ostenești și sfinția ta, fiind în țeară străină.

Auzînd eu aceasta, am trimis doi dintr-inșii ca să meargă să găsească loc cu liniște și depărtat de oameni, pentru viața cea sihăstrească, și au umbat prin multe locuri în țeara muntenească și nu le-a plăcut și au venit la mine și mi-au spus că n-au găsit loc ca să le placă, și am gîndit și eu unde să găsească acest fel de loc cu pace de viețuit. Deci au venit unul dintr-inșii și mi-au spus așa, zicînd:

Cinstite părinte, știi că venise un preot de la Moldova de la Vrancea de carea sfinția ta să-i dai cițiva frați că face un schit la loc de sihăstrie, să cercăm și acolo. Deci auzînd eu acest cuvînt, i-am trimis și acolo și au văzut, și cum au fost le-a plăcut, de vreme ce și preotul acela i-a primit întii cu toată voința și au venit și mi-au spus toate.

Atunci eu chemînd pe ucenici și pre frații mei parte muntenească, i-am așezat cum să viețuiască viața cea sihăstrească. Și după cum se cade, ca un părinte fiilor săi, adică fiilor mei celor sufletești, parte muntenească le-am dat zestre lor, adecă am împărțit averea mea fiilor mei și ruși și muntenilor, după cît am putut. Și am dat fiilor mei care sînt din partea muntenească, partea lor cărțile cele ce trebuiesc bisericești și odăjdiile cu orînduiala lor și icoanele cele mari cite patru, și le-am făcut și hrisoave dela Domnul Moldovei și le-am dat lor, ca să aibă pace și milă, viețuînd în țară străină și după ce i-am așezat, le-am mai dat bani de le-am făcut chilia ca și cestora frați d-aci. Și acestea că le-am dat lor ca unor ucenici ai mei, iar n-am dat altora streini, pentruca să fie pace întru amîndouă schiturile și să trăiască ca frații unii cu alții...» (A. Palemon, *Memoriu. Descrierea Sfintelor Monastiri*, București, 1861, p. 54).

14. «Biserica Ortodoxă Romînă», an. XIII, p. 28.

15. Hrisovul se află în muzeul eparhial.

- cu doaozăci călugărițe la Pometul Broștanului»¹⁶⁾, azi dispărut, precum și schitul Rătești din raionul Buzău, locuit de călugări, ca metoh¹⁷⁾.

Un călugăr rus, Partenie, călător pe la noi, prin anii 1837-1847, relatea următoarele, despre Poiana Mărului:

«De la Focșani, după un drum de trei zile, prin Valahia, prin munții Carpați, este marea minăstire rusească Poiana Mărului, unde a trăit marele stareț Paisie Velicicovschi¹⁸⁾. Ni s-a spus că minăstirea e mare și bogată, frații trăiesc mulțumiți, femeile nu intră în această minăstire și în ea trăiesc mai mult maloruși»¹⁹⁾.

La minăstirea Izvoranu-Buzău, la 19 decembrie 1749 apare ca egumen un «popa Gurie», rus, venit probabil de la Poiana Mărului²⁰⁾.

În anul 1763, într-un zăpis, se afirmă că «rămânind minăstirea Izvoranului cităva vreme pustie, au nemerit niște ruși la minăstirea Izvoranu și văzînd că are minăstirea vad de moară în apa Nișcovului, s-au apucat Rușii și-au făcut moară»²¹⁾.

La minăstirea Bradu-Buzău, un egumen arhieru, nu se știe prin ce împrejurări «a pribegit» în Rusia²²⁾.

Ieromonahul Gavriil de la episcopie, în anul 1810, a fost hirotosit arhimandrit cu mitră, cîrjă și mantie, prin recomandația generalilor ruși²³⁾, iar la 6 septembrie 1829, generalul Jeltuhini rînduia pe ieromonahul Serafim din minăstirea Ciolanu, spre a săvîrși creștineștile trebuințe la spitalul din Buzău²⁴⁾.

Mai tîrziu, monahul Stelian Dumitrescu, de la episcopie, primea la 16 aprilie 1879, pe lîngă adresa ministerului afacerilor externe, «o cruce de aur acordată de Majestatea Sa Imperatorele tuturor Rusiilor»²⁵⁾.

Relații culturale.

Influența culturală rusă asupra Țărilor Romine s-a făcut prin tipografia, cărți și școli, influența cărții rusești asupra cărții rominești fiind puternică, atît în ceea ce privește cuprinsul, cît și aspectul tehnic²⁶⁾.

Cea mai monumentală lucrare tipografică ieșită din teasurile tipografiei de la Buzău, Triodion-ul tipărit de episcopul Damaschin, la anul 1700, cuprinde gravuri cu decor arhitectonic rusec, ca în cupolele unor biserici²⁷⁾, sau frontispicii formate din înlănțuiri de vrejuri ca în Octoihul tipărit tot aici, la 1700, care nu e decît o copie de pe Apostolul tipărit la Moscova în anul 1564²⁸⁾.

Pe cîteva din gravurile Triodion-ului din 1700 se vede semnătura «Ioanikie BK», care nu e altul decît rusul Bikov, trimis de Rusia la cererea lui Șerban Cantacuzino²⁹⁾ bis) ca mirean Ivan și Ioanikie cu numele din călugărie.

Același Ioanikie semnează gravurile din Liturghierul din 1702 și Apostolul tipărită în 1704, la Buzău.

Recent s-a emis afirmația că episcopul Damaschin, cu numele de familie Gherbest, renumit tipograf și gravor, a fost de origină ucraineană³⁰⁾.

16. Ibidem.

17. Pr. G. I. Beșchea, *Minăstirea Rătești, Buzău*, 1939, p. 31.

18. Paisie a intenționat să se ducă la Poiana Mărului, dar n-a trecut niciodată pe acolo. (Prot. S. Cetericov, op. cit., p. 147.).

19. Gheorghe G. Bezviconi, *Călători ruși în Moldova și Muntenia*, București, 1947, p. 348.

20. I. Ionașcu, *Minăstirea Izvorani (Buzău)*, ctitoria Episcopului Luca. Buzău, 1936 p. 23.

21. Ibidem, p. 28.

22. Academia R.P.R., mss. 717, f. 571.

23. «Biserica Ortodoxă Romînă», an. XXVIII, p. 13.

24. Acad. R.P.R., *Creșterea Colectiilor pe 1910*, p. 186.

25. Arhivele Statului, București, Min. Instr., dos. 2440/873, f. 245.

26. Acad. P. Constantinescu-Iași, *Relațiile culturale...* p. 144.

27. C. D. Fortunescu, *Istoria tiparului în Țările Rominești pînă la începutul veacului al XVIII-lea*, în «Almanahul Graficei Romine», Craiova, 1924, p. 124.

28. Acad. P. Constantinescu-Iași, op. cit., p. 158.

28 bis. Acad. P. Constantinescu-Iași, *Influențe ale arhitecturii vechi rusești asupra vechii arhitecturii rominești*, București, 1951, p. 39.

29. Gabriel Stempel, *Sprînjul acordat de Rusia tiparului rominesc în sec. XVII*, în «Studii și cercetări de bibliologie», I, 1955, p. 34.

Ō altă formă de manifestare a relațiilor culturale din trecut a fost și aceea a călătorilor ce și-au însemnat impresiile de călătorie.

De la Odesa pornea un drum de poștă, de o deosebită importanță, care trecea prin Tiraspol pînă la Iași și de acolo prin Bîrlad, Tecuci, Buzău pînă la București³⁰).

Cel mai vechi călător prin Buzău, care dă relații despre episcopie, este ieromonahul Ipolit Vișenski, care în anul 1707-1708 călătorește de la Cernigov la Ierusalim.

Ajungînd la Buzău, în luna decembrie, consemna că «acolo sînt trei minăstiri și trăiește episcopul Damaschin; voiam să luăm binecuvîntare dar nu l-am găsit, plecase la București. Locțiitorul său ne-a primit cu cinste. Iar noi ploconindu-ne, am plecat. Acolo sînt șase biserici; oamenii sînt veseli, în cămări au tot ce le trebuie; Turcii se ocupă cu țirguiala; orașul stă ca un sat: nu are nicio întăritură, casele sînt lipite cu lut»³¹).

Un alt călător rus, Ignatie Iacovenko, funcționar al Consulatului rusec în Muntenia, trecînd în anul 1820 prin Buzău, scria că e «un tîrg cunoscut prin episcopia sa», și că «nu e prea populat, dar e mai frumos decît Rîmnicul»³²).

Dintre călătorii romîni în Rusia, care au legături cu Buzău, amintim pe arhimandritul Dionisie Romano, care între anii 1832-1843 a fost învățător la Buzău și apoi, între anii 1859-1873, episcop al Buzăului.

Acesta, în calitate de director al Seminarului Central, pleacă în toamna anului 1845 să ducă la studii, în Rusia, 7 tineri seminarisți³³).

În toamna anului 1846, îl întîlnim din nou în Chișinău pentru cercetarea seminarisților, iar în vara anului 1847 face a treia' călătorie pentru a duce școlarii din Seminarul din Chișinău, la Petersburg³⁴).

Ajungînd la Kiev, a făcut «o zăbavă de două zile, pentru a vedea lucrurile ce sînt aici». Vizitînd Pecersca și celelalte minăstiri, scria mitropolitului Neofit că «în adevăr, Prea Sfînte Stăpîne, vede cineva zidiri frumoase, iar mai ales odoare scumpe și veșminte bisericesti felurite mai multe decît poate să-și închipuască»³⁵).

Reținut de mitropolitul Kievului la masă, l-a întrebat «mai mult de ocîrmuirea politică și bisericescă a Țării Romînești și despre influența care are Turcia în țară»³⁶).

După cîteva zile petrecute în Moscova, la 26 septembrie 1847 era în Petersburg, unde contele Kiseleff l-a îndatorat să-l viziteze cît mai des³⁷).

Scriind mitropolitului, arată că a așezat copiii în seminar «și n-am altă zăbavă decît să văz lucrurile vrednice de văzut aici, pe care un strein este păcat a le trece fără să le vază»³⁸).

În anul 1844, cu ocazia parastasului de 40 zile pentru ducesa Alexandra Nicolaevna, ierod. Dionisie Romano, ține un frumos cuvînt, difuzat de Vestitorul Romînesc în număr special, prin care sublinia durerea ce o încearcă «prea puternicul și prea bunul nostru protector» prin această grea pierdere.

Moartea ei — arată mai departe cuvîntătorul «a umplut de durere pe toți, nu numai în întinsa imperie a Rosiei, ci și în toate țările unde făcătoarea-i de bine protecție apără pe pravoslavnicii, săvîrșind faceri de bine»³⁹).

Circulația cărților și manuscriselor rusești la noi și a celor romînești în Rusia a fost frecventă.

Prin bisericile și minăstirile noastre încă se mai găsesc asemenea mărturii.

30. Acad. P. Constantinescu-Iași, **Influențe ale arhitecturii vechi rusești**, pagina 153.

31. Gh. Bezviconi, **Călători ruși în Moldova și Muntenia**, București, 1947, pagina 80.

32. **Ibidem**, p. 209. Rîmnicul era un «tîrg sărac, care nu avea mai mult de zece case ca lumea și vreo 300 case țărănești» (**ibidem**).

33. Diac. Gh. I. Moiescu, **Bursieri romîni la școlile teologice din Rusia, 1845-1846**, București, 1947, p. 45.

34. **Ibidem**, p. 19.

35. **Ibidem**, p. 146.

36. **Ibidem**, p. 146.

37. **Ibidem**, p. 145.

38. **Ibidem**, p. 145.

39. «Vestitorul Romînesc», număr extraordinar, nr. 72, 10 sept. 1844.

Astfel la minăstirea Poiana Mărului încă se mai găsesc multe cărți rusești, iar la minăstirea Țiolanu, în anul 1815, figurau în inventar și cărți rusești⁴⁰⁾.

La biserica Sf. Împărați din Focșani se păstrează o evangheliie în limba rusă, donată bisericii de un preot rus, în primul războiu mondial, iar în muzeul eparhial figurează o evangheliie legată în plăci cu email, tipărită la Moscova, în anul 1805, precum și un interesant manuscris, ce a aparținut seminarului din Smolensk, ce se intitulează: «Cartea Cîntarea Cîntărilor a împăratului Solomon și cîntările proorocești despre milostiva Biserică după părerea Sfinților Părinți explicată pe baza Sf. Scripturi cu munca seminarului din Smolensk, ieromonahul Victor 1800».

Legăturile culturale s-au mai manifestat și prin diferite traduceri din rușește, tipărite în tipografia episcopiei. Amintim numai de «Catehismul creștinesc al bisericii răsăritului tălmăcit din rosieneste» tipărit în anul 1853.

Un traducător și prelucrător de muzică bisericească rusă, cu renume, a fost și protosinghelul Varlaam din minăstirea Țiolanu, autorul axionului «Ingerul a strigat» glasul 3, la sfîrșitul căruia stă scris:

«Imitare Rusă
Astfel tradusă
De mai micul între mici
Proto-cîntor cîntorici
Proto-singhel Varlaam
Strănepot lui moș Adam».

«Legături artistice dintre cele două țări — România, adică Moldova, Țara Romînească și Ardealul și Rusia, cuprinzînd diferite popoare slave și neslave, care alcătuiesc astăzi Uniunea Sovietică, constituiesc un fapt istoric necontestat».⁴¹

Aceste legături s-au manifestat prin puternice influențe arhitecturale și picturale ruse, cît și prin constructori și zugravii ruși veniți în Țările Romîne.

Astfel, un document, din 1689, amintește de constructorul bisericii Stîlpu-Buzău, cu numele de Alecsa Rusul.⁴²⁾

«Biserica, păstrată pînă astăzi, este o construcție caracteristică epocii, cu pridvor deschis și ornamentații de arcade orientale la fațade, Mihai Cantacuzino, ctitorul, fiind cunoscut ca partizan al politicii de prietenie cu Rușii și administrator al artei rusești. Numele meșterului, Alecsa, este mult obișnuit în onomastica rusă, iar numele familiei Rusul, poate fi o indicație a originii sale».⁴³⁾

În pictură, prin 1798, un Ivan Rusu deschide o școală de pictură la minăstirea Căldărușani.⁴⁴⁾

Acesta «este unul dintre singurii zugravii ruși cu talent, care a venit în țară în urma numeroaselor ocupațiuni ale armatei imperiale pe la începutul secolului; el rămase în România, făcu mai multe icoane și frescuri la minăstiri, dintre care și astăzi se mai păstrează unele la Căldărușani».⁴⁵⁾

În anul 1802, fiind angajat să zugrăvească metohul Ungureu (Unguriu de azi) Buzău⁴⁶⁾, pe cînd zugrăvea cupola, în timpul cutremurului din 14 oct. 1802, biserica s-a dărîmat și Ivan a fost omorît, fapt consemnat și în pisania bisericii.⁴⁷⁾

O înfriure puternică a avut asupra decorațiilor arhitectonice bisericești, modelele arhitectonice armeano-georgiene.⁴⁸⁾

40. Protos. Chiril Dobre și Panfil Georgian, *Minăstirea Țiolanu din județul Buzău*, București, 1930, p. 22.

41. Acad. P. Constantinescu-Iași, *Influențe ale arhitecturii vechi rusești...*, prefață.

42. *Ibidem*, p. 43.

43. *Ibidem*, p. 43.

44. B. Iorgulescu, *Din istoria picturii în Țara Romînească*, în «Literatură și artă romînească», an. V (1900-1901), p. 221.

45. C. I. Stănescu, *Mișcarea artelor plastice în România*, «Biblioteca pentru toți», nr. 71, 1896, cit. la diac. C. Săndulescu-Verna, *Zugravii de la Buzău*, Buzău, 1937, p. 3, n. 3.

46. B. Iorgulescu, *art. cit.*, p. 223.

47. Diac. Săndulescu-Verna, *Zugravii de la Buzău*, Buzău, 1937, p. 3, n. 3.

48. Acad. P. Constantinescu-Iași, *Influențe ale arhitecturii...*, p. 174.

Unul din elementele decorației arhitectonice este briul care înconjoară biserica pe întreaga fațadă și care este de două feluri: unul mai simplu dințat și altul mai elegant, în forma unui șnur în torsadă.⁴⁹⁾

Briul dințat — clasic — apare la toate ctitoriile lui Matei Basarab, sau clădite în vremea sa, cum e catedrala episcopală și biserica Bradu-Tisău,⁵⁰⁾ iar briul în torsadă îl întâlnim la biserica din Calvini și Ciuta, din raionul Cislău.⁵¹⁾

O altă caracteristică generală a bisericilor românești, din punct de vedere al aspectului exterior, o formează arcaturile, care sînt tot o influență a bisericilor georgiene și armene.⁵²⁾ Asemenea arcaturi se găsesc la catedrala episcopală.

Un element mai puțin obișnuit arhitecturii românești, ca și în arhitectura rusă este apariția turnurilor laterale la fațada bisericii.⁵³⁾

Asemenea caracteristici întâlnim la biserica Sf. Ioan din Rîmnicul Sărat, unde meșterii taie scară îngustă, în zid, pentru a ajunge la clopotniță,⁵⁴⁾ iar printre bisericile, datînd din secolul al XVIII-lea, cu turnulețe la fațada nordică, se numără și Calvinii, raionul Cislău.⁵⁵⁾

În bisericile din eparhie se găseau și se mai găsesc încă numeroase icoane și obiecte de cult, de factură rusă.

Astfel, la biserica Sf. Dumitru-Bagdat, din Rîmnicu Sărat, sînt o mulțime de obiecte de cult, aduse de ctitor din Rusia.⁵⁶⁾

Cu ani în urmă la biserica din Valea Caprii — raionul Buzău se găsea un steag și două epitafe rusești.⁵⁷⁾

La catedrala episcopală se păstrează încă două cruci lucrate artistic în filigran — aur și argint, provenite de la minăstirea Poiana Mărului, unde au fost donate de un țar.

În muzeul eparhial sînt numeroase icoane de factură rusă, dovedind circulația icoanei rusești în cuprinsul epăhiei. Nu amintim decît pe cea mai caracteristică a Sfîntului Mitrofan de Voronej, cu următoarea inscripție rusească: «Chipul Sfîntului Mitrofan primul episcop de Voronej noul făcător de minuni, Decedat în 1703. Virsta lui de 80 ani și jumătate de lună», iar în stînga, mijloc: «Chipul Sf. Mitrofan cel nou făcător de minuni».

LEGATURI POLITICE.

În domeniul legăturilor politice, episcopia Buzăului își are partea sa de contribuție, mult mai însemnată și activă, prin folosirea unor episcopi în diplomație sau prin diferite servicii aduse de aceștia cauzei Rusiei în Țările Romîne.

Figura cea mai proeminentă în acest domeniu este episcopul Luca (1583-1604) care, în iulie 1597, sosea la Moscova, ca sol al Domnitorului Mihai Viteazul care căuta o înțelegere cu țarul Feodor împotriva Polonilor.⁵⁸⁾

Două au fost motivele pentru care Mihai Viteazul a trimis pe bătrînul episcop, pe un drum așa de lung și obositor. Întîi, n-avea încredere în boeri, mai ales de cînd încheiaseră tratatul cu Sigismund contrar directivelor sale, și al doilea, discreția tratatelor.

«O solie condusă de un episcop avea mult mai multe șanse de a ajunge la destinație. În plus se avea garanția că vlădica Luca de Buzău, fiind față bisericească și grec pe de-asupra (decî unul pe care boierimea munteană îl privea cu dispreț, date fiind sentimentele ei minate de interese materiale, la acest sfîrșit de veac) nu va putea încheea angajamente politice în favoarea unei anumite părturi sociale, așa cum făcuse boierimea munteană, biserica căutînd la acea vreme sprijin în regalitate».⁵⁹⁾

49. *Ibidem*, p. 181.

50. *Ibidem*, p. 183.

51. *Ibidem*, p. 185.

52. *Ibidem*, p. 185.

53. *Ibidem*, p. 87.

54. *Ibidem*, p. 30.

55. *Ibidem*, p. 90.

56. «Ingerul», an. X, nr. 9, p. 812.

57. «Ingerul», an. XIII, nr. 7-12, p. 498.

58. P. Panaitescu, *Mihai Viteazul*, București, 1936, p. 204.

59. Vasile Negrea, *Relațiile lui Mihai Viteazul cu Rusia* (Biblioteca relațiilor romino-ruse), București, 1946, p. 7.

Totuși, pentru a adormi vigilența conducătorilor poloni, în primăvara anului 1597, Mihai cerea voie ca să treacă solul său la Moscova «ca să se ducă să ceară ajutor dela țarul din Moscova pentru refacerea bisericilor stricate de Turci și de Tătari, ceace i s-a încuviințat.⁶⁰⁾ În realitate însă, scopul misiunii era de a cere ajutor pentru ducerea mai departe a luptei de eliberare de sub Turci.⁶¹⁾

Episcopul Luca duce și o scrisoare din partea lui Mihai, dar discuțiile se duc mai mult verbal, dându-i-se la înapoiere, din partea țarului o scrisoare, către Mihai, din care se vede secretul discuțiilor.

Originalul, aflat în arhivele de stat din Viena, are următorul conținut:

«Din mila lui Dumnezeu, dela marele împărat, domnul țar și mare cneaz, Fedor Ivanovici, autocrat al Vladimirului, Moscovei, Novgorodului, țar al Cazanului, țar al Astrahanului, domn al Pscovului și mare cneaz de Smolensc, Iver, Iuguria, Viatca, Bolgari, domn și mare cneaz al țării Novgorodului Nizovski de Cernigov, Rezan, Rostov, Iaroslav, Beloozer, Litlanda, Udor, Obdor, Kaudin și a toată țara Siberiei și porucitor al părților de la Miază noapte și al altor mari domni și oblăduitor către Mihail Voevodul Țării Muntenestei.

Ai trimis mării noastre imperiale pe episcopul Luca cu scrisoarea ta și cu alte treburi, pentru a se închina mării noastre imperiale și cu acele treburi pe care ai porucit să le spună prin viu graiu. Și cele pe carele ai scris în scrisoarea ta și cele pe cari părintele episcop Luca le-a vorbit prin viu graiu către marea noastră domnul țar și mare cneaz Fedor Ivanovici autocrat a toată Rusia, despre acelea am luat știință. Și noi, marele domn țar și marele cneaz Fedor Ivanovici autocrat a toată Rusia, am miluit pe episcopul Luca, am porucit să vadă ochii noștri imperiali și l-am miluit cu mila noastră imperială și l-am trimis înapoi către tine și printr-însul am răspuns prin viu graiu către tine despre toate treburile. Și tu, Mihaile Voevod, să fil sub înalta noastră mină și să fil păstrat în grația noastră imperială și în viitor marea noastră imperială vrem să te ținem sub protecția noastră imperială și să te păzim și să te apărăm de toți dușmanii tăi fără excepție. Și acum am trimis către tine cu episcopul Luca, darul nostru, două sute de (galbeni) și cinci perechi de blăni de samur și de vulpe neagră.

Scrisă de domnia noastră, în cetatea imperială a Moscovei.

În anul 7104, (1596) luna iunie»⁶²⁾.

După cum se vede din scrisoare, episcopul Luca aducea bogate daruri și o însemnată sumă de bani necesară armatei.⁶³⁾

Primirea dela Moscova, episcopul Luca n-a uitat-o niciodată și de ea amintea, tirziu de tot, când era mitropolit al Țării Românești, printr-o scrisoare, recomandând atenției țarului pe mitropolitul Serghei, care era «foarte necăjit de agarenii necurați pentru biserica lui Hristos și pentru dreapta credință».⁶⁴⁾

Veacul al XVIII-lea, din punct de vedere politic, se caracterizează prin dese războaie ruso-turce, care au prelungit intervenția trupelor rusești pe teritoriul Țărilor Române, înlesnind astfel cimentarea raporturilor de prietenie dintre cele două popoare, simpatia către Rusia, țară puternică ortodoxă și dușmană Turcoilor, crescând din ce în ce, peoperul având credința că numai Rusia îl va ajuta să scape de sub stăpânirea otomană.⁶⁵⁾

În această perioadă, un alt episcop de Buzău, care joacă un rol activ diplomatic, a fost Cosma, originar din părțile Buzăului și care păstorește aici între anii 1763-1787.

La începutul anului 1769, episcopul Cosma semnează scrisoarea, alături de ceilalți episcopi, prin care cereau prințului Repin să atace Brăila pentru a o scăpa de Turci.⁶⁶⁾

În desele ciocniri dintre Ruși și Turci, conducerea Munteniei cere protecția împărătesei Ecaterina II-a, trimițând în acest scop, pe episcopul Cosma și arhi. mandritul Dositei Filitti, episcopul de mai tirziu al Buzăului,⁶⁷⁾ și ca unul ce

60. P. P. Panaitescu, op. cit., p. 204.

61. Vasile Negrea, op. cit., p. 7.

62. Alexandru Grecu, Mihai Viteazul și Rusia — o scrisoare inedită, în «Studii», 1948, p. 143.

63. Hurmuzaki, Documente, XII, pp. 1261-62.

64. Silviu Dragomir, Contribuții privitoare la relațiile Bisericii românești cu Rusia în veacul XVII, București, 1912, p. 76.

65. Acad. P. Constantinescu-Iași, Relațiile culturale..., p. 193.

66. Ibidem, p. 195.

67. N. Iorga, Histoire des relations russo-roumaines, Iassy, 1917, p. 182.

ducea o politică ruso-filă activă, îl întâlnim la un moment dat retras la Iași cu trupele rusești ale generalului Zametin.⁶⁸⁾

În anul 1774 îl întâlnim făcînd parte din nou dintr-o delegație ce mergea la Petersburg, despre care un document al timpului grăește:⁶⁹⁾ ...«au venit atunci din Petersburg la București al Ungro-Vlahiei Grigorie cu cei doi episcopi ai lui, al Buzăului și al Rîmnicului și cu unii egumeni ai minăstirilor de căpenie și cu oțiva boieri, care au pornit acolo ca să roage pe Împărăteasa Ecaterina să-i mîntue din robia Turcilor. I-a primit cu dragoste, li-a orînduit din destul cele de nevoie pentru traiul din fiecare zi al lor, i-a mîngiat, îndreptînd și încredințînd liberarea lor la puterea Sfîntului Dumnezeu. A dăruit mitropolitului Ungro-Vlahiei o cruce de mult preț, episcopilor altele de un preț mai mic, dar scumpe și acelea, egumenilor oțte o medalie de aur, adică un ban arătînd întipărit chipul împărătesei și dîndu-li cheltueli de drum, i-a trimis acasă...»

Episcopul Constandie, care păstorește între anii 1793-1819, a fost deasemeni un partizan al poliției ruse în Principate.

Cu prilejul războaielor din prima decadă a sec. XIX-lea înființează în Buzău, cu a sa cheltuială, un spital cu șase paturi, aducînd un medic italian pentru îngrijirea bolnavilor,⁷⁰⁾ iar în București, în acelaș scop, întreține un spital pentru 50 soldați și ofițeri⁷¹⁾ și cînd trupele rusești treceau prin Buzău le hrănea pe socoteala sa.⁷²⁾

La 28 aprilie 1812 episcopul Constandie făcea parte din delegația Divanului care prezenta lui Cutuzov o tabatieră împodobită cu briliante în valoare de 80.000 lei, drept semn de recunoștință din partea țării, că prin campaniile duse cu un an în urmă, scăpase țara de pustirile unei năvăliri turcești.⁷³⁾

Apreciat de țar a primit diferite daruri, dintre care amintim un engolpion cu briliante⁷⁴⁾ și înalta decorație — Marele cordon al Sf. Ana.⁷⁵⁾

În epoca Regulamentului Organic, Țările Romîne au fost conduse de generalul Kisseleff.

Drept mulțumire, pentru modul de comportare, obșteasca adunare votase acordarea înpămîntenirii generalului,⁷⁶⁾ dar pentru că Domnitorul încă nu voia să sancționeze actul, episcopul Chesarie (1825-1846) și încă alți cinci deputați, cer ca Domnul «să binevoiască a primi acest act de pămîntenie al gheeneralului contele Kisseleff, pe care aprobîndu-l și înălțimea sa să binevoiască a porunci a se trimite Excelenței». ⁷⁷⁾

Generalul Kisseleff se afla la Iași și la sfîrșitul lui mai 1831 o delegație formată din episcopul Kesarie și Alex. Ghica, șeful poliției, pleca spre a duce adresa divanului.⁷⁸⁾

Mai tîrziu, cu prilejul războaielor ruso-turce, episcopul Filotei, (1850-1860) continuă lantul legăturilor, organizînd în episcopie spital pentru ostașii ruși și pentru diferite servicii aduse cauzei romîno-ruse a fost decorat cu «ordinul Sf. Vladimir, clasul al IV». ⁷⁹⁾

Cînd trupele «împărăteștilor oștiri» treceau prin Buzău, li se făceau «mîngiere», la care contribuia, în mare măsură, episcopia și minăstirea Banu.^{79 bis)}

68. *Ibidem*, p. 172; Ghenadie Craioveanu, *Condica Sfîntă*, în «Biserica Ortodoxă Romînă», an. IX, nr. 6, p. 408.

69. N. Iorga, *Documente grecești*, Part. II, în Hurmuzaki, XIV, 2, p. 1218.

70. I. C. Filitti, *Așezămîntul cultural al mitropolitului Dositei Filitti...*, București, 1910, p. 133.

71. Hurmuzaki, *Documente*, vol. X, p. 71 sq.

72. Ioan C. Filitti, *op. cit.*, p. 137.

73. *Analele Academiei Romine*, tom. XXXII (1909-1910), p. 267.

74. I. C. Filitti, *op. cit.*, p. 139.

75. *Ibidem*, p. 137.

76. *Analele Parlamentare*, vol. XI, p. 358.

77. I. C. Filitti, *Domniile Romine sub Regulamentul Organic, 1834-1848*, București, 1915, p. 139.

78. I. C. Filitti, *Corespondența consulilor englezi din Principate*, în «Analele Academiei Romine», seria II, tom. XXXVIII, București, 1916, p. 872.

79. Arhiva Mitropoliei Ungro-Vlahiei, dos. 196/1854, f. 1.

79 bis. Urechia, *Istoria Rominilor*, vol. IX, p. 144.

Urmele prieteniei romino-ruse, din trecut, se păstrează încă în biserica Adormirea din Rîmnîcu Sărat, unde se află mormîntul generalului locotenent Suvorov, fiul marelui comandant de oști, înecat în râul Rîmnîc, la 13 aprilie 1811.

Piatra tombală, aflată în nartexul bisericii, partea stingă, are următoarea inscripție: «Principele Italinsky Conteles Arcady Suvorov Rimnisky. Născut la 4 august 1786. Inecat în Rîmnîk la 13 aprilie 1811». ⁸⁰⁾

După ce rămășițele pămîntești au fost duse în Rusia, pe peretele din Nord al bisericii s-a așezat o placă de metal, pe care stă gravat: «Aici a fost îngropat trupul Generalului Locoteninte Principele Italinski, Grafu Arcady Alexandrovici Suvorov Rimnikski, care s-a înecat în gîrla Rîmnîc la 13 aprilie 1811 mai înainte de a fi adus la minăstirea Vosresenski lângă Moscova. ⁸¹⁾

Din anul 1877 legăția imperială a Rusiei ia hotărîrea de a se face în numita biserică, anual parastas, cheltuielile fiind suportate de legăție, care le acoperea din procentele scrisorilor financiare aflate în păstrarea legăției. ⁸²⁾

Interesante și caracteristice documente despre legăturile de prietenie dintre poporul rus și poporul român, îl constituie diferitele însemnări de pe cărți de ritual, pomelnice sau pisanii, care pomenesesc pe împăratul Rusiei la locul obișnuit conducătorilor țării.

La 23 mai 1828, episcopia Buzăului trimitea bisericilor pomelnicile «împărăteștilor nume» preoții urmînd să pomenească la Sf. Slujbe acest pomelnic și să se roage «pentru biruința pravoslavnicului nostru împărat Nicolae Pavlevici a toată Rusia». ⁸³⁾

În pisania bisericii Sf. Nicolae din Bîscenii de Jos — raionul Cislău, se amintește că s-a zidit biserica «pă vremea prea înălțatei imperatrii al doilea Ecaterinel Alesevna și luminătorii ei marele cneaz Pavel Petrovici». ⁸⁴⁾

Niște însemnări de cumpărări de cărți aflate la Biserica din Bălănești arată că s-au cumpărat «în zilele marelui împărat a toată Rosia Nicolae Pavlovici». ⁸⁵⁾

O altă însemnare, pe o cazanie aflată la biserica Sf. Nicolae din Bîscenii de Jos, arată toată campania strălucită a armatelor rusești: «Am cumpărat această carte într-acest an al doilea după venire puternicii și întru Domnul biruitoare ostire a prea puternicului împărat a toată Rusii Nicolae Pavlevici, în optsprezece luni curățind cetățile după lângă Dunăre a luat Chilia cu toate cetățile ei după malul Mării Negre și trecînd și munții Balcani s-au apropiat biruitoare ostiri pînă la Edionea și au și luat-o. 1829, august 23». ⁸⁶⁾

Ajutorul dat de Rusia pentru independența țării în anul 1877, stă scris în pisania bisericii Sf. Nicolae din parohia Păltiniș, raionul Cislău, care arată că «în acest an a avut guvernul român alianță cu marele monarh al tuturor rușilor Alexandru Nicolaevici în contra patriei otomane pentru liberarea creștinilor din orient. 1877 noembrie 10». ⁸⁷⁾

Toate aceste însemnări, pe cărți și pisanii, care nu sînt altceva decît concretizarea concepțiilor poporului despre legăturile de prietenie, sînt mult mai elocvente decît ori ce document, că într-adevăr însuși poporul era convins că Rusia îl ocrotea și îl sprijinea în năzuințele sale pentru libertate.

* *
*

Am schitat doar cîteva din datele, documentele și oamenii care grăesc despre frățeștile legături, rodnice și bogate, dintre poporul rus și cel român, în cuprinsul episcopiei Buzăului.

80. «Ingerul», an. X, nr. 1-2, p. 104.

81. *Ibidem*, p. 104.

82. Arhivele Statului, Buzău, Episcopia Buzăului, dos. 271/889, f. 1.

83. Horia Constantinescu, *Vechi biserici de lemn de pe Bisca Chiojdului*, în «Ingerul», an. X, nr. 3, p. 236.

84. Horia Constantinescu, *Biserica Sf. Nicolae din Bîscenii de Jos*, în «Ingerul», an. IX, nr. 7-8, p. 396.

85. N. A. Constantinescu, *Biserici și minăstiri din județul Buzău*, în «Ingerul», an. XIII, nr. 5-6, p. 374.

86. Horia Constantinescu, *op. cit.*, în «Ingerul», an. IX, nr. 7-8, p. 396.

87. «Ingerul», an. X, 1938, nr. 6, p. 546.

Ele sînt desigur mult mai multe; rămîne ca alți cercetători să le caute și să le valorifice.

După 23 august 1944, aceste legături sînt mai active și episcopia Buzăului adaugă, cu cinste, la vechile legături și pe aceea din zilele noastre — cînd P. S. Episcop Antim, în vara anului 1948, călătorind la Moscova, pe care cu 350 ani mai înainte a văzut-o învățatul său înaintaș, Vlădica Luca, a prins veriga ruptă a lanțului prieteniei, care în părțile Buzăului datează încă din vremuri străvechi.

Se știe rolul activ și larga contribuție adusă de P. S. Sa la conferința panortodoxă pentru cimentarea legăturilor dintre cele două biserici vecine și celelalte biserici și de aceea nu e cazul să mai stăruim aici.

Subliniem însă că, prin acea călătorie, s-a înnodat firul tradiționalei prietenii susținute dealungul veacurilor de păstorii și păstoriții din părțile Buzăului.

Pr. GABRIEL COCORĂ

DIMITRIE SUCEVEANU — 100 DE ANI DE LA TIPĂRIREA IDIOMELARULUI UNIT CU DOCSASTARUL

În fruntea psaltichiştilor moldoveni se înscrie cu cinste protopsaltul Dimitrie Suceveanu. El s-a născut în anul 1816, în cetatea lui Ștefan cel Mare, Suceava. De mic copil a fost crescut în spiritul credinței ortodoxe. A făcut studii la școala Trefetitelor din Iași. Pentru talentul său și pentru dragostea arătată muzicii, este primit a urma vestita școală de psaltichie a lui Grigorie Vizanti, psaltul Mitropoliei din Iași, psalt care s-a bucurat de mare concurs din partea mitropolitului cărturar Veniamin Costache.

Grigorie Vizanti era originar din Constantinopole și a avut ca buni colaboratori la școala de psaltichie pe Nicu Dimcea-tînărul și pe grecul Gheorghe Paraschiadis. Dela acești trei maeștri a învățat Dimitrie Suceveanu, arta muzicii bisericești — studiile se făceau atunci după cărțile vestitului psalt Macarie, care vizitase Iașii prin 1827, întovărășit de alt psalt vestit și anume Petru Lampadarie.

Dimitrie Suceveanu a terminat școala cu distincție și a ocupat succesiv stranele de psalt și de protopsalt la bisericile: Albă, Sf. Pantelimon, Sf. Ioan Gură de Aur, apoi la strana stingă a Mitropoliei Iașilor, iar după vacantarea stranei drepte prin plecarea lui Paraschiadis. Dimitrie Suceveanu ajunge pe cea mai înaltă treaptă ecleziastică pentru un cîntăreț bisericesc.

Strana îi dă posibilitatea să lucreze pentru înfrumusețarea muzicii bisericești. Talentul și munca lui precum și posibilitățile materiale îi dau prilej să imprime cîntării bisericești o notă care a rămas și pînă azi mult practică în bisericile moldovene și chiar muntene. Dimitrie Suceveanu a cîntat și a scris mult.

Ca profesor al școlii de cîntări bisericești a format și educat ucenici îndrăgostiți de muzica psaltică. Prin strădania lui, împreună cu arhimandritul Erinarh a văzut lumina tiparului între anii 1843-1856, cele trei cărți de muzică ale vestitului Macarie și anume: Teoreticonul, Anastasimatarul și Irmologhionul.

Dar lucrarea principală a lui Dimitrie Suceveanu este Idiomelarul unit cu Docsastarul, tipărit la 1856, în mînăstirea Neamțu, cu cheltuiala sa.

Lucrarea este tradusă din grecește împreună cu călugărul Dosoftei, protopsalt al mînăstirii Neamțu și a văzut lumina cu binecuvîntarea I. P. S. Mitropolit Sofronie Miclescu.

Idiomelarul este tradus după Hurmuz iar Docsastarul după Petru Lampadarie. Lucrarea e alcătuită din trei părți. Partea I-a are 260 pagini și conține cîntări bisericești din septembrie, pînă la 1 ianuarie.

Partea II-a are tot 260 pagini și continuă dela ianuarie, pînă la Dumineca Vameșului și a Fariseului. Partea a III-a are 278 pagini și conține cîntări psaltice de la Dumineca Vameșului și Fariseului pînă la Dumineca Tuturor Sfinților.

Această lucrare a văzut lumina tiparului acum 100 de ani — și are însemnătatea ei muzicală. Melodiile bisericești traduse și prelucrate de Dimitrie Suceveanu sînt frumoase deși prezintă pe alocurea greutăți de executare. Textul cirilic al cîntărilor este ușor de citit și este așezat sub note cu regularitatea cuvenită împărțirii în silabe și vocale impusă de linia melodică. Este greu a spune care stihiră, slavă dela litie, stihoavnă, laude sau care tropar sau luminîndă este mai frumoasă și mai melodioasă, intrucit fiecare își are partea ei de frumusețe. Ceeace putem spune este că partea a III-a a lucrării este mai interesantă — iar cîntăreții care au la îndemină această lucrare sînt sfătuiți s-o folosească la strană.

Aceste modeste însemnări constituie un omagiu adus celui mai bun cîntăreț și compozitor de muzică psaltică din Moldova, omagiu prilejuit de aniversarea a 100 de ani de la tipărirea Idiomelarului și Docsastarului, din partea unui iubitor de muzică.

În ce privește munca, talentul și dragostea lui Dimitrie Suceveanu pentru biserică, i-au fost răsplătite înmîit din partea celui ce l-a slujit cu abnegație, timp de 50 de ani.

Dar Dimitrie Suceveanu a mai avut încă o calitate care-l face vrednic de pomenire în biserica ortodoxă romînă și anume: iubirea și jertfirea totală pentru cei în suferință.

Amintim aci că la moartea sa în 1898, a lăsat prin testament o jumătate milion aur, epitropiei spitalului Sf. Spiridon din Iași, ca să fie ajutați și îngrijiți cei ce luptă cu suferințele pe paturile acestui mare așezămint spitalicesc. Acesta a fost Dimitrie Suceveanu și așa l-a înregistrat istoria muzicii noastre bisericești.

Privit din acest punct de vedere artistic și umanitar, Dimitrie Suceveanu se ridică plin de măreție deasupra multora. Este o figură reprezentativă a stranei noastre și despre el au avut cuvinte de laudă și apreciere atît marii ierarhi ai Bisericii, cît și muzicologii noștri.

Devotamentul față de biserică și virtuțile cu care a fost împodobit în viață l-a înscris în galeria marilor slujitori ai bisericii și a bunilor creștini.

Vrednic de pomenire este numele lui din neam în neam.

Pr. AL. DELCEA

Bibliografie:

1. Idiomelarul și Docsastarul din 1856.
2. Muzica în Moldova, de G. Galînescu.
3. Istoria muzicii la romîni, de Gr. M. Poslușnicu.
4. Tezaurul liturgic, de B. Cireșanu.
5. Muzica romînească de azi, de P. Nițulescu.
6. Diverse reviste.

VIAȚA BISERICESCĂ ÎN CUPRINSUL MITROPOLIEI

ARHIEPISCOPIA BUCUREȘTILOR

ȘEZĂTOARE RELIGIOS CULTURALĂ LA INSTITUTUL TEOLOGIC DIN BUCUREȘTI

Simbătă 26 mai 1956, la orele 18, a avut loc în sala de festivități a Institutului Teologic de grad universitar din București, o reușită șezătoare religioasă-culturală, dată de studenții anului IV. Șezătoarea a fost onorată de prezența Prea Fericirii Sale Justinian, Prea Fericitul Patriarh al României și a constituit totodată prilejul unei întâlniri, cum de altfel au mai fost și altele în cel opt ani, de când Institutul se găsește sub oblăduirea Bisericii, dintre Prea Fericirea Sa și studenții teologi din București, care s-au arătat întotdeauna dornici să asculte și să primească, cu inimă deschisă, cuvântul de îndemn și sfaturile părințești ale Întâistătorului Bisericii Ortodoxe Romine.

Dealtminteri, însăși ideea de șezătoare a prins chip de realitate concretă în Institut, datorită sugestiei Prea Fericirii Sale făcută în anii precedenți, la una din aceste fructuoase întâlniri și constituie o dovadă neîndoieinică a grijei de care este animat căpetenia Bisericii noastre, față de pregătirea culturală extra-școlară a studenților, de petrecerea și folosirea timpului lor liber, într-un mod superior și plăcut totodată, prin pregătirea și executarea unor manifestațiuni, din care fiecare să aibă de reținut și învățat ceva.

Organizind această șezătoare, în pragul desprinderii lor de «alma mater» și cu gândul la marea și sfânta lor misiune din Via Domnului, studenții anului IV, au dorit să arate cu această ocazie, părintelui lor sufletesc, Prea Fericitul Patriarh Justinian, ca și profesorilor și îndrumătorilor lor, felul în care le-au rodit în suflete sfaturile și îndemnul Prea Fericirii Sale și ale profesorilor și totodată să facă cunoscută atmosfera ce domnește în institut și gândurile pe care marile înfăptuiri ale Bisericii Ortodoxe Romine le-a trezit în sufletele lor, întărindu-le crezul de viață, pentru slujirea Mintuitorului Hristos și a Bisericii Sale.

Programul a cuprins două părți. Prima parte a fost axată în jurul conferinței D-lui Zamfirescu Dan avind subiectul: «**Studenții teologi și marile serbări religioase din octombrie 1955**», care a fost încadrată de un program religios. Partea a doua a fost consacrată satului, adică acolo unde au încolțit aproape toate energiile Bisericii, de unde a plecat și Prea Fericitul Patriarh Justinian și către care studenții teologi se îndreaptă cu misiunea și slujirea lor de mâine.

În aula Institutului frumos împodobită, au mai fost de față, pe lângă Prea Fericitul Patriarh, Prea Sfințitul Episcop Antim Nica, Vicar al Patriarhiei Române, corpul didactic în frunte cu P. C. Preot Ioan G. Coman, Rectorul Institutului, personalul administrativ, preoții seriei a XXVI-a, de la cursurile de îndrumare misionară și socială, invitații studenților, precum și studenții celor trei ani de studii, cărora anul IV, le-a lăsat, prin această manifestare, un pilduitor exemplu, vrednic de a fi urmat și continuat în anii ce vin.

După intonarea, de către toți studenții, a imnului patriarhal, la sosirea Prea Fericirii Sale, corul anului IV, sub conducerea studentului Sirbu Constantin, din același an, a executat cântarea: «Hristos a învia», de Gavriil Muzicescu, după care D-l Zamfirescu Dan, student din aceeași serie a dezvoltat subiectul menționat.

După încheierea conferinței, același cor al anului IV a interpretat bucata: «Eu sint învierea», de Ionel Brătianu, fost profesor de muzică la seminarul Nifon din București.

În continuare, studentul Bucescu Dragoș, care face prezentarea programului, arată că discursurile pe care Prea Fericitul Patriarh Justinian le-a rostit la diferite ocazii, reprezintă pentru studenții teologi o făclie călăuzitoare și în același timp un vibrant îndemn la misiune. Din cuvântările ținute, cu prilejul canonizării primilor sfinți români, i-a interesat și i-a impresionat, în chip deosebit, discursul din ședința solemnă a Sf. Sinod, din 10 octombrie 1955. Din acesta au ales câteva fragmente, legate între ele de aceeași preocupare de a fixa, în cadrul istoriei Bisericii Ortodoxe, rolul poporului român și al Ortodoxiei noastre. Studentul Roșu Alexandru, citește aceste fragmente:

«Pronia dumnezească a rînduit ca poporul român să apară pe arena istoriei universale, dintru început, ca un popor creștin. Obirșia neamului nostru este bine cunoscută Sintem coboritori din marea familie a neamurilor trace, strămoșii noștri direcți geto-dacii fiind «cel mai viteji și cei mai cinstiți dintre traci», cum îi numește Herodot.

Creștinismul și-a imprimat pecțile sale dumnezeiești pe frământătura din care s-a încheat neamul românesc.

Plugarii și păstorii acestor ținuturi din Pind, Balcani, Dunăre și Carpați n-au ridicat mărețe catedrale de piatră pentru preamărirea lui Dumnezeu. Așezați «în calea răutăților, cum spune cronicarul moldovean Grigore Ureche, ei au dulgherit modeste bisericuțe de lemn, împodobindu-le în evlavia lor cu sculpturi artistice și icoane de inspirație bizantină. Spiritul Ortodoxiei românești stă în aceste bisericuțe de lemn, în troițele de la răscrucea drumurilor și în fântînile de la marginea lor, săpate pentru adăparea celor osteniți.

Creștinismul nostru apostolic — din epistolele către tesalonicieni și filipeni — a înrădăcinat în filința noastră etnică simțămîntul solidarității și al într-ajutării, luminînd și cultivînd în același timp dorul vechi al strămoșilor noștri pentru lumea de dincolo.

Pentru aceea, cînd frații noștri și lumea creștină din peninsula Balcanică își pierde independența sub loviturile imperialismului turcesc, țara Ungro-Vlahiei și Moldovei își deschid larg brațele prieteniei frățești și adăpostesc aici atît căpeteniile bisericesti fugare, cît și sfințe odoare de cuvios și mucenici ai dreptei credințe.

Biserica Ortodoxă Romină trăiește azi una din marile zile ale istoriei sale bimilenare, cînd înscrie în cartea vieții și nevoițelor ei, ca pe o izbîndă a credinței și duhului religios al neamului nostru, un număr de sfinți, amintind că alte chipuri venerabile din trecut se vor adăuga la numărul celor aleși de ea.

Cu aceasta se arată vădit, că Biserica Ortodoxă Romină a adus la viață și la lucrul Ortodoxiei nu numai contribuția sa materială de bunuri părintești, ci și o contribuție spirituală de valoare sfințeniei, care este cea mai mare valoare ce pot să producă oamenii.

Credința ortodoxă a neamului nostru a fost apărată cu preț de suferințe și de sînge — împotriva tuturor asupritorilor.

Neamul și Biserica Ortodoxă Romină au fost stavilă înaintării turcilor spre miază-noapte și papismului spre răsărit.

Credința noastră s-a păstrat cu lupte și jertfe. Neamul nostru românesc a adăugat astfel eroii, mucenicii și mărturisitorii săi la ceilalți mulți ai Ortodoxiei din toate timpurile».

După lectura acestor extrase din cuvîntarea Prea Fericitului Patriarh și ca încheiere a primei părți a programului în care studenții ultimului an au încercat să-și manifeste preocupările lor teologice corul execută bucata: «Rugăciune», de compozitorul T. Teodorescu, pe versurile marelui nostru poet Mihail Eminescu.

După o mică pauză, trecîndu-se la partea a doua a șezătorii, aceasta este

incepută printr-o ploasă aducere aminte și recunoștință față de ființa care i-a apropiat cel mai mult de Dumnezeu și de îngerii Lui, care aplecată de-asupra leagănului, plîngînd în clipe grele sau bucurîndu-se în cele bune, i-a crescut, i-a dăruit vieții și i-a ridicat spre Cel spre care i-a învățat să-și îndrepte gîndurile în cuvintele rugăciunii: «Ție mamă, draga noastră mamă — rostește crainicul — acolo, departe de unde ne-ai trimis la această școală înaltă, de unde ne-ai însoțit mereu cu rugăciunile tale și unde ne aștepti să ne răsplătești cu părintescul tău sărut, îți închinăm acum gîndurile și inimile noastre. Primește-le și bucură-te și tu împreună cu noi că ținta strădaniilor noastre și ale tale nu mai este departe». Corul cîntă: **Mama**» de Ion Chirescu, solo studentul Cîrstea Vasile.

Apoi, studentul Bucescu Constantin recită: «**În serile cu denii**», versuri de diaconul Ilie Spiridon, după care se execută: «**Marșul Primăverii**» cor de I. Popescu-Pasărea.

În continuare, studentul Izvoranu Stelian citește un fragment din: «**Nunta Zamferei**», de Gheorghe Coșbuc, iar oorul încheie serbarea cu: «**Bătuta**», de Ștefan Popescu.

Terminîndu-se programul, Prea Fericitul Patriarh Justinian rostește următorul cuvînt către studenții anului IV, ostenitorii șezătorii:

Dragi studenți,

Binecuvîntez acest prilej deosebit care ne-a dat posibilitatea să ne întîlnim înainte ca Dumneavoastră să părăsiți acest Institut teologic, îndreptîndu-vă pașii către misiunea Dumneavoastră, cu gîndul și idealul scump de a ajunge slujitori ai altarelor Mîntuitorului Hristos.

La șezătoarea Dumneavoastră, de astăzi, ați dat o atenție deosebită unor evenimente de seamă ale Bisericii noastre și ați căutat, pe cît timpul a permis, să infățișați ecoul acestor sărbători în sufletele Dumneavoastră și, tot o dată, să ne asigurați că plecați, din acest Institut, cu atîtea impresii frumoase, întrarmați cu atîtea certitudini înălțătoare.

Plecați de aici cu impresiile cele mai puternice și mai alese despre serbările Bisericii noastre, cînd s-au adunat la noi, ierarhi de seamă din toată lumea. Dumneavoastră ați căutat să legați de aceste impresii, numele Patriarhului, cerînd îngăduința ca seria Dumneavoastră să se numească cu numele lui.

Să nu vă supărați, dacă eu sînt de altă părere. Eu aș dori să vă fac o altă recomandare, aceea ca seria Dumneavoastră să se numească **seria Sf. Ierarh Calinic**, cel ce a prilejuit alesele sărbători de anul trecut, care a ajutat pe cei ce-au fost de față să poată veni, iar sărbătoarea noastră și a poporului drept credincios să aibă frumusețea pe care a avut-o.

..Dragii mei,

Așa cum mi-am început cuvîntul din 10 octombrie, de anul trecut în Sfîntul Sinod, atribuînd evlavia poporului nostru și credința lui Proniei dumnezeiești, trebuie să știți și Dumneavoastră că, Pronia lui Dumnezeu nu lipsește nici unui om evlavios și nici unui popor credincios.

În viața ce vă așteaptă pe Dumneavoastră, dacă veți purta în suflete pe Mîntuitorul Hristos, veți avea ajutorul Proniei lui Dumnezeu și veți putea săvîrși atîtea lucruri bune, încît vă veți minuna singuri de atîta putere ce vă va veni de sus.

După douăzeci și doi de ani de activitate preotească, din care zece ani au fost de slujire de precîț singur, după ce terminasem lucrările de restaurare ale unei biserici și am zidit o frumoasă casă parohială cu sprijinul credincioșilor mei, care mă iubeau așa de mult, primînd chemarea patriarhului Nicodim, m-am zmulș din mijlocul enoriașilor mei. Toate planurile mele de viitor au fost răsturnate și s-a pus capăt unor strădanii care mă captivaseră. Primînd chemarea aceasta neașteptată, mi-am îndreptat pașii spre una din minăstirile plaiurilor vîlcene, către Frăsinei, minăstire socotită cu viața cea mai aspră, la noi. La Frăsinei, ctitoria sf. ierarh Calinic, am stat 33 de zile între călugării de acolo, care-l socotesc pînă astăzi, pe el, binefăcătorul, întemeietorul și ocrotitorul lor.

În această minăstire sfîntă a Sf. Calinic am cunoscut cît de puternic este duhul lui. Iar în Sfîntul Sinod am aflat aceeași convingere unanimă, cînd s-a pus în discuție numele Sf. Calinic.

Nu-mi atribuiesc nici un merit în legătură cu trecerea între sfinți a impondibilitului și smeritului ierarh. Noi nu putem săvîrși nimic fără ajutorul lui Dum-

nezeu. Cei plăcuți lui Dumnezeu, prin noi se fac cunoscuți oamenilor. Deci, să atribuim întâi lui Dumnezeu și Proniei Sale sfinte, care ne călăuzește și ne ajută pașii, toate realizările vieții noastre de credincioși ai Mîntuitorului Iisus Hristos.

V-am spus aceste lucruri ca să acceptați propunerile pe care v-am făcut-o, ca unii ce ați fost martori oculari ai acestor sărbători și să porniți în misiunea pentru care v-ați pregătit, ajutați de Sf. Ierarh Calinic, cel trecut în rîndurile sfinților noștri. Ca să vă fie vic mereu această amintire, seria Dumneavoastră să poarte numele Sf. Calinic.

Acum, dragii mei, după ce veți încheia cursurile, vă veți duce întâi la părinții Dumneavoastră sufletești, care v-au purtat de grijă în Institut, la Prea Sfințitul Chiriarh, iar de acolo, desigur, vă veți îndrepta pașii către părinții care v-au crescut, știind de vorbă despre cele premergătoare și trebuincioase pentru preoție.

Noi încercăm cu unii din fiii noștri duhovnicești din Institutul teologic durerii părintelui din Evanghelie, fiindcă ei își iau «partea lor de avuție» și vor să rămînă în lume. Ei bine, ca și părintele din Evanghelie, Noi așteptăm pe acești fii care și-au cerut partea lor de avuție, ca ei să se întoarcă ca și fiul cel rătăcit. Ne bucurăm mult cu fiii noștri care stau lângă noi, care iau jugul preoției și conduc zi și noapte sufletele și se stăruiesc să sporească această avuție duhovnicească.

Noi încercăm și bucuria reîntoarcerii cu acei ce revin la casa părintească din care au plecat. Reîntorcîndu-se, Noi îi dezbrăcăm de toate hainele lor vechi, îi îmbrăcăm în altele curate, le punem inel în deget prin hirotonie și-i introducem în cler.

Desigur că, cele mai bune clipe sînt acelea cînd nu pleacă nimeni și recomandăția Noastră este ca nici unul să nu plece, ci să rămînă toți de la început, lângă noi, părintele lor sufletesc.

Sînteți o serie care aveți o pregătire religioasă specială, înainte de a veni în Institut. Din toată inima vă îndemn să nu părăsiți pe părinții Dumneavoastră duhovnicești și să nu risipiți nimic din averea părinților Dumneavoastră, de la care ați agonisit atîtea cunoștințe și experiențe. Aici n-ați avut alte griji decît aceea de a studia. Purtarea profesorilor Dumneavoastră, în frunte cu Rectorul, a fost dintre cele mai alese. Sînteți ca niște flori crescute în seră bine îngrijită. Ca și florile ce se scot din seră și se pun în pămînt, ieșiți din Institut și vă duceți în viață. Mergeți acum într-o școală mult mai aspră: școala vieții, în care veți învăța multe și în care veți putea aplica principiile și învățăturile profesorilor Dumneavoastră.

Dacă veți porni de aici cu încredere mare în Dumnezeu și în Mîntuitorul Hristos, atunci cu siguranță că veți reuși.

Dacă în viața Dumneavoastră nu veți uita să stați de vorbă cu Dumnezeu, mai mult decît cu oamenii, prin rugăciune, chemîndu-l la tot pasul în ajutor; dacă puteți păstra în inima Dumneavoastră pe Dumnezeu, neîncetat, nimeni nu va putea să vă stea împotrivă.

De aceea vă îndemn din tot sufletul, ca împreună cu bagajul de cunoștințe dăruit de profesori să duceți în suflete pe Hristos, Căruia veți să îi slujiți.

Dacă la tot pasul îl veți avea pe El în ființa Dumneavoastră, de multe greutăți vă veți feri, scutindu-vă cugetele de toată reaua întimplare.

Credincioșii vă așteaptă ca pe niște îngeri ai Bisericii lui Hristos, ca să le vestiți cuvîntul Evangheliei, dar să-i și călăuziți în mod luminos pe calea mîntuirii lor.

Ajutați în viața voastră și de Sf. Ierarh Calinic, pe care l-am pomenit astăzi, să nădăjduim că veți reuși în împlinirea misiunii ce vă așteaptă.

Eu vă binecuvîntez pe toți și vă urez, din toată inima, nu numai să aveți o desăvirșită sănătate sufletească și trupească, dar să fiți întăriți de acea credință care mută și munții din loc, ca să vă puteți învrednici de cele mai frumoase bucurii duhovnicești, care sînt cele mai de seamă, în viața unui preot.

Așa să vă ajute Dumnezeu».

*

Cu ultimele acorduri ale imnului patriarhal, a luat sfîrșit serbarea anului IV și împlinirea studenților Institutului teologic din București, de la 26 mai 1956, cu Conducătorul Bisericii noastre, lăsînd în sufletele tuturor calde vibrații de satisfacție și încredere puternică în misiunea mîntuitoare a Bisericii.

Pr. AL I. CIUREA

PRIMĂVARA ÎN ȚARA SFINTĂ

CONFERINȚA DE LA INSTITUTUL TEOLOGIC UNIVERSITAR DIN BUCUREȘTI

Joi 17 mai a. c., în sala de festivități a Institutului Teologic Universitar din București, a avut loc conferința D-lui Al. A. Botez, intitulată «Primăvara în Țara Sfântă», — conferința organizată sub auspiciile Cercului Literar al salariaților din Patriarhia Română.

Această frumoasă manifestare culturală a fost cinstită cu prezența Preafericitului Patriarh Justinian. Au luat parte: P. S. Episcop Antim Tîrgovișteanul, Vicar Patriarhal, Prea Cucernicii Părinți Consilieri ai Administrației Patriarhale și ai Arhiepiscopiei Bucureștilor, corpul profesoral de la Institutul Teologic Universitar din București, salariații, preoți din Capitală, studenți.

Conferențiarul a prezentat, într-o expunere plină de poezie, imagini din Țara Sfântă, locuri sfințite de pașii Mîntuitorului, biserici și monumente ridicate de-a lungul veacurilor de evlavie creștină, în cinstea Celui răstignit pentru izbăvirea neamului omenesc.

Pentru a răspunde numeroaselor cereri făcute de cei ce au ascultat documentata conferință a D-lui Al. A. Botez, publicăm în aceste pagini câteva fragmente din expunerea sa.

«În Palestina — a spus vorbitorul — primăvara începe mult mai de vreme ca la noi, către sfîrșitul lunii februarie, după ce au încetat ploile rezezi și reci ale iernii. Ea vine pe urma vinturilor aspre ce bat dinspre culmile înzăpezite ale Hermonului. Portocalii, migdali și lămii n-au dat încă în floare, smochinul, rodiul, măslinele și vița de vie nu și-au deschis încă bulbi, dar cimpul este verde și versantele munților din Galileia, Samaria și Iudeia, pînă către pustiul Mării Moarte și Valca Iordanului, sînt împetrite peste noapte de covorul multicolor al anemonelor purpurii, floarea vîntului, de maci cu petale înflăcărâte și străvezii ca mătasea, de albastrele firave ce năzuiesc spre soare pe o tulpină subțirică, ce se leagănă grațios în boarea calmă. Pe terasele munților și în văgăunile pe unde s-au scurs torențele iernii, ies îndrăznețe și viguroase ciclamenele violete și carminate, pașiști întinse de garofițe cu miros pătrunzător și de brîndușe galbene, care sorb cu nesaț rouă și soare pentru viața lor cîmă. După câteva zile numai, în cel mult o săptămînă — zece zile, florile se răresc treptat. Apariția și viața lor strălucitoare dar scurată, a inspirat poetului biblic metafora minunată «omul ca iarba, zilele lui ca floarea cîmpului, așa va înflori». Mai rari, dar strălucitori, în înfățișarea lor împărătească, sînt iacînții (zambilele) și narcisii (zarnacadelele noastre), acei crimi ai cîmpului despre care Mîntuitorul a spus: «priviți crinii cîmpului cum cresc! ei nu se ostenesc nici nu torc, însă vă spun, nici Solomon, în toată slava lui, nu s-a îmbrăcat ca unul din ei».

Sfioase și tirzii apar lalelele și orchideele de cîmp, printre pîlcuri firave de grîu sălbatec, pe care nimeni nu-l seamănă nici nu-l adună, răsărit din sămînța primordială aruncată de Ziditor pentru hrana păsărilor cerului, care «nu se grijează de ce vor minca sau ce vor bea». Culese de călugări și pelerini, de tineri beduini și de bătrînii satelor, aceste flori din țara sfîntă sînt uscate între filele breviarelor, a cărților de imnuri, sau în ierbare cu coperti din lemn de chiparos și de măsline, vindute apoi în prăvăliile de pe Via Dolorosa sau de la poarta Iafei, trimise în bisericele din lumea întregă și date celor ce lasă să cadă un ban și un gînd pios în cutia milelor, pentru ajutorarea bisericilor și aproapelui în suferință. Nu-i singura bogăție ce o trimite peste mări și țări săraca țară sfîntă, dar ea este mai de preț decît vapoarele ce pleacă încărcate cu portocale și lămii din pardesurile Saronului, decît vinul de la Zicron-Jacob și bananele din Kineret, curmalele din Tiberiada, decît măslinele și untdelemnul din Tulkarem ori Nazaret, decît petrolul din Negheb.

Curînd, cînd soarele începe să încălzească mai tare, aceste flori ale țării Canaanului pălesc, mireasma lor se risipește în vînt și piere, pe pașiștile cu iarbă uscată, pe marginea drumurilor, printre cactuși sălbateci, apar mărăcinii, cîtina, lemnul cînesc și spinii cu țepii deși și ascuțiți, din care i s-a împletit cunună lui Iisus Nazarineanul, regele iudeilor, așa cum scria pe crucea răstignirii.

Pentru că în călătoria noastră spre Țara Sfîntă trecem prin Istambul, unde facem o escală de 10-12 ore, se cuvine să debarcăm și noi pentru a vizita

biserica bizantină Sf. Sofia, transformată de cuceritorii otomani în moschee la 1453 și lăsată în anii din urmă ca muzeu, înălțându-se panourile islamice, candelașele și picturile cu citate din Coran, pentru a scoate la iveală, treptat, mozaicurile minunate și frescele din epoca împărătească a Bizanțului. Dacă timpul ne permite mai vizităm Patriarhia greacă din cartierul Fanar, apoi traversăm pe înserate, într-o mică barcă de pescari, Cornul de Aur, în care apusului își reflectă razele de purpură și urcăm spre cimitirul Eiub, de unde vedem panorama minunată a vechiului Istanbul, cartierul modern Pera, coasta europeană a Bosforului cu palate de marmoră albă, cu vilele sultanilor și pașalelor de pe vremuri, sau spre țărmul asiatic către Haidar-Pașa, Calcedon și Niceea, de pe malurile Mării Marmara. Dacă vrei poate să răscolești amintiri dureroase ale trecutului nostru istoric, te duci să vezi închisoarea Edicule, a celor șapte turnuri, unde a primit martiriul Voievodul Brincoveanu. Cobori apoi până la țărmul mării de unde pornesc zidurile uriașe de apărare ale Bizanțului, să privești cum se lovesc de stinci aceleași valuri care poate l-au primit pe Petru Cercel și pe ațitia alții, fii ai neamului nostru, buni și răi, cărora o soartă vi-tregă nu le-a hărăzit un mormint în glia strămoșească.

Dar timpul trece repede, asemeni gazelei pustiului, și ghidul ce ți-ai luat te smulge din meditație. Pe înserate, vaporul se desprinde ușor de chei și în urmă nu se mai zăresc în curind decât vârful minaretelor și zidurile crenelate care urcă pe colină, încingînd Istanbulul ca un briu.

Ne oprim câteva ceasuri și la Pireu, de unde putem face o vizită la Atena, ca să ne suim pe Acropole, să admirăm ruinele templelor faimoase pe care epoca elenistă le-a ridicat zeilor săi, de care ne mai pomenesc doar operele literare sau istorice. Deși Renan nu s-a rugat Dumnezeuului celui viu la Ierusalim, în călătoriile sale prelungite pentru descoperirea originilor creștinismului, aici, la Atena, a înălțat o rugăciune Inteligenței Supreme.

După o zi jumătate de navigație, numai între cer și apă, rar întîlnind ofte un vapor în cale, sau zărand coastele unei insuli grecești, Patmosul Sfîntului Ioan Evanghelistul, sau Famagusta Ciprului, ajungem la Haifa.

Iată-ne înșfîrșit ajunși, într-o limpede dimineață de primăvară, la poalele Carmelului, cel mai pitoresc munte din Palestina, unde Sf. Ilie și-a rostit prorociile sale către poporul neascultător al Israelului.

Vaporul intră în golful portului Haifa, cu nisipurile albe ale plajei de la Bat-Galim deoparte și cu șirul de palmieri ce merge pînă la cetatea Acra, în stînga. Pe țărm, se întinde orașul Haifa, cu o vie activitate comercială, în care se iau la întrecere arabii, evreii, levantinii și membrii coloniei germane a templierilor, stabiliți aici în 1868. Pe coasta muntelui începe să urce noile cartiere ale colonilor sioniști, care au construit un oraș nou și pitoresc, Hadar-Hacarmel, cu clădiri și edificii moderne de piatră gris și roz, cu străzi umbrite de eucalipti și palmieri tineri încă, dar care acum poate să rivalizeze cu vegetația aproape seculară din colonia germană.

O șosea asfaltată urcă pe culmea muntelui. Multe așezăminte ale temple-riilor germani își arată fațadele înflorite, în mijlocul grădinilor de pini, sanato-rii, case de odihnă, minăstiri, și mai sus, pe creastă, minăstirea celebră a carmeliților, închinată profetului Ilie. Sub altarul minăstirii carmelite este peștera în care tradiția spune că a locuit profetul, a meditat și a înfruntat pe preoții lui Baal în fața regelui Ahab. «Iată, trecea Iehova și un vînt mare și puternic despica munții și sfărîma stincile înaintea lui Iehova, iar Iehova nu era în vînt; și după vînt un cutremur și Iehova nu era în cutremur; și după cutremur un foc și Iehova nu era în foc, și după foc o voce liniștită și subțire. Atunci Ilie auzind, își acoperi fața cu mîinile și ieși de stătu la intrarea peșterii și iată vocea îl ajunse și-i zise: «Ce faci Ilie?»

Carmelul a atras pe asceti încă din timpurile biblice, iar din primele secole ale creștinismului nenumărate chinovii au împințit cele «o mie de văi» ale muntelui, care s-au organizat treptat în epoca bizantină și cruciată. Carmeliții au, din adîncă antichitate, cele mai severe practici, în special pocăința, medi-tația în singurătate și predica. În secolul al XVI-lea, din inițiativa Sfintei Te-reza din Avila, rînduiala ordinului s-a mai îndulcit.

De pe terasele minăstirii carmeliților se desfășoară o minunată vedere a golfului, a cetății Acră, sub zidurile căreia armata lui Napoleon a văzut că îi este închis drumul Induilor. În zare, strălucește pata albă a orașului libanez Tir și muntele Hermon, de unde izvorăște Iordanul. Spre interiorul teritoriului palestinian se vede muntele Tabor și munții goi ai Samarei.

Înainte de a cobori în Haifa pentru a începe călătoria noastră în țara sfântă, gustăm din apa rece a izvorului profetului și aruncăm o ultimă privire spre întinsul sidefiu al Mediteranei, de deasupra căreia s-a adunat norul ca o mină întinsă, din care, la invocarea profetului, s-a revărsat ploaia peste întreg Carmelul.

Părăsim Haifa și peste puțin trecem riul Kișon, pe malul căruia Ilie a ucis pe preoții mincinoși ai lui Baal.

Ne îndreptăm spre Nazaret, străbătând coline pietroase, fără vegetație și sate arabe așezate pe terasele muncelor, a căror nume au denumiri cu rezonanțe biblice. După mai puțin de o oră de drum, de pe o culme, vedem în vale panorama pitorească a Nazaretului, cu casele și minăstirile din piatră albă, inconjurate de grădini de măslini, smochini și rodii.

Cum cobori în Nazaret, treci pe lângă biserica grecească și pe lângă capela catolică a Sf. Maria Infricoșate, de unde Fecioara a privit cu spaimă cum fariseii și cărturarii voiau să-l arunce pe Iisus în prăpastie: «și sculându-se, l-au scos afară din cetate și l-au dus pe coama muntelui pe care era zidită cetatea lor, ca să-l arunce jos. Dar el trecând prin mijlocul lor s-a dus și s-a coborât la Capernaum, o cetate a Galileei».

Panorama orașelului este de un pitoresc unic. În mijlocul localității se află «Fântâna Doamnei Maria» (Ain Siti Mariam, cum o numesc arabii), din care pe patru șipote curge apa ce alimentează întreg orașelul. Copii, fete și femei, în portul lor caracteristic, cu maramele albe, ca al femeilor de la Betleem, majoritatea fiind creștine, își umplu la șipot ulcioarele pe care le poartă apoi cu grație pe cap. În partea sudică se află biserica franciscană a «Bunei Vestiri», o clădire monumentală, zidită din piatră meșteșugit cioplită, pe locul unde tradiția localizează casa lui Iosif și a Mariei, părinții Domnului. Sub biserică, se află o criptă unde se crede că a fost locuința originară a lui Iosif și a Mariei, cuprinsă într-o construcție făcută de Sf. Elena la începutul secolului IV, din care mai dăinuiesc frumoase mozaicuri. Cruciații au zidit o altă biserică pe ruinele celei primitive, din care s-au găsit, cu ocazia săpăturilor, capitellurile originale ale coloanelor, în care sînt sculptate scene din viața apostolilor. În capela de sub biserică nouă, pereții groteli sînt căptușiți cu lespezi de marmoră.

Intr-o încăpere se află altarul Sf. Arhanghel Gavriil și în alta altarul Sf. Ioachim și Ana, părinții Sfintei Fecioare.

Un fragment de coloană din granit roșiatic, în partea stîngă a criptei, arată locul unde a stat Arhanghelul cînd s-a arătat Fecioarei, care ședea la cițiva pași. Locul este însemnat de o coloană ce atîrnă de tavan prin capitel, de la jumătate pînă la baza lipsind. În fund se află un altar dedicat lui Iosif, iar de pe un culoar ce dă în minăstire, ajungi la o mică cisternă săpată în stîncă, unde părintele franciscan ce te conduce spune că ar fi fost bucătăria Mariei. Ieșind din curtea minăstirii, urci panta și dai de o bisericuță nouă, construită pe ruinele altora mai vechi din epoca împăratului Justinian. Aici, tradiția plasează atelierul teslarului Iosif. Încăperea este remarcabilă printr-o minunată pictură a Sfintei Familii, stînd în atelier, opera unui pictor francez. În apropiere este sinagoga în care Iisus învăța, așa cum spune Sf. Luca: «apoi a venit în Nazaret, unde fusese crescut și s-a sculat să citească».

Deasupra șipotului Mariei se află biserica grecească a Bunei Vestiri, Scena Bunei Vestiri este mișcătoare descrisă în Evanghelia apocrifă a lui Iacob cel Mic, publicată într-o admirabilă traducere de părintele Olimp Căciulă. «Odată, luînd ulciorul, s-a dus să-l umple cu apă. Și iată un glas i-a zis: «bucură-te ceea ce ești plină de dar, Domnul este cu tine! Binecuvîntată ești tu între femei». Atunci ea s-a uitat la dreapta și la stînga, să vadă de unde vine glasul, și umplîndu-se de spaimă s-a întors la casa ei, unde lăsînd ulciorul deoparte și luîndu-și lucrul în mînă, s-a așezat pe scaun și a început să coasă. Și iată Ingerul Domnului a venit înaintea ei și a zis: «Nu te teme Marie, căci ai aflat har înaintea Stăpînului tuturor și vei zămisli din cuvîntul Lui». Dar ea auzînd aceasta se gîndea întru sine zicînd: «este oare cu puțință să zămislesc de la Domnul Dumnezeu cel viu și să nasc așa cum orice femece naște»? Ingerul Domnului însă i-a zis: «nu așa Marie! ci puterea Celui Prea Înalt te va umbrî și-i vei da numele de Iisus: căci El va mîntui pe poporul său de păcatele sale». Atunci Maria a grăit: «iată roaba Domnului înaintea Ta, fie mie după cuvîntul Tău».

După rușinea acestei Evanghelii apocrife, pentru prima dată Ingerul a grăit Mariei fără să fie văzut, pe cînd era la șipot. Acestea sînt faptele relatate de evangheliști și de tradiții. Este cert însă, că pe aceste coline, cu terase plantate

cu vie, rodii, migdali și cași înfloriți sărbătorește în această primăvară, ca și în celelate, cu olendri ce răspîdesc parfumul lor din grădinile mărginite cu garduri vii, de cactuși înfloriți și ei, în acest orașel, a trăit Iisus cei 30 de ani pînă la predicare. Prin dumbrăvile și ulițele lui a umblat, aceste pietre au fost atinse de sandatele și veșmintele Lui, ochii Lui s-au oprit în meditație pe culmea dealului ce se desprinde parcă dintr-un cer serafic, de albastru ce este. Tot aici, oamenii i-au arătat pentru prima dată ostilitate: «Oare nu este acesta feciorul lui Iosif și al Mariei? Iar El le spune: Adevăr vă grăiesc, că nici un prooroc nu este primit în patria lui».

Șoseaua trece pe lângă Siptul Doamnei Maria și urcă pe vârful colinei, de unde Nazaretul se vede ca într-un potir, înconjurat de greabănul Carmelului spre dreapta, de vârful singuratic al Taborului pe stînga și în fund de jerba roză dantelată a munților Samariei. Incepem să coborîm panta muntelui spre răsărit, către Marea Galileei și trecem pe lângă castele ruinate din epoca cruciadelor, prin sate arăbești cu ecouri biblice sau istorice, cum este Safurieh (Meședul de astăzi), în care după distrugerea Ierusalimului de către Titus s-a refugiat sanhedrinul, unde pe vremea Mîntuitorului locuiau oameni din tribul lui Zebulon, locul natal al profetului Iona.

Mai coborîm cale de 15 km. și intrăm în satul Kefr-Kena (Cana Galileei). Două biserici stau: față-n-față, una grecească, de piatră albă și cea franciscană, din piatră roz.

Mergem întii în biserica grecească, unde două vase mari de piatră sînt parte zidite în perete. În cripta de sub biserica franciscană vedem deasemeni un vas mare de piatră, din epoca iudaică, în formă de ulcior. O inscripție latină pe piatra peretelui din fund precizează: «aici se găseau urcioarele».

Sf. Evanghelist Ioan descrie prima minune a Mîntuitorului, care a avut loc la nunta de la Cana, în care El binecuvîntează căsătoria.

După 30 de ani de tăcere ceasul lui Iisus venise și Maica Sa este aceea care a declanșat în El puterile divine, adresîndu-I-se rugătoare:

— «Vin nu au!».

Tăcere. O încruntare poate. Un virtej al celor două firi.

— «Femeie, ce-mi este Mie și ție? N-a venit încă ceasul Meu».

Maica a înțeles sublima frămîntare a Fiului. Văzînd limpede în sufletul Lui dumnezeesc, a zis către slugi:

«Orice va zice vouă să faceți!».

După ce gustăm din vinul ce ni-l oferă atît părintele grec cît și bătrînul monah franciscan, mergem să vizităm capela din mijlocul tîrgului, închinată apostolului Vartolomeu, care și-ar fi avut casa acolo. Stînd sub un smochin al grădinii a fost văzut de Mîntuitorul.

Coborînd încă 15 km. ajungem în colonia evrească Hatin, lângă care un muncel în formă de șea este identificat cu «Muntele Fericilor». Pe cîmpia de la poalele muncelului avu loc în 1187 o cruntă bătălie, între Saladin și cruciați, în care aceștia fură măcelăriți, însuși marele maestru al ordinului templierilor pierînd în apărarea crucii și a noii sale patrii.

De aici panorama este încîntătoare. Oglinda albastră ca peruzeaua a Mării Galileei, se întinde pînă departe, mărginită în fund de munții scunzi ai Pereei.

Trecînd prin alte două colonii noi evrești, intrăm în orașul Tiberiada, zidit de Irod Antipa, în cinstea protectorului său împăratul roman Tiberiu. Orașul a cunoscut o mare înflorire în primul secol al erci noastre și pînă în secolul VII a fost refugiul teologilor iudaici. Astăzi activitatea lui este înfloritoare. S-au creat industrii, iar mistunile creștine au construit școli și sanatorii, datorită climatului dulce din timpul iernii, intrucît localitatea se află la aproape 200 m. sub nivelul mării.

Lacul Tiberiadei are apă dulce, adusă de Iordan, și se întinde pe o lungime de aproape 20 km., pe o lățime ce variază între 8-10 km.

Pe malul acestei ape, care uneori în timpul ploilor de iarnă se tulbură, frămîntată de valuri vijelioase, a petrecut Mîntuitorul o parte din cei trei ani ai predicii sale, învățînd mulțimile și săvîrșind minunile înmulțirii pîinilor, și-a ales apostolii, umplîndu-le năvoadele cu pește, a vindecat pe leproși, a izgonit duhurile rele care puneau stăpînire pe sufletul și trupurile oamenilor. Pe malul lui, venînd din Gadara, de cea parte a lacului, îl aștepta Iair, a cărui copilă de 12 ani murise. Mergînd Iisus și luînd-o de mînă i-a spus: «Talita Cumi», adică

«fiica mea, scoală-te». Tot pe malurile acestui lac al Ghenezaretului în orașelul Capernaum, a spus Mântuitorul parabolele sale din care evanghelistul Matei ne dă o parte din ele. Precipitațiunile atmosferice în timpul căldurilor verii dau naștere la virtejuri, care, din senin, ridică valuri puternice. Pe o astfel de furtună iscată pe mare, barca în care călătorise Iisus cu ucenicii amenița să fie înghițită. Aceștia, speriați, l-au trezit din somn, stîgînd: «Doamne, scapă-ne că pierim». «Învățătorule, au nu-ți pasă că pierim»? Și sculîndu-se, a certat vîntul și mării i-a zis: «Taci! Liniștește-te!» și a conținut vîntul și s-a făcut liniște mare. Apoi le-a zis: «Ce sînteți așa fricoși? De ce nu aveți credință?» Și i-a cuprîns frică mare și ziceau între ei: «oare cine este acesta, că și vîntul și marea îl ascultă?».

Ne continuăm calea, trecînd prin sîtucul arab Mejdel, (Magdala) de odinioară, alături de care s-a construit noua colonie evreească Migdal. Cîmpia fertilă ce-o înconjoară, udată de piraie mărginite de tufe de olendri, de livezi cu migdali și bananieri, se întinde de-alungul șoselei, plantată cu palmieri, pînă la Capernaum, trecînd prin Betsaida, obîrșia lui Petru și Andrei, a lui Iacob și Ioan, fiii lui Zevedei, întîii aleși.

Ajungem la Capernaum, unde era capitala evreească a Galileei, cînd Tiberiada era aceea a dregătorilor și trupelor romane.

În sinagoga din Capernaum Iisus a început predica Sa viguroasă și a săvîrșit minunea care a vădit sensul misiunii Sale, acela de Mîntuitor și de luptă împotriva răului. În sinagoga acestui oraș specific al credinței mozaice, își evidențiază mesianismul Său care avea să schimbe fundamental ființa umană. Sfîntul Marcu ne spune: «Venind apoi în Capernaum și intrînd îndată sîmbăta în sinagogă învăța poporul. Și se mirau toți de învățătura Lui, căci îi învăța ca unul ce avea putere, iar nu cum învățau cărturarii».

Ne întorcem pe același drum, străbatem din nou Tiberiada, Cana și Nazaretul și înainte de a coborî în cîmpia Ezdrelonului, o luăm la stînga, spre muntele Taborului. Trecem prin satul arăbesc Daburieh, unde rămăseră cei nouă ucenici în timp ce Mîntuitorul, cu Petru, Iacob și Ioan, se sui pe munte, în ziua «Schimbării la față».

Panta muntelui este lînă și are o altitudine de circa 1.000 m. Deși Vechiul Testament pomeneste adeseori de muntele Taborului, Noul Testament nu îl denumește, ci doar Sf. Evanghelist Luca ne spune că «luînd Iisus pe Petru, Ioan și Iacov s-a suit într-un munte să se roage. Și cînd se ruga El, chipul feței Lui s-a făcut altul și îmbrăcămintea Lui s-a făcut albă, strălucitoare».

Tradiția însă a arătat încă din primele secole ale creștinismului că în acest munte s-a rugat Domnul. În secolul VI s-a construit aici trei biserici, iar cruciatii au ridicat și ei o biserică și o minăstire. Pe acea vreme, pelerinii urcau 4340 de trepte, dar azi o șosea urcă muntele în zig-zag. Stejari, pini și terebînti acopăr coasta muntelui. Ajuși pe podiș, trecem printre ruinele unei cetăți ebraice și continuăm și de-alungul unui zid de spărare de circa 3 km., ridicat în timpul răscoalelor evreești contra romanilor. Luăm drumul de la stînga care duce la minăstirea grecească a Sf. Ilie, ridicată pe fundația unei biserici din secolul V, distrusă în timpul cruciatelor. Nu departe, o altă bisericuță este ridicată peste peștera în care a trăit regele preot Melchisedec, atunci cînd a primit vizita patriarhului Avraam.

La cîteva sute de metri se află biserica franciscană a «Schimbării la Față», construită în minunată arhitectură bizantină a secolului V și VI, cu arcade, coloane și ferestre cioplite în frunze de acantă. În interior, un mozaic cu fond auriu, reprezintă scena Schimbării la Față și diferite înfățișări ale Sfintei Treimi. Trei altare laterale sînt închinete imaculatei concepții, Sf. Francisc din Asisi și altul lui Moise și Profetului Ilie.

Priveliștea depărtărilor te indeamnă la meditație. Spre nord, orizontul este dominat de culmea înzăpezită a Hermonului și Marca Galileei mai jos, care se întinde spre răsărit, către munții Beisan. Spre sud, se întinde cîmpia Ezdrelonului, cel mai singeros loc din istoria omenirii, din toate epocile și pînă în timpurile noastre. Gîndul te duce însă mereu la povestirile evanghelice și la tainele imposibile de pătruns cu ochiul minții noastre mărginite.

Continuînd călătoria spre Sicheem, capitala Samariei, lăsăm la dreapta noastră așezarea evreească Balfouria, numită astfel în cinstea lordului Balfour, fostul ministru de externe al Angliei, care la 2 noiembrie 1917 a făcut faimoasa

declarație adresată lordului Rotschild, declarație care stă la temelia statului Israel de astăzi. Alături de această localitate se află o grădină botanică în care sint cultivate toate plantele pomenite în Biblie.

Ne oprim la Nablus, vechiul Sichem, capitala Samariei, menționat de mai multe ori în Vechiul Testament. Importanța arheologică a orașului constă în ruinele templului zidit pe muntele Garizim, după întoarcerea evreilor din captivitatea babilonică. Pentru a rivaliza cu templul din Ierusalim, samarinenii au proclamat că Iehova se află oriunde și, în consecință, ei se pot ruga și în templul de pe muntele lor. Acest templu a fost distrus de Hircan la 129 înainte de Hristos, iar la 67 după Hristos Vespasian a distrus complet orașul și, în lipsă de alte arme mai radicale, a trecut 11.000 de locuitori prin ascuțișul săbiei. Din vechii samarineni au mai rămas vreo 2.300 de suflete. Ei constituie și azi o sectă a iudaismului. La Paști și încă de două ori pe an, ei fac ceremonii pitorești pe ruinele din munte. Ei sint vizitați cu interes și curiozitate de turiști și arheologi, mai ales pentru străvechile pergamente în ebraica samariteană, de pe care își citesc și astăzi rugăciunile.

La ieșirea din oraș, ne apropiem de o livadă înconjurată cu ziduri înalte de piatră. Este o minăstire grecească care cuprinde «Puțul lui Iacob», unde Iisus a cerut apă femeii samarince și a avut cu ea o convorbire în care s-a vădit pe Sine a fi Mesia. De mare interes arheologic este vizitarea ruinelor cetății Samariei, sau Sebastiei, la cale de 4-5 km. în munte.

Șoseaua asfaltată începe să urce în serpentină înspre munții Iudeei, apoi se angajează pe platouri și coaste, iar urcă, și iar coboară.

Ajungem pe cel mai înalt punct din munții Palestinei, în orașelul Ramala, înconjurat de grădini cu măslini și smochini. După încă vreo 10 km. de drum vezi deodată, în vilcea, zidurile crenelate ale cetății Ierusalimului.

Vechea cetate este așezată pe un platou ușor înclinat. Din mijlocul zidurilor apar turle și minarete, terase și cupole. Lumina limpede a primăverii pare că inundă cetatea lui Iehova cu o strălucire cerească. Departe, la orizont, vezi luciul de metal incins al Mării Moarte, care pare o pată plumburie pe fondul întunecat al munților Moab.

Dacă te oprești locului și ascuți, nu-ți auzi decit bătăile inimii, care abia își stăpânește emoția. Totul tace. O liniște grea apasă peste milenii de sbucium, lupte și masacre. Peisajul parcă se pierde în vis și legendă. O pace desăvârșită îți copleşte sufletul și cineva îți șoptește: «Iară cind v-ți intra și veți vizita pe oameni în casele lor, să-i salutați, zicindu-le: «Șalom, aleihem!». «pace tuturor!», așa cum le-a spus Iisus celor 70 de ucenici cind i-a trimis la predicare.

Cu aceste gânduri ne apropiem și intrăm în Sfinta Cetate.

Ierusalimul e construit pe patru coline: Acra, pe care e zidită biserica Sf. Mormint, cu străduțe înguste în jur, bazare, ateliere meșteșugărești. Piscina lui Ezechia adună apele de ploaie de pe acoperisuri. Treccm pe lângă pretoriul lui Pilat, pornind pe Via Dolorosa, drumul crucii. Se mai vede arcul «Ecce Homo» în parte prins în zidărie, de unde Pilat s-a adresat iudeilor, arătându-le pe Iisus. Iată și locul femeilor Sionului, căroră Iisus le-a zis: «Nu mă plingeți pe mine, ci pe voi». Iată și locul unde a fost casa Sfintei Veronica, care i-a întins Mîntuitorului năframa ca să se șteargă de sudoare, atunci cind căzuse sub greutatea crucii ce o purta.

Muntele Sionului ne înfățișează construcția impunătoare a turnului lui David. Marea Sinagogă și irumoasa biserică catolică «Adormirea Maicii Domnului». Aici se află inchiisoarea Sf. Petru și o moschee, pe locul căreia a fost «Cina cea de taină», cu mormîntul lui David alături, precum și locul unde ucenicii s-au adunat în ziua «Pogoririi Duhului Sfint». Tot pe această colină, în timpul dominației turcești, leproșii se adăposteau în cocioabe imunde. Astăzi, trăiesc într-un spital construit în afara orașului, de misiunea germană a fraților moravi.

Pe colina Moriah, se află locul sacrificiului lui Isaac, pe care Avraam a vrut să-l jertfească. «Ia pe fiul tău unic și prea iubit, și du-l pe locul Moriah, să-l jertfești pe muntele pe care ți-l voi arăta». David a început să construiască aici templul terminat de fiul său Solomon. Astăzi, pe locul unde altădată strălucea templul cu coloane aurite, și cu grinzi din lemn de cedru, se ridică Moscheea lui Omar, sau Moscheea Rocci. În partea de nord, unde mai dăinuiește un zid al vechiului templu, denumit zidul plingerii, se adună evreii și se roagă, plîngînd gloria biblică a Israelului.

Pe muntele **Bezeta**, se află ruinele bisericii Sf. Ioan Evanghelistul, poarta Damascului și grota lui Ieremia.

Ierusalimul are șapte porți: 1. Bab-el-calib (Poarta celui prea iubit), care duce la Betleem, 2. Bab-el-amud (Poarta coloanei) zisă și poarta Damascului, de unde pornește drumul ce duce în Samaria, 3. Poarta lui Irod (Babelzahara), sau poarta aurorei, spre răsărit, 4. Eab Siti Mariam (a Sfintei Fecioare), 5. Bab el Darahie, poarta de aur, pe unde a intrat Iisus în Ierusalim în ziua de Florii, 6. Bab el Maugrabe (pe care l-au dus evreii pe Iisus la Pilat), 7. Bab el Rabi Daud (poarta proorocului David).

Biserica Sf. Mormint este pe cît de strănie, pe atît de originală. Pare un stup, în care-și au cuibul diferite confesiuni.

Majoritatea arheologilor și istoricilor, ca și tradiția milenară a Bisericii Ortodoxe și Catolice, sînt de acord că aici este Golgota, sau «locul căpătîinii», unde a fost răstignit Domnul, precum și grădina lui Iosif din Arimateia, de la poalele rocei, unde se află mormintul în care a fost depus după pogorîrea de pe cruce și din care a înviat. În anul 325 Sf. Elena a zidit prima biserică aci, acest fapt curmînd discuțiile ridicate împotriva autenticității și localizării evenimentelor evanghelice. Istoricul Eusebiu din Cezareea relatează la începutul secolului IV. că episcopul Macarie al Ierusalimului, din ordinul lui Constantin cel Mare, a făcut cercetări și a indicat împăratului aceste două locuri, pe care au fost ridicate două biserici, «Anastasis», a Învierii, și «Martirion», unde au fost găsite crucile. Între ele se află stîncă în formă de căpătîină, Sf. Elena venind la locurile sfînte în 326 a aflat cele trei cruci, punînd să se sape în vîgăuna de la baza stîncii. Aceste două biserici au fost distruse de persani, sub Cosroes al II-lea. În 614, cînd a dărîmat și Ierusalimul, adus fiind de refugiații evrei. Biserica primitivă era construită în stil roman, cu coloane, cornișe și arhitrave frumos lucrate, din care fragmente se mai văd și azi, pinse în zidăria bisericii actuale. După doi ani, în 616, Patriarhul Modest a reconstruit alte două biserici în stil bizantin, pe temelii constantiniene, adăușînd o parte nouă spre sud, biserica Sf. Maria. Această epocă a fost temeinic studiată din punct de vedere arheologic de ultimul patriarh al Ierusalimului, regretatul Thimoteos Themelis, un erudit arheolog. În 934 biserica a fost arsă de Ikșid, kediul Egiptului. În 969 un alt sultan nebun, Hakim, distruge și el toate bisericile, fără să distrugă însă Mormintul Domnului. Împăratul bizantin Mihail al IV-lea construie o nouă biserică a Sf. Mormint la 1037, în stil arabo-bizantin, pe care cruciații o aflară așa la 1099, cînd au cucerit Ierusalimul. Patriarhul ortodox se retrăsese cu sarasini la Kerak, în Transjordania, de unde s-a întors după 88 de ani, odată cu Saladin, la distrugerea regatului Ierusalimului în 1187. Latinii au ocupat în timpul regatului cruciat majoritatea locașurilor și a locurilor sfînte aflate pînă atunci în îngrijirea bizantinilor. Tot în această perioadă cruciații au construit o biserică mare de formă circulară, în stil roman, care a cuprins capetele mai vechi ale Sfîntului Mormint și ale Calvarului. În 1244 biserica a fost arsă de o hoardă de tătari, dar a fost refăcută și după reparații și adăugiri efectuate în decursul secolelor, ea s-a păstrat pînă azi. Incendiul din 1808 a făcut pagube care au fost reparate. În 1851 Franța și Rusia au făcut reparații radicale bisericii, dar acum, după 100 de ani, o consolidare radicală se impune la zidărie și cupolă. Din pricina certurilor confesionale și a situației politice confuze care domnește în Palestina, reparațiile nu pot fi încă efectuate.

Nimic mai interesant pentru turistul în căutare de colțuri pitorești și nimic mai emoționant pentru credinciosul în pelerinaj la locurile sfînte, decît zece zile petrecute la Ierusalim, în săptămîna patimilor și în zilele Sfîntelor Paști. Primăvara parcă e mai frumoasă, lumina mai dulce și mai străvezie ca aiurea, iar cuvintele Evangheliei ce-ți merg la inimă cînd le auzi citite, aici devin realități. Vezi «Intrarea în Ierusalim» din ziua Floriilor, sărbătorită în cortegii de credincioșii veniți din toată lumea, purtînd ramuri de palmieri în mînă și cîntînd «Osana, intru cei de sus!» «Invățătorule, ziceau fariseii amestecați prin mulțime, «spune ucenicilor tăi să tacă!» Ucenicii strigau: «Fie binecuvîntat regele, care vine întru numele Domnului!» «Cînd voi face să tacă gurile acestea», le răspunde Mîntuitorul, «pietrele vor striga!» Și toate pietrele Ierusalimului îți grăiesc despre acele zile glorioase ale răs-cumpărării omului. În Joia Mare, dimineața pe la 11, în incinta din fața Sf. Mormint, asistăm la ceremonia «spălării picioarelor». Patriarhul ortodox spală picioarele a 12 preoți, în fața mulțimii mare de popor, formată din pelerini creștini, din arabi, musulmani și evrei. Vineri seara se ofi-

clază o slujbă emoționantă pe Golgota și se face punerea în mormint, cînd se cazește în cortegiul capela Sf. Mormint, în jalnice cîntări. Simbătă, înainte de amiază, se desfășoară ceremonia numită a «Sfintei Lumini», sau a «focului sacru».

Este de dorit și de nădăjduit ca, respectîndu-se principiul statu-lui quo actual, în ce privește posesiunea și drepturile asupra locurilor și locașurilor sfinte, principiu acceptat atît după primul război mondial de Liga Națiunilor, cit și după cel de al doilea război mondial de O.N.U., atît părinții greci din Patriarhia Ierusalimului, cit și părinții franciscani, împreună zeloși păstrători și apărători ai acestui sfînt tezaur religios, scump creștinilor de pretutindeni, să-și dea mîna peste neînțelegerile care îi despart.

Acolo, la Ierusalim, unde a pătimit, a fost îngropat și a înviat Mîntuitorul, să se realizeze pacea confesională. Astfel, inimile creștinilor de pretutindeni nu vor mai fi singerate cînd vor vizita Ierusalimul, așa cum a singerat inima marelui teolog, a duosului preot și inspiratului scriitor, care este părintele Gala Galaction.

După o vizită la Ierusalim, sfinția sa a scris:

«Totuși, odinioară, în grădina aceasta, unde Iosif din Arimateia, cumpărînd, a săpat primul mormint, crescuseră pe pămîntul aspru și văros, chiparoși, oleandri, terebinți și tot neamul acelor mărăcini cenușii și scunzi, familiari țării sfinte, care îi găsim în coroana Mîntuitorului. Din țărîna — pe care erau 8-0 răscolească Iosif din Arimateia, credința și entuziasmul ucenicilor și atitea veacuri de istorie pătimașă — se ridicau odinioară lalele, anemone și graminee. Din aceeași țărîna, se ridică răsăritul atotmîntuitor al celei mai fericite taine pe care a cuprins-o vreodată fragila inimă omenească. Din cripta săpată sub terebinți și sub graminee, de Iosif din Arimateia, a crescut axa noastră sufletească, a tuturor celor ce ne închinăm Invierii lui Iisus Hristos.

Cît de întinsă, cît de largă, cît de universală a ajuns în două mii de ani, grădina lui Iosif din Arimateia! Cîte mii și sute de mii de suflete au sădit, cu gîndul, au îngrijit și au păstrat. viața întreagă, aici în grădina, crinii și trandafirii lui Iisus! Și de jur împrejurul grădinii s-au înălțat ziduri, turnuri, parapete, de apologie și de discuție.

Ceasul e deosebit de prielnic reveriei. Azi, în grădina lui Iosif cresc peste patruzeci de coperisuri, de capele și de turnulețe, peste care stăpînește mărirea cupolă, cu crucea de aur, a Bisericii Sfîntului Mormint: Keniset-el-Kiyame. Din stîncile de odinioară, proeminente sau îngropate, au ieșit zecile de altare ale confesiunilor creștine. Din steluțele și din anemonele grădinii primare, au înflorit sutele de mii de făclii care ard, ziua și noaptea, în preajma Sfintei Grote. Iar din mărăcinii balsamici, care erau să crească pînă la fruntea Mîntuitorului, era dat să genereze geloziiile confesionale — ghimpi simbolici — care nu lipsesc și nu vor lipsi, cît lumea, nici din Biserica Sfîntului Mormint, nici din cununa lui Iisus Hristos!»

Noi, romîni, avem oare și noi vreun cuvînt de spus? Istoria și realitatea de sub ochii noștri ne învrednicesc la un răspuns afirmativ. Încă din zorile istorice noastre, poporul romîn a trimis darurile sale pentru menținerea locașurilor de la locurile sfinte din Palestina. În secolele XVII și XVIII, și pînă la secularizare, Patriarhia Sf. Mormint a recoltat veniturii substanțiale de pe urma moșiiilor minăstirilor închinat. care a ajutat-o să treacă peste multe impasuri în acele vremuri grele. Patriarhii Teofan, Paisie și Nectarie, capătă daruri importante în bani de la Vasile Lupu și din Țara Romînească. Patriarhul Dositei vine și el la 1670 și după aceea, în țările romîne, de unde nu pleacă cu mîna goală, ca și Gherasim al Alexandriei. Neofit al Antiohiei și Iacob al Constantinopolei. Tezaurul Sf. Mormint conține danii prețioase ale boierilor și domnilor noștri. Cruci bătute în pietre scumpe, evangheliile ferecate în aur, odăjdii lucrate în fir, minunății artistice ieșite din mîinile romîncelor pe care părintele Arhimandrit Kiriacos, jîtnicerul tezaurului Sf. Mormint, a binevoit să ni le erate și nouă și după care Marcu Beza a publicat frumoase fotografii în culori, în lucrarea sa «Urme romînești în răsăritul ortodox», vădesc, de-a-lungul secolelor, atașamentul poporului romîn pentru Ierusalim și locurile sfinte.

Între 1936-939 Patriarhia Romînă a ridicat două lăcașuri frumoase, unul la Ierusalim și altul la Iordan, după planurile de iscusită inspirație ale domnului Arhitect Berechet. Începutul a fost făcut și cu timpul sintem convinși că s-ar putea face și mai mult.

Noi credincioși știm însă că așa cum spune psalmistul: «Domnul rămîne în veac, gătît-a scaunul Său de judecată; căci El va judeca lumea cu dreptate, El judecă popoarele fără strîmbătate» (Ps. 9).

REDACȚIA

ȘEDINȚĂ INTERCONFESIONALĂ

În ziua de 17 mai a. c., a avut loc o ședință a tuturor deservenților cultelor din Capitală, privind lucrările sesiunii extraordinare a Consiliului Mondial al Păcii de la Stokholm.

Ședința s-a ținut în sala Institutului Teologic de grad universitar din București și a fost prezidată de Pastorul Nălescu, conducător al cultului adventist.

Din prezidiul adunării au făcut parte: P. C. Preot Alexandru Ionescu, Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, Arhidecan Dr. Emanoil Kreis din partea cultului romano-catolic, Dr. Adolf Bruckner, din partea Bisericii Luterane, Abivulah M., din partea cultului mahomedan, Arhidiacon Nic. Nicolaescu, prorectorul Institutului Teologic din București, Panaiteșcu A., (creștini după evanghelie), Vicaș Teodor, Bradin Gheorghe (cultele neoprotestante).

Deschizind ședința Pastorul Nălescu referindu-se la importanța lucrărilor sesiunii extraordinare a Consiliului Mondial al Păcii din aprilie a. c. a dat cuvântul Părintelui Alexandru Ionescu, care a rostit următoarea cuvântare:

«Între 5-9 aprilie a. c. s-au desfășurat la Stockholm, în Capitala Suediei lucrările sesiunii extraordinare a Consiliului Mondial al Păcii. Această mare dezbatere internațională a fost consacrată celei mai arzătoare probleme ce stă azi în fața popoarelor: înfăptuirea dezarmării.

La lucrările sesiunii au luat parte trimiși ai voinței de pace a popoarelor, veniți din toate părțile lumii.

S-au intrunit la Stockholm peste 400 delegați și invitați, figuri marcante ale mișcării organizate pentru pace, savanți cu renume mondial, reprezentanți ai cultelor, parlamentari, scriitori și artiști bine cunoscuți în lumea întreagă, reprezentanți a diferite organizații internaționale, a diferite partide politice, etc.

Ca reprezentanți ai cultelor cităm: Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae de Krutița și Colomna (U.R.S.S.), pastorul R. Forbeck (Norvegia), pastorul Uffe Hansen (Danemarca), Dr. Endicot (Canada), pastorul Francis Bose (Franța), reverendul Clifford Mac Quire (Marea Britanie), Rev. Victor James (Australia), Pastorul Henric Gruber (Germania), Rev. Bliss (Marea Britanie) și mulți alții.

Au trimis mesagii pentru buna reușită a lucrărilor: Episcopul Californiei Eduard Parsons, Rev. I. D. Perkins (Canada), Asociația creștină Y.M.C.A., Comitetul de ajutor reciproc al quakerilor americani, etc.

Mulți dintre cei prezenți la lucrările sesiunii, participau pentru prima dată la astfel de dezbateri, cum de pildă delegația Forțelor Iubitoare de pace din Grecia; toate acestea exprimă în mod grăitor ce uriașă amploare a luat mișcarea mondială pentru apărarea păcii, știut lucru fiind că, în întreaga istorie a omenirii nu a existat vreo perioadă de timp în care să se fi resimțit mai profund activitatea intensă a celor mai largi mase populare în apărarea păcii, ca în vremea noastră.

Orașul Stockholm a oferit un cadru potrivit lucrărilor sesiunii Consiliului Mondial al Păcii. Acest oraș este capitala unei țări care nu a cunoscut de 150 de ani urgiile războiului; este orașul unde se atribuie cunoscutul premiu Nobel pentru pace, este orașul unde în urmă cu șase ani a pornit în toate părțile lumii vestitul apel, care în numele vieții chema popoarele să lupte fără preget pentru interzicerea armelor de exterminare în masă.

Acest inflăcărat apel s-a transformat după aceea într-o uriașă campanie, la care a răspuns cu semnătură proprie, peste cinci sute de milioane de oameni din populația globului.

Șase ani au trecut de atunci. Dar câte schimbări profunde și binefăcătoare s-au produs de atunci pe arena internațională.

Este de ajuns să ne amintim de condițiile existente în 1950, când a fost lansat apelul de la Stockholm.

Pe atunci relațiile internaționale erau încordate la maximum. În urma creerii blocului Atlantic, în urma dezlănțuirii «războiului rece» de către forțele reacționare din țările occidentale împotriva țărilor socialismului.

Războiul rece amenința să se transforme într-un război sîngeros. Ne amintim cu toții de neliniștea adîncă produsă în acei ani întregii omeniri în urma dezlănțuirii agresiunii din Coreea. În aceste împrejurări, a intervenit mișcarea partizanilor păcii a căror apel pentru împiedecarea folosirii armei atomice a îndeplinit un rol adevărat istoric. Apelul a avut darul să trezească conștiința popoarelor și, însuflindu-le încredere în propriile lor forțe, să le mobilizeze pentru a opri mina acelor care ar fi vrut să folosească aceste arme distrugătoare pe pămîntul Coreei și Chinei populare. În anii următori, lupta activă a maselor populare, a partizanilor păcii,

a contribuit la noi victorii ale forțelor iubitoare de pace; la lichidarea războaielor din Coreea și Indochina, focare primejdioase ale unui nou război mondial; la convocarea cunoscutelor conferințe internaționale de la Geneva, care au pus bazele tratativelor ca singură metodă eficace de reglementare a problemelor litigioase între state.

Sintem acum martorii acestui fenomen nou și îmbucurător în viața politică internațională care, în răsărit sau în apus, în nord sau în sud, este numit în același chip; desținderea încordării internaționale.

În ciuda împotrivirii acelor cercuri cărora nu le priește soarele destinderii — zilele frumoase iau locul treptat dar sigur zilelor întunecate ale «războiului rece».

Este semnificativ în această privință faptul că în ultima vreme, în apus, chiar în Statele Unite ale Americii, se aud tot mai multe glasuri ale unor personalități care fac o severă critică politicii externe americane. De curînd a apărut în presa noastră declarația cunoscutului senator american Stevenson, care va candida probabil în alegerile prezidențiale din acest an din Statele Unite.

Combătînd încercările conducătorilor americani de a polei realitatea, prezentînd lucrurile ca și cum Statele Unite ar fi obținut succese pe tărîmul politicii externe, Stevenson a declarat că — «am făcut atîtea greșeli în ultima vreme încît în prezent noi trebuie să încercăm să dovedim că iubim pacea la fel ca și rușii... O parte însemnată a lumii — a subliniat Stevenson — a început să ne considere militaristi și chiar drept o țară care amenință pacea».

Statele Unite au pierdut inițiativa morală și pierd supremația militară, ceea ce — cum se exprimă dînsul — «are un efect de desmeticire»...A sosit timpul unei schimbări în treburile internaționale — iată concluzia rațională a senatorului american.

Un rol determinant în slăbirea încordării internaționale îl au forțele socialismului și democrației. Lagărul socialist, lagăr pe al cărei steag este înscrisă pacea, prietenia și colaborarea între toate țările, constituie o uriașă forță materială și morală pusă în slujba apărării și întăririi păcii și securității generale. El exercită o influență tot mai mare asupra desfășurării evenimentelor internaționale.

Pină și participanții la cea din urmă sesiune a Consiliului blocului atlantic au fost nevoiți să admită că politica de coexistență pașnică promovată de Uniunea Sovietică a dus la slăbirea încordării internaționale. Intreaga omenire este adînc recunoscătoare pentru inițiativele înțelepte ale Uniunii Sovietice, ale R. P. Chineze și ale celorlalte țări ale lagărului socialist care deschid calea spre statornicirea unei păci trainice și îndelungate în lume. Poporul nostru se mîndrește că face parte din această mare familie de popoare care pășesc în avangarda luptei forțelor mondiale iubitoare de pace.

Prea Cucernici Părinți și dragi prieteni,

La începutul expunerii noastre, am vorbit despre atmosfera internațională înscenată în condițiile cărora s-a întrunit sesiunea Consiliului Mondial al Păcii.

Desigur, în urmă cu puțini ani era greu măcar să se pună problema unei astfel de întîlniri. Pe atunci, în atmosfera otrăvită de miasminele «războiului rece», presa reactionară țipa la toate răsipițiile că niciodată nu se vor armoniza pozițiile statelor cu sisteme sociale diferite, că războiul între ele ar fi de neînălțurat. Și iată că de atunci forțele agresive, sub presiunea opiniei publice mondiale, au fost nevoite să cedeze poziții pas cu pas în timp ce ideile coexistenței pașnice se impun tot mai mult în viața internațională.

Principiile coexistenței pașnice s-au dovedit a fi cea mai bună temelie a relațiilor dintre state cu orînduirii sociale diferite.

Luînd cuvîntul cu prilejul vizitei la Londra, Hrușciov, membru al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., referîndu-se la problema coexistenței, a spus următoarele, adresîndu-se conducătorilor britanici:

«Dumneavoastră, domnilor, nu vă place comunismul. Noi știm lucrul acesta. Nici noi nu ascundem faptul că nu ne place capitalismul. Dar trebuie să trăim în pace. Desigur că nu vă cerem dragoste față de noi. Totuși nu se poate să nu recunoști existența unei țări așa de mare ca Uniunea Sovietică. Și această țară vrea pace, nu război. După cum se spune în popor, trebuie să trăiești cu vecinul pe care ți l-a trimis Dumnezeu și nu numai cu acela pe care ți l-ai dorit... Care trebuie deci să fie soluția? Soluția este una singură: coexistența pașnică. Alta nu există».

După cum se știe, la 27 aprilie s-au încheiat tratativele dintre oamenii de stat ai Uniunii Sovietice și Angliei.

Popoarele iubitoare de pace au întâmpinat cu satisfacție declarația comună sovieto-engleză în care se exprimă hotărârea celor două guverne de a contribui la micșorarea continuă a încordării internaționale. «In relațiile dintre ele, precum și în relațiile lor cu celelalte state — se spune în declarația comună — cele două țări se vor conduce după principiile Organizației Națiunilor Unite. Ele sînt convinse — se spune mai departe în declarație — că respectarea independenței și a suveranității naționale, a integrității teritoriale și neamestecului reciproc în afacerile interne, constituie baza colaborării prietenești și a coexistenței pașnice a tuturor statelor independent de sistemele lor sociale».

În spiritul acestor principii, în spiritul coexistenței pașnice guvernele Uniunii Sovietice și Angliei s-au angajat să facă tot ce stă în puterea lor pentru a contribui la menținerea păcii și securității în Orientul Apropiat și Mijlociu, pentru a contribui la realizarea în cadrul Organizației Națiunilor Unite și în subcomitetul Comisiei O.N.U. pentru dezarmare a înțelegerii necesare în problema dezarmării, pentru încheierea unui acord internațional în această problemă.

Declarația comună sovieto-engleză vorbește de asemeni despre dezvoltarea relațiilor comerciale și culturale între cele două state — ceea ce constituie o bază trainică pentru întărirea colaborării între ele.

Vizita conducătorilor sovietici în Anglia — vizită a prieteniei — a dovedit încă odată eficacitatea contactelor personale între oamenii de stat, eficacitatea metodei tratativelor. Desigur, nu toate problemele puse în discuție în cursul tratativelor de la Londra au putut fi rezolvate. Aceasta cere timp, eforturi continue. Președintele Consiliului de Miniștri al Uniunii Sovietice, în cursul vizitei sale în Anglia, amintea în această privință de o zicală populară rusă «Nici Moscova nu s-a construit dintr-o dată».

Principalul este că s-a făcut un început bun, s-a deschis drumul spre continua micșorare a neîncrederii și a încordării, spre statornicirea unei trainice înțelegeri internaționale.

O nouă verigă în acțiunea de slăbire a încordării internaționale o constituie vizita în Uniunea Sovietică a primului ministru al Franței Guy Mollet și a ministrului de externe Christian Pineau. Declarația celor două guverne constituie de asemenea o puternică contribuție la cauza întăririi păcii.

Astfel principiile coexistenței pașnice își croiesc drum larg în întreaga lume.

Dragi prieteni și prea cucernici părinți,

După cum se știe, pe ordinea de zi a sesiunii de la Stockholm a fost înscrisă o singură problemă: dezarmarea. De ce aceasta? Pentru că dintre problemele internaționale nerezolvate pînă în prezent aceea a dezarmării suscită interesul cel mai general. Toți acei pe care-i frîmintă soarta generației noastre ca și a celor viitoare se revoltă împotriva scandalocasei absurdități a cursei înarmărilor care înghite an de an sume fabuloase și care nu se poate prelungi fără a se ajunge la riscul unei catastrofe singeroase, mai ales în condițiile tehnice moderne, ale existenței unor arme nimicitoare ca bombele cu hidrogen și proiectilele teleghidate care parcurg în câteva minute distanțe dintre continente. În aceste condiții un nou război poate aduce tuturor părților numai distrugeri uriașe. «Trebuie să facem totul pentru a nu admite războiul, pentru a se realiza de îndată acordul în problema dezarmării» — iată concluzia unanimă a participanților la sesiunea extraordinară a Consiliului Mondial al Păcii.

La sesiune s-au făcut largi discuții asupra căilor pe care să se ajungă la soluționarea acestei probleme vitale.

La sesiunea de la Stockholm s-a combătut propaganda întreținută mai ales de unele persoane de peste ocean, prin care se pretinde că s-ar putea ajunge — chipurile — la pace pe calea... cursei înarmărilor, că războiul ar putea fi reținut datorită existenței și stocării de bombe cu hidrogen deoarece — se spune — niciun stat nu va putea să utilizeze astfel de arme îngrozitoare. Este însă limpede pentru orice om înzestrat cu rațiune, așa cum a arătat la sesiune în mod sugestiv pastorul canadian Endicott, că «bomba cu hidrogen nu poate feri omenirea de război. Ea nu o poate feri decât de pace». Nu bomba și ci voința popoarelor, lupta lor hotărîită va scuti omenirea de ororile unui război.

În această privință, vă rog să-mi îngăduiți a vă arăta spusele unora dintre participanții la sesiunea de la Stockholm.

Așa spre exemplu, Așaria Vinoba Bhave — un devotat urmaș a lui Mahatma Gandhi și conducător al mișcării pentru distribuirea pământurilor prin neviolență a spus următoarele:

Cuvîntul pace nu este un cuvînt nou pentru noi; noi îl repetăm la fiecare din serviciile noastre religioase. Este însă o iluzie seculară de a crede că pentru a avea pace trebuie pregătit războiul. O sporire a violenței armate în această epocă a științei poate duce numai la distrugerea omului.

El gîndește că la ora actuală încercările de a stabili neviolența prin violență, au eșuat una după alta și că în viitor ele pot să ne conducă nu numai la propria noastră distrugere, dar la distrugerea umanității.

Pacea nu va fi, și lumea nu va fi liberată de violență, decît dacă societatea înțelege și învață din experiența, măreția și importanța puterii intrinsece a păcii.

În ședința din 8 aprilie în Comisia de organizare, — Înalt P. S. Mitropolit Nicolae de Kruțița și Colomna a reamintit de mesajile Papei, de apelul de la Evanston a Consiliului Mondial al Bisericilor, de atitudinea luată de Episcopul de Chichester și de Arhiepiscopul catolic din Massasuchets, etc., asupra diverselor probleme privind dezarmarea și cauza păcii.

A reamintit deasemenea că Sinodul Canadian al Bisericilor a declarat net că bisericile n-au făcut tot ce le-a stat în puterea lor pentru menținerea păcii.

Pentru toate acestea, Înalt Prea Sfințit Nicolae socotește că a venit momentul ca toate aceste eforturi răslețe ale oamenilor bisericilor sau ale organizațiilor religioase să fie comune.

I. P. S. Sa a propus ca această idee să fie inclusă într-un document provenind din debaterile sesiunii.

Din relatările ziarelor cunoaștem că acest document a fost emis și trimis tuturor organizațiilor religioase din lume.

Pastorul Francis Bose, a subliniat problema participării creștinilor la mișcarea păcii.

«Mișcarea noastră — a spus el — a dat posibilitatea unei discuții nu numai între creștini și comuniști, dar între credincioși și necredincioși».

Pastorul Henrich Gruber din Germania, evocînd sarcinile acestei sesiuni a Consiliului Mondial al Păcii — a spus între altele:

«O atitudine deschisă ajunge la unirea tuturor acțiunilor care urmăresc același scop.

După părerea mea una din marile sarcini ale ceasului de față ar fi să se unească într-un mare curent toate acțiunile pentru pace, fie că sînt întemeiate pe considerațiuni politice, umanitare, sau religioase.

Acestea nu sînt decît preparative în vederea de a netezi drumul nou pe care-l căutăm.

N-așteptăm un miracol, dar ne angajăm cu îndrăzneală în acest drum nou, care trebuie să ajungă la un miracol».

În concluzie pastorul Gruber declară că trebuie să avem curajul de a ne înțelege, de a ne cunoaște, de a ne pricepe și de a avea reciproc încredere unul față de altul.

«Iată sarcina ce voim să ușurăm puternicilor lumii:

Curajul de a ne înțelege, curajul de a avea încredere reciprocă. (Mut, zu verstehen, Mut, zu vertrauen).

Și aceleași păreri, și în același fel s-au exprimat și ceilalți slujitori ai cultelor sau reprezentanți ai unor organizații religioase, participanți la această sesiune.

Situîndu-se pe poziția că este necesară luarea unor măsuri concrete pentru efectuarea dezarmării, Uniunea Sovietică și țările de democrație populară au și făcut pași concreți în această direcție, reducînd efectivele lor armate cu circa 800.000 de oameni. Dar dezarmarea nu poate fi unilaterală. Ar fi cazul acum ca și țările occidentale să întreprindă asemenea măsuri. S-ar ajunge astfel la un rezultat pozitiv și practic căci atîta timp cît se păstrează efectivele armate oamenii vor avea motive de îngrijorare, pentru că se vor întreba: care este scopul pentru care se păstrează armatele și armamentele? Doar armele nu sînt păstrate spre a fi colecționate.

Numeroși delegați din Occident au vorbit nu numai despre primejdiile viitoare pe care le implică continuarea cursei înarmărilor, ci și despre consecințele ei actuale, asupra nivelului de trai al oamenilor muncii din țările respective. În unele din aceste țări, după cum a remarcat în urmă cu cîțiva ani președintele Consiliului Mondial al Păcii, eminentul savant Frederic Joliot Curie, produsul muncii a patru ore din cele opt lucrate în diferitele domenii ale economiei este îndreptat spre acoperirea cheltuielilor militare, cu alte cuvinte spre crearea mijloacelor pentru distru-

gerea bunurilor produse în cealaltă jumătate a zilei de muncă. Aceasta este o absurditate monstruoasă. Numai cheltuielile oficiale militare ale Statelor Unite și Canadei vor atinge la sfârșitul anului curent o sumă echivalentă aproximativ cu suma tuturor cheltuielilor militare ale S.U.A. în cel de al doilea război mondial. Și cite nu s-ar putea face cu sumele eliberate în urma reducerii armamentelor, mai ales în condițiile folosirii exclusiv în scopuri pașnice a energiei atomice, această minunată descoperire a minții omenești. S-a calculat de către unii economiști americani că numai costul unui vas portavion este echivalent cu cel al 100 de școli moderne.

Dezarmarea este o necesitate imperioasă. Această problemă care se discută de 10 ani în cadrul Organizației Națiunilor Unite poate și trebuie să treacă din faza discuțiilor teoretice în cea a soluțiilor practice. Că există asemenea posibilități, aceasta o dovedește faptul că în ultima vreme, datorită în primul rând eforturilor Uniunii Sovietice, s-a ajuns la o oarecare apropiere a punctelor de vedere, la o apropiere a pozițiilor marilor puteri în problema dezarmării. Noile propuneri făcute nu de mult de Uniunea Sovietică în cadrul subcomitetului Comisiei O.N.U. pentru dezarmare au fost primite cu satisfacție de cercurile largi ale opiniei publice mondiale. Unele organe de presă occidentale ca revista americană «Times», au calificat aceste propuneri «drept un pas important înainte».

Aceste propuneri pornesc de la principiul că trebuie făcut un prim pas spre a se scoate tratativele în problema dezarmării din impas, din punctul mort la care s-a ajuns. În acest sens dezarmarea trebuie înlesnită printr-un acord preliminar privind reducerea armamentelor clasice și a forțelor armate, pe baza unei înțelegeri asupra nivelului acestor forțe militare. Trebuie amintit că Uniunea Sovietică s-a declarat de acord cu vechile propuneri ale puterilor occidentale în ceea ce privește nivelul maxim al forțelor armate. Dar — în prezent, fără nici o justificare, puterile occidentale au renunțat, au dat înapoi de la propriile lor propuneri. Tocmai această poziție a puterilor occidentale explică de ce lucrările de la Londra ale subcomitetului comisiei O.N.U. pentru dezarmare care au durat 6 săptămâni s-au încheiat de curind fără un acord asupra problemelor examinate.

Dar popoarele sînt hotărîte să continue lupta lor pentru a determina realizarea cel puțin a unui acord parțial între marile puteri în problema dezarmării.

Sesiunea extraordinară a Consiliului Mondial al Păcii a dovedit că în zilele noastre, în lupta împotriva primejdiei războiului, popoarele dispun de forțe uriașe capabile să țină în frâu pe agresori.

Speranțele omenirii spre înțelegere reciprocă și coexistență pașnică între popoare pot deveni realitate — dar aceasta cu condiția obligatorie ca forțele iubitoare de pace să nu-și slăbească vigilența. În lume mai există destule forțe capabile să țină în frâu pe agresori.

În lume mai există destule forțe care se opun realizării unei păci trainice și îndelungate. N-au dispărut cercurile interesate în continuarea cursei înarmărilor și care speră numai în atmosfera sumbră a războiului rece. Sînt destule fapte care vorbesc despre pericolul la care ar duce crearea unei stări de spirit de autoliniștire în rindurile partizanilor păcii. Doar este limpede că nu de dragul slăbirii încordării internaționale se întreprind asemenea acțiuni în occident ca: manevrele statelor participante la blocul atlantic ce au avut loc nu de mult în Mediterană, programarea unor noi experiențe cu arme nucleare în Oceanul Pacific sau organizarea unor vaste exerciții de apărare cu scopul evident al ațîțării isteriei războinice. Opinia publică se întreabă, pe de altă parte: cum se explică faptul că diplomații occidentului vorbesc despre dezarmare, participă la tratative pentru dezarmare — dar în același timp generalii atlantici vorbesc despre cu totul altceva? Ne referim, de pildă, la declarațiile făcute de curind de generalul Gruenther, șeful suprem al forțelor armate ale blocului atlantic, unor ziaristi vest-germani. Gruenther a declarat făliș că «nu pune nici un fel de speranță în tratativele cu privire la dezarmare», ba, mai mult, că el consideră «cu totul nedorit succesul tratativilor». După părerea sa «războiul nu poate fi preîntîmpinat prin dezarmare». Mai clar nici nu se putea exprima un reprezentant al cercurilor păcii. Și aceste cercuri mai au încă un cuvînt greu în politica externă a țărilor din Occident.

Iată de ce în Apelul către opinia publică mondială lansat de sesiunea Consiliului Mondial al Păcii se atrage atenția că «opinia publică mondială își va ascuți vigilența și își va intensifica lupta pînă cînd va obține dezarmarea generală și interzicerea totală a producției și folosirii armelor atomice și termonucleare». Așa cum s-a exprimat cunoscutul om politic francez, Pierre Cot, «Pentru partizanii păcii, ora răgazului nu a sunat».

Pentru a pune însă la adăpost omenirea de primejdia războiului toți cei ce iubesc pacea trebuie în primul rînd să și stringă rîndurile. Meritele Consiliului Mondial al Păcii în lupta pentru pace sînt bine cunoscute și apreciate pretutindeni. Participanții la sesiunea de la Stockholm au arătat însă că, Consiliul Mondial al Păcii nu a pretins și nu pretinde un monopol al luptei pentru pace.

Declarația capului bisericii catolice, Papa Pius al XII-lea în legătură cu necesitatea interzicerii armelor atomice, poziția luată de conducătorii diferitelor confesiuni religioase, organizații de masă, etc., arată că în urma spiritului nou ce se manifestă în viața internațională tot mai multe forțe se declară pentru dezarmare și pentru pace.

Am arătat mai sus multe declarații ale participanților din lumea religioasă, care au luat cuvîntul la debaterile acestei sesiuni.

Participarea deservitorilor cultelor din diferite țări ale lumii, mai ales a celor din lumea occidentală, să fie pentru noi un exemplu care să ne reconforteze în sprijinul acestei nobile acțiuni pentru apărarea păcii.

Îngăduiți-mi să repet aici în fața dvs. cuvintele spuse de pastorul dr. Endicott: «dacă aici vom trata problema cu fond și cu elan, noi ne vom întoarce în țările noastre cu convingerea reconfortantă că mâine popoarele pot și știu cum să ajungă la dezarmare.

Consiliul Mondial al Păcii prin toate acțiunile sale va continua să cerceteze participarea și cooperarea tuturor celor care lucrează pentru pace. Încet, dar sigur, credința noastră în posibilitatea unei coexistențe pașnice își face proba.

Noi ne sbatem pe niște drumuri dificile și periculoase, dar totuși picioarele noastre merg sigur și cu tărie pe un drum care merge la o lume fără război».

Îmi îngădui să arăt deasemenea spusele unui alt personaj religios: Religia nu înseamnă nimic dacă nu este în esență o religie a dreptății, a iubirii și a păcii. Toți cei care simt în sufletul lor efectele generoase ale principiilor creștine, trebuie să se consacre păcii și să lucreze cu ardere pentru ea.

Să reflectăm serios la răsăpîntia în care se găsește umanitatea, la caracterul solemn al epocii noastre decisive pentru istoria universală și la imensa responsabilitate pe care ne-o conferă înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor, indiferența noastră față de impozanta realitate a eforturilor care se fac la această răsăpîntie, pentru a alege calea pentru o pace traică.»

Este mai presus de orice îndoială că prin sincera colaborare a tuturor forțelor păcii din lume, se va putea influența și mai puternic asupra guvernelor în vederea realizării acordurilor cu privire la dezarmare ca și la rezolvarea altor probleme internaționale nereglementate.

Iată pentru care lucru sesiunea de la Stockholm poate fi considerată ca începutul unei noi etape în acțiunea pentru apărarea păcii, etapă care deschide perspectiva unor noi succese ale mișcării noastre, ce reprezintă interesele și năzuințele tuturor oamenilor iubitori de pace din întreaga lume.

Delegația poporului român și-a exprimat atașamentul său fierbinte la cauza păcii, și a adus un aport efectiv la lucrările sesiunii Consiliului Mondial atît în ședințele plenele cit și în comisii.

Ea s-a raliat hotărîrilor de mare însemnătate adoptate de Consiliul Mondial al Păcii și a făcut propuneri menite să contribuie la apropierea între popoare. În intervenția delegației române s-a vorbit despre contribuția pe care statul nostru democrat popular o aduce la dezvoltarea spiritului Genevei, la destinderea încordărilor internaționale. S-a subliniat astfel că Republica Populară Română și-a redus efectivele militare cu 40 000 de oameni și a micșorat cheltuielile militare la jumătate față de cele alocate în buget acum 3 ani.

Poporul nostru, pentru care pacea înseamnă belșug și înflorire și în fața căruia perspectiva folosirii energiei atomice în scopuri pașnice deschide culmi de progres, întîmpină cu aprobarea călduroasă chemările Consiliului Mondial al Păcii la lupta activă pentru reglementarea problemei dezarmării, pentru slăbirea continuă a încordării internaționale.

Urmînd exemplul slujitorilor despre care am vorbit mai sus, dînd numere acțiunii duse de întregul nostru popor pentru cauza apărării păcii, ascultînd sfaturile și îndemnurile conducătorilor noștri sufletești, să sprijinim prea cucernici părinți și iubii prieteni, cu toată inima popularizarea documentelor adoptate de sesiunea Consiliului Mondial al Păcii de la Stockholm, cum și toate celelalte acțiuni întreprinse de Consiliul Național al Păcii din R.P.R.

După cuvîntarea părintelui Alexandru Ionescu, a luat cuvîntul P. C. Protopop, Vasile Ionescu Protodiereul III Capitala, care a vorbit despre activitatea unor profeți

din Protoieria respectivă, cu privire la acțiunea pentru apărarea păcii și popularizarea documentelor.

Au mai luat cuvîntul: Dr. Adolf Brukner din partea bisericii luterane, preotul Kreis Francisc, din partea bisericii romano-catolice, preotul Ioan Mihuț, biserica Sf. Ioan Botezătorul-Pantelimon, fratele Petre Popa din partea cultului baptist, pr. Ion Mihaicea, biserica Militari III, pastorul Oprișan Anghel — cultul adventist, pastorul Sandru Trandafir — din partea cultului penticostal, pr. Ion Tacu de la biserica Mavrogheni, pr. Boris Răduleanu de la biserica Chitila și d-l Ion Săndulescu secretarul Comitetului de Luptă pentru Pace al orașului București.

Conferința s-a desfășurat într-o atmosferă de înalt și cald patriotism.

ASISTENT

CONFERINȚE INTERCONFESIONALE

SNAGOV:

În ziua de 23 mai 1956, în sala căminului cultural din satul Tincăbești a avut loc în cadrul comitetului de luptă pentru pace raional, o ședință a tuturor deservenților cultelor din raionul Snagov.

Din prezidiul adunării au făcut parte: Stan Cărbuneanu, secretarul comitetului de luptă pentru pace raional, P. C. Protopop Dr. Gh. Dem. Ciocan, Ion Pascu din partea cultului adventist, N. Bădea delegat al Ministerului Cultelor și preotul Vasile Constantin.

P. C. Protopop Dr. Gh. Ciocan, a susținut următorul referat: Sesiunea Consiliului Mondial al Păcii de la Stokholm din 5-9 aprilie 1956, în atenția și preocuparea cultelor din raionul Snagov; sarcinile ce rezultă din apeli către opinia publică mondială.

«Dacă ne ducem cu mintea, a spus P. C. Sa — prin anii 1947, 1948, pentru a cerceta în amintirile trecutului, starea de spirit și atitudinile reprezentanților popoarelor, care aveau răspunderea aplicării mandatului păcii abia încheiate—după înfringerea fascismului și a hitlerismului, în propria lui casă — și venim apoi după această călătorie fugară a minții la zilele noastre, trebuie să recunoaștem că sînt două situațiuni incomparabile».

Arătînd durerile și nenorocirile provocate de cel de al doilea război mondial, P. C. Sa menționează că totuși în anumite părți ale lumii, anumiți oameni, gîndeau la posibilitatea unui alt război și că în acea situație de confuzie generală, se formează un spirit nou în inimile unor oameni doritori de bine și croiesc un drum luminesc cu mintea lor închegînd din totalitatea acestor aspirațiuni nobile o frumoasă personalitate morală pentru întreaga omenire, fără nici o deosebire, ori legată de vre-un considerent, care se cheamă Consiliul Mondial al Păcii.

Vorbînd despre munca desfășurată de Consiliul Mondial al Păcii, P. C. Sa arată rezultatele fericite la care s.a ajuns, de către acest organism mondial. În continuare, P. C. Sa analizează documentele sesiunii Consiliului Mondial de la Stokholm și roagă pe cei prezenți să popularizeze aceste documente însușindu-și cuprinsul lor.

După citirea acestui documentat referat, iau cuvîntul la discuție, următorii: Ion Pascu din partea cultului adventist, preotul Ion Stoica-Burias, preotul Nicolae Poenaru-Netezești și Nicolae Bădea delegatul Ministerului Cultelor.

În partea a doua a conferinței, s.a vorbit despre activitatea slujitorilor cultelor dusă în cadrul comitetelor de luptă pentru pace. Au luat cuvîntul următorii: Preotul Nic. Daneș-Movila Periș, preotul Gh. Lungu-Gruia, preotul Constantinescu Vasile-Maia, preotul Victor Popescu-Leșile, Preotul Ionescu Petre-Ghermănești, Preotul Ioan Ionescu-Săftica, Preotul Ioan Stoica-Burias, Preotul Constant. Georgescu-Poenari Vulpesți, preotul Nic. Constantinescu-Ealotești și d-l Bădea Nicolae, delegatul Ministerului Cultelor.

Incheind discuțiile acestei conferințe, d-l Stan Cărbuneanu își arată mulțumirea de felul cum slujitorii cultelor din cuprinsul acestui raion și-au dus activitatea, îi felicită pentru frumoasele rezultate obținute, rugându-i să fie și pe viitor, tot așa de activi în susținerea lucrărilor de folos obștească sprijinind cauza apărării păcii dusă de poporul nostru.

GĂEȘTI:

În ziua de 5 iunie a. c., în sala Protoieriei raionului Găești, în cadrul comitetului de luptă pentru pace raional, a avut loc o ședință a deservenților cultelor din cuprinsul raionului Găești.

Din biroul adunării au făcut parte: P. C. Prot. Nic. Popescu, prof. I. Postelnicul, președintele comitetului de luptă pentru pace raional, Marin Ghergina (Nițoiu) delegat al Ministerului Cultelor, pastorul Radu Mihai și pastorul Bogoiu din partea cultelor neo-protestante.

Deschizind ședința, P. C. Protopop N. Popescu, a vorbit despre însemnătatea lucrărilor sesiunii consiliului mondial al păcii de la Stockholm și dă cuvântul după aceea, preotului Marin Ivan, de la parohia Puntea de Greci, care a vorbit despre felul cum popoarele lumii luptă pentru dezarmarea și pentru interzicerea armelor atomice.

După citirea acestui referat, au luat cuvântul: pastorul Radu Mihai, preotul Gh. Ivanciu, de la parohia Puțul cu Salcia, Preotul Mihăilă Dumitru de la parohia Slobozia de Sus, preotul Ioan Nițescu, de la parohia Cojocaru, preotul Paul Bălanescu de la parohia Petrești, care au adus prețioase completări în susținerea referatului.

Cel din urmă a vorbit președintele comitetului de luptă pentru pace prof. Ioan Postelnicu, care a mulțumit slujitorilor cultelor pentru activitatea depusă în slujirea cauzei păcii, menționind că este convins că lupta pentru pace este o realitate, pentru slujitorii cultelor oricum s-ar manifesta, fie prin amvon, fie pe teren, practic.

P. C. Președinte Protopop N. Popescu a propus și adunarea a aprobat trimiterea unei telegrame către Comitetul Național pentru apărarea păcii din R. P. R.

ROȘIORII DE VEDE:

În sala de ședință a Soc. Crucea Roșie, în ziua de 19 iunie a. c., în cadrul comitetului de luptă pentru pace raional, a avut loc o ședință a slujitorilor cultelor din raionul Roșiorii de Vede, când s-a discutat tema: POPOARELE LUMII LUPTĂ ÎMPOTRIVA CURSEI ÎNARMĂRILOR.

Ședința a fost deschisă de d-l Stan Anghel, din partea secției culturale a raionului.

P. C. Prot. Aurel Ionescu, luind cuvântul, a vorbit de primejdia care amenință omenirea printr-un nou război mondial, și invită pe P. C. Preot Răducanu Chendea din Roșiorii de Vede să dea citire referatului privind tema anunțată mai sus.

Intr-un documentat referat vorbitorul arată marile realizări îndeplinite pe linia luptei pentru pace, insistând în deosebi asupra vizitelor făcute reciproc de unii conducători de popoare, în frunte cu cei ai U.R.S.S.-ului.

La discuții și completări, au luat cuvântul preoții: Dumitru B. Ionescu, Nic. Andronescu, Alex. Popescu, S. Moruzan, pastorul adventist Indricău, pastorul Ilie Rică din partea cultului evanghelist, pr. Ioan Gidea, Roșiori și pr. M. Ungureanu.

Deasemeni au luat cuvântul d-l Bearcu Vasile din partea org. ARLUS și d-l Stan Anghel din partea comitetului de luptă pentru pace raional, care a mulțumit preoților și vorbitorilor pentru munca desfășurată în cadrul luptei pentru pace.

ALEXANDRIA

În sala Casei de Cultură a orașului Alexandria, în ziua de 21 iunie a. c., a avut loc o conferință a tuturor slujitorilor cultelor din acest raion.

Conferința a fost prezidată de d-l prof. Iulian Georgescu secretarul comitetului raional de luptă pentru pace.

Prezidiul a fost format din următorii: prof. Iulian Georgescu președinte, Protoiereu pr. Dumitru Badea, Tudor Rotaru delegat al M. Cultelor, D. Borțun

delegat al Comitetului Executiv al raionului Alexandria, Dumitru Paraschiv delegat al cultului adventist și pr. Const. Săndulescu.

Subiectul conferinței a fost: «Documentele sesiunii extraordinare a Consiliului Mondial al Păcii 5-9 aprilie a. c.

Referatul a fost susținut de pr. Ioan Andreescu, de la parohia Buzescu, care a făcut o amplă expunere a documentelor sesiunii, privitoare la dezarmare și interzicerea armelor nucleare.

La discuții au luat parte: 1. pr. Const. Săndulescu parohia Lăceni, pr. Stoian Surcă parohia Schitul Poenari, Nic. Ianculescu cult. adventist, Elisei Dumitrescu cult. adventist, pr. Stancu Mitroi parohia Furculești, Oprea Săndulescu cult. adventist, Dumitru Borșun delegatul Comitetului Executiv al Sf. Popular, raionul Alexandria, Tudor Rotaru delegatul M. Cultelor, Prot. Pr. Dumitru Badea și Iulian Georgescu președinte.

Conferința s-a desfășurat într-o caldă atmosferă de prietenie și toți vorbitorii au subliniat importanța documentelor sesiunii Cons. Mondial al Păcii și necesitatea dezarmării generale, interzicerea armelor nucleare și lupta permanentă pentru instaurarea păcii și pentru o viață mai bună și fericită a omenirii întregi.

PUCIOASA:

În aceeași zi din inițiativa comitetului raional de luptă pentru pace, al raionului Pucioasa, s-a ținut o consfătuire a slujitorilor cultelor din raion, în vederea întăririi luptei pentru pace.

Deschizând ședința, P. C. Prot. Ilie Mirică a lămurit rostul ședinței: într-un scurt cuvânt introductiv salutând și prezenta delegațiilor raionale: Edu și Dumitrache S. Ioan.

În prezidiul adunării în afară de cei de mai sus, au mai luat parte pastorul adventist Ciovică și pr. Z. Enăchescu.

Tema ședinței este susținută de pr. Ioan Popescu de la parohia Vulcana Pandle: sesiunea extraordinară a Consiliului Mondial al Păcii din 5-9 aprilie 1956 cu adăugirea noilor evenimente internaționale.

Din cuprinsul referatului s-a desprins șirul de vizite importante de la țară la țară: Bulganin, Hrușciiov în Anglia, Mollet, Pineau în U.R.S.S., Kim-Ir-Sen în U.R.S.S., și țara noastră, Tito în U.R.S.S. și în țara noastră și altele al căror scop nu este decît ducerea de tratative în vederea distinderii încordării internaționale, dezarmarea fiind problema de la ordinea zilei, de o imperioasă necesitate.

Luînd cuvîntul la discuții pr. Ioan Duță de la parohia Valea Leurzii, consideră că consfătuirea prezentă cu subiectul ei este de natură să-l determine ca să păstreze pe mai departe contactul și colaborarea organelor locale ale puterii de Stat și să lucreze cu același entuziasm pentru cauza nobilă a păcii între popoare.

Părintele Mihai Supială de la parohia Pucioasa arată că balanța păcii atîrnă din ce în ce mai greu, popoarele dîndu-și seama de nenorocirile pricinuite de războaie.

Pr. Nic. Marinescu de la aceeași parohie, subliniază necesitatea discuțiilor de la Stockholm pentru a putea fi popularizate în masele populare. C. Sa expune modul cum a activat în această direcție mergînd în parohie și lămurînd pe enoriași.

Pastorul Ciovică din partea cultului adventist, vorbește despre dezarmare.

Pr. Gh. Iacobescu de la parohia Buciumeni, consideră lupta pentru apărarea păcii de natură dinamică, care cere din partea noastră luptă dusă pînă la sacrificiu. Evenimentele internaționale trebuiesc cunoscute de masele largi ale popoului și trebuie să creiem în enoriașii noștri convingerea, că pacea va învinge războiul, fiindcă Dumnezeu este cu cei ce doresc pacea și se străduiesc să o realizeze.

P. C. Protopop Ilie Mirică, subliniază importanța discuțiilor purtate în această conferință și roagă pe preoți să fie și mai activi în acțiunea pentru apărarea păcii.

D-l Edu, din partea comitetului raional de luptă pentru pace, mulțumește tuturor participanților la ședință, pentru felul cum s-a purtat discuțiile și arată că este mîndru de activitatea pe care slujitorii cultelor din acest raion, o depun în bună colaborare cu organele locale pentru realizarea diferitelor lucrări de folos obștesc.

Ședința s-a desfășurat într-o atmosferă de cald patriotism.

CRONICAR

IN VIZITĂ LA MINĂSTIRILE SUZANA ȘI CHEIA

Una dintre cele mai alese bucurii, pe care și le poate da orice creștin și mai ales un cleric sau un profesor de teologie, este desigur aceea de a vizita minăstiri în timpul verii. O astfel de bucurie am încercat în scurtul răstimp dintre 4 și 8 iulie a. c., vizitând minăstirile Suzana și Cheia de pe valea Teleajenului, pe care țineam de mult să le cunosc. Osteneala drumului și a schimbărilor de trenuri mari și mici mi-a fost recompensată de frumusețile naturale și duhovnicești pe care le-am admirat cu acest prilej. Căci și aceste două minăstiri, ca și altele, au fost așezate de ctitorii lor tocmai în locurile cele mai darnic înzestrate de Dumnezeu, iar înăuntrul acestor sfinte locașuri se păstrează buna tradiție a vieții duhovnicești alese, închinată rugăciunii și muncii.

Minăstirea Suzana se află la vreo 56 km depărtare de Ploești, pe șoseaua națională Ploești—Orașul Stalin. Ea este așezată pe o colină în formă de triunghi, la poalele muntelui Bobul Mare, pe partea dreaptă a Teleajenului, în punctul unde se întâlnesc două pârâiașe: Stancea sau Stanca, al cărui izvor este în muntele Bobul Mare, și Iepurașul, care pornește din falnicul munte Clăbucetul Teleajenului. De la oarecare distanță, această întâlnire de ape argintii se aseamănă cu o cruce și de aceea i se zice «Crucea de argint». Riulețul Stanca, care curge cu murmur neostoit chiar pe lângă minăstire, lăsând mereu impresia că răpăie ploaia pe acoperișul casei, se pare că își poartă numele de la Stanca, o fată a lui Erincoveanu, care se va fi refugiat aici cândva.

Despre întemeierea minăstirii Suzana am putut afla câte ceva dintr-o sumară monografie tipărită la Ploești, în 1901, de arhiepiscopul N(یفон). În această monografie se spune că întemeietoarea minăstirii a fost o ardeleancă, Susana Arșicu, din Săcele, văduvă și cu dare de mină, care a îmbrăcat haina monahală la minăstirea Sinaia. Aceasta a construit, la 1740, o bisericuță de lemn, care a durat până în 1844. Alte două biserici, de piatră, aveau să-i ia locul mai târziu. La început, minăstirea purta numele Schitul Suzana. Pe la începutul veacului al XIX-lea i se mai zicea și Schitul Valea Caprei.

Privită, astăzi, de pe colina alăturată, minăstirea Suzana încântă ochiul și desfată sufletul. Cele vreo 25 de căsuțe ale maicilor, adevărate bijuterii arhitectonice, sculptoare de curățenie și bună rânduială, se string, cu grijă parcă, în jurul bisericii centrale, formînd o curticică presărată cu iarbă verde. Întîlnim și aici, ca și la alte minăstiri, acea bogăție de flori de tot felul, care împodobesc cerdacul cochete. Predomină, firește, mușcatele, dar sînt și flori specifice locului, begoniile olandeze, un fel de nuferi de diferite culori, ce se înmulțesc prin «cartoții» pe care îi fac în pămînt. Privind la aceste flori, gîndul mi-a zburat spre patria lor, spre Olanda, unde, ca în minăstirile românești, se cultivă și se îngrijesc florile cu o dragoste nesfîrșită. În această țară nu există casă fără lungi cutii cu flori, agățate pe sub ferestre, deasupra ușilor sau chiar pe ziduri. Cerdacele minăstirilor românești, ca și casele și curțile olandeze, sînt adevărate sere, unde se cultivă cele mai neobișnuite varietăți de flori.

Viața din minăstirea Suzana mi-a răcut impresia unui furnicar. Într-adevăr, urcîndu-mă pe colina din apropierea minăstirii, am găsit o ridicătură de pămînt înconjurată de un șențuleț și avînd în mijloc un mic bloc pătrat de piatră, despre care am aflat că servea ca punct de reper pentru ciobani. Alături de aceasta însă, am observat un căpățîi de scindură, pe care l-am ridicat să văd ce se află sub el. Am avut surpriza să constat că sub scindură era un mare cuib de furnici, care se prelungea prin tot felul de galerii săpate în pămînt. Buimăcete o clipă de lumina zilei, furnicile și-au dat seama îndată despre ce era vorba și au început să care cu repeziune ouăle, mai mari decît ele, în galeriile subterane. Era în munca acestor minuscule ființe o grabă, o precizie în mișcări, o ordine minunată, care a făcut ca în mai puțin de două minute să nu mai existe nimic în cuib, totul fiind pus la adăpost în galeriile subterane.

Aceeași grabă, aceeași precizie în mișcări, aceeași ordine minunată am observat-o și în viața minăstirii Suzana. Acel furnicar de maici și surori, în număr de 114, trebăluiesc fără încetare și se roagă, muncesc în atelierele de țesut covoare și cîntă. N-am văzut una măcar pierzîndu-și vremea. Toate au în tot timpul ceva de făcut și chiar cînd se întîmplă să mai stea și de vorbă, trag fire aproape nevăzute din caiere micuțe, îngroșînd câte un fus cît degetul.

De altfel, torsul, țesutul, împletitul formează vechea tradiție a minăstirii Suzana și titlul ei de glorie în ordinea materială. În cele trei ateliere ale minăstirii am văzut vreo 50 de maici, lucrînd de zor, la 30 de războaie, acele minunate

covoare oltenesti, de dimensiune mici, dar bătute strins și menite să ducă peste granițele țării noastre fama artei românești.

De la întemeierea minăstirii Suzana și pînă de curînd, majoritatea maicilor din această minăstire erau de origine ardelence. Fapt interesant de remarcat, pe care îl vom întîlni și la minăstirea Cheia, întemeiată de asemenea de ardeleni și populată în cea mai mare parte de monahi de proveniență din Ardeal. La Suzana, însăși stareța, maica Filareta Verzea — o îmbinare armonioasă de smerenie și voință dirză, într-un trup scund de adolescentă — este ardeleancă de origine, din Satulung, de lângă Orașul Stalin. Dintre cei șase copii ai ardeanului Petre Verzea, două fete au ajuns învățătoare, alte trei fete, Filareta, Magdalena și Veronica, sînt călugărițe în minăstirea Suzana.

Un fapt îmbucurător este acela că maicile din minăstirea Suzana sînt în majoritate tinere, 36 dintre ele urmînd cursurile seminarului monahal din minăstire. Nu lipsesc însă nici maicile în vîrstă și printre acestea sînt unele deosebit de respectabile, ca de pildă Maica Agatia de 70 de ani, maica Irina Verzea de 78 ani și maica Natalia de 89 ani.

De altfel, longevitatea pare să formeze specificul acestei minăstiri, dacă nu al minăstirilor în general, căci în micul cimitir de lângă minăstirea Suzana am găsit o cruce frumoasă de marmură, pe care se arată că acolo este înmormîntată monahia Natalia Perlea, care a stărețit timp de 35 de ani, murind în vîrstă de 74 ani. Pe o altă cruce frumoasă de marmură se arată că monahia Tomaida Perlea, care a fost stareța minăstirii între 1903-1916, a decedat în 1935 în etate de 85 ani. O altă monahie, Justina Stănescu, fostă stareță timp de 20 de ani, a decedat la 19 octombrie 1942 în etate de 80 de ani. La mormîntul monahiei Marta Perlea se arată că aceasta a trăit între anii 1816 și 1911, murind deci la vîrsta de 95 ani. Pe alte citeva cruci se arată de asemenea că monahiile respective au decedat la vîrsta de 79 ani. Această impresionantă longevitate spune mult asupra condițiilor sufletești și materiale în care se desfășoară viața în minăstirile românești.

În scurtul răstimp cit am gustat bucuria liniștii și a odihnei în minăstirea Suzana n-am putut, desigur, să-mi dau seama, așa cum trebuia, de toate meritele vrednicilor măicuțe care alcătuiesc personalul de conducere și administrare a minăstirii, de îndrumare didactică la școala monahală, de supraveghere a muncii din ateliere etc. De asemenea nu cred să fi observat, așa cum trebuia, toate nevoile acestui sfînt așezămînt de rugăciune și muncă. Am constatat însă o nevoie urgentă a acestei minăstiri, pe care nu mă pot împiedica s-o semnalez. Este vorba de nevoia introducerii luminii electrice în atelierele de țesut covoare, în cele două biserici și în tot cuprinsul minăstirii. Minăstirea a obținut, prin stăruința maicii starețe, un motor bun, de 4, 1 H. P., care are nevoie numai să fie instalat și să folosească energia motrice a vijeliosului riuleț Stancea, care nu scază vara și a cărui energie se risipește zadarnic de atîta amar de vreme. Cred că unele mici sacrificii reunitе, din partea minăstirii, a Cooperativei de țesut covoare și a Sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor vor fi recompensate cu prisosință de punerea în funcțiune a acestui motor și sînt încredințat că Prea Fericitul Patriarh Justinian care poartă atît de mare grijă de minăstiri, a sesizat această nevoie urgentă a minăstirii Suzana, căutînd numai momentul potrivit pentru ca s-o implinească.

Am părăsit, cu părere de rău, prea repede minăstirea Suzana, pentru a vizita minăstirea Cheia. Cei opt km. parcurși pe jos, de plăcere, au fost o adevărată și trainică încîntare, drumul avînd, de-o parte și de alta, înalte coline verzi și largi pajîști înflorite. Credeam că va fi vorba tot de o minăstire izolată, ca Suzana. La Cheia există însă un adevărat sătuleț de 66 familii, cu vile drăguțe și cu numeroase colonii de vară pentru copiii muncitorilor din orașe. Minăstirea însăși, așezată mai sub munte la vreo 500 de metri depărtare de șosea, pe dreapta, este o mică cetate a liniștii și a rugăciunii, în care viețuiesc numai vreo 24 de călugări, cu frați cu tot.

Nu știu să existe o monografie a minăstirii Cheia. Tot ce pot spune despre trecutul acestei minăstiri l-am aflat din pisană de deasupra ușii bisericii și din istorisirea părintelui Macarie Drăghici, arhondarul minăstirii, care la rîndul său deține unele informații de la o bătrînă de 110 ani, Ilina Bucur. Se pare că minăstirea Cheia a fost întemeiată de șapte «mocani», adică șapte ardeleni, care au construit, la 1770, la poalele muntelui Balaban, o biserică de lemn, punîndu-i hramul Sf. Nicolae. Cei șapte mocani s-au călugărit, dar ședeau pînă la munte, venind numai sîmbăta seara și duminica pentru slujbe. În anul 1783, trecînd pe aici turcii, au stricat biserica. Mocanii s-au adunat atunci din nou și au construit o

altă biserică de lemn, la 1790, la poalele muntelui Zăganul, pe apa Timpei, adăugându-i și chilii pentru călugări. Această biserică a fost sfințită în anul 1792 și a durat pînă în anul 1830, cînd, din nebagărea de seamă a unui călugăr, biserica a ars, salvîndu-se numai Sf. Antimis, sfeșnicele și alte cîteva obiecte. Călugării s-au risipit. Un singur preot, Serafim, care trăia într-o peșteră de pe muntele Zăganul, venea din cînd în cînd și săvîrșea Sf. Liturghie. La 1835 au venit de la minăstirea Căldărușani doi călugări, frați după trup, Damaschin și Justin Bîrsan, originari din Săliște, de lingă Sibiu, călugăriți la Căldărușani și ucenici ai stareților George și Doroftei, ambii discipoli ai lui Paisie. Din averea lor de la Săliște și cu ajutorul episcopului Chesarie al Buzăului și al mai multor credincioși, călugării Damaschin și Justin au construit biserica mare a minăstirii Cheia, începută la 1835 și sfințită la 1839 de episcopul Chesarie al Buzăului. Acesta a dăruit minăstirii timpla sculptată în lemn și poleită cu aur, care a costat 600 de galbeni împărătești. Policandrul cel mare a fost dăruit de trei frați din Satulung, Stan, Bucur, și Drăgan Petru. Pictura catapetezmei a fost executată de renumitul pictor G. Tătărescu și de zugravul Naum. Biserica fiind construită pe moșia lui Mihalache Ghica, fratele domnitorului Dimitrie Ghica, ctitorii au răscumpărat moșia în 1846 de la Mihalache Ghica. Starețul-ctitor Damaschin a stat în fruntea minăstirii 32 de ani, fratele său Justin împlinind ascultarea de econom. Unul dintre stareții care au condus mai multă vreme minăstirea, Grigore Georgescu, a construit frumosul paraclis din colțul de nord-est al minăstirii. Un alt stareț, arhimandritul Ghenadie Diaconescu, care a stat în fruntea minăstirii timp de 14 ani, a renovat biserica mare, acoperind-o din nou cu tablă.

Dintre obiectele mai importante pe care le-am remarcat în biserică, este o Evanghelie ferecată în argint, dăruită de Ecaterina Ghica, și o cruce cu mărgean, dăruită de Elena Ceacarovitz, născută Ghica, cruce prețuită la 12 galbeni.

Interesîndu-mă și de legendele care circulă în legătură cu minăstirea Cheia, am aflat, tot de la părintele Macarie, despre faimosul bandit Vlad Hoțul, care printr-o întîmplare a devenit pustnicul Varlaam. Acest hoț vestit a atacat odată o stîină, omorînd pe baci și jefuînd tot ce se putea jefui la o stîină. Aflîndu-se acolo și un copil, care ajută pe cioban, hoțul l-a legat și l-a aruncat undeva, lingă stîină, uitînd apoi de el. După cîteva zile, amintindu-și de copil, a mers ca să-i dezlege frînghiile, dar l-a găsit mort, mîncat de furnici din cele mari, albe. În sufletul hoțului s-a trezit atunci omenia și, muștră adînc de conștiință, a devenit pustnicul Varlaam, trăind pînă la adînci bătrînețe în nevoînte de tot felul și murînd la vîrsta de 98 de ani.

În ce privește longevitatea călugărească, deși la minăstirea Cheia sînt aproape numai călugări în vîrstă, unul singur dintre ei, arhimandritul Ghenadie Diaconescu, despre care am pomenit mai sus, a atîns frumoasă vîrstă de 74 ani. Acest călugăr cuvios, dăruit de Dumnezeu cu o frumoasă barbă, se află în minăstire de cînd era de 15 ani.

Printre aite figuri distincte ale minăstirii Cheia, în afară de aceea a starețului minăstirii, arhidiaconul Emilian Andrei, licențiat al Facultății de teologie din București, am remarcat pe arhimandritul Calist Rădulescu, în vîrstă de 70 ani, pe care îl cunoșteam mai de mult, și pe protosinghelul Gherasim Negulescu, un caligraf cum cred că nu mai există altul printre călugării minăstirilor noastre și care continuă vechea tradiție călugărească a copierii de texte și mai ales de muzică bisericească.

Un cuvînt de aleasă prețuire am de spus și despre părintele arhondar Macarie Drăghici, care nu numai că este istoricul minăstirii Cheia, dar stăpînește o întregă serie de meșteșuguri și arte: țese fulare de lînă într-un mic război, face împletituri artistice din mătase (macrameuri), lucrează metanii de lînă, mărgele, schime (un fel de epitrahile pe care sînt cusute cu mătase patimile Mîntuitorului), analavuri, purtate de schimnici peste schimă și simbolizînd jugul Mîntuitorului, perimane, adică niște bucăți mici de stofă neagră și care se dau călugărilor la tunderea lor în monahism, etc.

De altfel, în general, călugării de la Minăstirea Cheia dețin tot felul de dexterități. Doi dintre ei sînt cizmari, doi timplari, unul se exercită în sculptura de medalioane și cruciulițe, trei dintre ei fac croitorie de oăjdii, mantii, rase, potcapii etc. Astfel, am admirat pe părintele Teoctist, care m-a găzduit cu o bunăvoință rar întîlnită, cu atât îndeminare și măiestrie cîea un voal fin pentru un potcap, dînd în același timp și îngrijiri medicale elementare celorlalte călugări, cînd era cazul. Și m-am gîndit ce lucruri încă mai minunate ar putea face oamicii aceștia, dacă li s-ar da îndrumări și material pentru lucrări artistice de

pictură, sculptură, ceramică, pirogravură, traforaj, țesături și impletituri fine, obiecte de piele etc.

Preocupările acestea meșteșugărești și artistice, care fac din modestele locuințe călugărești adevărate pilde de bună chiverniseală și bun gust, nu absorb însă cu totul pe călugării de la minăstirea Cheia, care pe lângă slujbele de zi și de noapte, împlinite cu strictețe după tipic, dau îngrijiri religioase și locuitorilor din satul Cheia, care nu au biserică, și împlinesc cu punctualitate dispozițiile privitoare la ridicarea nivelului intelectual și duhovnicesc al călugărilor. Așa, am asistat, după vecernia de Duminică 8 iulie, la o ședință a întregului sobor al minăstirii, ținută în pridvorul bisericii, unde părintele arhondar Macarie a tratat cu frumoasă informație și cursivitate în expunere subiectul: «Chipuri de monahi organizatori și conducători în Biserica Ortodoxă Română», iar părintele stareț Emilian a făcut lectură despre mindrie din cartea «Mintuirea păcătoșilor».

Urcînd spre culmile munților Roșu și Ciucaș, după vizitarea celor două minăstiri, m-au urmărit îndelung gînduri în legătură cu ce au fost, ce sînt și ce ar putea să fie minăstirile. Știînd însă că gîndurile de felul acesta îl frămîntă, mai mult decît pe mine sau pe oricare altul, pe însuși Intîistătătorul Bisericii noastre, care are și dorința și putința să dea un nou avînt vieții minăstirești, mi-am continuat drumul liniștit și plin de încredere în viitor.

Diac. Prof. EMILIAN VASILESCU

O RENOVARE ȘI O ANIVERSARE

Tirgoviște — bătrina cetate de scaun domnesc — păstrează între zidurile ei negrite de vremuri, nenumărate monumente de artă și arhitectură bisericească, martore ale unui trecut de glorioasă istorie și de adincă religiozitate, moștenire sacră de la acei ce au fost înaintașii noștri.

De la neînfricatul Mircea Voevod și pînă la înțeleptul și cumpătutul bătrîn Matei Basarab și mult chiar după el, un nesfîrșit șir de Domni și Doamne, au înfrumusețat acest oraș cu numeroase edificii care azi, după atîtea veacuri, constituiesc ghirlanda de mărgăritare care împodobește «povestea unui neam».

Timpul, marele meșter în a prefăce totul, dar mai cu osebire condamabila nepăsare a omului, au lăsat toate aceste comori arhitectonice să ajungă în starea de plîns pe care talentatul poet tirgoviștean al veacului trecut V. Cirlova o concretizează, ca o mustrare pentru toți, în aceste versuri:

«O ziduri întristate, o monument slăvit!
 «În ce mărime înaltă și voi ați strălucit,
 «Pe cînd un soare dulce și mult mai fericit,
 «Își revărsa lumina p.acest pămînt robit!

«Ce jale vă cuprinde! Cum totul v.a pierit!
 «Șub osindirea soartei de tot ați inegrit.
 «Din slava srămoșească nimic nu v.a rămas.

Intr-o astfel de «jale» amintită în versul plin de melancolie al poetului nostru, se găseau acum aproape 20 de ani casele din curtea bisericii «Sf. Vineri cea Domnească» din acest oraș, ea însăși unul din cele mai vechi monumente istorice de aci, datînd de pe la anul 1456-1460.

Doamna Bălașa, soția lui Constantin Șerban Basarab Voevod (Cîrnu) care a domnit în Muntenia între anii 1654-1658, urmînd la domnie după Matei Basarab, rezidînd biserica, a construit cu acest prilej, lîngă ea, aceste case, formate din patru camere și două tinzi.

Casele au fost terminate la 5 iunie 1656 — acum 300 de ani și după cum ne spune inscripția de pe peretele ei, scopul pentru care Doamna Bălașa le-a zidit a fost «ca să fie de odihnă creștinilor care cad în nevoie, cei ce scap la sfînta besearecă».

De bună seamă că, cu timpul, scopul inițial pentru care evlavioasa doamnă a durat aceste case, a fost schimbat. Ne îndreptățeste la aceasta un act (angajament) semnat de paharnicul Nicolae Brătescu, hunicul scriitorului Ioan Al. Brătescu-Voinești, pe la anul 1852, el însuși cîtor de seamă al bisericii, prin care «tocmînd ca slujitor al acestei biserici pe preotul Ioan Neculescu» își ia angajamentul ca să-i dea în folosință casele bisericii spre a le locui.

În decursul acestor trei veacuri, s-au făcut acestor case mici reparațiuni, păstrîndu-se însă cu multă grijă forma lor arhitecturală care este de mare interes mai cu osebire în interior unde toate camerele sînt zidite cu bolți, iar grosimea zidurilor fiind de 0,75 m.

De pe la 1870 însă, nimeni nu s-a mai îngrijit de buna stare a acestor case și timpul și-a desăvîrșit opera în așa fel încît, în anul 1936, cînd prin rînduiala lui Dumnezcu am venit preot la această biserică, le-am găsit în forma unor ruini, fără acoperiș, cu zidurile pe alocuri dărîmate din cauza umezelilor, cu tencuielile căzute, cu întreaga timplărie putrezită sau furată și ca o încoronare a acestei, triste înfățișeri, cițiva salcîmi ce crescuseră sus pe bolțile cari formează tavanele camerelor, desăvîrșeau opera de distrugere prin rădăcinile lor puternic și adinc infipte printre cărămizile zidurilor și așa destul de șubrede din cauza ploilor și zăpezilor atîtor ani de condamabilă nepăsare.

Pe la cîte uși n-a bătut preotul bisericii pentru a arăta importanța istorică a acestor ziduri părăsite, și a găsi înțelegerea cuvenită spre a le scoate din ruină.

Nimeni nu l-a auzit, nimeni nu a vrut să-l înțeleagă și ruinile acestui monument istoric își povesteau trista soartă atîtor mii de vizitatori de pe tot întinsul țării care în fiecare an sosesc în acest bătrîn oraș ca la Meca glorioasei istorii a neamului nostru.

Dumnezeu a vrut însă altfel. El nu a lăsat ca nepăsarea și lipsa cultului pentru aceste urme ale trecutului nostru din care se desprinde atîta iubire de

neam și aita dragoste pentru Hristos și Biserica Lui să dispară din orașul nostru.

Insuflețiți de îndemnul Intîistătătorului Bisericii noastre, Prea Fericitul Părinte Justinian, Patriarhul României, care încă din prima zi a suirii Sale pe scaunul patriarhal, n-a încetat a îndruma, pe preoți să pornească cu încredere spre înfăptuirea «apostolatului social»; incurajați de ceea ce Prea Fericirea Sa face, și luind cunoștință de mult prea lăudabila inițiativă a Guvernului R.P.R. de a se ocupa în mod deosebit de monumentele istorice ale țării, alocind în acest scop fonduri însemnate, preotul și credincioșii bisericii Sf. Vineri au pornit la lucru pentru a readuce în forma lor de odinioară ruinele caselor ce poartă în spatele lor trecutul celor 300 de ani de cînd pioasa Doamnă Băașa le-a pus piatra de temelie.

Prin bunăvoința și spiritul de înaltă înțelegere a unui om cu suflet de romin și cu simțăminte de adîncă religiozitate pentru credința noastră strămoșească, s-a obținut de la Ministerul Cultelor însemnata sumă de lei 50.000.

Adăogînd la aceasta concursul prietenesc al Domnului Inginer Păparizu — directorul întreprinderii de Construcții 132 Tirgoviște — om cu alese calități sufletești și al colaboratorilor săi de la această întreprindere, Domnii Ing. Dumitru Savin, șeful șantierului, I. Lupan, Gh. Dinulescu tehnicieni, Gh. Moise șeful echipei de zidari, meseriașilor și muncitorilor care au ostenit pe acest șantier, s-a reușit într-un timp record, să se facă din niște ruine părăsite o casă sobră la înfățișare, dar plăcută.

Tuturor acelor care au contribuit în toate chipurile pentru realizarea restaurării acestui monument istoric cu prilejul sărbătorelesc de împlinire a 300 de ani de existență a acestor case, preotul bisericii, consiliul parohial și enoriașii aduc toate alosele lor mulțumiri, asigurîndu-i că neîncetat se vor ruga lui Dumnezeu să le facă parte de darurile Sale cele bogate.

Pr. EMIL POPESCU

o

SFÎNȚIREA BISERICII FILIALEI HULUBEȘTI PAROHIA HULUBEȘTI — RAIONUL GĂEȘTI

Ziua de duminică 22 iulie 1956, a fost zi de bucurie duhovnicească deosebită pentru enoriașii bisericii filiale cu hramul «Adormirea Maicii Domnului» — din satul Hulubești, pendinte de parohia Hulubești, raionul Găești, sfînțindu-se lucrările de pictură și reparație, executate la această biserică, în răstimpul de la 1 octombrie 1955, la 29 iunie 1956.

Služba sfînțirii s-a oficiat, la data sus amintită, de către P. C. Protopop al raionului Găești, Nicolae Popescu, înconjurat de un sobor de preoți.

După Sf. Liturghie, c. preot paroh al parohiei Hulubești, Vasile Popescu, în cuvîntarea sa a expus mersul lucrărilor care s-au realizat în scurt timp, datorită muncii unite depusă de consiliu, epitropie și enoriași și dragostei cu care enoriașii și-au dat bucuoși contribuția, pentru renovarea sfîntului locaș.

După aceasta, a luat cuvîntul d-l Gh. Constantinescu, epitropul bisericii, arătînd contribuția enoriașilor la această lucrare.

La sfîrșit, P. C. Protopop a adus elogiul și mulțumiri preotului paroh, organelor parohiale, enoriașilor și tuturor ostenitorilor acestui sint locaș și a împărtășit tuturor binecuvîntarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, încheindu-și cuvîntarea cu îndemnul de a se îngriji și pe viitor de Sfînta Biserică, de a fi buni creștini și loiali cetățeni ai Patriei.

Întreaga festivitate s-a desfășurat într-o atmosferă de înaltă religiozitate și trăire creștinească, încheindu-se cu o agapă obștească, după tradiție.

AL. T.

SFINȚIRI ȘI REDESCHIDERI DE BISERICI

Răspunzind cu tot mai multă dragoste îndemnului părintesc și ajutorului moral și material al Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian; primind cu bucurie sprijinul material neprecupețit, dat de Onor. Guvern prin Ministerul Cultelor precum și de Sfaturile Populare raionale și comunale și dind ascultarea dorinței fierbinți a credincioșilor ei, preoțimea din cuprinsul Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor își continuă cu rivnă munca pe tărîmul dreptei credințe și prin zidirea din temelii, unde e nevoie, de lăcașuri de cult.

După sfințirile din prima parte a anului, a urmat la rînd tirnosirea bisericilor din parohia Bucșa, comuna Dumitrești, raionul Slobozia, a celei din parohia Micloșani, raionul Muscel și redeschiderea bisericilor din parohia Valea Zimbrului, comuna Bogați, raionul Topoloveni și a celei din parohia Hulubești, raionul Găești.

Astfel, în ziua de 20 mai a. c., s-a făcut sfințirea bisericii din parohia Bucșa, raionul Slobozia.

Slujba de sfințire a fost oficiată de Prea Sfințitul Episcop Theoctist Botoșăneanu, Vicar Patriarhal, însoțit fiind de următorii slujitori: P. C. Preot Petre Breteanu Protoiereul raionului Slobozia, Preot Petre Anghel, Poiana Preot Gh. Gheorghiu Ciulnița, secretarul Protoieriei Slobozia, Preot Dumitru Petcu Iazu, Preot Ioan Leonte și Preot Velicu Caraivan Scinteia, Preot Dincă Bratu Traian, Preot Ioan Juncu, Valea Ciorii, Preot Gh. Petrescu, parohul bisericii Dumitrești și P. C. Arhidiacon Iordan Niculescu și Diacon Trandafir Vladimir, de la Catedrala Sfintei Patriarhii.

Răspunsurile la sfînta slujbă au fost date de cor.

După ocolirea sfintei biserici, se trece în altar, unde se procedează la sfințirea Prestolului, așezarea sfintelor moaște, îmbrăcarea sfintei mese și citirea hrisovului de sfințire—momente importante, trăite din plin și cu adîncă evlavie de credincioșii parohiei respective și de toți cei prezenți.

Același sobor, avînd în frunte pe Prea Sfințitul Episcop Theoctist, continuă slujba sfintei Liturghii, după terminarea căreia, P. C. Protoiereu Petre Breteanu într-o vibrantă cuvîntare a exprimat bucuria și mulțumirea celor 11 preoți care au luat parte la serviciul divin, precum și a credincioșilor care au asistat la această rară și deosebit de impresionantă slujbă, oficiată de Ierarhul plîn de bunătate și inzestrat de Dumnezeu cu alese însușiri de slujitor și cuvîntător.

Mai departe P. C. Protoiereu arată Prea Sfințitului Episcop că a urmărit în de aproape lucrarea ziditoare de la parohia Dumitrești și a adus laude meritate cucernicului preot Gh. Petrescu, parohul local, membrilor consiliului parohial, epitropilor și enoriașilor care — văzînd strădania păstorului lor sufletească — i-au dat tot sprijinul material, pentru terminarea într-un timp scurt a acestei lucrări de zidire sufletească.

În încheiere, Prea Cucernicia Sa asigură pe Prea Sfințitul Episcop, Vicar Patriarhal, că știul înfăptuitorilor se va depăna tot mai bogat, după exemplul viu și neegalat al Întîlțătorului Bisericii Ortodoxe Romine, Prea Fericitului Părinte Justinian, Patriarhul Romniei.

Preotul Gh. Petrescu, parohul local, în darea de seamă, exprimă bucuria duhovnicească a credincioșilor săi, care cu trudă și zel, au izbutit să-și vadă biserica înălțată și sfințită. În scurtul istoric pe care-l face arată felul cum s-a desăvîrșit lucrarea de zidire a acestei biserici, începută în anul 1949, menționînd că biserica a primit din partea credincioșilor toate obiectele de cult ce i sînt necesare. În continuare Cucernicia Sa aduce mulțumiri Prea Fericitului Părinte Patriarh și Prea Sfințitului Episcop Theoctist Botoșăneanu, pentru dragostea cu care i-au înconjurat, atît de la Centru, cit și la fața locului, aprobînd lucrarea de sfințire și coborînd personal în mijlocul păstorilor, pentru sfînta slujbă.

Preotul Petrescu aduce de asemenea mulțumiri P. C. Protoiereu Petre Breteanu, care în orice împrejurare a știut să îndemne la muncă pe toți cei ce cu dragoste au pornit la lucrarea de zidire a bisericii lor.

Luînd cuvîntul, Prea Sfințitul Episcop Theoctist Botoșăneanu, remarcă eforturile parohului și ale credincioșilor, pentru ducerea la bun sfîrșit a construirii bisericii. Prea Sfințita Sa subliniază de asemenea jertfa și dragostea cu care s-a lucrat pentru zidirea sfintei biserici și face comparația între enoriașii acestei micuțe parohii și văduva din Evanghelie, care și-a dat ultimul bănuț pentru Casa Domnului. Prin fapta lor de buni fii ai Biserici, credincioșii vor cîștiga ajutorul

și binecuvîntarea lui Dumnezeu și vor primi darul bine meritat de la Tronul Ceresc.

Mai departe, Prea Sfinția Sa îndeamnă pe credincioșii adunați în număr atât de mare la această slujbă arhierescă, să fie stăpîniți de dragoste și pace, înlăturînd neînțelegerile dintre ei, îndemnîndu-i să țină legătura strînsă cu Biserica, să trăiască în dragoste, căci dragostea dintre oameni este coroana faptelor bune.

Înceindu-și cuvîntarea, Prea Sfințitul Episcop aduce binecuvîntarea Prea Fericitului Patriarh Justinian, tuturor ostensorilor în această lucrare, mulțumind pentru primirea ce i s-a făcut și pentru dragostea cu care a fost primit în această parohie, situată la marginea Eparhiei noastre.

La 1 iulie 1956 s-a făcut sfințirea bisericii din parohia Micoșani, raionul Muscel.

Duminică dimineața — Duminica Tuturor Sfinților, satul este în plină sărbătoare. Soborul preoților slujitori, avînd în frunte pe ~~Prea Sfințitul Episcop Theoctist~~ este format din P. C. Protoieru Ilie Dragomirescu, al raionului Muscel, preot I. Dobrescu, secretarul Protoieriei, preot I. Răuțescu, preot St. Blidaru, preot I. Popescu, preot Virgil Leonte și P. C. Arhidiacon Anton Uncu, de la Catedrala Sfintei Patriarhii, Nicodim Zaharia diacon la Schitul Dragoslavele și diacon Aurelian Nicolescu, candidat la preoție.

Soborul slujitor, urmat de preoții asistenți și de credincioși, înconjoară sfîntul lăcaș de trei ori, — după regulele de tipic stabilite pentru asemenea slujbe. După ultima rugăciune de afară, clericii și credincioșii intră în biserică, unde Prea Sfințitul Episcop Theoctist, îmbrăcat — după datină — cu veșmînt de pinză albă, săvîrșește sfințirea Prestolului, în care se așează sfintele moaște și documentul de sfințire, semnat de clerici, de membrii consiliului și comitetului parohial, precum și de donatorii de seamă ai bisericii. Urmează apoi îmbrăcarea sfintei mese și ungerea bisericii cu Sfîntul Mir, după care credincioșii se perindă, în liniște, prin fața sfintei mese, sărutînd Sfînta Evanghelie, Sfîntul Antimis, Sfînta Cruce și primînd binecuvîntarea Prea Sfințitului Episcop.

Se începe după aceea slujba Sfintei Liturghii, răspunsurile fiind date de credincioși, conduși de cîntărețul Vasile Brînzea. Apoi, la vremea rînduită, se săvîrșește hirotonia în diacon a licențiatului în teologie Ion I. Popescu, numit preot la parohia Cîndești-Muscel și întru preot a diaconului Aurelian Nicolescu, numit preot la parohia vecină, Cetățenii din Deal.

Enoriașii satului Cetățeni, ascultă «Declarația» viitorului lor păstor:... «Nu voi avea în vedere decît a lucra pentru mîntuirea sufletească a turmei duhovnicești mie încredințată. Voi conforma viața mea cu învățăturile Sfîntului Apostol Pavel, care cere ca preotul să fie fără prihană, bărbat al unei femei, priughetor, treaz, cumpătat, ospitalier, învățător, nelacom, bine chivernisîndu-și casa sa».

Pentru pomenirea ctitorilor sfîntului lăcaș, soborul slujitorilor a ieșit în curtea bisericii, la mormîntul lui Ion Blidaru, cu soția sa Anca și cu fiul lor Constantin, care odihnesc în partea de sud a pridvorului, săvîrșindu-se aici slujba parastasului.

Preotul Iconom Stavrofor Spiridon Blidaru, parohul bisericii rostește apoi o cuvîntare. Cucernicia Sa arată bucuria pe care o au enoriașii acestei biserici, văzînd lucrul desăvîrșit.

Satul Micoșani, spune Cucernicia Sa, a luat ființă prin venirea romînilor prigonîți în Ardeal pentru că nu au voit să primească unirea cu Roma (anul 1700). Biserica înființată de ei s-a dărîmat în anul 1863, satul rămînd timp de 9 ani, fără lăcaș de închinăciune. La 1872 evlavioșii creștini Ion Blidaru și soția sa Anca și-au pus tot avutul lor, la zidirea bisericii pentru sat, biserică ce n-a fost însă sfințită de arhieru. În 1918, armatele germane năvălînd în patria noastră și-au lăsat urmele jafului și în Micoșani; au dărîmat clopotnița bisericii, ca să poată lua clopotul. După pîrjolul războiului, Constantin Blidaru, fiul ctitorilor reface clopotnița și inzestrează biserica cu alt clopot, care și astăzi cheamă la rugă pe credincioșii satului. În anul 1940, marele cutremur din noembrie, dă biserica aproape cu totul la pămînt.

Cu eforturi locale și cu ajutorul de la Stat, se reface întregul acoperiș al bisericii, se acoperă turlele cu tablă nouă și se tencuiesc toate zidurile.

La începutul anului 1955, oameni muncitori din sat, care văzuseră multe și frumoase biserici prin țară, la locurile lor de muncă, solicită preotului să re-facă pictura bisericii. Și astfel, cu binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian și îndeplinindu-se toate formele legale, la 1 mai 1955, pictorul autorizat Ion Fleșaru, începe lucrarea de pictură a bisericii. După aproape un an de trudă, astăzi biserica este dată cultului, avind pictură complet nouă, în fresco, mobilier nou și pardosită cu mozaic.

Este impresionantă truda multor credincioși ai satului, dintre care remarcăm pe Corneliu Glonț și Ion Rogojină, care — de cite ori venea la sărbători, în satul lor natal, dădeau din prisosul muncii lor pentru terminarea bisericii. La fel văduva Elena Costache Dincă, a dat din munca ei 186 lei pentru pictură. La loc de cinste se situează membrii consiliului și comitetului parohial, care s-au îngrijit de întreținerea echipei de pictori, în cele 230 zile de lucru.

În încheiere, cucernicul preot paroh, roagă pe Prea Sfințitul Episcop Theoctist să transmită Prea Fericitului Patriarh Justinian umilele mulțumiri ale credincioșilor pentru ajutorul dat din fondurile Sfintei Arhiepiscopii (Lei 12.000.—), iar pe domnul împuternicit al Ministerului de Culte, să aducă mulțumiri domnului Ministru Academician Profesor Petre Constantinescu-Iași, pentru ajutorul acordat (5.000.— lei), asigurându-i totodată că banii cu care au binevoit să ajute această sfințită biserică au sosit prin obolul creștinilor din sat și împrejurimi.

Cucernicia Sa mulțumește apoi Prea Sfințitului Episcop Theoctist pentru osteneala luată de a urca dealurile Micloșanilor, precum și tuturor preoților și binecredincioșilor creștini, care s-au ostenit pentru a participa la această unică sărbătoare a enoriașilor parohiei Micloșani.

După cuvântarea părintelui paroh, a vorbit Prea Sfințitul Episcop Theoctist, care a spus: «Este adevărat că săvârșirea unei lucrări ca aceasta a cerut nu numai înțelegerea enoriașilor, hărnicia consilierilor, bunăvoința și ajutorul Conducătorilor Statului, dar, — în primul rînd — s-a cerut adinca convingere a enoriașilor satului acesta. S-a cerut conștiința credincioșilor, anume că ei au un Tată în Ceruri, că poartă numele Mîntuitorului Iisus Hristos, că — mărturisind credința strămoșilor — nădăjduiesc să adoarmă, ca și ei, în credința în Iisus Hristos.

Sufletul nostru al tuturor și mai ales al celor care nu sint împovărați de greutatea păcatelor, simte trebuința de a fi ne legătura cu Dumnezeu și cu darurile sale dumnezeiești, pe care noi le avem în Sfînta Biserică.

Așa cum omeneste simțim nevoia de a ne întîlni cu părinții noștri, cu frații noștri, cu prietenii și rudele noastre, tot astfel simțim nevoia de a fi în cît mai strînsă apropiere de Dumnezeu. Unii simt această nevoie mai des, alții mai rar; unii grăiesc cu El în rugăciunile lor de seară și de dimineață, acasă; alții în Sfînta Biserică.

Cîți dintre noi n-am simțit ajutorul și mila lui Dumnezeu, mai ales atunci cînd l-am cerut și ce mulțumiți sintem cînd simțim acest ajutor al lui Dumnezeu!

Legătura creștinilor cu Dumnezeu se păstrează în Biserică, prin Sfîntul Duh, prin Sfîntele Taine. Izvorul tuturor darurilor dumnezeiești este Sfînta Masă, pe care se săvîrșește minunea prefacerii vinului și a pîinei în Singele și Trupul Domnului nostru Iisus Hristos. De aceea, avem trebuință de sfîntul jertfelnic, de Casa Domnului.

Insuși poporul ales, care avea un singur Dumnezeu, își avea jertfelnicul său. Moise a primit poruncă de la Dumnezeu să-i zidească biserică; lui i-a dat toate îndrumările, pe Muntele Horeb, cum să-i fie casa Domnului; lui Solomon, care avea să zidească templul sfînt, i-a dat toate amănunțele arhitecturale.

Dacă în legea veche era cerută această îndatorire de a sluji lui Dumnezeu, apoi acum — în legea Harului — cu atît mai multă îndatorire avem noi credincioșii de a sluji Lui și a purta cu cinste și vrednicie numele de creștin.

Astăzi sărbătorim Duminica Tututror Sfinților. Noi cunoaștem mulți dintre ei și pomenim pe mărturisitori, pe cuviosii din pustie, pe ostași, pe împărați, pe femei, pe bărbați, știutori sau neștiutori de carte, pe filozofi și pe cărturari. Unii și-au agonisit dragostea lui Dumnezeu prin credința lor, alții prin averea lor dată săracilor, iar alții prin rîvna lor pentru Hristos. Ei ne sînt nouă pildă pentru viață. Ca și noi, ei au avut aceleași preocupări trupești, la care s-a adău-gat o dragoste mai mare față de oameni; de aceea și-au agonisit și o mai mare fericire de la Dumnezeu.

Odată cu sfințirea acestei biserici am făcut și sfințirea a doi slujitori ai altarelor.

Preoția este instituită de Dumnezeu, pentru noi creștinii, să ne împărtășim, prin ea, de darurile lui Dumnezeu.

Este pentru a patra oară — spune în continuare Prea Sfinția Sa — cind slujesc la sfințirea unei biserici din Muscel (Podul Dimboviței, — 6 decembrie 1953, Vălenii de Sus — 12 septembrie 1954. Suslănești — 10 mai 1955 și astăzi — aici.

Sufletele muscelenilor sint împodobite de o puternică credință în Dumnezeu, alături de podoaba specifică a îmbrăcăminteii lor, care stărnește admirația tuturor și prețuirea deosebită a conducătorilor Statului.

De aceea se cuvine ca toți muscelenii să păstreze neștirbită credința moșilor și strămoșilor lor. Ei au avut credință asemenea sfinților pe care-i prăznuim astăzi; ei s-au împărtășit din toate bunurile bisericii, iar noi cei de astăzi sintem datori să ne împărtășim din credința lor. Credința i-a făcut pe strămoși să trăiască uniți. Ei au stat tari în credință, fiind că n-au părăsit Biserica și nu s-au lipsit de Sfintele Taine. De aceea, datoria creștinilor este de a sta uniți sub acoperământul Bisericii, să se hrănească din darurile Sfintului Duh, căci acolo unde nu este biserică, nu poate fi nici mintuire. Astfel făcînd vom avea mulțumirea sufletească de a fi mers pe drumul sfinților azi prăznuți, pe drumul strămoșilor noștri.

Azi, cind poporul își croiește o viață nouă. Biserica indeamnă pe preoți și credincioși să sprijine eforturile Guvernului pentru o viață mai fericită, pentru dreptatea poporului și dorința acestuia de a trăi în pace, ajutorare și frățietate.

Acestea sint îndemnurile pe care le trimite și Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, clericilor și credincioșilor adunați la această sărbătoare.»

În încheiere Prea Sfinția Sa indeamnă pe credincioși să împodobească mai departe biserica lor, cu credința și dragostea cea neîmpuținată.

Să aducem mulțumiri Guvernului nostru pentru libertatea religioasă garantată în scumpa noastră patrie.

Prea Sfințitul Episcop Theotist felicită pe părintele paroh și pe membrii consiliului și comitetului parohial, pentru străduința depusă. În numele Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian mulțumește Ministerului de Culte pentru înțelegerea și bunăvoința arătată la reînvierea acestei biserici.

Pe conducătorii Patriei îi încredințează că, Biserica Ortodoxă Română, prin slujitorii ei, este alături de principiile sănătoase pentru viață mai fericită.

După această însuflețită cuvîntare, Prea Sfințitul Episcop Theotist hirotesește pe preoții Iosif Mușetescu — Suslănești și Ioan Fălculete — Vălenii de Sus, care au fost răsplătiți de Sfintul Sinod, cu rangul de «Iconom Stavrofor», pentru construirea bisericilor parohiale respective.

Prea Sfințitul Episcop arată că, Prea Cucernicii Preoți care depun rivnă deosebită în slujba lor, primesc îndoită cinstire. Noii hiroteșiți au depus deosebită muncă pentru bisericile ce le păsloresc și de aceea s-au învrednicit de această prețuire. Îi indeamnă să depună tot mai mult zel pentru Biserica lui Hristos.

În acest fel a decurs slujba sfințirii de biserică din comuna Micloșani, raionul Muscel, — slujbă ce va rămîne neuitată în mintea și sufletele credincioșilor de pe aceste meleaguri ale Patriei noastre.

*

La 13 iulie a. c., pe frumoasele meleaguri ale Topolovenilor, în parohia Valea Zimbrului, comuna Bogați, s-a făcut slujba de redeschidere a bisericii parohiale. Deși n-a fost decît o simplă redeschidere, credincioși au ținut să asiste în număr mare la desfășurarea acestui deosebit eveniment.

Soborul slujitor format din: P. C. Preot Alexandru Ionescu — Vicarul Sfintei Mitropolii a Ungro-Vlahiei, P. C. Preot Aurel O. Popescu, Protoiereul raionului Topoloveni, c. preot Emil Gîrleanu — parohul local, c. preot I. Tomescu — Bogați și alții, precum și Arhidiaconii Iordan Niculescu și Andrei Iacobeanu, de la Catedrala Sfintei Patriarhii, a impresionat prin varietatea și frumusețea vocilor și prin cucernicia cu care a săvîrșit slujba de redeschidere a acelei frumoase și încăpătoare biserici.

Cu această ocazie, au ținut cuvîntări: P. C. Vicar Alex. Ionescu, care a transmis binecuvîntările Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian preoților și credincioșilor care s-au ostenit pentru reînvierea bisericii din Valea Zimbrului și a adus mulțumiri organelor raionale și locale, pentru sprijinul dat bisericii;

P. C. Protopop Aurel O. Popescu a mulțumit Prea Fericitului Părinte Patriarh, pentru grija ce poartă preoților și tuturor fiilor Săi sufletești. A mulțumit de asemenea, Părintelui Victor Alex. Ionescu, pentru osteneala ce și-a luat de a veni

pe acele plaiuri și pentru cuvintele frumoase pe care le-a adresat credincioșilor din Protoieria Topoloveni.

C. Preot Emil Girleanu, parohul local, — impresionat pînă la lacrimi, de tot ce s-a făcut acolo, în legătură cu redeschiderea bisericii la care slujește, a mulțumit în frumoase cuvinte tuturor celor ce i-au prilejuit această bucurie.

*

La numai o săptămînă după redeschiderea bisericii din Valea Zimbrului, adică la 22 iulie 1956, s-a făcut redeschiderea bisericii din Hulubești, raionul Găești.

Slujba de redeschidere a fost oficiată de protoiereul locului — P. C. Preot Nicolae Popescu, înconjurat de preoții din localitate și din împrejurimi.

ASISTENT

† STELIAN M. POPESCU

În amurgul zilei de 20 aprilie a. c. a încetat din viață la locuința sa din comuna Gratia, raionul Videle, în vîrstă de 75 ani, cîntărețul bisericesc STELIAN M. POPESCU, care a slujit timp de 50 ani la strana din bisericile parohiilor Gratia, Drăghinești și Fărcășanca.

Descendent dintr-o familie de preoți, cîntărețul Stelian M. Popescu a fost un devotat slujitor al stranei. Dotat cu o voce aleasă și cu un simț muzical, el a făcut din strănă un apostolat. Fire blîndă și respectuoasă față de toată lumea, dar mai ales față de preoții cu care a slujit, a știut să se impună cu demnitate în fața tuturor. N-a umblat în sfatul necredincioșilor și nici în calea păcătoșilor n-a șezut, cum spune Psalmistul. El n-a fost văzut sau auzit făcînd glume lumești sau intrînd în locuri nepermise. Era un credincios convins.

Între anii 1928-1933, cînd s-au reparat de către preotul Dumitru Ilescu cele trei biserici din parohia Gratia — două fiind filiale — a dat un prețios concurs moral și material, pentru restaurarea acestora.

Din dorința de a avea un continuator în slujba Domnului, a făcut preot pe unicul său fiu, iar din cele două fiice ale sale, pe una a închinat-o învățămîntului.

Slujba înmormîntării a fost oficiată de cucernicii preoți D. Ilescu, Ruse Ionescu și Vasile Mișu — parohii celor trei parohii din comuna Gratia. Credincioșii din cele trei parohii au luat parte la prohodirea fostului lor dascăl într-un număr impresionant.

Induioșetoare a fost contribuția stranei, care era formată din ucenici ai defunctului. Deși o parte din aceștia au alte servicii, totuși au venit toți să ia parte la înmormîntarea fostului lor maestru, dîndu-și astfel fiecare contribuția ca un ultim omagiu. La sfîrșit, a vorbit preotul Dumitru Ilescu-Gratia, care a arătat viața și realizările defunctului pe tărîm bisericesc, social și familiar, arătînd că pentru aceste merite Sf. Arhiepiscopie a Bucureștilor, în urma propunerii Consiliului Parohial, a aprobat ca el să fie înmormîntat în curtea bisericii. «Ca preot tînăr, venit nou în această parohie, de la el am învățat multe lucruri folositoare, necesare slujirii mele preoțești. Dotat cu o voce aleasă îi plăcuse să se ocupe în mod special și de regulile de tipic», a spus preotul Ilescu.

După oficierea slujbei, sicriul cu corpul defunctului a fost purtat de cîntăreți pînă la groapă. Înainte de a fi coborît în mormînt, a vorbit preotul Ruse Ionescu, de la parohia Fărcășanca, arătînd că strana parohiei Gratia a pierdut un foarte bun slujitor și îndemnînd pe asistenți ca atunci cînd vin la biserică să aprindă o lumină în crucea care va străluci în mormîntul cîntărețului Stelian M. Popescu și să-l pomenească în rugăciunile lor, pentru că și el în viață fiind s-a rugat pentru toți.

Prohodirea a luat sfîrșit la ora 6 seara.

Preoții, cîntăreții și credincioșii din comuna Gratia îi vor păstra o vie amintire.

Preot RUSE P. IONESCU.

† PREOTUL NICOLAE POPESCU — GLODENI

În dimineața zilei de 30 iunie 1956 — soborul Sfinților Apostoli, — s-a stins din viață, după o lungă suferință, în vîrstă de 72 ani, preotul pensionar Nicolae Popescu, din comuna Glodeni, raionul Pucioasa.

S-a născut la 4 decembrie 1884, din pioșii părinți: Ioan Preotul și Maria Preoteasa, în comuna Glodeni.

La timpul convenit a urmat cursurile școlii primare, în satul natal; între anii 1896-1904 a urmat cursurile Seminarului Nifon, iar între anii 1904-1908, Facultatea de Teologie din București, fiind un eminent elev și student.

Hirotonit în anul 1906, începe o frumoasă activitate în parohie, luînd parte și în manifestările clerului din fostul județ Dimbovița.

Preotul Nicolae Popescu, înzestrat de Dumnezeu cu o inteligență scilpitoare, cu o voință și putere de muncă neîntrecută, pe lângă cunoștințele căpătate în școlile ce a urmat, a citit foarte mult, însușindu-și bogate cunoștințe, în toate domeniile.

Prin calitățile sale, a bine meritat funcțiunea administrativă bisericească de protopop al Județului Dimbovița și calitatea de președinte al Asociației clerului dimbovițean, multă vreme, reprezentînd preoțimea dimbovițeană cu toată cinstea la congresele generale preoțești și în toate ocaziunile.

A fost un distins orator și minuitor neîntrecut al condeiului, scriînd în mai multe reviste bisericești și laice. Cea mai mare rivnă a depus-o pentru apariția regulată și în condițiuni foarte bune a revistei «Clerul Dimboviței».

Preotul Nicolae Popescu-Glodeni a fost un factor marcant al fostului județ Dimbovița și în domeniile: cultural și economic. Multă vreme a fost președinte al Federației județului Dimbovița, unde a făcut cinste clerului, prin activitatea și desioinicia sa.

La parohia Glodeni a fost un adevărat părinte duhovnicesc, iar în problemele obștești ale satului un pion.

Ca soț și părinte a fost ideal, dînd fiilor săi o educație și instrucție aleasă, avînd fiecare rosturi înalte în societate.

Preotul Nicolae Popescu-Glodeni a fost o adevărată figură a clerului nostru. Pentru meritele sale a fost răsplătit de Sfînta Mitropolie, în anul 1931 cu distincția «Briu roșu».

Dar adevărata răsplată, pentru o viață plină de muncă și de realizări mărețe în slujba Bisericii și a poporului o va primi de la bunul Dumnezeu.

La prohodirea sa au participat 16 preoți, în frunte cu P. C. Protoiereu Ilie I. Mirică, 11 din raionul Pucioasa și 5 din raionul Tîrgoviște. În afară de P. C. Protoiereu au fost următorii preoți: Corvin Parnia, Gheorghe Rotaru, Ioan Vălășescu, Nicolae Popescu și Gheorghe Ionescu, din orașul Tîrgoviște; Gh. Simionescu, Gh. Panaitescu, Pavel Popescu, Zoe Enăchescu, Octavian Popescu-Ciurea, Stan Sinca, Florian Georgescu, Mircea Rîzescu, Gh. Mirică și Traian Davidolu din raionul Pucioasa.

În numele preoților din raionul Pucioasa și mai ales în calitate de fost colaborator al decedatului, în activitatea Asociației preoțești dimbovițene, a ținut o vie și caldă cuvîntare P. C. Protoiereu Ilie I. Mirică, în care a zugrăvit foarte plastic personalitatea celui ce a fost preotul Nicolae Popescu-Glodeni.

Au mai vorbit preoții: Gh. Panaitescu-Bezdead I, Nicolae Popescu-Teiș, Corvin Parnia-Tîrgoviște, preotul pensionar Gh. Brănișteanu-Tîrgoviște și parohul respectiv preotul Mircea Rîzescu, iar acasă la pomenirea făcută după înmormîntare, preotul Zoe Enăchescu-Brănești I, cu toții aducînd omagii preotului dispărut.

ASISTENT

EPISCOPIA BUZĂULUICONFERINȚE INTERCONFESIONALE

LA BUZAU.

Conferințele interconfesionale organizate în cadrul luptei pentru pace, au căpătat în ultimii ani în conștiința reprezentanților cultelor din patria noastră un larg ecou și un prețios îndreptar și stimulent în marea și nobila acțiune a luptei pentru pace. Lăsând la o parte deosebirile confesionale, în climatul unei adevărate libertăți religioase, se intrunesc laolaltă din când în când, fie în capitala patriei, fie la reședința regiunilor și raioanelor și acolo în atmosfera unei prietenii sincere dezbăt pe larg problema păcii împărtășindu-și unii altora convingerile și metodele pentru intensificarea luptei pentru pace, dezarmare și interzicerea armelor atomice și cu hidrogen.

Astfel, în ziua de 3 aprilie a. c. a avut loc din inițiativa Comitetului de luptă pentru pace raional, în sala sindicatului de comerț și cooperatie din Buzău o conferință a reprezentanților cultelor religioase din orașul și raionul Buzău. Pentru conducerea lucrărilor s-a ales un prezidiu format din următorii: Preot Theodor Rotaru, membru în Comitetul raional de luptă pentru pace, delegatul P. S. Episcop Antim, și Preot Gh. Vicol-Buzău din partea cultului creștin ortodox, Preotul Dominic Niculăeș din partea cultului romano-catolic, D-l rabin Bercovici Adolf din partea cultului mozaic, pastorul Toma Dobre din Bucu'esti din partea cultului adventist de ziua a șaptea și D-l Gh. Ionașcu, președintele Comitetului de luptă pentru pace raional, Buzău care a și prezidat această conferință. 4

Deschizind ședința, D-l Gh. Ionașcu salută în numele Comitetului raional de luptă pentru pace pe reprezentanții cultelor din cuprinsul orașului și raionului Buzău, cărora le urează bun sosit și spor la lucru în nobila acțiune pentru pace.

În continuare, D-sa scoate în relief strădania depusă de lagărul păcii și socialismului în frunte cu Uniunea Sovietică cu privire la problema dezarmării și a interzicerii armelor atomice și cu hidrogen, strădania încununată de succes. Mai departe, vorbitorul arată că alături de toți oamenii de bine din lumea întreagă care luptă pentru intronarea păcii în lume se prenumără și reprezentanții cultelor religioase. În cuprinsul raionului Buzău reprezentanții cultelor în general și în special preoțimea ortodoxă a dat un neprecupețit sprijin în lupta pentru pace.

După aceasta anunță ordinea de zi și dă cuvîntul Preotului Gh. Vicol din orașul Buzău, care susține referatul cu tema: «Popoarele lumii luptă pentru dezarmare și interzicerea armelor atomice».

După ce arată că năzuința omenirii cinstite din toate timpurile a fost pentru pace și progres social, după ce arată că toate cultele religioase au la temelie acțiunilor lor ideea de pace, de dreptate și adevăr, vorbitorul trece în revistă acțiunea lagărului păcii în frunte cu U.R.S.S. pentru dezarmare și pentru interzicerea armelor atomice și cu hidrogen și ajunge la concluzia că în ultima vreme s-a produs o destindere pe plan internațional, aceasta în urma politicii consecvente de pace a lagărului socialismului.

P. C. Sa spune între altele: «Un uriaș aport la realizarea acestei destinderi, la îmbunătățirea situației internaționale l-a adus luminoasa politică externă a Uniunii Sovietice, întemeiată pe principiul leninist al coexistenței pașnice și al întrecerii economice între cele două sisteme — socialist și capitalist».

După ce arată aportul poporului român la menținerea, apărarea și consolidarea păcii, vorbitorul trece în revistă și aportul cultelor religioase din țara noastră în problema păcii, spunînd: «Între forțele iubitoare de pace care luptă cu consecvență și conștiinciozitate împotriva războiului sînt și cultele religioase din țara noastră. Ele duc această luptă zi de zi, nu numai din motive patriotice și umanitare ci și din motive mult mai adînci și mai puternice, din motive religioase.»

Mai departe, vorbitorul scoate în evidență strădania depusă de Biserica Ortodoxă Română care în frunte cu Ierarhii și preoții tuturor altarelor sînt cu trup și suflet în slujba păcii. În încheiere părintele Vicol treazează sarcinile și metodele practice în vederea realizării acestui nobil țel, prin folosirea și popularizarea documentelor sesiunii Comitetului Mondial al Păcii dela Stokholm.

La discuțiuni au luat parte următorii:

Preotul Eugen Văduva — Protopopul raionului Buzău, care a scos în evidență aportul preoțimii buzoene la cauza păcii. Între altele P. C. Sa afirmă că preoțimea ortodoxă este îndrumată și călăuzită cu părintească dragoste pe calea păcii și a sprijinirii acțiunilor de interes obștească de către P. S. Episcop Antim al Buzăului. În continuare, Părintele E. Văduva arată metodele întrebuintate de preoțimea ortodoxă, evidențiind o seamă de preoți și cîntăreți ce s-au distins în această latură. În încheiere, își ia angajamentul să popularizeze în masa preoțimii ortodoxe și a credincioșilor, documentele sesiunii biroului Comitetului Mondial al Păcii dela Stockholm ce au avut loc în cursul lunii aprilie a. c.

A luat cuvîntul pastorul Toma Dobre din partea cultului adventist de ziua a șaptea, care a arătat atașamentul credincioșilor adventiști față de cauza păcii, ilustrînd acest adevăr prin fapte concrete. «Sîntem alături de toți acei ce iubesc pacea și caută pacea, a spus D-sa, fiindcă la aceasta ne îndeamnă învățătura noastră creștină, fiindcă în climatul păcii adevărate putem să înaintăm pe scara progresului și a fericirii». În încheiere își ia angajamentul să popularizeze documentele sesiunii Consiliului Mondial al Păcii dela Stockholm în rîndurile credincioșilor și să sprijine pe toate căile acțiunile regimului nostru democrat popular.

Luînd cuvîntul, preotul Dominic Niculăeș, din partea cultului romano-catolic, a arătat că problema dezarmării și a interzicerii experiențelor cu armele atomice și cu hidrogen în vederea slăbirii încordării internaționale și a întronării păcii în lume interesează pe orice om de bună credință și mai ales pe slujitorii cultelor religioase care prin natura misiunii lor sînt în slujba păcii, a vieții și a fericirii oamenilor.

«Creștinii romano-catolici a spus P. C. Sa, sărbătorește acum praznicul Învierii Domnului Nostru Iisus Hristos, și cu toții laolaltă ne rugăm pentru pace, pentru biruința forțelor păcii împotriva forțelor războiului. În mod cinstit și ferm binecuvîntăm lupta pentru pace din toată inima și credem în biruința partizanilor păcii».

A luat apoi cuvîntul Preotul Theodor Rotaru, Consilier Administrativ al Eparhiei Buzăului, care aduce conferinței un cald și părintesc salut din partea P. S. Episcop Antim al Buzăului, arătînd că P. S. Sa îndrumează clerul și credincioșii Bisericii Ortodoxe din cuprinsul Eparhiei Buzăului formată din 12 raioane, pe calea păcii și realizării unei vieți prospere, folosind pentru aceasta toate mijloacele și anume: pastorale, circulări, indemnuri în cadrul conferințelor protopopești lunare, predici și cuvîntări ocazionale rostite la sfințiri și redeschideri de biserici și vizite canonice la parohii și minăstri, etc.

În continuare, P. C. Sa spune: «Prezența noastră aci, discutînd cu toții problemele păcii, dezarmarea și interzicerea armelor atomice constituie un fericit prilej de a ne arăta recunoștința față de regimul nostru democrat popular pentru largă libertate religioasă acordată tuturor cultelor din patria noastră. Avem ferma convingere că luptînd pentru apărarea și consolidarea păcii, luptăm pentru triumful vieții, pentru progresul și fericirea păstoritorilor noștri, și-n felul acesta sîntem în cîmpul misiunii noastre».

Lupta pentru pace trebuie s-o impletim strîns cu lupta pentru înflorirea și întărirea patriei. În felul acesta putem să aducem un serviciu real și puternic cauzei păcii». În încheiere P. C. Sa își ia angajamentul să antreneze cu mai multă energie preoțimea din cuprinsul Eparhiei Buzăului pentru nobila cauză a păcii, folosind documentele sesiunii Consiliului Mondial al Păcii de la Stockholm și pentru buna reușită a muncilor agricole de primăvară și a tuturor acțiunilor de interes obștească.

În cuvîntul de închidere a conferinței, Dl Gh. Ionașcu aduce mulțumiri tuturor reprezentanților cultelor pentru buna reușită a acestei conferințe, indemnînd pe toți cei de față să aducă la îndeplinire angajamentele luate cu acest prilej în vederea întăririi forțelor păcii.

Indemnăm pe toți cei de față să aducă sprijinul convenit pentru buna reușită a muncilor agricole de primăvară, pentru toate acțiunile duse de organele de Stat în vederea ridicării nivelului de trai și a unei vieți prospere, pentru pace, pentru viață.

Consfătuirea s-a încheiat cu cetirea și aprobarea unei moțiuni adresată Comitetului Permanent de luptă pentru Pace din țara noastră.

La FOCȘANI:

În ziua de 6 iunie a. c., a avut loc din inițiativa Comitetului de luptă pentru pace raional în sala de conferințe a protopopiatului Focșani, o consfătuire inter-

confesională la care au participat reprezentanții Cultelor din cuprinsul orașului și raionului Focșani.

Ședința a fost prezidată de D-l Nic. Tăzlăoanu secretarul comitetului de luptă pentru pace raional, iar din prezidiu au făcut parte: preoții Nic. Bălănuță protopopul raionului, Ioan Munteanu Pitești, cultul creștin ortodox, preot A. Vorjabetion, cultul armean, preot I. Krasler romano-catolic, rabin Isac, cultul mozaic și I. Dănilă din partea cultului adventist de ziua a șaptea. A fost de față și împuternicitul Min. Cultelor pentru raionul Focșani

Deschizind ședința, D-l Tăzlăoanu Nic. salută pe reprezentanții cultelor și vorbește despre scopul acestei consfătuiri, acum în plină campanie a muncilor agricole de vară .

Preotul Toma Anghel de la parohia Domnească, orașul Focșani a susținut referatul cu tema: «Sesiunea extraordinară a Consiliului Mondial al Păcii de la Stockholm și importanța documentelor elaborate». După ce trece în revistă acțiunea lagărului Păcii în frunte cu U.R.S.S., pentru dezarmarea și pentru interzicerea armelor atomice, vorbitorul stăruie îndelung asupra sesiunii extraordinare a Consiliului Mondial al Păcii de la Stockholm din luna aprilie a. c., scoțind în evidență importanța istorică a documentelor elaborate, care au avut darul să creeze condițiile favorabile pentru slăbirea încordării internaționale.

În continuare, păr. T. Anghel a arătat aportul cultelor religioase din patria noastră și a Bisericii Ortodoxe Române în special la cauza păcii.

La discuții și complectări au luat cuvîntul toți reprezentanții cultelor. Pr. A. Varjabetion arată că mica comunitate armeană din Focșani stă alături de toți cei ce sînt în slujba păcii, fiindcă prea mult a suferit acest popor de pe urma acelor de l-au exploatat și impilat. Preotul I. Krasler romano-catolic, declară că sprijină și susține cu toată hotărîrea lupta pentru pace, pentru dezarmare și interzicerea armelor atomice, fiindcă numai în felul acesta se află în cîmpul misiunii sale.

Pastorul adventist I. Dănilă a declarat că referatul a fost bine întocmit și a avut darul să ne cheme la luptă activă pentru pace, cerînd alături de toți oamenii cinstiți din lume, dezarmarea și interzicerea experiențelor cu armele atomice și cu hidrogen.

În cuvîntul său, părintele Protopop Nic. Bălănuță a arătat că preoțimea ortodoxă din cuprinsul raionului Focșani stă la datorie, luptînd cu deosebit zel pentru pace și progresul social. În continuare, vorbitorul a arătat că peste 80% din preoții aceluiași raion fac parte din comitetele de luptă pentru pace, mulți avînd munci de răspundere și că în toate împrejurările, slujitorii altarelor au adus la îndeplinire îndemnul și dispozițiunile P. S. Episcop Antim privitoare la lupta pentru apărarea păcii, împletind această sîntă și nobilă acțiune cu îndeplinirea tuturor obligațiilor de interes obștesc.

«Chipul luptei pentru pace, spune P. C. Sa, capătă în viața de toate zilele un aspect cu totul deosebit, deaceia preoțimea pe lîngă popularizarea documentelor Consiliului Mondial al Păcii, pe lîngă predicile și cuvîntările speciale pentru pace, acordă toată atențiunea în vederea sprijinirii campaniei muncilor agricole de vară, îngrijirea culturilor stîngerea recoltelor, treciș, desmîrștit, predarea cotelor către stat, etc.»

Toți reprezentanții cultelor au declarat solemn că vor populariza documentele Consiliului Mondial al Păcii de la Stockholm și vor sprijini toate acțiunile menite a contribui la întărirea forțelor păcii și progresului social.

Cel din urmă cuvînt, l-a rostit președintele adunării D-l Tăzlăoanu Nic., care a scos în relief valoarea acestor consfătuiri, rugînd pe toți cei de față, ca fiecare la locul său de muncă, să ducă lupta pentru apărarea păcii cu mai multă însuflețire pînă la izbînda finală a acestei cauze sînte.

Consfătuirea a luat sfîrșit într-o atmosferă de cald patriotism, plecînd fiecare la ale sale cu noi îndemnuri în muncă.

Pr. T. ROTARU

EPISCOPIA DUNĂRII DE JOSCONFERINȚE INTERCONFESIONALE

IN RAIONUL FILIMON SIRBU.

În ziua de 22 mai 1956, a avut loc în sala Sfatului Popular al raionului Filimon Sirbu, o conferință interconfesională, în cadrul luptei pentru pace, la care au participat pe lângă deservenții cultului ortodox din raion și d-l Ștefan Ouatu reprezentantul cultului adventist de ziua a 7-a.

La ora 9, de față fiind și reprezentantul Ministerului Cultelor, s-a format prezidiul din: d-l Garbare, Vasile Constantin din partea Sfatului raional și al org. A.R.L.U.S., pr. B. Gherguș, protoiereu, pr. Gh. Cloșcă, pr. T. Chircu și pr. V. Martinescu, din partea cultului ortodox și Ștefan Ouatu din partea cultului adventist.

Sedința este deschisă de d-l Constantin Vasile, care în scurte cuvinte arată scopul acestei conferințe și dă cuvintul c. pr. T. Chircu, care dezvoltă subiectul: «Realizări și momente mai însemnate pe anul în curs în lupta pentru destinderea internațională».

P. C. conferențiar face un istoric al realizărilor și momentelor mai însemnate în cadrul luptei pentru pace.

Tratează subiectul în lumina spiritului de la Geneva și al documentelor istorice elaborate de Sesiunea extraordinară a Consiliului Mondial al Păcii de la Stockholm.

La discuții pe marginea subiectului tratat, iau cuvintul preoții: Stan Dumitru, Popa Stan, Gh. Păușescu, N. Săvescu, M. Doicescu, D. Vlăsceanu, C. Rotaru, Gh. Teodorescu, I. Cristescu, Gh. Aivas, și p. c. Protoiereu B. Gherguș, care printre altele a spus: «Conferința preotului Chircu și-a ajuns scopul pe deplin. Ne-a împropătat în minte toate momentele și realizările mai de seamă petrecute în anul acesta în cadrul luptei pentru pace. Noi slujitorii sf. altare vom propovezi neîncetat în mijlocul credincioșilor pacea cea aducătoare de tot binele și de toată fericirea. Vom uri războiul, care aduce distrugere, jale și lacrimi».

Vom indemnă pe credincioși să-și îndeplinească cu toată dragostea obligațiunile față de Stat, dînd prin aceasta dovadă că sînt buni și cinștiți cetățeni ai Patriei și buni luptători pentru apărarea păcii».

D-l Ștefan Ouatu, din partea cultului adventist a spus:

«Port în corp urmele războiului din 1916-1918 și știu ce a adus războiul în lume. Cultul adventist contribuie la destinderea încordării internaționale luptînd sincer pentru pace».

La ora 12 conferința a luat sfîrșit.

GALAȚI:

În sala Căminului preoțesc, a avut loc, în ziua de 29 mai a. c., o conferință interconfesională la care au participat pe lângă deservenții cultului ortodox din raion și oraș și următorii: P. C. Arhim. Ieronim Motoc, vicar, reprezentant al P. S. Episcop Chesarie, P. C. Protoiereu Teofan Stănescu, D-l Chesler, președintele Comitetului Orașenesc de luptă pentru pace, d-l Ioneticu, din partea Ministerului Cultelor, d-l Zevețanu din partea Sfatului Popular al raionului Galați, Șef rabinul Iacob Margulies, reprezentantul cultului mozaic, Pr. Donea Alois, reprezentantul cultului romano-catolic, Vasile Zamfir și Mirea I, reprezentanții cultului adventist, Aostăcioaei, reprezentantul cultului baptist, C. Pesvianu, reprezentantul cultului creștin după Evanghelie, și Brahad, din partea cultului musulman.

Sedința a fost deschisă de P. C. Arhim. Ieronim Motoc, care a spus printre altele: «Suntem recunoscători Guvernului și Conducătorilor Statului nostru, pentru că ne-au dat posibilitate, ca peste deosebirile noastre de credință, să fim aici prezenți reprezentanții diferitelor culte din orașul Galați și ne afirmăm încă odată totală noastră adevărată nobilă acțiune în lupta pentru apărarea păcii».

Aportul adus de fiecare cult aparte, în această acțiune uriașă de apărare a păcii, a fost apreciat de organele locale ale Statului, iar munca noastră de viitor în cadrul luptei pentru apărarea păcii, va fi mai rodnică și mai bogată.

Intrunirea de azi are ca obiectiv să ne pună în lumină importante documente adoptate de Sesiunea Consiliului Mondial al Păcii de la Stockholm, unde au participat delegații din diferite țări ale lumii.

După ce aduce salutul și binecuvîntarea P. S. Episcop Chesarie, se dă cuvîntul d-lui Chesler, președintele Comitetului de Luptă pentru Pace oraș, care dezvoltă referatul: «Insemnătatea documentelor adoptate de Sesiunea extraordinară a Consiliului Mondial al păcii de la Stockholm».

D-l Chesler, trece în revistă evenimentele internaționale ce au precedat acestei sesiuni extraordinare a Consiliului Mondial al păcii, arătînd că toată atențiunea sesiunii a fost concentrată asupra unei singure probleme: dezarmarea, în jurul căreia toate celelalte probleme ale ordinii zilei au fost examinate din punctul de vedere al legăturilor cu problema dezarmării. Pe baza schimbului de păreri, participanții la sesiune au elaborat o serie de documente importante ca:

1. Apelul către opnia publică mondială.
2. Cu privire la colaborarea cu toate forțele iubitoare de pace.
3. Declarația în problemele economice, sociale și culturale.
4. Declarații în problemele energiei atomice.
5. Recomandările pentru mișcările naționale ale partizanilor păcii.

După ce a analizat aceste documente, vorbitorul a spus: «In zilele noastre războiul nu mai este o fatalitate. Dacă popoarele vor apăra activ cauza păcii, nu va fi război.

Poporul român este hotărît să-și aducă întreaga contribuție în opera de întărire a păcii. Mișcarea pentru apărarea păcii din țara noastră va întreprinde o vastă acțiune în mijlocul poporului, ca fiecare om cinstit din Partea noastră să cunoască importanța acestor documente ale păcii».

În încheiere, vorbitorul face apel către reprezentanții cultelor să-și ducă acțiunea lor de lămurire, în mijlocul credincioșilor, în cadrul comitetelor de luptă pentru pace și în orice ocaziune.

La discuții iau parte:

D-l Vasile Zamfir, din partea cultului adventist, care a spus:

«Dezarmarea este cheia cu care deschidem pacea.

Primul pas către dezarmare l-a făcut U.R.S.S., care în ultima vreme a redus efectivul militar cu 1.200.000 de oameni. Pe această cale de vor merge toate popoarele — posibilitatea înțelegerii și coexistenței pașnice între popoarele lumii, se va putea realiza curînd.

Îmi iau angajamentul că voi duce în sinul cultului adventist o acțiune cît mai mare pentru lămurirea credincioșilor, de a fi cît mai activi în lupta pentru apărarea păcii».

Pr. Alois Donea, din partea cultului romano-catolic, a vorbit despre pericolul războiului atomic, arătînd că cea mai năcă armă atomică este în stare să facă zeci de mii de victime. Apoi a continuat: «această uriașă forță descoperită de oamenii de știință se află în spațiu sub forma unor molecule invizibile, care dirijate de mîna omenească poate fi un pericol în caz de război».

Pentru ca forța atomică să fie pusă în slujba păcii și a progresului cercîntarea experiențelor atomice și folosirea pașnică a forței nucleare.

D-l Aostăcioaei, din partea cultului baptist, spune: «Cuvîntul «PACE», în seamnă viață, fericire. Cine luptă pentru pace luptă pentru viață și fericire. Datoria noastră de credincioși este de a fi cît mai activi în această nobilă acțiune de apărare a păcii.

Pacea trebuie să pornească din inimile noastre, asemenea unui izvor care se împrășteie și udă cîmpurile făcînd să aducă roade bogate.

Așa pacea din inimile noastre să o ducem mai departe în societate, între prieteni și cunoscuți, pînă va cuprinde toată lumea».

P. C. Protoiereu T. Stănescu, care a inițiat această conferință interconfesională, a spus: «Această conferință a constituit pentru noi toți, un prilej de a ne cunoaște mai bine și de a ne lumina asupra diferitelor probleme și evenimente internaționale. Problema păcii se află în centrul preocupărilor noastre misionare și nu vom înceta nici o clipă de a fi cît mai activi în mijlocul credincioșilor noștri».

D-l Chesler, președintele Comitetului de luptă pentru pace oraș, a spus: «Ora răgăzului nu a sosit; trebuie să activăm și mai departe cu aceiași râvnă și dragoste pînă la întronarea păcii pe întreg pămîntul. Partizanii păcii nu trebuie să-și dea răgaz. Ca reprezentanți ai cultelor trebuie să sluiți în permanența lui Dumnezeu și patriei».

Preoții ortodocși din raionul și orașul Galați au desfășurat și desfășoară o frumoasă acțiune, în cadrul Comitetelor de luptă pentru pace, precum și cu prilejul diferitelor campanii de la sate.

Noi, socotim că, conferința de azi a contuit un nou imbold, și ne luăm angajamentul să desfășurăm și mai departe aceeași muncă pentru apărarea păcii. Făgăduim că din fiecare cetățean al nostru să focem un bun luptător pentru pace».

D-l Șef rabin Margullies, din partea cultului, mozaic a vorbit despre pericolul unui nou război atomic și despre refacerea armatei vest germane. Cere ca toate problemele litigioase să fie rezolvate pe calea tratativelor, singura cale de înțelegere între cele două lagăre existente în lume.

În încheiere, P. C. Vicar, spune: «Din desfășurarea conferinței de astăzi, constatăm cu deosebită mulțumire, că toate discuțiunile purtate au avut darul de a aduce multă lumină în lămurirea celor mai importante evenimente internaționale».

Aduce mulțumiri D-lui Chesler, pentru conferința ținută în această adunare și îl asigură că toți reprezentanții cultelor vor fi și mai departe în fruntea tuturor acțiunilor de luptă pentru pace.

HIRȘOVA:

În ziua de 7 iunie a. c., a avut loc la sediul Protoieriei o conferință interconfesională, la care au participat, pe lângă deservenții cultului ortodox și cei ai cultului de rit vechi și ai cultului musulman.

Au fost de față: reprezentanții Ministerului de Culte, Ioan Leonte, președintele Comitetului raional de luptă pentru pace.

La ora 10 ședința este deschisă de P. C. Protoicreu I. Dragomir, care după ce salută prezența oaspeților, dă cuvîntul pr. Mihai Dumitru care dezvoltă subiectul: «U.R.S.S., luptătoare sinceră și credincioasă pentru pace și pentru slăbirea încordării internaționale».

Din referatul prezentat a reeșit: «Intreaga omenire cinstită după terminarea celui de al II-lea război mondial, aștepta pacea.

Cercurile capitaliste însă din S.U.A., Anglia și Franța, au trecut la pregătirea unui al treilea război mondial, în timp ce U.R.S.S., China și țările de democrație populară, luptă din răzputeri pentru pacea și fericirea omenirii. Partizanii păcii din lumea întreagă în frunte cu popoarele din U.R.S.S., au obținut încetarea focului din Coreea și Vietnam. Datorită eforturilor U.R.S.S., a fost încheiat tratatul de pace cu Austria și convocarea conferinței de la Geneva.

Pentru slăbirea încordării internaționale U.R.S.S., a luptat în mod consecvent în cadrul Subcomitetului O.N.U., pentru dezarmare, dar n-a ajuns la rezultate pozitive din cauza țărilor apusene.

În ultimul timp, conducătorii U.R.S.S., prin contactul personal cu Guvernul englez, francez și cu reprezentanții altor popoare, au pus bazele înțelegerii pașnice, după cum se vede din documentele încheiate cu aceste ocazii. Apărătoare a păcii și dușman de moarte al armelor de distrugere în masă, U.R.S.S., a luat inițiativa în mod concret în vederea dezarmării, prin reducerea efectivelor militare.

Anul trecut, s-au redus forțele armate cu 640.000 ostași, iar acum a hotărât ca pînă la 1 mai 1957 să mai reducă 1.200.000 de ostași; să desființeze o parte din școlile militare, și să reducă efectivele militare din Germania democrată.

Toate aceste fapte, arată lumii întregi că U.R.S.S., este o luptătoare sinceră și credincioasă pentru pace și slăbirea încordării internaționale. Exemplul ei trebuie urmat și de celelalte puteri apusene».

După citirea referatului, pr. M. Constandache-Dăeni citește «Apelul de la Stockholm, în care se accentuează problema dezarmării ce se impune tuturor statelor în frunte cu cele 4 mari puteri și cere interzicerea cu desăvîrșire a armelor nucleare și a experiențelor cu ele ce provoacă o adîncă îngrijorare în conștiința omenirii.

Din partea cultului ortodox au luat cuvîntul la discuții preoții: M. Constandache, I. Rodideal, Gh. Pasat, Ene Manea, N. Luca, Mircea Epure, Gh. Apostol, C. Roșca și Pr. I. Murea.

Printre altele, ei au spus: «Mari vor fi nenorocirile ce ar decurge dint-un al treilea război mondial plănuit de cercurile imperialiste reacționare. Măsurile luate de Uniunea Sovietică cu privire la reducerea efectivelor militare, sînt fapte concrete și sînt o dovadă în plus că ea luptă pentru pace și fericirea întregii omeniri. În fața acestor probleme vitale pentru întreaga omenire, ne luăm angajamentul de onoare și conștiință de a lupta pentru pace cu vorba, scrisul și cu

fapta, atit din fața altarului prin predici, dar mai ales în mijlocul enoriașilor cu ocazia diferitelor slujbe, a vizitelor pastorale, etc.

Vom colabora sincer cu organele locale ale puterii de Stat dând concursul în problemele culturale, sanitare și economice, dar mai ales pentru buna reușită a campaniilor agricole.

Vom activa în cadrul Căminelor culturale și al Comitetelor de luptă pentru pace, în vederea colectivizării agriculturii 100%».

Pr. Marchian, din partea cultului de rit vechi a spus: «Mă declar mulțumit de conferință și îmi iau angajamentul să lupt neincetat pentru pace și pentru colectivizarea agriculturii în parohia mea».

D-l Leonte Ioan, din partea Comitetului raional de luptă pentru pace, remarcă reușita conferinței prin problemele discutate și angajamentele luate de C. C. Preoți.

Aduce apoi mulțumiri preoților din raion care întotdeauna au fost la înălțimea misiunii lor, dind concurs neprecupețit în toate acțiunile întreprinse de organele locale ale puterii de Stat.

Roagă pe preoți ca și pe viitor să dea același concurs autorităților locale la toate chemările dar mai ales în campaniile agricole și în colectivizarea agriculturii. În cadrul luptei pentru pace dă anumite îndrumări, care trebuiesc aplicate pe teren în mijlocul credincioșilor.

P. C. Protoiereu I. Dragomir, încheie ședința făcind următoarele recomandări: «Să colaborăm sincer cu organele locale ale puterii de Stat în toate problemele ce interesează țara și satele noastre.

Să dăm tot concursul în vederea colectivizării agriculturii 100%. Să contribuim la înfrumusețarea satelor noastre prin refacerea drumurilor șoselelor, podurilor, împrejmuirilor, etc. În cadrul luptei pentru pace, să popularizăm documentele din presă în legătură cu problemele păcii».

Mulțumind participanților pentru concursul dat, se citesc telegramele adresate Ministerului Cultelor și Comitetului Național de luptă pentru pace.

ADAM-KLISI:

În ziua de 12 iunie a. c. a avut loc la sediul Protoieriei o conferință interconfesională la care au participat deservenții cultului ortodox și reprezentanții celorlalte culte din raion.

La ora 10 se deschide ședința de lucru de către P. C. Protoiereu D. Văcărașcu, de față fiind: reprezentanții Ministerului de Culte și d-l D. Toma, președintele Comitetului raional de luptă pentru pace.

P. C. Sa după ce salută prezența oaspeților la această conferință dă cuvântul C. Pr. V. Enciu, care susține referatul «U.R.S.S. Luptătoare sinceră și credincioasă pentru pace și pentru slăbirea încordării internaționale».

După citirea referatului, din partea cultului ortodox se înscriu la cuvânt: preoții: N. Dinu, V. Nicolae și I. Păun.

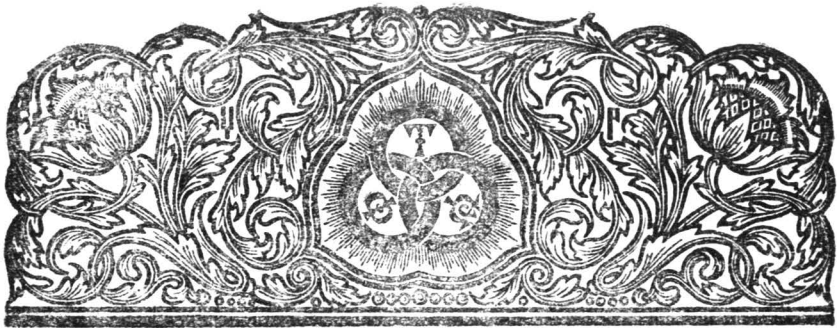
Printre altele ei spun: «Cunoaștem strădaniile făcute de Uniunea Sovietică pentru menținerea păcii și de aceea ne luăm angajamentul să lămurim credincioșii de a-și îndeplini toate datoriile patriotice de a se înscri în G.A.C. și de a lupta activ pentru apărarea păcii».

D-l D. Toma, din partea Comitetului raional de luptă pentru pace arată aportul preoților în comitetele de luptă pentru pace.

P. C. Protoiereu încheie ședința, îndemnind pe C. C. Preoți să sprijine toate acțiunile patriotice ale Guvernului să colaboreze cinstit cu organele puterii de Stat în campaniile agricole, la colectivizarea agriculturii, la predarea cotelor, etc.

Se citesc telegramele adresate Ministerului Cultelor și Comitetului Național de luptă pentru pace, care sînt aprobate de cei prezenți.

Pr. M. BLANARU

OFICIALE – ADMINISTRATIVE

ARHIEPISCOPIA BUCUREȘTILOR

PAROHII VACANTE

Se publică, spre a fi ocupate de noi titulari, următoarele posturi de preot cu termen pentru depunerea cererilor și actelor, 30 zile, de la data apariției numărului prezent din «Glasul Bisericii»:

1. Postul de preot paroh de la parohia Sf. Dumitru din orașul Tîrgoviște; parohie de categ. I-a; are 454 familii și postul nebugetar (un singur preot).

2. Postul de preot paroh de la parohia Purani, comuna Vitănești, raionul Alexandria, parohie de categoria II-a; are 280 familii, postul bugetar, iar biserica în construcție.

Cererile și actele se vor depune în termen la protoieria respectivă.

Cererile depuse pe altă cale sau cu acte lipsă și neconforme cu dispozițiile circularei nr. 8512/954, cum și cele nedepuse în termen, nu vor fi luate în considerare.

TRANSFERARI.

a) Preoți.

1. Temei nr. 6846/956. Preotul Grigore Hatmanu, de la parohia Degerați, raionul Cricov se transferă la parohia Conduratul, raionul Mizil, pe data de 1 iunie 1956.

2. Temei nr. 7519/956. Preotul Constantin Hașcău, de la parohia Mihai Vodă, raionul Lenin, București, se transferă la parohia Sfinții Voevozi, raionul Stalin, București, pe data de 1 mai 1956.

3. Temei nr. 7519/956. Preotul Clement Filimon, de la parohia Sf. Anton-Colentina, raionul I Mai, București, se transferă la parohia Mihai Vodă, raionul Lenin, pe data de 1 mai 1956.

4. Temei nr. 6599, 8937/956. Preotul Vasile Prisăcaru, de la parohia Bumbăcari, raionul Lenin, București, se transferă în postul II de preot la parohia 23 August, raionul 23 August, București, pe data de 1 iunie 1956.

5. Temei nr. 8238, 8709/956. Preotul Simion Neaga, de la parohia Sf. Treime-Dudești, raionul T. Vladimirescu, București, se transferă în postul de preot paroh la Biserica Ortodoxă Rusă din București, același raion, pe data de 1 iunie 1956.

6. Temei nr. 9111, 9433/956. Preotul Chira Gheorghe, de la parohia Trenu, raionul Cricov se transferă la parohia Salcia, din același raion, pe data de 1 august 1956.

7. Temei nr. 9307, 9433/956. Preotul Sandu Gheorghe, de la parohia Producești, raionul Titu, se transferă la parohia Poeni, raionul Videle, pe data de 1 august 1956.

8. Temei nr. 9776/956. Preotul Tănase Bratu, de la parohia Gherghiceanu, raionul 23 August, București, se transferă la parohia Bumbăcari, raionul Lenin, pe data de 1 iulie 1956.

9. Temei nr. 10504/956. Preotul N. Ancuța, de la parohia Sf. Ioan-Hera din Craiova se transferă la parohia Sf. Treime-Dudești, raionul T. Vladimirescu, București, pe data de 1 iunie 1956.

b) Cîntăreți.

1. Temei nr. 6492/956. Cîntărețul Vasile N. Popescu, de la parohia Greci II, raionul Găești, se transferă în postul I de cîntăreț la parohia Nașterea Sf. Ioan Botezătorul din orașul Găești, pe data de 1 mai 1956.

2. Temei nr. 6848/956. Cîntărețul Sergiu Ganea, de la parohia Kretzulescu, raionul Gheorghiu Dej, București, se transferă în postul I de cîntăreț la parohia Sf. Treime-Ghencea, raionul Lenin, București, pe data de 1 mai 1956.

3. Temei nr. 6901, 8117956. Cîntăreții: Gheorghe Grosu, de la parohia Iancu Nou, raionul 23 August, București și Alexandru Ganea, de la parohia Pitar Moșu, se transferă prin consimțămînt reciproc, unul în locul altuia.

NUMIRI ȘI INCADRĂRI.

a) Preoți.

1. Temei nr. 4854/956. Preotul Ionașcu D. Ioan se încadrează, în postul de preot paroh la parohia Stejarul, raionul Vidra, pe data de 1 aprilie 1956.

2. Temei nr. 5226/956. Preotul Nae Napoleon, de la parohia Stoenesti, raionul Domnești, se numește provizoriu în postul de protoiereu al raionului Titu, pe data de 1 aprilie 1956.

3. Temei nr. 5226/956. Preotul Ioan Hristache, de la parohia Valea Cireșului, raionul Drăgănești-Vlașca, se numește provizoriu în postul de protoiereu al raionului Drăgănești-Vlașca, pe data de 1 aprilie 1956.

4. Temei nr. 6361/956. Licențiatul în teologie Niculescu Aurelian, se încadrează în postul de preot paroh la parohia Cetățeni din Deal, raionul Muscel, pe data de 1 mai 1956.

5. Temei nr. 7789/956. Licențiatul în teologie Stănescu N. Constantin, se încadrează în postul de preot paroh la parohia Lăcusteni, raionul Fetești, pe data de 1 mai 1956.

6. Temei nr. 8495/956. Preotul Aurel Băjan, se încadrează în post de preot la Mînaștirea Nămăești, raionul Muscel, pe data de 1 mai 1956.

7. Temei nr. 9776/956. Preotul Ioan Fluerașu, se încadrează în postul de preot paroh la parohia Gherghiceanu, raionul 23 August, București, pe data de 1 iulie 1956.

8. Temei nr. 10534/956. Licențiatul în teologie Popescu I. Ioan, se încadrează în postul de preot paroh la parohia Cîndești raionul Muscel, pe data de 15 iunie 1956.

9. Temei nr. 11717/956. Licențiatul în teologie Tănăsescu Stehan, se încadrează în postul de preot paroh la parohia Tecuci Kalinderu, raionul Roșiorii de Vede.

b) Cîntăreți.

1. Temei nr. 4508/956. D-l Marmandiu Ioan, se numește în postul I de cîntăreț la parohia Pietroșița II, raionul Pucioasa, pe data de 1 aprilie 1956.

2. Temei nr. 5966/956. D-l Ștefan Ștefănescu, se numește în post de cîntăreț la parohia Bicu, raionul Răcari, pe data de 1 aprilie 1956.

3. Temei nr. 6219/956. D-l Const. Bădeanu se numește în post de cîntăreț la parohia Vlad Tepeș, raionul Călărași, pe data de 1 martie 1956.

4. Temei nr. 6735/956. Bădea Gh. Bădea se numește în postul II de cîntăreț la parohia Tigveni I Vale, raionul Topoloveni, pe data de 1 mai 1956.

5. Temei nr. 7521/956. Cîntărețul Agache Ioan se încadrează în postul de cîntăreț II la Biserica Sf. Nicolae-Buzești, raionul Stalin, București pe data de 1 mai 1956.

6. Temei nr. 10503/956. Stan Ioan, se numește în post I de cîntăreț la parohia Buciumeni, raionul Pucioasa, pe data de 1 iunie 1956.

7. Temei nr. 10950/956. D-l Oprea St. Pandele se numește în postul de cîntăreț la parohia Piatra, raionul Zimnicea, pe data de 1 mai 1956.

8. Temei nr. 10956/956. Dl. Savache M. Screciu se numește în post de cîntăreț la parohia Cetate, raionul Olteni, pe data de 1 iulie 1956.

9. Temei nr. 11538/956. D-l Păun St. Matei se numește în post de cîntăreț la parohia Hodărăști, raionul Ploești, pe data de 1 iulie 1956.

c) Personal administrativ și de îngrijire.

1. Temei nr. 5366/956. D-l Tudor Ilie Andrei se numește în postul de îngrijitor la Mînăstirea Cernica, pe data de 1 aprilie 1956.

2. Temei nr. 5808/956. Surorile Maria Neacșu și Aurelia Buican se numesc în posturi de îngrijitoare la Mînăstirea Țigănești, pe data de 1 aprilie 1956.

3. Temei nr. 5915/956. Preotul Ionescu E. Gheorghe, de la parohia Botoroaga, raionul Drăgănești-Vlașca se numește în postul de secretar la Protoieria raionului Drăgănești-Vlașca, pe data de 15 aprilie 1956.

4. Temei nr. 7253/956. D-l Ariciu T. Gheorghe se numește în post de îngrijitor la Mînăstirea Cheia, pe data de 1 aprilie 1956.

5. Temei nr. 9022/956. D-l Ioan Gheorghe se numește în postul de îngrijitor la Mînăstirea Viforita, pe data de 1 iunie 1956.

SCHIMBARI IN CONDUCEREA OFICIULUI PAROHIAL.

1. Temei nr. 6294/956. Oficiul parohial al parohiei Ghimpați, raionul Drăgănești-Vlașca se încredințează preotului Constantinescu Ioan, pe data de 1 aprilie 1956.

2. Temei nr. 9181/956. Oficiul parohial al parohiei Scrioaștea, raionul Rorsiorii de Vede se încredințează preotului Gh. Cojocaru, pe data de 1 iulie 1956.

3. Temei nr. 10276/956. Oficiul parohial al parohiei Sf. Voevozi, raionul Stalin din Capitală se încredințează preotului Const. Hașcău, pe data de 1 iunie 1956.

4. Temei nr. 11067/956. Oficiul parohial al parohiei Odobesti, raionul Titu, se încredințează preotului Justin Tomescu, pe data de 1 iulie 1956.

DECESE.

1. Preotul Popescu Ioan-Copăceni, de la parohia 30 Decembrie raionul Vidra, a încetat din viață, pe data de 16 iunie 1956.

2. Preotul Pompiliu Ionescu, de la parohia Purani, raionul Alexandria, a încetat din viață, pe data de 25 iunie 1956.

3. Cîntărețul Tihon Nicolae, de la Biserica Sf. Filoftela—Ploești, a încetat din viață pe data de 16 iunie 1956.

4. Cîntărețul Florea Stoica, de la parohia Ținganu, a încetat din viață pe data de 13 iunie 1956.

INFIINȚARE DE POSTURI.

1. Temei nr. 8316/956. Filiala Puțul cu Salcia, pendinte de parohia Costești din Vale, raionul Găești, se ridică la rangul de parohie, pe data de 1 iunie 1956.

2. Temei nr. 9804/956. În satul Brătulești, com. Cocioc, raionul Snagov, prin deslipire de la parohia Cocioc, se înființează noua parohie Brătulești, și se numește paroh preotul Niță Mihai.

HIROTESII.

1. Temei nr. 4573/956. Pr. Popescu Gh. Nicolae, de la parohia Petrești, raionul Titu a fost hirotosit în duhovnic de către Prea Sfințitul Episcop Theotist Botoșăneanu Vicar Patriarhal, în ziua de 4 aprilie 1956.

2. Temei nr. 6235/956. Preotul Popescu D. Ioan, de la parohia Antonești, raionul Olteni a fost hirotosit în duhovnic, în ziua de 19 aprilie 1956, de către Prea Sfințitul Episcop Theotist Botoșăneanu Vicar Patriarhal.

EPISCOPIA BUZĂULUIMIȘCAREA PERSONALULUI

I. ANGAJARI CU SALARIU DIN BUGETUL STATULUI.

a) **Preoți.**

Temei nr. 4447/956. Pr. Alexandrescu Constantin se angajează pe data de 1 aprilie 1956, în postul de preot paroh al parohiei Dăscălești raionul R. Sărat.

Temei nr. 4447/956. Pr. Gogancea Ion se angajează pe data de 1 aprilie 1956, în postul de preot paroh al parohiei Cotești, raionul Focșani.

Temei nr. 4447/956. Preotul Gheorghe Vasile se angajează pe data de 1 aprilie 1956, în postul de preot paroh al parohiei Băbeni, raionul R. Sărat.

Temei nr. 4534/956. Preotul Trocea Sofronie se angajează pe data de 1 aprilie 1956, în postul de preot paroh al parohiei Piclele, raionul Buzău.

Temei nr. 4534/956. Pr. Mihai Ioan se angajează pe data 1 aprilie 1956 în postul de preot paroh al parohiei Gura Aninoasei, raionul Buzău.

Temei nr. 4534/956. Pr. Spînu Alexandru se angajează pe data de 1 aprilie 1956, în postul de preot paroh al parohiei Puiestii de Jos, raionul R. Sărat.

Temei nr. 4534/956. Pr. Constantinescu Horia se angajează pe data de 1 aprilie 1956, în postul de preot al parohiei Joița, raionul R. Sărat.

Temei nr. 4534/956. Pr. Voinea Simion se angajează pe data de 1 aprilie 1956, în postul de preot paroh al parohiei Cătiașu, raionul Cislău.

Temei nr. 4534/956. Pr. Palade Petre se angajează pe data de 1 aprilie 1956, în postul de preot paroh al parohiei Blăjani, raionul Beceni.

Temei nr. 4774/956. Pr. Bădîrcă Gh. se angajează pe data de 1 mai 1956, în postul de preot paroh al parohiei Scurta raionul Adjud.

b) **Cintăreți.**

Temei nr. 3740/956. D-l Cazacu Ion se angajează pe data de 1 aprilie 1956, în postul de cintăreț de la parohia Adormirea din orașul Mizil.

Temei nr. 4441/956. D-l Vasile Ioan se angajează pe data de 1 aprilie 1956, în postul de cintăreț de la parohia Maxenu, raionul Buzău.

Temei nr. 4775/956. Protos. Mocănașu Dositei se angajează pe data de 1 mai 1956, în postul de cintăreț de la Catedrala Sf. Episcopiei.

c) **Personal monahal.**

Temei nr. 4534/956. Ierom. Avram Iosif se angajează pe data de 1 aprilie 1956, în postul de preot de la Sf. Mînăstire Vărzărești, raionul Focșani, cu delegația de stareț.

Temei nr. 4534/956. Monahia Folescu Cornelia se angajează pe data de 1 aprilie 1956, în postul de cintăreț de la Sf. Mînăstire Trotușanu, raionul Panciu, cu delegația de stareț.

d) **Personal Administrativ.**

Temei nr. 4534/956. Ierod. Andronache Ștefan Pantelimon, abs. al Institutului Teologic București, se angajează pe data de 1 aprilie 1956, în postul de pedagog la Școala de Cintăreți Buzău.

e) **Personal de serviciu.**

Temei nr. 4777/956. D-l Tatomir Ioan. se angajează pe data de 1 mai 1956, în postul de îngrijitor de la Sf. Mînăstire Rătești, raionul Buzău.

II. ANGAJARI CU SALARIU DIN FONDURI PROPRII.

a) **Preoți.**

Temei nr. 4265/956. Pr. Străistaru Alex. se angajează pe data de 1 aprilie 1956, în postul II de preot de la parohia Sascut, raionul Adjud.

b) Cîntăreți.

Temei nr. 932/956. D-l Damian M. Ioan abs. al Școalei de Cîntăreți Bis. se angajează pe data de 1 ianuarie 1956, în postul I de cîntăreț de la parohia Scorțoasa, raionul Beceni.

Temei nr. 2401/956. D-l Rotărescu A. Traian se angajează pe data de 1 martie 1956, în postul de cîntăreț de la parohia Pietroasa de Jos, raionul Mizil.

Temei nr. 3590/956. D-l Geanguș N. Radu, abs. al Școalei de Cîntăreți Bis., se angajează pe data de 1 ianuarie 1956, în postul II de cîntăreț de la parohia Murgești, raionul R. Sărat.

Temei nr. 1422/956. D-l Baniță M. R. Nicolae, abs. al Școalei de Cîntăreți Bis., se angajează pe data de 1 ianuarie 1956, în postul II de cîntăreț de la parohia Verdea, raionul Panciu.

Temei nr. 3997/956. D-l Spiridon Ioan cînt. asim. se angajează provizoriu pe data de 1 aprilie 1956, în postul de cîntăreț de la parohia Sf. Voevozi din orașul Focșani.

Temei nr. 3546/956. D-l Dănilă Ștefan, se angajează pe data de 1 ianuarie 1956, în postul II de cîntăreț de la parohia Căiuți, raionul Adjud.

Temei nr. 3905/956. D-l Popa V. Ioan, abs. al Școalei de Cîntăreți Bis. se angajează pe data de 1 martie 1956, în postul II de cîntăreț de la parohia Brădeanu, raionul Pogoanele.

Temei nr. 4077/956. D-l Stănilă Ștefan, abs. al Școalei de Cîntăreți Bis. se angajează pe data de 1 aprilie 1956, în mod provizoriu în postul II de cîntăreț de la parohia Popești, raionul Focșani.

Temei nr. 3175/956. D-l Roman Ioan se angajează pe data de 28 aprilie 1956, în postul de cîntăreț de la parohia Colți, raionul Cislău.

Temei nr. 4445/956. D-l Traian Petrea, abs. al Școalei de Cîntăreți Bis. se angajează pe data de 1 ianuarie 1956, în postul II de cîntăreț de la parohia Călien, raionul Liești.

Temei nr. 4570/956. D-l Bonciu Marin, abs. al Școalei de Cîntăreți Bis. se angajează pe data de 1 mai 1956, în postul I de cîntăreț de la parohia Poponeți, raionul Beceni.

Temei nr. 4976/956. D-l Neagu Constantin, se angajează pe data de 1 ianuarie 1956, în postul I de cîntăreț de la parohia Garoafa, raionul Focșani.

Temei nr. 2932/956. Fratele Munteanu Vanghele din Sfînta Mînăstire Ciolanu, raionul Buzău se angajează pe data de 1 februarie 1956, în postul de canoanar de la Catedrala Sf. Episcopii.

c) Personal administrativ.

Temei nr. 4559/956. D-na Popescu St. Elisabeta se angajează pe data de mai 1956, în postul de contabil principal de la Fondul de Asig. de pe lângă Centrul Eparhial Buzău.

Temei nr. 4558/956. D-l Șerban Dumitru se angajează pe data de 1 aprilie 1956, în postul de registrator șef la Sf. Episcopie Buzău.

Temei nr. 5033/956. D-l Cricoveanu Zaharia se angajează pe data de 1 mai 1956, în postul de mecanic caloriferist la Sf. Episcopie.

d) Personal de serviciu.

Temei nr. 3996/956. Vintilă Sofia se angajează pe data de 1 ianuarie 1956, în postul de îngrijitoare la Școala de Cîntăreți Bis. Buzău.

Temei nr. 3075/956. D-l Dănilă Năstase se angajează pe data de 1 febr. 1956, în postul de îngrijitor de la Protopopiatul Liești.

Temei nr. 3996/956. Vasilescu Ioan se angajează pe data de 1 ianuarie 1956, în postul de îngrijitor II de la Protopopiatul Focșani.

III. NUMIRI ONORIFICE.

Temei nr. 2506/956. D-l Geantă Dumitru se numește pe data de 1 martie 1956, în postul II de cîntăreț de la parohia Găgeni-Vintileanca, raionul Buzău.

IV. TRANSFERARI.

a) Preoți.

Temei Nr. 4467/956. Pr. Hatmanu Grigore, se transferă pe data de 1 mai 1956, de la parohia Degerați, raionul Cricov, Sf. Arhiepiscopie a Bucureștilor, la parohia Conduratu, raionul Mizil.

Temei nr. 4260/956. Pr. Văcăreanu Vasile se transferă pe data de 1 aprilie 1956, în postul I de preot de la parohia Negrilești, raionul Tecuci, în postul I de preot de la parohia Gologanu, raionul Focșani.

Temei nr. 5034/956. Preotul Năstase Constantin se transferă pe data de 1 mai 1956, din postul de preot de la parohia Nămolosa Sat, raionul Liești, în postul de preot de la parohia Rotilești, raionul Panciu.

Temei nr. 4776/956. Preotul Teodorescu Const. de la parohia Gologanu, raionul Focșani, se transferă disciplinar pe data de 1 mai 1956, în postul de preot de la parohia Herăstrău, raionul Vrancea.

Temei nr. 4258/956. Protos. Gherasim Pascu se transferă pe data de 1 martie 1956, din postul de preot de la Mănăstirea Sf. Ioan-Brazil, raionul Panciu, în postul de preot duhovnic de la Sf. Mănăstire Trotușanu, același raion.

b) Cîntăreți.

Temei nr. 2606/956. Cîntărețul Constantinescu Tănase de la parohia Pietroasa de Jos, raionul Mizil se transferă pe data de 1 martie 1956, în postul I de la parohia Pietroasa de Sus, același raion.

V. HIROTONII.

Temei nr. 5100/956. D-l Potop Teodor, abs. al Institutului Teologic din București, cu examen de capacitate preoțească, a fost hirotonit preot în ziua de 13 mai 1956, și numit paroh al parohiei Pietroasa, raionul Panciu.

VI. ÎNFIINȚĂRI DE POSTURI.

Temei nr. 4265/956. Prin decizia nr. 8664/956, Ministerul Cultelor recunoaște pe data de 1 aprilie 1956, înființarea postului II de preot de la parohia Sascut, raionul Adjud.

EPISCOPIA DUNĂRII DE JOS

ANGAJARI.

Temei nr. 1554/956. Domnul Mauna Gavrilă. se angajează pe data de 1 decembrie 1955, în postul de cîntăreț bisericesc la parohia Sf. Voevozi-Isacea raion Tulcea, unde va fi plătit din fonduri proprii.

Temei nr. 2140/956. Pe data de 1 septembrie 1955, D-na Tecla Verbin, se angajează în postul de paraclisieră la biserica Sf. Nicolae, oraș Tulcea.

Temei nr. 2274/956. Pe data de 1 ianuarie 1956, s-au făcut următoarele angajări și încadrări:

1. Cîntărețul Dănilă Panait de la parohia Măcin, raionul Măcin, în postul de îngrijitor la Protoieria raionului Măcin, în locul D-lui C-tin Baldovinescu, demisionat.

2. Butunoi Teodosia, în postul de pangaristă la parohia Sf. Trei Ierarhi din Galați.

3. Sora Iana Dascălu din Mănăstirea Celic-Dere, raionul Tulcea, în postul de îngrijitoare la Centrul Eparhial Galați.

4. Contabilul Traian Niculcea de la Centrul eparhial Galați, se încadrează de la ctg. 11/3, la ctg. 11/1.

5. D-l Totolici Ioan avocat șef ctg. 11/1, se încadrează în postul de consilier juridic ctg. de salarizare 12/3, anexa II.

Temei nr. 2604/956. Pe data de 1 aprilie 1956, d-l Grigorie Șerban se angajează în postul de cîntăreț la parohia Cuv. Paraschiva, oraș Brăila.

Temei nr. 2829/956. Se fac următoarele angajări:

1. D-l Moldoveanu Stoica, în postul de cîntăreț la parohia Ianca raion Fil. Sirbu, pe data de 1 ianuarie 1956.

2. D-l Pungă V. Ioan, în postul de pangarașiu la parohia Insurăței, raion Insurăței, pe data de 1 ianuarie 1956.

3. D-na Manase Elvira, în postul de paraclisieră la parohia Sf. Andrei II, oraș Constanța, pe data de 1 ianuarie 1956.

4. D-na Maria Bragagiu, în postul de îngrijitor la Protoieria Filimon Sirbu, pe data de 1 aprilie 1956.

5. D-na Tudorița Ioan, în postul de pangaristă la parohia Sf. Sofia, oraș Galați, pe data de 1 ianuarie 1956.

6. D-l Alexe Jercan, în postul de paraclisier la parohia Adormirea oraș Brăila.

7. D-l Marcu Gheorghe, în postul de cîntăreț la parohia Sf. Impărați I oraș Constanța, pe data de 1 februarie 1956.

Temei nr. 3022/956. Pe data de 1 mai 1956, se angajează în postul de Protopop al raionului Filimon Sirbu, P. C. Pr. Gh. Cloșcă.

Tot pe aceeași dată se angajează în postul de preot la parohia Oprișești raion Filimon Sirbu, C. Pr. B. Gherguș, unde va fi bugetat cu bugetul de la parohia Filimon Sirbu, raion Filimon Sirbu.

Temei nr. 3030/956. I D-l Vespasian Horez, se angajează în postul de cîntăreț la parohia Adormirea Brăila pe data de 1 ianuarie 1956.

D-l Patriche Vasile, în postul I de cîntăreț la parohia Smulți I, raionul Bujor, pe data de 1 ianuarie 1956.

3. D-na Chiriac Catinca în postul de paraclisieră la parohia Sf. Vineri oraș Galați, pe data de 1 ianuarie 1956.

4. Trecerea Pr. Capotă Alex, gestionar de materiale la Fabrica de lumînări, în cancelaria Centrului eparhial, menținindu-i-se încadrarea la categoria de salarizare 9/1.

5. Incadrarea D-lui Munteanu D-tru, dirijorul corului Catedralei, de la categoria 6/1, la categoria 7/1.

6. Angajarea șoferului Stoianov Alex. de la Centrul eparhial plătit cu $\frac{1}{2}$ normă de lei 154,50, pe data de 1 ianuarie 1956.

Temei nr. 3677/956. D-l Marin Marin, se angajează, pe data de 1 februarie 1956, în postul de paraclisier la Insurăței, raionul Insurăței.

Temei nr. 3863/956. D-l Călin Saru, se angajează în postul de paraclisier la parohia Suțești, raionul Filimon Sirbu, pe data de 1 aprilie 1956.

2. D-na Cojocaru Eugenia, în postul II de paraclisier la parohia Adormirea II Constanța, pentru filiala Palazul Mare, pe data de 1 ianuarie 1956.

3. D-na Făgărășanu Paraschiva în postul de paraclisier la parohia Sf. Ap. Andrei (Bis. Păcii) C-ța, pe data de 1 aprilie 1956.

4. D-na Sultana Zamfir în postul de paraclisieră la parohia Mangalia, raionul și regiunea C-ța, pe data de 1 ianuarie 1956.

5. D-l Dobrescu Stan, în postul de epitrop casier la parohia Sf. Nicolae II oraș Constanța, pe data de 1 ianuarie 1956.

6. D-l Strimbeanu Aurel, în postul de cîntăreț la parohia Congaz raion Tulcea, pe data de 1 ianuarie 1956.

Temei nr. 3863/956. Pe data de 1 iunie 1956, se angajează în postul de îngrijitoare la Minăstirea Celic-Dere raion Tulcea monahille Virlan Veronica și Anton Maria, ctg. de salarizare 1/3.

Temei nr. 4486/956. Ieromonahul Săbiuță Corneliu, de la Minăstirea Cocos raionul Tulcea, se angajează în postul de cîntăreț la Catedrala episcopală Galați, pe data de 1 iunie 1956.

2. D-l Moroianu Petru, în postul de cîntăreț la parohia Lișcoteanca, raionul Insurăței, pe data de 1 ianuarie 1956.

3. D-l Topoleanu Petre în postul de paraclisier la parohia Hirșova, raionul Hirșova, pe data de 1 mai 1956.

4. D-l Marcu Gheorghe, cîntăreț bugetar la parohia Sf. Impărați II C-ța, în postul de dirijor de cor la aceeași parohie, pe data de 1 mai 1956.

5. D-l Chirilă Șerban, cîntăreț bugetar la parohia Adormirea I C-ța în postul de grădinar, cu $\frac{1}{2}$ normă de la 1 ianuarie 1956.

INCETARI DE ANGAJARE.

Temei nr. 1661/956. Pe data de 1 februarie 1956, încetează angajarea prin pensionare, a cîntărețului Trucă Aurel de la parohia Sf. Impărați I oraș C-ța.

TRANSFERARI.

Temei nr. 1555/956. C. Pr. Boris Lupașcu, se transferă pe data de 1 martie 1956, de la parohia T. Vladimirescu raion Adam-Klisi, la parohia Canlia acelaș raion.

Temei nr. 2141/956. Pe data de 1 aprilie 1956, s-a făcut transferarea reciprocă a preoților: Pavel Lupu de la parohia Sf. Spiridon oraș Brăila și Vasilescu Ican de la parohia Sf. Nicolae acelaș oraș.

Temei nr. 2440/956. Cîntărețul Stoian Mihai se transferă pe data de 15 aprilie 1956, de la parohia Tisău raionul și Reg. Buzău, Eparhia Buzău, la parohia Hirșova raionul Hirșova.

Temei nr. 2653/1956. Pe data de 1 mai 1956, se transferă următorul personal:

1. Pr. Leonida Chiriță de la parohia Capela Cimitir oraș C-ța, la parohia Adormirea I C-ța, post IV.
2. Pr. Andronic Ciobanu de la parohia Petroala-Belotu raionul și Reg. Craiova, la parohia Ciineni raionul Filimon Sîrbu, reg. Galați.
3. Pr. Sanda Ilie de la parohia Sf. Dumitru oraș C-ța, la parohia Sf. Ingeri același oraș.

DEMISII.

Temei nr. 1819/956. C. Pr. Ioan Diaconescu a demisionat pe data de 1 aprilie 1956, din oficiul de paroh al parohiei Sf. Gheorghe și Modest oraș Galați, încredințându-se pe aceeași dată conducerea oficiului parohial C. Pr. Iov Carp deservent la aceeași parohie.

Temei nr. 3769/956. Pe data de 8 iunie 1956, C. Pr. Gh. Ionescu de la parohia Sp. Haret, raionul Insurăței, a demisionat din postul de paroh, încredințându-se conducerea oficiului parohial C. Pr. Gh. Dumitriu de la același parohie.

Temei nr. 3771/956. C. Pr. Gh. Constandache, de la parohia Niculițel, raionul Tulcea, a demisionat din postul de paroh pe data de 8 iunie a. c., încredințându-se conducerea oficiului parohial C. Pr. D. Gușatu, de la aceeași parohie.

SUPLINIRI.

Temei nr. 2491/956. Pr. Ștefan Cîrlan de la parohia Gropeni, raionul Brăila, i s-a dat delegație de suplinire la parohia Lișcoteanca raion Insurăței, cu începere de la 1 aprilie 1956.

Temei nr. 3870/956. C. Pr. Octavian Nițescu, de la parohia Stîlpeni raion Muscel, i s-a dat delegație de suplinire la parohia 6 Martie, raion Istria.

Temei nr. 3869/956. C. Pr. Radu Bucur, gestionar de materiale la protoieria Tulcea, i s-a dat delegație de suplinire în postul II de la parohia Acoperământul Maicii Domnului, orașul Tulcea.

INCADRARI.

Temei nr. 2678/956. C. Pr. I. Vasiliu, de la parohia Osmanu, raionul Brăila, se încadrează pe data de 1 iunie 1956, în postul III de preot de la parohia Cerna-Vodă, raion Medgidia.

Temei nr. 2653/956. C. Pr. Ștefan Toma, se încadrează pe data de 1 mai 1956, la parohia Hagilar raionul Tulcea.

HIROTONISIRI.

Temei nr. 2354/956. Tinărul Vieru Mișu, licențiat în teologie, a fost hirotonisit preot pe data de 22 aprilie 1956, pe sama parohiei Lișcoteanca, raionul Insurăței.

MULȚUMIRI.

Temei nr. 1822/956. Se aduc mulțumiri publice și arhieresti binecuvîntări credincioșilor din parohia Moscu, raion Bujor, care la îndemnul C. Pr. Gh. Cazacu, au contribuit cu suma de lei 3500 pentru procurarea de obiecte de inventar.

DECESE.

Temei nr. 1162/956. Pr. Constantin Vlădescu, de la parohia Sf. Ilie orașul Brăila, a încetat din viață în ziua de 2 februarie 1956.

Temei nr. 1821/956. Cîntărețul Ioan Bejan de la parohia Cuca raionul Bujor a încetat din viață în ziua de 3 martie 1956.

Temei nr. 2490/956. Cîntărețul Paliu Andrei de la parohia Chiscani, raionul Brăila, a încetat din viață pe data de 19 martie 1956.

Temei nr. 3767/956. Pe data de 21 iunie 1956, a încetat din viață Pr. N. Tofan, de la parohia Fîrțânești, raionul Bujor.

CUPRINSUL

Pagina

Redacția, 6 iunie 1948—6 iunie 1956	279
Pr. Petre F. Alexandru, «Unirea» dezbinătoare de frați întru credință și neam	282

INDRUMĂRI PASTORALE

Pr. Conf. Al. I. Clurea, Predică la Duminica a VI-a după Paști	287
Pr. Petre F. Alexandru, Predică la Duminica Tuturor Sfinților	292
Pr. Gh. Iordăchescu, Predică la Duminica a VI-a după Rusalii	295
Pr. C. Gălculescu, Dragostea creștină	299
Arhim. Benedict Ghiuș, Material omiletic -- Despre credința creștină	305

STUDII ȘI CERCETĂRI

I. D. Ștefănescu, Monumente de artă religioasă din București (III)	315
Pr. Gabriel Cocora, Din trecutul legăturilor Episcopiei Buzăului cu Rusia	321
Pr. Al. Delcea, Dimitrie Suceveanu—100 de ani de la tipărirea Idiomelaru- lul unit cu Docsastarul	331

VIAȚA BISERICEAȘCA ÎN CUPRINSUL MITROPOLIEI

Arhiepiscopia Bucureștilor

Pr. Conf. Al. I. Clurea, Șezătoare religio-culturală la Institutul Teologic din București	333
Redacția, Primăvară în Țara Sfântă	337
Asistent, Ședință interconfesională	345
Cronicar, Conferințe interconfesionale	351
Diac. Prof. Em. Vasilescu, În vizită la mănăstirile Suzana și Cheia	354
Pr. Emil Popescu, O renovare și o aniversare	358
Asistent, Sfințiri și redeschideri de biserici	360

Episcopia Buzăului

Pr. T. Rotaru, Conferințe interconfesionale	366
---	-----

Episcopia Dunării de Jos

Pr. M. Blănaru, Conferințe interconfesionale	369
--	-----

OFICIALE ADMINISTRATIVE

Arhiepiscopia Bucureștilor

Parohii vacante, numiri transferări	373
---	-----

Episcopia Buzăului

Mișcarea personalului	376
---------------------------------	-----

Episcopia Dunării de Jos

Angajări de personal, încadrări, hirotonii	378
--	-----

BUCUREȘTI
TIPOGRAFIA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MISIUNE ORTODOXA
1 9 5 6